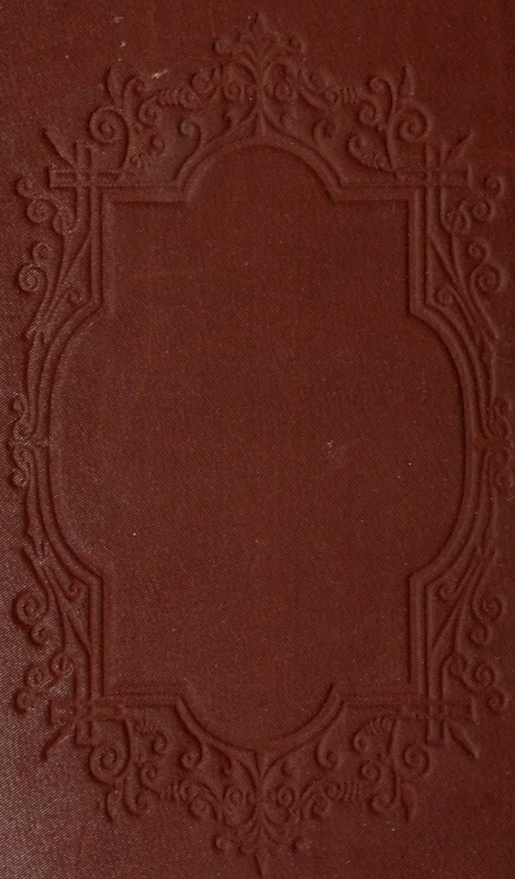
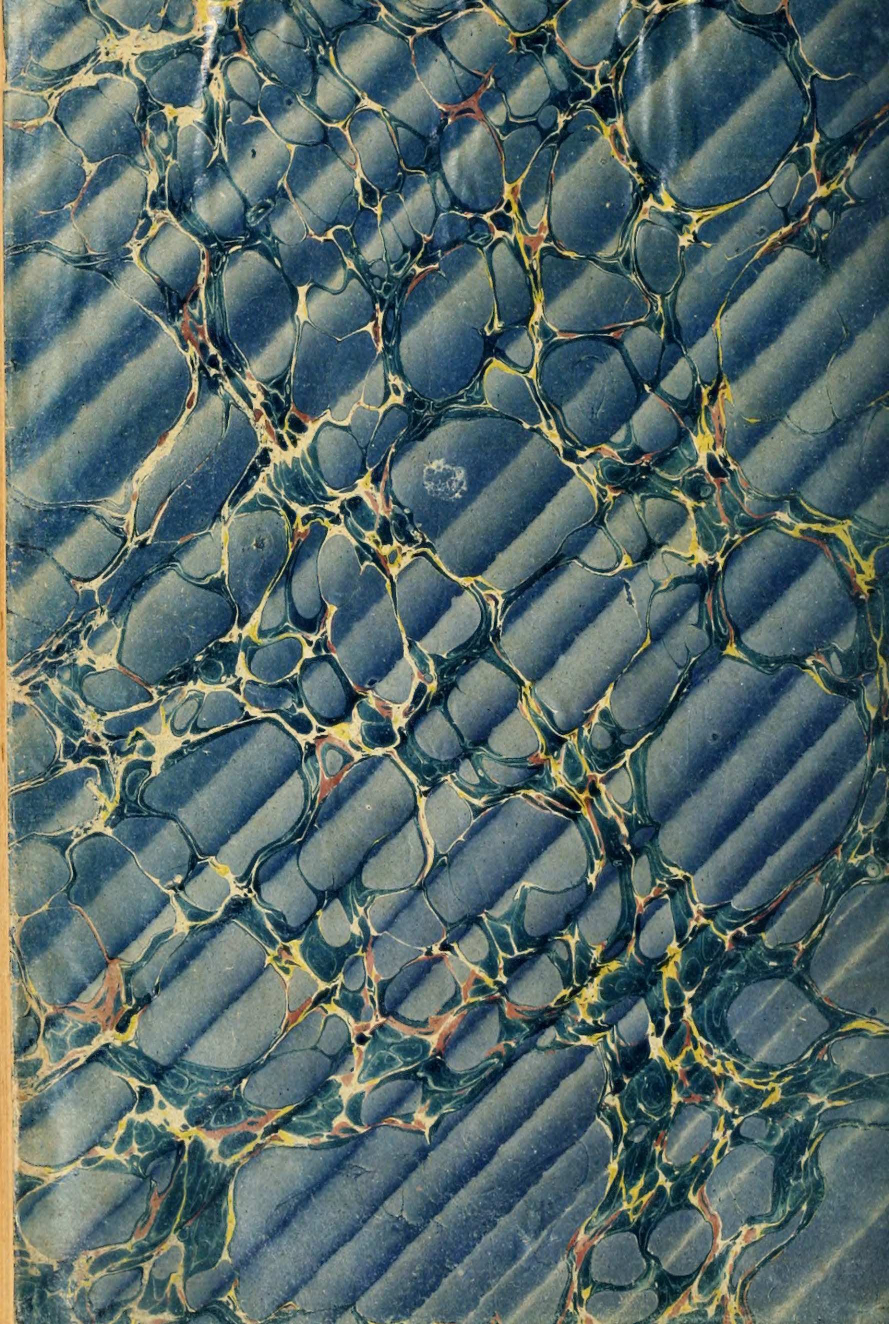

ارناوتلر سولیوتلر

تاریخه مستند بر رومان

محرری

احمد مدحت

اولا « ترجمان حقیقت » غزته‌سنه تفرقه ایدلدکدن صکره

برنجی دفعه اوله‌رق

کتاب صورتنده دخی باصلمشدر .

استانبول

سنه

۱۳۰۵

﴿ ارناوتلر سولیوتلر ﴾

یکنلرده حیتلی بر بلغار طرفندن لوانت هرالد غزته‌سنه بر مقاله درج ایتدیرلمش ایدی که اهمیت فوق العاده سندن ناشی مطبوعات عثمانیه دخی بو مقاله‌یی ترجمه وحکمنی محاکمه ایلمش ایدی ٠

مقالهٔ مذکوره‌ده‌ «دونکی» اطلاقنه شایان اوله‌جق درجه‌لرده یکی برشی اولمسه ایدی بلکه بورایه عیناً درجنه لزوم کورر ایدك ٠ انجق بو قاروکی اخطارمزی متعاقب قارئلرمزك کافه‌سی مطلقا بو مقاله‌یی تخطار بیورمشلردر ٠

شاید اسلافمز مقاله‌نك حکمنی بیلمك ارزوسنه دوشر ایسه‌ شوقدرجق بر اخطار ایله اکتفا ایدرزکه بو مقاله‌ده حیتلی بلغار طوغریدن طوغری‌یه ادارهٔ دولت علیه‌ده بولندقلری زمان بلغارلرك درجهٔ بختیاریسی نه‌دن عبارت بولندیغنی مفصلاً حکایه ایلدکدن صکره اوروپا مداخله‌سیله کویا کندیلرینی عثمانلی بیوندروغندن قورتار-دقدن صکره اوروپا سیاسیونی الندە نصل بر مخادعات سیاسیه بازیچه‌سی اولوب قالدقلرینی واسکی راحتلری نصل ضایع اوله‌رق نه یولده مادی ومعنوی فلاکتلره اوغرادقلرینی وطنداشلرینك نظر عبرت وانتباهلرینه عرض ایلیور ایدی ٠

بو محرر عاجز دخی مقالهٔ مذکوره اوزرینه ترجمان حقیقتده بعض مطالعات ناچیزانه‌سنی سرد ایلمش ایدی ٠ انجق او مطالعه‌لری یازار ایکن نظر دقتمز اون ایکنجی عصر هجرتك اوائلنه طوغری اوزانوب کیتمش ایدی ٠ ذهنمز برچوق کوشه‌لره اوغرادیغی صرده وقتیله

ایشتمش بولندیغمز غایت لطیف وغریب ومؤثر برحکایه دخی خاطرمزه گلمش ایدی . ایشته بوحکایه‌نك نتیجه‌سی برقانلی وصاله منجر اولمش بولندیغی جهتله الك اول او نتیجهٔ خون آلودی قارئلرمزك نظر تقدیرلرینه عرض ایچون شو مقاله‌مزك سرنامه‌سنی « برقانلی وصال » دیه یازدق .

هر وصالك بر وصالخانه‌سی اولمزمی ؟ اولا بودار وصالی گوره‌لم :

بر وادی ایچنده‌یز . اما کاغدخانه وادیسی کبی ایکی طرفی چیپلاق تپه‌جکلر و اورته‌سی بر بچق کیلومترو عرضنده لطیف چایر و آنکده اورته‌سی شاهانه برکوشك و اکا لایق بر باغچه ونظر ربا بر هندسه ایله تشکیل ایدلمش دره وچاغلایاندن عبارت وادی دکل !

ایکی طرف افلاکه سر چکمش قیا ! کو یا قیالری دلوب افلاکك دخی اوسته قدر اوزانمق غیرت بیهوده‌سیله سرفراز چام اغاجلری ! ایکی طرفك قیالری اغاجلری یکدیکرلرینه اوقدر قریب که قیالر کو یا « طاغ طاغه قاووشمز ایسه ..... » ضرب مثلنی تکذیب ایچون همان بری برینه قاووشه‌جقلر ایسه‌ده چاملرك یکدیکرینه قول آتملری مانع ایمش‌ده قاووشه‌میورلر مش کبی مخوفاً مؤثر بر حال !

بوایکی قیانك اره‌سنده بر دره ! اما اویله طاشدن طاشه آتلایان و بعض کره اوچ درت وحتی سکز اون مترو ارتفاعنده کی قیالردن طاشه طاشه دوکیلان صویه « دره » دنیله بیلورسه‌ده دیه‌لم که بوده بر دره ! لکن دره کیدوب کلدیکی مجرایی وقوع طوفاندنبری تمیزلیه تمیزلیه یالایه یالایه طوپراقدن چاموردن هیچ اثر براقامش اولدیغی جهتله صویی اوقدر براق که کندیسی قدر براق بر شیشه‌یه قونیله‌جق اولسه شیشه‌ده صو بولندیغی ممکن دکل فرق اولنه‌میه‌رق بوش ظن اولنور .

ایشته بو وادیده بیك یدی بیك سکز یوز آرشون قدر دوزجه بر یر اوزرینه یاپلمش بر بنا تصور ایتملی که خارجاً کورونتی یکرمی بش مترو قدر طول و یکرمی مترو عرض وسکز مترو ارتفاع تصور ایتدیره بیلور . بو بنانك « طام » دنیلان قسمی هر بری بر قاچر مترو عرض و طولنده اولان « پلوچه » دنیلان قیاغانلرك شمدیکی الافرانغه کیره‌میدلری اکدیره‌جك بر صورتده وضعیله تشکل ایتمش اولدیغی کوریلنجه بوقدر اغر بر طامه تحمل ایده بیله‌جك اولان بنانك نه‌قدر متین اولمسی لازم کله‌جکی کندی کندیسنده نظر تخمینی جلب ایدر .

بو بنانك الت قاتنده پنجره اولمدیغی جهتله آلت قاتی اولدیغی بیله وارد خاطر اوله‌مز ایسه‌ده زمیندن بر متره قدر ارتفاعده اضلاع ار بعه‌سی بر صره مزغال ایله مجهز اولدیغندن شو مزغالره نظراً بناده بر آلت قات تصور اولنه بیلور. اوست قاته گلنجه بونك وجودی پك آشكاردر. زیرا مزغاللرك اوست طرفنده ینه انلره موازی اوله‌رق بر صره پنجره دخی بنانك درت ضلعنی تجهیز ایتمشدر.

پنجره اما نه پنجره! بعض كاشانه‌لرده گورلدیكی كی بر بچق متره عرضنده اوچ بچق متره ارتفاعنده سورمه چارچوبه‌لی یكپاره جاملی پنجره‌لر تخیل ایدلمسون! مزغال دیدیكمز شیلرك خارجدن گورونشلری سكز سانتیمتره عرض و یكرمی سانتیمتره ارتفاع تخمین ایتدیره‌بیلدكاری حالده پنجره دیدیكمز شیلرك‌ده عرضی انجق یكرمی و ارتفاعی قرق نهایت اللی سانتیمتره تخمین ایتدیره‌بیلور. بناء علیه بونلره دخی «بیوجك مزغال» دینلمك مستبعد اوله‌مز.

واندیری خیالكز اوكنده تجسم ایتدیردیكز یا! اویله مخوف بر یرده گوریلان شو بنانك‌ده دهشتی نظردن قلبه انتقال ایله قانه قاریشه‌رق توكلری اورپرته‌بیله‌جك درجه‌ده اولدیغنه شبهه ایتمه‌لیسكز!

قانلی وصالمزك وصالخانه‌سی ایشته بو یر اولدیغندن هایدی شونك ایچنه گیره‌لم:

اوزون ضلعلردن بریسنك تا اورته‌سنده اوستی طاش ایله كمر چویرلمش بر قپو! قلعه قپوسی دنیله بیلور ایدی اما قلعه قپولرینه نسبتله پك كوچك! فقط متانتی او نسبتده و بلكه دها زیاده دنیلسه مبالغه‌یه حمل اولنه‌مز. بر قنادلی بر قپو اما اوقناد یكرمی سانتیمتره ثخننده میشه اغاجندن یاپلمش اولدیغی كبی اوزرینه دخی بر بچق سانتیمتره قالنلغنده تمور تاپلانه‌رق بولوحه‌یی قپویه ربط ایدن تمور چیویلرك باشلری بر مكعبك درت گوشه‌سی طی ایدلمك صورتیله متشكل اولدقلری حالده منتظم صره‌لر اوزرینه چاقلمشلردر. بوقپو آچیلوب قپاندقجه عظیم رزه‌سی اوزرنده‌كی ثقلتی حسبیله مدهش بر ایكلتی ایله آچیلور قپانور.

قپودن گیرلدیكی زمان انسان كندیسنی بر آخور ایچنده بولور. اما درحال تخیل ایدیله‌جكی اوزره بو آخورك یاصلالری درت دیوارك طوللری بوینجه اوزاتلمامشدر. بالعكس بنانك تا اورته یری ایكیشر متره عرض و طولنده غایت قالین تخته‌لر ایله طوانه‌قدر بولونمش برانبار اولوب بوانبارك خارجنه دخی یملكلر

یاپلدیغندن آخوره باغلانه‌جق حیوانلرك باشلری مرکزه وقیچلری دیوارلره متوجد بولنور .

دیوارلرك ایچ طرفی ایسه طیش طرفدن کوریلان مزغاللری حین حاجتده استعمال ایده‌جك تفنکجیلرك پیاده قدمه‌لری صورتنده تسویه اولنمشلردر .

قپودن کیرلدیکی زمان صاغ طرفده دونجه انسانك قارشوسنه برزدبان کلور . بوزدبان دخی غایت قالین میشه اغاجلرندن غایت متین اوله‌رق یاپلشدر . اوست قاته چیقلدقده اوراسنك دخی عینیله آلت قات کبی یاپلش اولدیغی کوریلور . یعنی تااورته یری ایکیشر مترو عرض وطولنده طوانه قدر بولونه‌رك انبار اتخاذیله باقی تکمیل بنا یکپاره برصالون حالنده ترك اولنمشدر .

کرك آلت وکرك اوست قاتلرك تا اورته یرلری بویله ایکیشر مترو عرض و طولنده انبار براقلش اولمسنك سببی اکلادیکزمی ؟ بومن جهةٍ انباردر ومن جهةٍ چاتی‌یی تحمل ایده بیله‌جك بر تملدر . زیرا خارجدن کوریلان قالین میشه تخته‌لری نصل دیرکلرك اوزرینه چاقلدقلری مراق ایدیلوب ده انبارك ایچنه باقیله‌جق اولسه آلت قاتدن چاتی‌یه قدر بویله بوینه هربری اوتوزر سانتیمترو مربع قالینلقده میشه دیرکلری دیکلدیکی وچاتینك کیرشه‌لری دخی ینه بودیرکلرك اوچه بیچلمسندن عبارت اوله‌رق انبار اوزرنده‌کی طبانلرك اوزرینه قونلدیغی کوریلور .

خارجدن پك کوچك کوردیکمز پنجره‌لر داخلنده بیومشلردر . زیرا مزغال بچمنده اولمق اوزره طیشی طار وایچی کنیش اوله‌رق یاپلشلردر .

آلت قاتده‌کی انبارك اطرافنه بارکیر یاصلالری یاپلدیغی کبی اوست قاته‌کی انبارك اطرافی دخی انسان یاتمق اوزره یردن برقاریش یوکسك کردویتلر ایله احاطه اولنمشدرکه هرضلعی اوزرنده اوچر کردویت بولنوب بوحالده اونایکی کشی‌یه کفایت ایده‌جك یتاق واردیمکدر . لکن یتاقلرك آیاق اوجلریله پنجره‌لر ارهسنده ایکیشر متره‌دن زیاده مسافه قالدیغندن حین حاجتده بوراده دخی برخیلی آدم یاتیرلمق احتمالی آب آشکاره کوریلور .

یتاقلرك باش طرفلری یعنی انبارك قابلاده‌لری اطرافنده ایکی صره ایری چیویلر میخلانه‌رق اوزرلرینه تفنکلر طبانجه‌لر قاره‌بنالر قلیجلر پالالر یتاغانلر پالاسقه‌لر طغارجقلر آصلمش اولدیغندن اوراسنی کورن سلاح بدستنی ظن ایدر .

بومدهش محله تقرب ایتدیکمز زمان قپو اوکنده برسلاح بر ارناوت کوروروز .

لكن بزم دوست اولديغمزي طانيديغي جهتله دخولمزه ممانعت شويله طورسون صاغ پنجه‌سيله دفعتله كوكسنه اوره‌رق خوش كلديكمزي صفالر كتورديكمزي تبريك ايلر .

قپودن ايچرو يه كيرديكمز زمان آخو-رك الك قرانلق بر طرفنده ديكر بر ارناوت دها بولنوركه وارلغي يالكز مزغالردن كيرن ضيايه مقابل كلان سلاحلر ينك جزؤي پارلتيسندن منفهم اولور . ميشه نردباندن يوقارو يه چيقارز . نردبان باشنده ديكر بر مسلح ارناوت دها كورو-رز . بوندن ماعدا برقاچي دخي يتاقلر اوزرينه اوتورمشلردركه بريسي بياض تاقيه اورمك وديكري كيرلي كوملكني يمامق وبريسي دخي طبانجه‌سني سيلمك ايله مشغولدر . بونلر دخي بزي كورنجه تلطيفاً قيام ايدرلر ايسه‌ده اورايه كند-يلريني دكل البته انلردن دها بيوك برذاتي زيارته كلديكمزي بيلدكلرندن حاللري توجهلري طورلريله بزه اوطرفي كوسترر-لركه او طرف دخي نردبانك مقابلي يعني اورته پرده‌كي انبارك اوته طرفيدر .

نردبان باشندن بدأ ايله اوطرفه كيتمك ايچون يار يم ضلع ومتعاقباً صاغه دونه‌رك تمام بر ضلع مسافه‌سني قطع ايدرز . صاغ طرفه دونديكمز زمان اوچ يتاق اوزرنده ديكر اوچ ارناوتك دها اوطوردقريني كورر ايسه‌كده بونلر دخي بزه تعظيماً قيام ايدرلر . بعده بردها صاغه دونجه نردبانه مقابل بولنان ضلعك انبار جهتنده-كي اوچ يتاقدن اورته يتاق اوزرنده بربابا يكيتك ياتديغني كوروروز .

بو آدمك اوزون بويلي اولديغني يتاغي ايچنده طوپلانمش اولديغي حالده بيله يتاغك آياق اوجندن آياقلر ينك طيشارويه چيقمش بولنمسيله استدلال ايدرز . وجودجه تلحيم ويانحافتي حقنده برشي سويليه‌ميز . چونكه اوزرينه قوجه‌مان بر آرناوت ياموچيسي اورتلمش بولنديغندن بونك التنده‌كي وجودك تقدير جسامتنه ياموچينك برقارپش توكلري مانع اولور .

چهره‌سي بياض كهربايه تشبيه اولنه-جق قدر صولوق اولديغي كبي بو صولغونلغه متناسب اوله‌رق كوزلري دخي غايت بايغندر . فقط ابري صاري بيقلري وجهي ايچون الك بيوك زينت عد اولنه بيلان بو آدمك چكه‌سي دوداقلري بروني پك متناسب اوله‌رق مرسم بولنوب ايكي طرفدن بربچق قارپش صاري صا-چلري دخي كوكسنه طوغري اوزانوب كيتمسي اوراده بركوزل قز ياتيورمشجه‌سنه نظر ر بادر . سني اوتوز بش قدر تخمين اولنور .

بز اورايه وارنجه آدمجغز كوزقپاقلريني
قالديرمغه پك كوچ درماني اولديغني كو-
سترەجك بر عجز ايله كوزلريني آچار! بزه
باقار ايسه ده هيچ بر سوز سويله مز! بزم
اورايه وروده مز اوزرينه ارقه مزدن كلوب
بريكمش اولان ارناوتلرك يوزينه بر طور
استيضاح ايله باقارز . جمله سي كمال يأس ايله
كوزلريني يره اينديردرك بزه بر سوز سو-
يلزلر ايسه ده بز بو سكوت فصيحدن
اكلارزكه شوقهرمان اميدسز بر حالده در .

خسته يي تعجيز ايتمامك ايچون يانندە
چوق طورميه رق ديكر ضلعه چكيلوب
يتاقلرك اوزرينه اوطورورز آرناوتلرك
اك ايلرويه كلانلرندن بعضيلريله قونوشمغه
باشلارز . انلردن اوكرەنورزكه بو آدم ايكي
كوندر مجروح ياتيور . وجودنده همان قان
قالمامش اولديغي جهتله حياتندن اميدلر
منقطعدر .

الديغمز بو خبر اوزرينه بالطبع متأثر
ايكن اشاغيده بر آياق پاطرديسي پيدا
اولور . ديكجه بر قاچ سس ايشيديلور .
نردباندن يوقارويه اوچ درت كيشنك
بردن چيقدقلري ينه اياقلرينك پاتر ديسندن
اكلاشيلور . كلانلر بو قاريه قدر كلوب
قارشومزه واصل اولورلر . باقار كورو-
رزكه بريسي قپو اوكنده بزم ايله مرحبا-
لشمش اولان آرناوت اولوب ديكر ايكيسي
مدهش صورتلي ديكر آرناوتلر و بريسي
دخي بر كنج روم قادينيدر .

قادين حالا يانيه طرفلرينك روم
كويلرنده كوريلان قيافتده وقادين نوعي
ايچون عادتا زائد عد اولنه جق قدر بويده
آنيش اوموزلي برشيدركه غايت خلجانلي
بر حال ايله طوري متغير بولنديغندن سني
طوغريجه تقدير اولنمز ايسه ده يكرمي التي
وبلكه يكرمي يدي ويكرمي سكز ياشندن اشاغي
تخمين ده قلنمز .

چهره متناسب وبرون يونان قديم هيا-
كلنده كورلديكي اوزره مستقيم كوزلر ايري
اولديغندن هرحالده كوزل اولديغنده
شبهه ايديله مز ايسه ده كالديكي محلك
دهشتيله متدهش اولمسنه مي مبنيدر نه در
قلبنك خلجاني ودروننك هيجاني صولك
درجه يه واروب كوزلرندن علولر و يوز-
ندن وصاچلرندن دومانلر چيقديغي جهتله
حال طبيعيسي كوريله مزكه كوزلميدر
چيركينميدر بر حكم ويره بيله لم ؟

قاديني كتورمش اولدقلري حالده
انلردن اكلاشيلان ايكي آرناوتك بريسي
بزمله قونوشمقده بولنان آرناوته ديركه :

— بوقزي پاشا افنديمز رستم بكه
كوندردي . كنديسي ايله كوروشديره-
جكسكز .

« رستم » سوزي سويلنور سويلنمز

ذاتاً یانمقده بولنان آتش اوزرینه برقاح آووج باروت آتلمش کبی قادینك کوزلرنده یکیدن برعلو پیدا اولدیغنه دقت ایدیورز .

برم ایله قونوشان آرناوت بو تبلیغ اوزرینه همان یرندن فرلایوب روبجه اولەرق « بیوررکز ! » دیه اوجه بولندیغمز ضلعه یعنی مجروحك یاتدیغی یره طوغری یورومکه باشلار . قادین ده آرقەسندن ! بزده انلرك آرقەسندن!

قادین مجروحك پیشکاهنه کالنجه بت کبی طونوب قالور . آرناوتك و بردیکی سس اوزرینه مجروح بنه او بایغین کوزلرینی کوچ حال ایله آچار قارشوسنده قادینی کورنجه صولغون چهرەسندە مدهش بر تبسم پیدا اولەرق آق جکر کسلمش دوداقلرندن « افتیمی ! کوزل افتیمی ! » سوزلری دوکولیویرر .

بو سس قادینه سحر کبی تأثیر ایدرك همان خستەنك اوزرینه جان آتمغه طورانور ایسەده بیچارەنك همان جانسز دنیله‌بیله‌جك برحالده بولندیغی نظر دقته الەرق اولا ایکی اللرینی و متعاقباً ایکی دیزلرینی یره قویوب بواشحه یانده صوقولور . روبجه اولەرق دیرکه :

— بدبخت افتیمی ! بیچاره افتیمی ! آه رستم سنی بوحالده کورمك الك بیوك فلاکت ایسه بنم شوحالمه نسبتله ینه الك بیوك عنایتدر . بو حالده اولسون یوزکی کوردم سسکی ایشتدم آ ! بن ایسه سنی اخرتده ظن ایدیور ایدم .

— ینه آخرتده‌یم افتیمی !

— متسلی اول ! دشمنلرکدن انتقامکی آلدم . سنی قیانلر قیلدیلر . جسد اولسون صولك نفسکده شوبشارتله سنیده ممنون ایتدم یا !

مجروح برکوز قپایوب آچق صورتیله تصدیق جوابی ویرر . افتیمی حضاردن عذر دیله‌یەرك مجروحك یانینه برآز دها صوقولور . کندی وجودینك صاغ جهتنه دونوب صول قولنی مجروحك باشچیسی اوزرینه اوزاتور . دیرکه .

— سندن صکره بن دخی صاغ قالمز ایدم اما صولك وظیفه‌می ایفا ایچون سنك نعشکی آره یوم ایدم . او تحریده ایکن آرناوتلر بنی طوتوب پاشانك حضورینه کوتوردیلر . بن ده حکایه‌می اولدیغی کبی اکلاتدم . پاشا بنی سکا کوتورملرینی امر ایتدی . پك ده اینانمدم ایسه‌ده هیچ برشیدن پرواسی قالمیان برقادین ایچون قورقو قالورمی ؟ فقط ایی ایتمشم که کلشم . دکلی بکم ؟ بن سنی بر دها کوردیکم ایچون پك سوندیکم کبی سن ده بنی بر دها کوردیکك ایچون سویندك یا !

مجروحده بر کوز آچوب تبسم صورتیله برجواب تصدیق ده‌دی!

فقط قزه نه اولدی؟ قزك طوری دکشدی! نه‌قدر صارارمدی. آی! آی! قزه برحال اولیور! بایلدی‌ی نه اولدی؟

قزك تغیر حالی اوزرینه آرناوتلر قزی مجروحدن آییروب مدارات ایتمك ایستدیلر. هیهات! قز مجروحك اوسوزلری سویلر ایکن وجودنك التنده قالان صاغ قولی لاینقطع قلداهقده ایدی. خسته‌دن آیردقدن صکره نه کورسونلر؟ قز آل قانلر ایچنده! مکر یکی ایچنده صاقلامش اولدیغی قیصه واکلی بر بچاق ایله کندینی اول دیره‌می به جرح ایدرك یاتدیغی یره قانی کوللنمش قالمش.

خسته ومجروح بر آیان ایکی اولدی. ایکیسی ده امیدسز حالده ....

....

موقع ذاتاً مدهش بنا ذاتاً مخوف ایچنده‌کی خسته ذاتاً مؤثر برحالده ایکن برده شو قادینك حالنه نه بیوررسکز؟

کوزل اما محرر افندی بو موقع نره ده؟ بو ذاتلر کیملر؟ بو فاجعه نه زمان اولمش؟

ها! اویله ایسه سزه بو فاجعه‌نك الك اول زمان وقوعنی خبرویره‌لم. زیرا بز در نه‌قدر بو فاجعه‌یی کوزمز اوکنده وقوع بولیور صورتنده یازمش ایسه‌ك ده کیفیت بزم زمانمزدن بر ایکی عمرلك زمان قدر اول وقوعبولمشدر. بز خیالمزی او زمانه قدر ارجاع ایلدیکمز ایچون بویله فجعه‌ٔ واقعه‌یه نظر تماشامز اوکنده وقوعنده کاور کبی یازدق. ذاتاً انسان دیمك خیالدن عبارت دکلمیدر؟

❊ فاجعه‌نك زمان وقوعی ❊

بو قانلی وصال او زمانده وقوعبولمشدرکه اندن اوتوز اوج سنه مقدم بر روسیه دو نغمی بحر بالطقدن چیقوب سبته بوغازندن آق دکزه کیره‌رك موره‌یی آیاقلندیرمغه باشلامش ایدی‌ده استانبولجه بوحالدن طولایی دوچار حیرت اولانلره فرانسز سفیری النده بر اوروپا خریطه‌سی بولنه‌رق روسلرك هانکی دکزلردن نه‌صورتله کچه‌رك موره‌یه قدر کله‌بیله‌جکلرینی اکلاتمغه چالشدیغی حالده ذهنلر بو ایضاحات جغرافیه‌یی پك کوجلکله قبول ایده‌بیلیورلر ایدی.

قانلی وصالك وقوعندن اوتوز سنه مقدم دیدیکمز زمان روسلرك یونانستان طرفلرنده بر باقه‌تابیولك پترو وایمپراطوریچه آنا وایمپراطوریچه الیزابت زمانلرندن بری اکه‌کامش اولدقلری تشویقات تخمی سنه‌لر کچدکجه یشیلنوب بیویه‌رك ایلك میوه‌سنی دیمیترا طرفلرنده قب قرمزی قزاروب کالنی بولمش بر صورتده اقتطاف

ایتـدیرمش ایدی • زیرا اورلوفك قره‌یه چیقاردیغی سکز یوز قدر روسـلره انكلیز وایتالیان واطه‌لی روملردن ایکی بیك قدر دخی اجرتلی و یاکـوکللی افراد عـلاوه ایلیه‌رك موره وارناوتلق اهالیسندن اغفال ایده‌بیلـدیکی آدملری‌ده بالعلاوه وجـوده کتورمش اولـدیغی شرق وغرب اسپار- تیوت آلایلرندن مشـهور پسـارو قپتانك قوماندهسـنده‌کی شرق اسپارتیوت آلایی میسیترا جـوارنده‌کی اهـالیٔ مسلمه‌یی بو قلعـه‌یه طیقمش ایدی‌ده چولقلریله چو- جقلریله قلعـه‌دن چیقـوب چکلملر یـنـه وقلعه‌یی وسلاحلرینی تسلیم ایتکده بالامضا تعهد کوسترلدیکی حالده سلاحسز اهـالی قلعـه‌دن چیقار چیقمز اوزرلرینـه هجوم ایدیله‌رك قتل عام ایدلمش ایدی •

بو قتل عام اول قتل عام ایدی که براز صـکره مسلمـان ارناوتلری دخی موره‌یه هجـوم ایدرك اون بیـك نفری یاتراسی الـدقلری زمان الی سـلاح طوته‌بیله‌جك اهالی کاملاً قلیجدن کچورلمشلر ایدی •

بو فاجعه‌لر بزم قانلی وصـال فاجعه- سندن دهـا مدهش کوریلیورلر دکلمی؟ اکا شبهه ایتاملیدر ! دها شمدیدن بیلمیدرکه ایشـك دهشتی یالکز بوندن‌ده عبـارت دکلدر •

قانلی وصـال فاجعـه‌سی دیدیکمز کیفیتدن اوتوز اوچ سنه مقدم اورلوفك یونانستانده ایلك مقاتله‌یی ایقاع ایلامسی مجرد روسلرك دولت علیه ایله محارب بولنمسندن ناشی یونانستان جهتنـدن دخی بر مشغو- لیت حربیـه ایله عثمـانلولری اشغـال مقصـدندن عبـارت اولمسیله اوروپانك حسیـات انسـانیتپرستانه‌سیله متحسس بولنـان ارباب قلمی بویله یوزلرجـه سنه- دنبری قومشـو قومشـو یه حسن معـا- شرتده بولنـان اهـالی‌یی بوغاز بوغازه کتـورمسنی تعییب ایدیـورلر ایدی‌ده قاترینـا وولـتره یازدیغی مکتـوبلرده «بن روملری قیـد رعیتدن قورتارمغـه چالشـیورم بنی سـفك دمایه سـبب دیه مؤاخذه ایدیـورلر • خوش روملر دخی حمایه وحریته لایق آدملر دکل ایمشـلر یا! قدیم یونانیلر ایله اسپارتیوتلره نظراً روملر پك دکشمشـلر • کندیلرینـه کوندردیکم قهرمانك نصیحتلرینه تمامیـله حوالهٔ سمع قبول ایتمیـورلر » یوللو شکایتلرده بولنیور ایدی‌ده او فیلسـوف وولترجنابلری دخی قاترینایه «او بیچاره روملره آجیمقلغم ایچون مساعدهٔ حشمتپناهیلرینی رجا ایدرم • ترك لسـانیله متکلم برحکومتـه تابع اولدقجه بنم زواللی یونانستانمك حالی نه اوله‌جقدر؟ آلسیبیاد کبی نسـاپرست برآدمك اولادی بیوك قاترینادن بشـقه حاکمره‌می مطیع

اولمیه‌جقدر ؟ » طرزنده طرز تحریر داز خبرینه قارئینمی بو تحریکاتده برقات دها تشجیع ایلیورایدی • وولتر اغراض خسیسه بولنده انسان قاننك اساله‌سنه قانلی کوز یاشلریله اغلادیغی حالده ینه روملری راحت قدیمه‌سندن محروم ایتمك غیرتنی آرتدیردقجه آرتدیروب حتی روملردن برچوغی بو بولده‌کی تشویقات اجنبیه‌نك علیهنده بولنمرینه حکمدارنی سیاسیاتنه‌اوبمیان بو فیلسوف مملکتلرینك معموریتنی وملتلرینك راحتنی‌تشویقات اجنبیه‌یه فدا ایتمامك عزمنده‌بولنان روم اصدقاسنی ذم بولنده وینه قارئینه یازدیغی برمکتوبده « ذات حشمتماتکزه معاونت ایلدکاری صورتده استحصال ایده بیله‌جکلری حریته روملری غیرلایق کورمك بنم ایچون بشقه‌جه برموجب تأسفدر • ارتق‌سوفوقل و هومرودموستنه‌نك کتابلرینی اوقومق ایستمیورم • اکر ذات حشمتماتکز روم مذهبنك‌یاماتنده‌بولنمسه‌ایدی‌روم مذهبندن بیله نفرت‌ایده‌جك‌ایدم » دیور •

قانلی وصال فاجعه‌سندن اوتوز اوچ سنه اول دیدیکمز زماندن برسنه‌سنی دها طرح ایده‌وب‌ده اوتوز ایکی سنه اولندکوز آثار ایسه‌ك‌چشمه فاجعهٔ مدهشه‌سنی کورورزکه اوراده آتش اعتساف جبخانه‌لرینه عکس ایدرك برهوا اولان عثمانلی کیلرینك کومبورتیسی ازمیری صارصدیغی کبی بو کیلردن ازمیره انتقال ایدن افرادك ازمیرروملری اوزرینه حواله ایلدکاری تیغ انتقامك پارلتیسی دخی جمله‌نك کوزلرینی قاشدیرمش ایدی •

یوزلرجه‌سنه‌دنبری‌قومشوقومشو یه احسن ائتلاف ایله یاشامش بولنان ایکی قومی بو یله بری برینك خرتلاغنه صارلمق درجه‌سنده‌کی تشویقات نه‌کبی مقاصد سیاسیه‌دن نشأت ایلیه‌جکی بررومانجینك تدقیق ایده بیله‌جکی احوالدن دکلدر • رومانجی‌خیالخانه‌سنده وجود و یردیکی وقعه‌نك نصل برزمانده کذرانی تصور ایتمش ایسه، اوزمانك‌احوال واستعدادینی قارئینه‌خبرویروب بواحوالی بواستعدادی فضائل مدنیه وملکات‌انسانیه نقطهٔ‌نظرندن نصل کورر ایسه اول وجهله متأثر اوله‌جغی دخی مقتضای حسیات انسانیه‌سندندر •

ایمدی برکره فساده بوصورتله آتش ویرلدکدن صکره موره اوزرنده جنکاورلك و یغماکرلك خصوصنده بری دیکرندن اشاغی قالمیان آرناوتلر ایله روملر رەسنده اولکی حسن معاشرت مناسبتی برطرف اولنجه بونلر یکدیکرینك مالنه جانه اوقدر مدهش برنظر طمع آچشلردرکه « پوکه و یل » نام مؤلفك‌بووقایعه

دائر یازدیغی تاریخ هیچ ده عثمانلولق لهنده دکل ایکن « ترکار بیله ارناوتلرك شدت اعتسافاتنی منعه قدرت بوله‌میورلر ایدی . فساداته منهی خصوصنده حکومت عثمانیه‌یه ایتدکلری خدمتك مکافاتنی کندی ایادیٔ غدر واعتسافلریله المغه قالقشدقلرندن اوزرلرینه سوق ایدیلان عثمانلو عسکرینه‌ده مقاومتله برطرفدن روملرو برطرفدن مسلمانلراوزرینه صالدیروب جانلرینه مالرینه تعرض ایدر اولمشلرایدی» دیبور .

واقعا قاینارجه معاهده‌سی ۱۷۷٤ سنهٔ میلادی تموزینك یکرمی دردی تاریخیله منعقد اوله‌رق برنجی و یدنجی واون یدنجی ماده‌لری موجبنجه بوفسادی نسیاً منسیاً حکمنه ارجاع ایتمك ایستمش ایسه‌ده اوچ درت سنه مدت همشهری همشهری‌یه قومشو قومشویه مقاتله‌نك دوام ایلمش اولدیغی برمملکتده اولکی حسن معاشرتی قولای قولای اعاده قابل اوله‌بیلورمی؟

بناءً علیه قپودان دریا حسن پاشا موره اصلاحنه مأمور اولدیغی زمان آرناوتلر کثرت مقدارلرینه اعتماداً هر یرده حسن پاشایه مقاومته بوزولدقجه تر پیولیچه اوزرینه چکیله صوك محاربه‌نك اوراده وقوعی اوزرینه کلمش بولنان آرناوت اشقیاسی قفالرندن عادتا قله‌لر یاپلمشدر .

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اشفاق ومراحم رعیت پروریسی حقیقةً هیچ بر دولتده مقیس اوله‌مدیغندن مورهنك اشبو ایلات فسادی اوزرینه مسئولیت مادیه ومعنویه‌سی مسببلرینه عائد اوله‌رق قباحتلی قباحتسز ظالم مظلوم اسلام خرستیان نه‌قدر ادمك قانی دوکیله جك ایدیسه دوکلدکدن صکره روم ملتی حقنده بو فسادك وقوعندن برآز اوله کانجه‌یه قدر حکومت عثمانیه‌نك دائما بیدریغ بیوردکدیکی مسا عدات و امتیازات ینه تکرار عنایت واحسان بیورلمش وکرك مورخ پوکه ویلك وکرك سائر تاریخ نویسانك قید وتحریرلری وجهله مشهور مانیوتلر ریاستی نام قدیمی اوزره « مانیات بکی » نامیله تکرار بالتجدید بعض دربندلرده و بالخاصه قورینت برزخنده محافظلق خدمتی ینه روم افراد مسلحه‌سنه حواله بیورلمشدرکه بو ایکی قید لطاف دولت علیه‌نك جهت جهت اولکی حال وصورتنه معاودتی ایچون ایکی شاهد مقامنه قائمدر .

اکر تشویقات خارجیه منقطع اولسه ایدی حکومت سنیهٔ عثمانیه‌نك روملر حقنده‌کی حسن نظر قدیمی درحال وتمامیله تجدد و تأیید ایدرك بوحکایه‌مزده قاتلی

وصالمزك وقوعندن اوتوزسنه اولکی احوال تجدد ایتمیه‌جکی کبی اندن اوتوز سنه صکره‌یه قدرکی احوال دخی کیتدکجه دهشتنی آرتدیرمقده دوام ایده کیتمز ایدی . انجق قاترینا یونانستان حقنده‌کی تصمیماتنده اوقدر ثباتکارانه اصرار ایلمشدرکه قسطنطین نامنده بولنان بر اوغلنی ناقسوس جزیره‌سندن جلب ایتدیردیکی روم قادینلری النده بیوتوب روم قیافتنده البسه اکساسیله روم لسانیجه تکلم ایتدیرمکه و بتون اوشاقلرینی روملردن ترتیب ایلمکه وروم دلیقانلیلرندن اوله‌رق ایکیوز نفردن مرکب بر ده معیت بلوکی تشکیلنه قدر وارمش ایدی . یونانستانك هر طرفنه قدر منتشر اولان مأمورین مشوقین استانبولك صولك ایمپراطوریله نامداش اولان بو پرنس یکی روملرك ایلك ایمپراطوری اوله‌جغنی بتون روم کلیسالرنده اعلان ایدرك والده‌سی قاترینا ایله برابر کنج پرنسك رسمنی روملره اوپدیررلر ایدی .

حتی اوستریا ایمپراطوری ایکنجی ژوزف ایله برابر قاترینا تکرار دولت علیه‌یه اعلان حرب ایلدیکی زمان بوندن اولکی فسادده میسیترا قتل عامنده برارلغی کوریلان پساروبی ایتالیایه کوندروب انك واسطه‌سیله یونانستانه برچوق اسلحه و مهمات ادخال ایتدیردیکی کبی اولکی فسادده روس خدمتنه کیروب تلطیفاً میرآلایلغه قدر رتبه‌سی آرتدیرلمش اولان لامبرو قانسیانی نام کیمه‌یی دخی استانبول وازمیر واسکندریه روملرینه وارنجه‌یه قدر هر طرفدن طوپلانان اعانه ایله وجوده کتوریلان اون ایکی کوچك کمیدن مرکب بر انجمه دونغیه آمیرال نصب ایدرك روملری وبالخاصه سولی ناحیه‌سی جنکاورلرینی تکرار عصیانه تشویق ایلمش ایدی‌ده بونلردن اوچ مبعوث پترسبورغه جلب اولندیغی زمان پرنس قسطنطین بونلره ارائه اولندقده بیچاره‌لر کنج پرنسك النی اوپه‌رك کندی ایمپراطورلری ایمشجه‌سنه معامله‌ٔ تعظیمیه‌ده بولنمشلر ایدی .

اکر ١٧٩٠ سنهٔ میلادیه سی شباطنك یکرمنجی کونی ایمپراطور لئوپولد کندی قرنداشی ژوزف یرینه قاعد مقام حکمرانی اولوب ده جنتمکان سلطان سلیم ثالث حضرتلریله ١٧٩١ سنه‌سی اغستوسنك دردی تاریخیله زشتوی معاهده‌سنی عقد ایتمه ایدی قاترینانك مقصدی بومحاربه‌ده قدرتی یتدیکی قدر دوام ایتمك ایدی . انجق اوستریا اتفاقندن محرومیتی ١٧٩٢ سنه‌سی کانون اولنك طقوزی تاریخیله یاش معاهده‌سنی عقده قاترینایی مجبور ایلدیکندن وولتره یازدیغی خصوصی مکتوبلرده بر لسان مغرورانه ایله وعد ایتدیکی قدر ایش

كوره بيلمكدن كنديني منع ايلمشدر .

ايشته روملر اوزرينه اجرا ايديلان بو ايكنجى تشويق اولكى تشويقدن اوقدر ايلرويه وارمشدر كه ازمنۀ عتيقه ده كى قهرمانلرينك يادى دخى انضمام ايله بسبتون چله دن چيقمش اولان بعض افراطپرست روملر بعدما فساده دوامه قطعياً قرار ويرمشلردر . حتى لامبرو قانسيانى قاترينانك ياش معاهده سنى امضا ايلديكى خبرينى النجه « قاترينا عثمانلولر ايله معاهده ايتمش ايسه بن ايتمدم » ديه قوماندهسنه تابع اولان كميلر ايله دكز خرسزلغنده دوام ايتمش و يالكز عثمانلو سفينه لرينه دكل فرانسز كميلرينه دخى تعرضده بولنديغندن او زمان فرانسه بحريه ناظرى بولنان غاسپار مونژ طرفندن ويريلان امر اوزرينه ١٧٩٢ سنه سى حزيرانك اون يدنجى كونى تضييق ايديله رك كميلرى باتيرلغله مرقوم كوچ حال ايله تريسته يه قاچمش و اورادن پترسبورغه جان آتمشدر .

بورايه قدر ويريلان ايضاحات اگرچه بر رومانجى قلمندن چيقميور ايسه ده تاريخ صحيفه سندن نقل اولنديغى جهتله خيالى دكل تاريخى شيلر اولديغى تاريخ شناسانك البته مسلميدر . بو مقدماتك ايرادندن مقصد دخى اصل رومانمز بولنان قانلى وصالك نصل برزمانده وقوعنى تفهيمدن عبارت بولنوب ١٧٧٠ سنه سنده مورهنك ايلك عصيانى افتيمى و رستمك وصال خون آلودندن اوتوز اوچ سنه اول اولديغى خبر ويرلدكدن صكره تاريخ وصالك دخى ١٨٠٣ سنۀ ميلاديه سى اولديغى كندى كنديسنه تحقق ايلر .

تشويقات اجنبيه روملر ايله آرناوتلرى يكديكرينك قانلرينه صوصامش دشمن ايلديكى حالده نصل اوله بيلوركه ارناوت قومندن اولان بر رستم ايله روم ملتندن اولان بر افتيمى ارهسنده بويله خيالمزاوكنده وقوعى بيله توكلرمزى اوريرته جك بر وصال خون آلودى نتيجه ويره جك مناسبت عاشقانه پيدا اوليور ؟

ايشته رومانمزك اصل غرابتى اهميتى بونقطه اوزرينه مبنى دكلميدر ؟ بو غرابت بو لطافت بو اهميت حكايه مزده ايلروله دكجه كوريله جكدر .

بوراده رستمك نصل بر رستم و افتيمينك نصل بر افتيمى اولديغنى ايضاحدن اول افتيمى يى كتورمش بولنان ايكى ارناوتدن بريسنك « بوقزى پاشا افنديمز رستم بكه كوندردى . كنديسى ايله كوروشديره جكسكز ! » ديه سويلمش اولديغى بر سوزى تخطر ايدملم ده شو پاشا افنديمزك نصل بر پاشا افنديمزك اولديغنى كورملم :

﴿ خامقونك اوغلی ﴾

تصویر ایلدیکمز قاتلی وصالت وقو-
عندن قرق بش اللی سنه قدر مقدم
آرناوتلق دنیلان بر بالکلیه فترت ایچنده
بولنیور ایدی . واقعا بیوجك شهرلرنده
والیلر ومسلملر وار ایدی ایسه‌ده اوزمانلر
ایالات عثمانیه‌نك اغلبنده کی والیلر ومسلملر
کبی بونلر دخی مرکز حکومت سنیه‌یی
همان طانیمز اصحاب خروجدن ایدیلر .
هله هر قصبه‌ده و بعض بیوجك کویلرده
بر بك و یاخود بر اغا اعلای لوای
استبداد ایله دره بکیلکی ایتدکلرندن
والیلرك مسلملرك قوتلری دخی بو بکلردن
اغالردن هرقاچنی کندیسنه تابع ایده‌بیلمش
ایسه اونسبتده اولور ایدی . جنتمکان
سلطان عبدالحمید اول حضرتلرینك اواخر
سلطنتلریله جنتمکان سلطان محمود ثانی
حضرتلرینك اوائل سلطنتلری اره‌سنده‌کی
سنه‌لرکه ایالات شاهانه‌نك مرکز سلطنت
سنیه‌یه مربوطیتلری لفظی مراد برشی
اولوب هرطرف اصحاب خروج یدنده
قالدیغندن اوستریا کبی روسیه کبی اعدایه
مقاومت خصوصنده دولتك دخی اظهار
عجز منزله‌سنه ایندیکی تاریخ جودتده
پك مفصل ومشروح اوله‌رق تصویر
ایدلمشدر .

اشبو اغالرك بکلرك مسلملرك محافظلرك
وحتی والیلرك درجهٔ تحکملرینی شونکله
موازنه ایتملیدرکه بونلر قلمرو استبدادلری
داخلنده بولنان برلرك عادتا صاحبلری
مالکلری اوله‌رق اطراف وجوارلرنده
بولنان دیکر متحکملر ایله جنك ایدرلر
صلح ایدرلر جنکده درجهٔ غالبیتلرینه
کوره یغما ایله قوبولورلر دشمنلرینك
ملکلرینی نزع وغصب ایلرلر . و بعض
یرلرده کورلدیکی اوزره غلبه ومظفریتله
کیردکلری کویلر وقصبه‌لر اهالیسنك
اختیارلرینی قتل عام وکنجلرینی اسیر دیه
فروخته قدر واررلر ایدی . حتی نسواندن
بیله بالفعل دره‌بکیلکی ایتمش اولان واردرکه
اوده ولی بکك حرمی وقونیچه بکنك قزی
خامقودر . بوقادین قوجه‌سنك وفاتندن
صکره تپه‌دلن قصبه‌سنده اجرای حکومت
ایدر ایکن قاردیکی قصبه‌سنك آرناوتلریله
برمنازعه چیقاروب آرناوتلرك وقوعبولان
هجومنه خامقوتاب‌آورمقاومت اوله‌مدیغندن
برقزی و بر اوغلی ایله برابر دشمنلری
النده اسیر دوشمش وکمال حقارتله قاردیکی
قصبه‌سنه کوتورلمشدر .

بووقعه ١٧٥٤ و یا ٥٥ سنهٔ میلادیه‌سنده
طوغری وقوعه کلمش ایدی . خامقونك خدنیچه
اسمنده برقزی وعلی اسمنده برده اوغلی
وار ایدی که ایکیسی ده صاری صاچلری
ومائی کوزلریله جالب انظار استحسان

دلبرلر ایدی . علی دیدیکمز چوجق انجق اون درت اون بش یاشنده برشی اولهرق پدری ولی بك ایله - پدری مختار بك هپ تپه دلن بكی اولدقلری کبی کندیسی دخی یانیه والیسی مشهور ومعروف تپه دلنلی علی پاشا اولمغه نامزد ایدیسه‌ده والده‌سنك قاردیکی ارناوتلری اسارتنه دوچار اولمسی اوزرینه جانندن امین اوله‌میه‌رق سلامتی سمت فرارده ارامش وسکز اون سنه دائما فراریلك و سرسریلك وادیسنده پویان اولمشدر .

روایته کوره خلقو ایله قزی دخی علینك فراردن صکره قاردیکی قصبه‌سنده چوق زمان اسارت اضطرابنی چکمیوب فراره‌قدم باصه‌رق دشمنلرینه نام وشانلرینی بللی ایتمیه‌جك صورتده کندیلرینی کیزله‌مشلردرکه بو فاملیانك شو مدت سفالت وفلاکتنده چکدیکی محنت ومشقتلر فکر انتقاملرینه نه درجه‌لرده قوت ویره‌جکی ملاحظه‌یه محتاج اولور .

او زمانلر ارناوتلق ایچنده تحکم زمانلرینك بریسی دخی « قلفت » دنیلان اشقیا النده ایدی . سلاحی قوتی ایله تعیشی چفتجیلك وچوبانلق ایله تعیشدن قولای و باخصوص ملکتك صرپلغی جهتیله بوصنعتلری هرشیدن کوج بولان ارناوتلر یا بکلرك اغالرك یانلرنده اجرت ایله عسکرلکی خدمتنی و یاخود سلاح قوتیله خرسزلغی ترجیحده بولنورلر ایدی . علینك دخی سرسریلکی اثناسنده بوقلفتلر ایله مناسبت پیدا ایلدیکی واو مناسبتله اینوب چقه‌رق اوروب قرمغه چویکلکه چابکلکه آلشدیغی مرویدر .

برکون بر ویرانه‌ده اوطورر ایکن هرنصل بر ایشکل اوزرینه ایسه اوو یرانه‌نك قازمغه باشلار و یرانه درونده زنکین بردفینه ظهور ایدر . علی بونی کورنجه طالع دنیلان شیئك کندیسنه وجه خندان کوستردیکنی حکم ایدرك قوشار والده‌سنی بولور . والده‌سی ذاتاً پك مدبر برقادین اولدیغندن واوزمانه قدر علی دخی یکرمی بش یاشنه واروب نیجه مشاق و مزاحم ایچنده پیشمش بولندیغندن انا اوغل بالمذاکره قلفتلردن یواش یواش آدم جلبنه باشلارلر . فرقه‌یی بیولتدکجه بیولتورلر . تپه دلن قصبه‌سنده‌کی اسکی بندکان وطرفداران ایله مخابره‌یه کیریشورلر . نهایت آز زمان ایچنده خلقونك اوغلی ایکی بیك قدرجرأتلی افراده سردار اولنجه تپه‌دلن قصبه‌سنه بالهجوم دشمنلرینی قهر وقمع ایدرك پدر و بیوك پدرینك مقامنی تکرار اله کچورر .

بوذاتك حالی کبی ذکاسی دخی مرتبهٔ غایه‌ده اولوب هله طلاقت وعذوبت بیانی

امثالسز اولدیغندن آز زمان ایچنده چو -
غالتدیغی شهرتی سایه‌سنده دلوینو سنجاق
بکی سلیم بکك قزینی‌ده بالتزوج او طرفلر
بکاری میاننده سرفراز اولور ایسه‌ده
قاردیکی اغاسی ایله سائر دشمنی بولنان
بکلر برآرهلق جمع قوتله علینك اوزرینه
یورویوب معیتنده‌کی افرادی اکثریتله
قتل و بقیه‌سنی پریشان ایدرلر . فقط
بویله برصدمه ایله علینك بیلمسی ممکن
اولورمی ؟ درحال جمع قوت دشمنلرینك
اتفاقنی بوزه‌جق هردرلو وسائط خدعه -
کارانه‌یه بالمسارعه فقط بونلرله انتقام
غوغاسنده دوام ایده‌جك اولسه سائر
ترتیباتدن کیرو قاله‌جغنی دوشونور وبرر
طرف تقربنی بولوب انلرایله بارشدقدن
صکره تشکیل ایلدیکی فرقه‌لرله یانیه وما-
کدونیا وتسالیا طرفلرینه آقینلر ایتمکه
باشلار .

خامقونك اوغلی بوآقینلر اثناسنده
ایکی دفعه یانه‌یی اله ویرر ایسه‌ده ذکاوت
وجرأتی سایه‌سنده ینه قورتولوب نهایتسز
یغمالریله ثروتنی آرتدیردقجه آرتدیرر .
لکن اوزمانه قدر دولتجه هیچ برصفت
رسمیه‌سی بولنمدیغندن واوصره‌ده قاتل
پدری سلیم بکك احوال و اطواری
استانبولی ناخشنود ایلدیکندن استانبول
ایله بالمخابره استحصال ایلدیکی فرمان
اوزرینه بریولی بولوب قاتل پدرینی
کندی بندکانی مواجهه‌سنده اولدیررکه
بندکان افندیلرینك انتقامنی فی‌الحال علیدن
الغه طورانورلر ایسه‌ده علی فرمانی چیقا-
روب تهدیدکارانه برطور ایله « بن‌انی
پادشاه امریله اولدیردم ! ایشته اوله
عاصینك فرمانی ! » دیدجه هرکس امر
پادشاهی‌یه اطاعةً بوینلرینی بوکر .

ایشته بوخدمتی اوزرینه تپه‌دلنلی علی
پاشا روم ایلی والی قائممقامی اوله‌رق
ایالت صفت رسمیه‌یی احراز ایلمشدر .
واقعا اقبالك بودرجه‌سی کندیسنی
مطمئن اتمامش ایسه‌ده ثروتنی شهرتنی
آرتدیرمق خصوصنده پك چوق فائده‌سی
اولمشدر . حتی ۱۷۸۷ سنه‌سنده
اوستریا و روسیه‌نك دولت علیه
ایله محاربه‌سی اثناسنده صدر اعظم
یوسف پاشانك معیتنه تعیین اولندیغی
زمان اك شجیع وقپوسی خلق اك غلبه‌لك
برذات اولمق اوزره انتخاب اولنوب
فی‌الحقیقه کوریلان خدمات مشکوره‌سنه
مکافاة ترحاله والیلکی وطرق ودربندات
محافظلغی عهده اقتدارینه حواله بیور-
لمشدر .

علی پاشانك هرشیدن زیاده ایشنه
یارایان صفت دربندات محافظلغی اولمشدر .
زیرا بو وسیله ایله معیتنده اوج بیکدن

درت بیکه قدر مسلح افراد بولندیرر ایدی که جمله‌سی ارناوتلردن انتخاب اولنورایدی . فقط علی پاشا بوقوتله یالکز اشقیایی تهدید ایتمز ایدی . هرطرفه اطالهٔ دست طمعله هدیه جریمه والحاصل هرنه نام ایله اولور ایسه اولسون جمع ماله چالیشور ایدی . ایشی بردرجه‌یه واردیردی‌که قوت وسطوتی استانبولك نظر اشتباهنی دعوت ایلدیکی حالده کندیسی استانبولجه دخی ال طوته‌رق یانیه والیلکنی استحصاله چالیشمغه باشلامشیدی .

بر اره‌لق آرناوت بکلری بری بری ایله برقانلی مجادله‌یه باشلادقلرندن علی پاشا بونلرك اصلاحی ایچون جمع قوتله اوزرلرینه یورودی . واقعا بکلر درحال نفاقی وفاقه بالتبدیل علی‌یه مقاومته قالقشدیلر ایسه‌ده موفق اوله‌مدیلر . علی پاشا همان جمله‌سنی اوروب قیروب اول طرف احوالنی حقیقةً اصلاح ایلدی . حتی بکلر یانیه قلعه‌سنه اجتماع والتجا ایلدکلری حالده علی پاشا قلعه پیشکاهنه اردوسنی قوروب یانیه والیلکی کندیسنه توجیه اولنور ایسه بعدما آرناوتلقده بومثللو حادثاتك اصلا وقوعه کلیه‌جکنی استانبوله کوندردیکی برقاچ مبعوث واسطه‌سیله باب عالی‌یه عرض ایلدی .

واقعا باب عالی بو مبعوثلره التفات ایتمیوب علی پاشایه یازیلان فرمانده معیتنده‌کی فضله عسکری طاغتمقله برابر اصل کندی محل مأموریتنه چکلمسی امر اولندی ایسه‌ده علی پاشا خواص بندکانی ایله بو فرمانی دکشدیروب یانیه والیلکنك کندیسنه توجیه اولندیغی وبتون بکلرك درحال کندیسنه اطاعت ایلملری لازم کله‌جکی حقنده تصنیع ایلدیکی فرمان ایله قلعه قپوسنه واردی . بکلری جلب ایدرك فرمانی اوقوتدقده هیچ بریسنك دیه‌جکی قالمامغله قپولر اچیلوب دبدبه‌لی بر آلای ایله یانیه قلعه‌سنه کیردی‌که کویا فی الحقیقه طرف دولتدن نصب اولنمش بر والی کبی بکلرك قباحتلرینی عفو ایدرك هر برینی هدیه‌لر احسانلر ایله تلطیف ایلدی .

بو وقعه ۱۷۸۸ سنهٔ میلادیه‌سنده سرزدهٔ ساحهٔ وقوع اولمشدرکه علی پاشانك درحال استانبوله کوندردیکی یکی مبعوثلر وقوع حالی باب عالی‌یه عرض ایلدکلرنده دولتك غایت مدهش بر بحران ایچنده بولنمسی حسبیله باب عالی برده ارناوتلغه اردو کوندرمکه مجبور اولمامق ایچون علی پاشانك یانیه والیلکنی تصدیق ایتمك جهتنی ترجیحده بولندی .

فقط بو والیلکه « والیك » دنیلك کافیمیدر ؟ اسکی انتقاملرینی الق ایچون مثلا چورنووو قصبه‌سی اوزرینه یورو-

یوب اهالیسنك برمقداری قتل عام ودیكر
مقداری اسیر دیه فروخت ایلدكدن
صكره قصبه‌یی اساسندن قلع وقمع ایتمك
كبی شیلر والیلكنك اوائلنده كورلمش
حالاتدندر . بوقسه علی پاشا بر یاندن برات
والیسی ابراهیم پاشا و دیكر طرفدن اشقو -
دره والیسی قره مصطفی پاشا كبی مجا -
ورلرینك سركشلكلرینی باب عالی‌یه عرض
ایدرك تأدیبلری ایچون مساعده طلب
ایلر و اوزمانلر ادرنه وقعه‌سی و ودینده
پاسبان اوغلنك ظهوری كبی مدهش زمانلر
اوله‌رق باب عالینك مساعده‌یی دریغ
ایده‌مامسی اوزرینه ذكر اولنان ولایات
والویهٔ متجاوره‌یه صالدیروب كندی
حدود ولایتنی توسیع ایله برابر مركز
ایندیكی یانیه شهرنده برحكومت منتظمه
ومستقله تشكیلنه چالشور ایدی . داخل
دائرهٔ اداره‌سی بولنان یرلرده نه‌قدر اشقیا
بولنمق متصور ایسه كندیسنه عسكر
ایتدیكی جهتله شقاوت محو اولمش یوللر
تنظیم ایدلمش زراعت و تجارته رواج
ویرلمش و یانیه قلعه‌سی تحكیم اولنه‌رق
شهر یومش اولدیغی كبی علی پاشا
خرستیان اهالی‌یی دخی كندیسنه بند
ایچون سولیوتلر كبی بونلرك سركشلرینی
ازمكه ومطیعلرینی مجلس استشارده‌سنه قبول
ایتمكه قدر وارمش ایدی .

هله ۱۷۹۷ سنه‌سنده قامپو فورمیو
معاهده‌سی موجبنجه اوستریا و فرانسه
وندیك جمهوریتنی الغا ایدرك جزایر
یونانیه ایله دالماچیا طرفلری فرانسه
النه كچدیكی زمان فرانسزلر علی
پاشا ایله همحدود اوله‌رق خامقو
اوغلی ایچون برده مناسبت دیپلوماتیقیه
یولی آچلمش ایدی . اوزمان ایتالیا اردو -
لرینك باش قوماندانی بولنان جنرال بوناپارت
لوا رتبه‌سنده روزا نامنده بر یاوری
علی پاشایی فرانسه پولتیقه‌سنه جلب ایچون
یانیه‌یه كوندردكده علی پاشا بو یاوری التفا -
ته تعظیم‌وتكریمه هدیه‌یه بوغه‌رق ناپولیونه
برده عبودیتنامه تقدیمیله نظر امنیتنی قزا -
ندقدن صكره ناپولیوندن استحصال ایلدیكی
مساعده اوزرینه تدارك ایلدیكی كمیلری
قورفه قنالنه بالادخال ۱۷۹۸ سنه‌سنده
قورفو جزیره‌سی قارشوسنده بولنان و او
زمانه قدر هنوز كندی حكومتی داخلنه
كیرمامش اولان نیوپچه و واسیلی و سائر
مواقعی وهلهٔ استیلا ایلدی كه ناپولیونك
بو بابده‌كی استغرابنی دفع ایچون دخی
« بن سزك متفكز و حتی اك صادق بنده -
كز اولدم . مجرد سزكله دها یقیندن منا -
سبت پیداسی ایچون بورایه كلدم » دیه
عرض تأمیناته باشلادی . قوجه بوناپارت
علی پاشایه الدانمش اولدیغنی كوردی

ایسه‌ده کورمامزلکه کله‌رك بو تأمیناته اینانمش کبی کوروندی .

استانبول علی پاشانك شو حاله استیلا- کارانه‌سی اوزرینه نظر دهشتنی آچیور ایدیسه‌ده علی پاشا استانبولی دخی تأمین ایچون زیر اداره‌سنه کیرن یرلرك ویرکوسی نامیله درسعادته اقچه‌لر کوندره‌رك عرض تأمینات عبودیتکارانه‌دن کیرو طورمیور ایدی . حتی ودینده پاسبان اوغلی اوزرینه قرق وزیر کوندرلدیکی زمان علی پاشانك خدمتندن استفاده‌دن زیاده صداقتنی تجربه ایچون ودینه عزیمتی امر اولندقده اوغلی مختار پاشایی قائممقام براقوب بو خدمتی ده ایفایه کیتمش و ناپولیونك مصره تسلطی اوزرینه فرانسه‌یه اعلان حرب اولنه‌جغنی حس ایتمسنی متعاقب کندیسنك یانیه‌ده بولنمسنه لزوم کوستره‌رك ینه اورایه عودت ایتمشدرکه استانبولی حسن اداره ایچون مومی الیهك شو پولتیقه سی حقیقة" پك ماهرانه‌در .

خامقو اوغلی علی پاشانك مهارت سیاسیه‌سی نه قدر فائق اولدیغنی شونکله موازنه ایتملی‌که یانیه‌یه کلدیکی زمان صورت ظاهره‌ده فرانسزلر ایله متفق کورونه‌رك یاور روزایی دعوتله پره‌وزه وقورفه وسائر مواقعده بولنان فرانسز قوهٔ عسکریه‌سی حقنده ایستدیکی قدر معلومات الدقدن صکره بعد الطعام مرقومی « آرناوتلغی افساده کلش برجاسوس » دیه مردار بر مخزنه آتوب وهلهٔ بوترینتو و پروزه اوزرینه هجوم ایتمش و پروزه‌ده‌کی فرانسزلره کوزل بر قلیج آتدقدن صکره قوماندانلری بولنان جنرال لاستی دخی اسیر المش ایدی . بو خدمتی درسعادتجه تقدیر اولندیغندن طرف شاهانه‌دن کندیسنه برمرصع قلیج وسمور قابلی برخفتان احسانیله تلطیف اولنمش وعلی پاشا ایسه آرته کولی سواحلنده‌کی ممالکك کافه‌سنی فرانسزلر الندن نزع صورتیله بو التفات شاهانه‌یه تشکر ایتمشدر .

شمدی بو علی پاشایه ساده‌جه بر « یانیه والیسی علی پاشا » دنیله بیلورمی ؟

نصل دنیله بیلسون که انکلیز امیرالی نلسون یونان دکزلرینه کلدیکی زمان بر یاورینی کوندروب علی پاشایه عرض تعظیمات ایدرك پروزه مظفریتنی تبریك ایتدیرمش و یانیه قهرمانی اوپمك ایچون ملاقات آرزوسنی تبلیغ ایلمش ایدی . خوش اندن صکره روسیه دولتی پولتیقه‌جه علی پاشایه خصم اولمق و فرانسه دولتی علی پاشایی کندی طرفنه جلب ایتمك واوستریا دولتی بو آدم ایله خوش کچینمك درجه- لرنده پاشانك مناسبات خارجیه‌سنی ایلرویه کوتوردکاری دخی کورلمشدرآ ! لکن

بونلر اوله تصویر ایتمش اولدیغمز قانلی وصلت وتوعندن صکره کی شیر اولوب اوزمانلرده ایسه علی پاشا اعلان حرب ایدر عقد صلح ایلر ایستدیکنی قهره وایستدیکنی احیایه مقتدر اولور هیچ بر حرکت ومعامله‌سندن کمسه نزدنده مسئول اولمز برحاکم مطلق اولمغله افیتی دنیلان قدینی کتورن ارناوتلر « بوقزی پاشا افندیمز رستم بکه کوندردی . کندیسی ایله کوروشدیره‌جکسکز » دیدکاری زمان معهود کارکیر بنا ایچنده‌کی آرناوتلر بوامرك صاحبنه بورجلی اولدقلری اطاعت تعظیمکارانه‌یه متناسب برطور ایله قزی رستم بکك حضورینه کوتورمشلر ایدی .

بوقدر مهم برعلی پاشا طرفندن امر و توصیه ایله کلمش بولنان برافیتی نسوان عادیه‌دن عد اولنه بیلورمی؟ بویله برقزی کوروشدیرمك ایچون کوندرمش اولدیغی رستم بك دخی مهم برآدم اولملیدرکه علی پاشاکبی برصاحب خروج طرفندن شویله برتوصیه ایله کندیسنه برقز کوندرلمش اولسون!

باخصوص افیتی سولیوتلردن ایدی‌که اوزمانلر ارناوتلق احوالنی صحایف تواریخده کوروب اوکرنمش بولنانلر بو « سولیوت » نامنی ایشیدر ایشتمز همان انظار دقتلرینی آچه‌رق اذان اهمیتلرینی قبارتورلر زیرا هر دشمنه غلبه ایتمش وهیچ کیمسه دیشنه طیانه‌مدیغندن طولایی عادتا اغترارنده حق قزانمش بولنان تپه دلنلی علی پاشاکبی برخونریزی سنه‌لرجه مدت تپه‌سنی دلرجه‌سنه مغلوب ومحجوب ایتمش اولان بر اووج خلق واردرکه نامنه « سولیوت » واقامتکاهنه « سولی » دیرلر . بوخلق جدا و حقیقة انظار وله وحیرتی جالب برقهرمان خلقدر . انلردن اولان وحکایه‌مزك الك بیوك اعضای وقعه‌سندن بولنان افیتینك دخی نه‌درجه‌لرده شایان اهمیت بر قهرمان اولدیغنی موازنه ایچون سولیوتلر ایله‌ده طانشمق لازم کلور .

هایدی اهمال ایتمیه‌لم‌ده بو معارفه‌یی دخی پیدا ایلیه‌لم :

سولیوتلر

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك مبادئ ظهورندن بری تحت ادارهٔ عادله‌سنه کیرن اهالئ نصرانیه‌یی و بالخاصه کرك استانبولك فتحی اثناسنده وکرك اندن صکره عثمانلیلاشدیریلان روملری ولوکه جبرا اولسون قبول اسلامیته مجبور ایتمامش بولنمسنده مورخین جدیده‌نك پك چوقلری شاشارلر وبومورخلری مطالعه ایدن پك چوق ذوات دخی انلرك شو

افکار بنه اشتراك ایدرلر .

بو افکاره کوره عثمانلیلر استانبولی آلدقلری زمان بیکلرجه سنه‌لك روم شرقی دولتنی رهین انقراض ایلدکلری کبی قدمجه روم شرقی ایله برابر بولنان شرق پطر- یقخانه‌سنی دخی فسخ والغا ایدرك روملره دینلر ینی ولسانلر ینی غائب ایتدیره‌جك اسباب ووسائلك کافه‌سنه بالتوسل عثمانلیلغی بر یکپاره‌لك حالنه افراغ ایتملی ایمش .

بوده برفکردر و احوالك صکره‌دن الدیغی صورته نظراً اکر او زمانلر عثمانلیلق بویله یکپاره‌لشدیرلمش اولسه ایمش احتمالکه کرك دولت علیه وکرك تحت اداره‌یه النان رعیه حقنده دها خیرلو اولور ایمش . لکن دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ذکر اولنان دور استیلاده نقطهٔ نظر حکمتی بوفکردن دها عالی اولوب عثمانلیلغك یکپاره‌لکنی بوملکده‌کی اقوا- مدن هیچ برینك دین ومذهب ولسان وقومیتلر ینی اخلال ایتمکسزین یالکز فکرجه اتحادده آرار ایمش .

بو نظر حکمتك یالکز او زمانلرده‌کی افکاره دکل بو زمانلرده‌کی افکاره دخی نه‌درجه‌لرده تفوق ایده‌جك برنظر عالی اولدیغنی اثباته حاجت وارمیدر ؟ میلادك اشبو اون طقوزنجی عصر کمال مدنیتنده اوروپا متمدنلر ینك اوکده انجیل و ارقده راتی فوچیلری ایله آفریقا و آمریقا واوستراليا ممالك وحشیه‌سنه کیره‌رك اهالئ قدیمه‌یی کویا دائرهٔ مدنیته ادخال ایچون مادی ومعنوی بر قریمه اوغراتوب قرمدلر ینی بنه بواوروپا حکماسندن هانکیسی تحسین ایدیور

کذلك سیاسیاتك اك اسلم صورتی هر دولتك ید اداره‌سنده بولنان اهالیی زنکین وراحت ایده‌جك اسبابی استکماله چا- لشمسنی استلزامدن عبارت ایکن دولتلرك یکدیکرندن برقاچ دونم یر و برقاچ نفس انسان اغتصاب ایدرلر ایسه کویا جهانکیر اوله‌جقلر مشجه‌سنه بردرلو وازکچه‌مدکاری احتیالات ومخادعات سیاسیه‌یی بنه بواوروپا سیاسیون حکماسندن هانکیسی تقدیر وتحسین ایلیور ؟

بوکون هانکی دولتك بودجه‌سی آچلسه میلیونلرجه ملیارلرجه فرانق بورجی کوریلیور . سببی؟ شبهه یوقکه معارضات ومخادعات سیاسیه ! هر بری دیکرینی علی- التوالی راحتسز ایتمك ایچون تهیات حربیه ومحاربات متمادیه ایله بویله تحملکداز مصارفه ملتلرینی دوچار ایدیورلر . بوندن دخی قریز یعنی بحران دیدکلری آفت میدانه چیقه‌رق تجارته عارض اولان طورغونلق صنایعی‌ده تعطیل ایلدیکندن ارباب مساعی ایکی اللری بو کرلرنده بوش و ایشسز قالیورلر . آچلق غلبه ایدیور خلقك

يأسى آرتيور بوندن دخى روسيه نك نهيليستلرى المانيانك سوسياليستلرى فرانسه نك آنارشيستلرى حاصلى هر يرك بيلم نه يستلرى ميدان الهرق مدنيت حاضره نك استقبالى مدهش وو خيم تهلكه لره دوچار اوليور .

ازجمله بو حكايه مزك كوستر ديكى لزوم اوزرينه اشتغال ايتمكده بولنديغمز يونانستانك احوال سابقه وحاضره سنى دفعةً نظر موازنه يه كتورهلم . اولكى يونانستان تحت رعيت دولت عليه ده كندى امتيازات دينيه وبلديه وسائره سى داخلنده حر و بختيار ايدى . شمديكى يونانستان يوزلرجه ميليونه واران بورجندن استدلال اولنه جغى وجهله سياسيات امواجى ارهسنده متموج بر يونانستاندركه امتيازات مذهبيه وبلديه وسائره سى بزم فنار روملرى درجه سنده اولمديغى و معارف يونانيه جه بيله انلر درجه سنده بولنمديغى روملرك بينده كنديلرى نزدنده معترف ومسلمدر .

تاريخ بو حقيقتى انكار ايديور ظن اولنمسون . تاريخ دكل حتى تحريكات يونانيه اثناسنده بيله بنده روملرك برچوقلرى بو حقيقتى كورمشلردر . ايشته ازجمله مورخ رافئل ديوركه : « اورلوفلرك يونانستانه وقوعبولان سفرلرى روسيه نك آمال و نيات معيوبه سى نه دن عبارت بولنديغنى روملره كوسترمش ايدى . عقلى باشنده وحقيقت و طنپرور اولان روملر تحريكات شماليه دن بالكليه تبرى وتباعد ايلديلر . فى الواقع ضعيف وفقير اولان بر ملت ايچون حريته ترقى يه دائر اولان اميدلر يكى زنكين ومقتدر دوستلر سايه سنده استحصال غيرتى پك تهلكه ليدر . معاونه كلوب اوملتى كويا قورتاره جق دوستلر فى الحقيقه تخليصه مقتدر اوله بيلورلر ايسه ده اسكى شنه نك يرينه كنديلرى قائم اولورلر . همده بويكى متحكملر اسكيلردن ماعدا « سزى انلردن قورتاردق » ديه بيچاره لرى برده منتلرى التنده الوب دائما سرزنشلرده بولنورلر »

شو سوز پك طوغرى پك حكيمانه بر سوز دكلميدر ؟ بويولده كى هر موازنه دن هرزمان ثابت اولوركه دولت عليهٔ عثمانيه تحت اداره سنده المش بولنديغى ملل غير مسلمه نك نه ديانتلرينه نه قوميتلرينه نه مذهبلرينه هيچ برشيلرينه تعرض ايتماك وانلرى يالكز فكرا وسياسةً عثمانلى بيراغى التنده جمع ايلمك صورتيله او زمانه قدر دكل بو زمانه قدر بينه الملى بردرجه يه قدر امريقه دن بشقه هيچ بريرده كورلمامش بولنان بر حريت حقيقيه نمونه سى كوسترمش ايدى . اوروپا بو نمونه دن استدلال معكوسده بولنور ايسه ده قباحت دولت عليه ده ميدر ؟ حالا بوكون دخى بلغارستان دنيلان براووج

برده اوچ بش بیوك دولتك منفعتی تقابل ایدرك بیچاره بلغارلره ادارهٔ عثمانیه زماننی مومله‌لره آرائدیره‌جق بر بحران مدهش وقوعه کتورمش اولمه‌سی البته موافق حکمت بولمدقلری اساس ادارهٔ عثمانیه‌دن دها زیاده شایان مؤاخذه‌در .

هله برکره تشویقات اجنبیه‌دن اول یونانستانك و بونلر میاننده سولیوتلرك نه حالده بولندقلری بنی کوره‌لم :

فاتح حضرتلری بنك شرق کلیساسی یعنی روم پطریقخانه‌سی حقنده‌کی الطاف وعنایاتی بك مشهور اولدیغی جهتله معروفی تعریف ایتمش اولمامق ایچون انی قیصه کسه‌لم . روم شرقی زماننده دائما حقارت وظلم کورمکده بولنان پطریقلرك سایهٔ رأفت عثمانیه ده قدر وحیثیتلری ارتوب حقوق و امتیازلری بحق تأمین ایدلمش اولمسی حقیقةً بوکون بیله اوروپانك حوصلهٔ حقوقپروری و حریتپرستیسنه صیغه‌میان بیوکلکلردندر .

ینه روم مورخلرندن ریزو نصارانك حقوق ملکیه‌لرینی کوستردیکی صرده دیورکه : « رعیت عثمانیه آلتنه کیرن اهالی ازمنهٔ متوسطه‌ده اوروپا سنیورلرینك رعیتلری آلتنده‌کی اوروپالیلره قیاس قبول ایده‌مز . عثمانلی اغالری تیمار وزعامت وسائرناملر ایله مالك اولدقلری کویلرك یالکز حاصلات عشریه سنه مستحق اولوب یوقسه اوروپا سنیورلری کبی اهالینك تکمیل مالنه وحیاتنه مالك دکل ایدیلر . رعایانی بشقه براغایه صاته‌مزلر وکویلرندن چیقاره‌مزلر ایدی . دینلرینه قاریشه‌مدقلری کبی امور بلدیه‌لرینه دخی قاریشه‌مزلر ایدی . بیوك شهرلرده وانلره جوار اولان کویلرده و اووه‌لق اراضیده بیله امور مذهبیه پاپاسلر النده اولدیغی کبی امور بلدیه ومالیه و بر درجه‌یه قدر ملکیه بیله چورباجیلر قوجه باشیلر النده ایدی . ویرکو طرح وتحصیلی واردولر کچدکجه یول عملیاتی و جانیلرك حکومته تسلیمی کبی شیلره عثمانلیلر قاریشمزلر ایدی . هیچ برامر ونهیلری افراد اوزرینه اولیوب جماعت اوزرینه واقع اولدیغندن بو اوامر ونواهی پاپاسلر و چورباجیلر معرفتیله خلقه تبلیغ اولنوب ایجابنی اجرا ایدیلور ایدی . جزایر بحر سفیدك بعضلری صرب اولان یرلری وکریدده اسفاکیه طاغلری وموره‌ده مانیا جبالی و ایپیرو تسالیا طرفلرنده سولی و اولیمپ طاغلری یالکز برکره تحت ادارهٔ عثمانیه‌یه کیردکدن صکره اورالره بردها مسلمان ایاغی باصمامش کبی برشیدر . بوکبی یرلرك ادارهٔ عسکریه‌سی بیله خرستیانلر النده بولنوب یالکز تکالیف میریه‌لرینی عثمانلولره اعطا ایله‌حر

وراحت یاشارلر ایدی .

مشهور حکیم سیاسی مونتسکیو روم شرقی زمانده اهالیٔ نصرانیه‌نك نه‌درجه‌لرده مظلوم اولملرینه مقابل عثمانلولر زمانده نه‌قدر راحت ایتدکلرینی موازنه یولنده دیمشدرکه : « ایمپراطورلرك حرص وطمع بلیه‌سی ایله تصور وایجاد ایلدکلری اعتسافات دائمه‌یه دوچار اولمقدن ایسه جماعت اوزرینه طرح وسهولتله کندی اختیارلری طرفندن تحصیل اولنان بر ویرکویه اطاعتلری البته مرجح کورولمشدر . هرجهتی بوزلمش و بر استقلال وحریت لفظیه التنده الك مدهش ذلت وحقارتره یول آچمش بولنان حکومت ملیه‌یه اتباعدن ایسه کندی اداره‌لرینی ینه کندیلرینه تودیع ایلیان یار یارلره اتباع حقیقةً مرجحدر »

ر بزونك بعض یرلرده اداره‌ٔ عسکریه ایله اهالیٔ نصرانیه الینده بولندیغی فقره‌سنی شرح ایتدك .

مراد ثانی حضرتلری یونانستان اسفارینی اجرا ایلدکلری زمان کرلك وندیکالی کبی اجنبی مسلطلردن وکرك عن اصل روم اولان برنسلردن درلو درلو جفالر حقارتلر کورن روملر کندی پاپاسلرینك دلالتیله رعیت عثمانیه‌یه جان آتمش اولدقلری تواریخده مندرجدر . حتی مفصل سرلوحه‌سیله یازه‌قده بولندیغمز قرون جدیده تاریخنده « ریاست صداقت عثمانیه‌سی » طرزنده‌کی قیدلر پك چوق یرلرده‌کوریلور . بویله کندی خواهشلریله عثمانلیلغی قبول ایدن یرلره دولت علیه کندی مملکتلرینك محافظه‌سنی ینه کندی « میلیس » یعنی عساکر مستحفظه‌لریله اجرا ایتمك حقنی دخی ویرر ایدی . یواش یواش بوامتیاز جبال منیعه خرستیانلرینك کافه‌سنه تعمیم اولندی . « ایپتروپ » دنیلان اختیارلر وچورباجیلر حکومت ملکیه اداره‌سنی طوغریدن طوغری‌یه اله الدقلری کبی « قپتان » دنیلان سرکرده‌لر دخی حکومت عسکریه زمامنی اله‌الەرق ازجمله اون بشنجی عصر میلادیده قره میخالی نامنده‌کی قپتان پك زیاده شهرتشعار اولمشدر .

قپتانلردن صکره ایکنجی درجه‌ده بولنان سرکرده وضابطلره « آرماتول » دنیلور ایدی . بونلرك معیتلرنده دخی « پروتو پالیقار » نامیله چاوش مقامنده کوچك ضابطلر بولنه‌رق نفراته دخی « پالیقار » دنیلور ایدی .

ایشته بو هیئت عسکریه مملکتك محافظه‌سنده بوزلرجه‌سنه غیرت کوسترمش اولدیغی حالده اجنبی تحریکاتی اصل بونلری باشدن چیقاروب یونانستانی قان

طوفانه غرق ایتمکه سبب اولمشدر .
هله استانبولده کی فنار محله سنك حالی دوشونیله جك اولور ایسه استانبولك فتحی روملری بر شرق ایمپراطورلغندن محروم براقمش صایلمق شویله طورسون بالعکس اصل بعدالفتح شرق ایمپراطور - لغنه نائل ایتمش صایلور . معارف قدیمه - لرینه خلل کلمدکدن ماعدا معارفجه ترقی دخی ایدرك ترجمانلقدن بدأ ایله قونسولوسلغه سفیرلکه و افلاق و بغدان پرنسلکنه قدر دولت علیه نك امور خارجیه و دیپلوما - تیقه سی کاملاً بونلر النده بولنور ایدی . زیرا ایتالیان و لاتین و فرانسز لسانه بونلر مالك ایدیلر . ریزونك بیانه کوره باب عالی ترجمانی رئیس افندینك یعنی خارجیه ناظرینك مستشار خاصی اولوب ترسانه ترجمانك عوائد سنویه سی اوچیوز کیسه اقچه یه وارمقده ایمش که ریزو بو مقداری سکزیوز بیك فرانقه مساوی بولور . پارس و ویانه و لوندره و برلینه کوندرلمش بولنان عثمانلی سفراسی میانده آرژیرو پولو و مارقو ورالی و ماوروینی و ته اولوغوس و راماداتی و نغری و پنایوتاکی کبی ناملر بولنمسی اوزمانلر روملرك درجهٔ اهمیت دیپلوماتیقیه سنی اثباته مداردرکه بویله بر حال اوزمانلر ده دکل بو زمانلرده بیله اوروپا دولتلرینك هیچ بریسنده کور - لمشدر . انکلتره فرانسه روسیه هولاندا وسائر دول متمدنه نك بونجه تبعهٔ مسلمه سی بولندیغی حالده بو تبعهٔ مسلمه دن هنوز هیچ بریسنك نامی صحایف تواریخده بر طوته بیله جك شهرت قزانه مامشدر .

ایشته بعدالفتح بویله دیانت و قومیت و لسانجه تعرض کورمدکدن ماعدا حقوق و وظائف ملکیه و عسکریه یه قدر نائلیتله بختیار اولان روملر میانده بو حکایه مزجه بزم اك بیوك دقتمزی جلب ایدن فرقه یالکز سولیوتلر اوله جقدر . « سولی » دیدیکمز ناحیه یانیه نك قرق بش کیلو مترو قدر جنوب غربیسنده یونان دکزی ساحلنه التی و نفس پارغه یه یدی ساعت مسافه ده جبال منیعه دن عبارت بر ناحیه در . اما نه قدر منیع؟ یالچین قیالری دیوارلره و طار بوغازلری قپولره تشبیه ایدیلور ایسه ازمنهٔ متوسطه ده اوروپا سنیورلرینك یاپدیر - دقلری متین و منیع حصارلرده بر دیواردن آشیله رق و یاخود بر قپودن کیریله رك درون حصاره وصول یولنی بولدم دیر ایکن انسانك قارشوسنه دیکر بر قپو و بشقه بر دیوار چیقدیغی کبی سولی طاغلرنده دخی صعب المرور بر کچید کچیلدکدن صکره انسانك قارشوسنه دیکر بر کچید دها چیقارکه اولکیدن زیاده صرپ و صعبدر .

متین قلعه لرك درین خندقلرینه صو

طولدیرلدیغی کبی بوناحیه‌یی‌ده خارجاً زاغوره اسمنده برنهر احاطه ایدرك اوقلعهٔ طبیعیه‌نك دلیش خندقی مقامنه قائم اولور.

ارناوتلق اسقاری اثناسنده بعض ارناوت فامیلیالری بورایه تحصن ایدرك برازدلق بونلر بنه ارناوت رؤساسندن اوزرلرینه تعرض ایدن سولی نامنده بریسنی بوراده وقوعبولان برمحاربه‌ده قتل ایلدکلری جهتله نامی ناحیه‌یه علم اولمش قالمش.

حکایه‌مزك مبدأنده تصویر ایلدیکمز قانلی وصالاث وقوعی اثناسنده بوناحیه‌نك نولیوت دنیلان اهالیسی ٥٦٠ فامیلیادن عبارت ایدیکه اوصرپ ناحیه‌نك تاورته‌منده‌یعنی اك صرپ محلنده درت کوی تشکیل ایلمشلر ایدی. لکن بو بشیوز التمش فامیلیانك نفوذی ناحیهٔ مذکوره اطرافنده التمش ایکی پاره کویه قدر جاری اولوب هرجاعتك انتخاب ایلدیکی برر مبعوثدن مرکب اختیاران مجلسی پاپاسلرله دخی اشتراکی ایله امور ملکیه‌لرینی رؤیت ایدر و بنه کندیلرندن ظهور ایلیان قپتانلر آرماتوللر و پروتو پالیقارلر حکومت عسکریه‌یی اداره‌سنده بولنورلر ایدی.

بونلرك اصل لسانی ارناوت لسانی اولوب نصرانیتلری حسبیله روم لسانی دخی بینلرنده تعمم ایلمشدر. بو تعمم یالکز نصرانیتدن دخی اقتضا ایتمیوب ارناوتلغك طوسقالق جهتنده لسان یونانینك مسلمانلرده قدر تعممی میداندهدر. حتی مسلمان ارناوتلر مولد شریف و علم حال و محمدیه کبی کتب دینیه‌لرینی بیله روم حروفی ایله یازارلر وروجه‌یه ترجمه دخی ایلمشلردر.

بوندن مقدم دنیلدیکی وجهله تپه دلنلینك تپه‌سینی درجه‌سنه غلبه و قهرمانلق کوسترمش بولنان اشبو سولیوتلرك جهالتلری برکمال اولوب پاپاسلری میانده بیله یازی یازانلر نادر و اوقومق یالکز پاپاسلره منحصر ایدی. کندیلرینك اك بیوك شهرتلری سلاحشورلقدن عبارتدر. زیرا اوزمانلر کرك ارناوتلغك و کرك یونانستانك هر طرفنده‌کی اغالر وقپتانلر بری برینه تعرضدن حالی اولمدقلری جهتله ناحیه‌لرینك محافظهٔ امنیتی ایچون جنکاورلکه احتیاجلری درکاردر. بوآدملر ناحیه‌لرینی اوقدر حسن محافظه ایتمشلردرکه ایکییوز سنه‌دن اقل اولمیان بر زماندنبری نه ارناوت نه عثمانلی نه مسلمان نه روم ایاغی باصدیرمیوب فقط دولت علیه‌یه اطاعت کامله ایله خراجلرینی و یرمشلر وهرنه زمان برخدمت عسکریه‌یه دعوت اولندیلر ایسه اجابتدن وصداقتله حسن خدمتدن کیرو طورمامشلردر. بوندن ماعدا کافهٔ احوالده علی‌الاطلاق

مستقل اولەرق حكومت اختيارلر ايلە اداره اولنور بر مملكت و ملت مستقلە صورتندە ياشامشلردر .

ايشلرى كوچلرى سلاحلرينە خدمتدن وجنكاورلك تعليمندن عبارت بولنان بويلە نيم وحشى اهالينك زراعت وچوبانلق ايشلرى وسائر خدمت شاقەلرى اكثريا قادينلرە تحميل اولنور . مثلا اشقودرەدە حماللق خدمتنى قادينلر كورەرك ارناوتلغك اكثر يرلرندە چوبانلق اغلبيتلە قادينلرە ترك اولنور . سوليوتلردە ايسە قادينلر بومثللو خدمات شاقەدن ماعدا خدمات حربيەيە دخى اشتراك ايدرلر ايدى . قادينلرى دە اركككارى كبى ايرى بويلى عضلاتى قوتلى غايت چويك ومتحمل شيلر اولدقلرندن وتربيەلرى دخى هپ جنكاورلك ايچندە ميدان الديغندن مزاحم حربيەدە اركككارندن ايرلميوب سلاح دخى استعمال ايدرلر ايدى . حكايەمزدە ايرولدكجە كورلەجكى وجهلە بونلرك قهرمانلق يولندە كوسترمش اولدقلرى فداكارلقلر صحايف تواريخدە كوريلان سائر مشاهير نسوانە قات قات فائق اولوب اوقويانلرك بيلە توكلرينى اورپەرتەجك درجەلردە ايدى .

هلە عفت وعصمت جهتندە سوليوت قادينلرى قديم يونانستانك لسبوس وقورينت نسوانى كبى فحشپرستانە برصورتدە اولق شويلە طورسون اسپارتە نسوانى كبى قهرمانانە برصورتدە ايدى . ذاتاً بونلرك اسكى اسپارتيوتر نسلندن اولديغى دخى مرويدر يا ! انلر نظرندە اركك دنيلان شى يالكز قوجەلرندن عبارت بولنوب سائر اركككارى حال وشانلرينە كورە يا پدر وياخود برادر عدايدرلر ايدى . كنديلرينە برقوجە انتخابى خصوصندە پدرلرينك نفوذى عادتا تأثيرسز اولوب قزلر كوكللرينى ويرەجككارى قهرمانى انتخابدە تماميلە سربست بولنورلر ايدى . عاشق وعاشقە ارەسندە صدق ووفا طبيعى اولديغى درجەلردە ضرورى بيلە عد اولنەجغنە اشتباه ايتماملىدر زيرا برسوليوت قزى بى وفالغنى كورديكى عاشقندن انتقام خصوصندە براسپانيول قزندن دها مقتدردر . شوقدركە اسپانيول قزندە يالكز قصقانجلق بولنوب اوسائقە ايلە اخذ انتقامە قالقشديغى حالدە سوليوت قزى عاشقنك بشقەسنە كوكل ويروب ويرمديكنى دوشونميەرك مجرد كنديى صداقت عاشقانەسنك انتقامى ايچون النى سلاحە اوزاتور .

تحريكات اجنبيەنك مورەيى آل قانلرە بويامغە سبب اولمسى ذاتاً موجب تأسف اولمغە كافى ايكن بالخاصە سوليوتلرى دها زيادە بلايە اوغراتمسى دها زيادە موجب تأسف اولمزمى؟ چونكە بو قهرمان

خلقك نظر اطلاعی کندی طاغلرندن خارجه چیقه‌میوب انلر ایچون دنیا دنیلان شی طاغلرندن عبارت بولنمغله وطنلرنده کمال حریت و سعادتله یاشادقده ایدیلر. کندیلرینه « روسیه » دنیله‌جك اولسه نه دیمك اولدیغی بیله آکلایه‌مزلر ایدی. اورته‌یه بر یونان دولت جدیده‌سی چیقارمق چیقارمامق انلر ایچون مساوی ایدی. سولیوتلرك حالا بوکونکی بقیه‌لری بیله اولکی حالدن فرقلی اولمیوب عجب آبا واجداددن اوغله انتقال ایدن اساطیردن عبارت بر فکر و معلومات بدویانه ایله یاشامقده‌درلر. بناء علیه بو قدر مظلوم بر خلقدن اساله ایدیلان خون ناحقك هر قطره‌سی بر مسؤلیتی داعی اوله‌جق ایسه او مسؤلیتك کافه‌سی‌ده تحریکات اجنبیه اربابنه عائد اولمق طبیعیدر.

سولی ناحیه‌سنی و سولیوتلری بو قدر طانیدقدن صکره قانلی و صالك ایکی قهرمانندن برینی یولنان افتیمی‌یی بر درجه‌یه‌قدر طانیتمش اولدیغمز کبی بو وصالك محل وقوعی اولان معهود بنای مخوفك دخی نرده اولدیغی کندیسنه تحقق ایتمش دیمکدر. معهذا بزدخی خبرویره‌لم‌که بو بنا تپه‌دلنلی علی پاشانك سولیوتلرده قارشو دوچار اولدیغی عجزدن طولایی ناحیهٔ مذکوره‌یی بر محاصرهٔ دائمه آلتنده بولندیرمق ایچون بکیدلره انشا ایتدیردیکی « بلوق حاوس » طرزنده‌کی اون ایکی قطعه بنالرك بریسیدر.

حکایه‌مزك حال و شانی و استعداد و طبیعتی نه‌دن عبارت بولنان بر زمانده کذار ایلدیکنی نظر قارئینده بحق تصویر ایچون ویردیکمز ایضاحات تاریخیه برآز اوزانمش ایسه بوندن ناخشنود بولنانلرك عفولرینی استدعا ایدرز. رومان اوقومقدن مقصد یالکز احوال عاشقانه مطالعه‌سیله تلذذدن عبارت اوله‌مز. استفاده جهتی دخی مقاصدك بیوکلرندن عد اولنور. هله بو حکایه کبی اساسی کلیت اوزره تاریخه مستند اولان و بر زمان ماضیده کذار ایلیان حکایات تتمه‌ده او زمانك طبیعت تاریخیه‌سنی ینه او زمانده یاشامشجه‌سنه بیلمك حکایه‌نك ضروریات غیرمنفکه‌سندن عد اولنور. بونکله برابر حکایه‌یه مدخل و مقدمه یوللو محتاج اولدیغمز ایضاحات تاریخیه بوراده ختام بولدیغندن ایشته قانلی وصالك دیکر قهرمانی بولنان رستم بکدن باشلایه‌رق اصل حکایه‌مزه کیریشیورز.

رستم

١٧٩٢ سنهٔ میلادیه‌سی اوائلنده یعنی شباط ماهنده یانیه‌ده تپه‌دلنلی علی پاشا الك بنام سردارلرینی بر مجلس مشورته دعوتله سولیوتلرك توکارینی کمرجه‌سنه

محولری اسبابنی مذاکره ایلیور ایدی . بو مجلسده الڭ زیاده نظر دقتی جلب ایدن ذاتلر پاشانڭ ولی و مختار نام اوغللریله برده رستم بك اولوب اگرچه سکز اون قدر دها بکار و اغالر حاضر بالمجلس ایسه لرده انلر رأی و یرمکدن زیاده « اوت ! » دیمکله مکلف اولدقلرندن اول قدر جالب نظر اهمیت اوله مزلر .

بوراده « رستم » دیدیکمز زمان بلوق حاوس ایچنده مجروح یتار ایکن اقتیمی نامنده‌کی سولیوت قزی ایله قاتلی برمواصله ایتمش بولنان بابا یکیت درحال تخطر اولندی یا ! فقط حساب ایتملیدرکه بو مجلس او تاریخدن طقوز سنه مقدمدر . بو مجلسده‌کی رستم « بابا یکیت » اطلاقندن زیاده « دلیقانلی » اطلاقنه شایاندر .

فدان کبی بوی صاری ایپکدن تشکیل ایدلمشجه‌سنه اینجه بیقلر فیروزه‌دن لطیف مائی کوزلر لپسقه پرچملر ایله انسان کوزلی عد اولنان بودلیقانلینڭ ناصیه‌سنده کوزلرنده بر ذکاوت فائقه آثاری دخی کورلمکده‌درکه بوکا طلاقت لسانی‌ده منضم اولدیغندن مجلسده هرکسی اغزینه باقدیروب حیران ایتمکده‌در .

رستم عن اصل تپه‌دلن اهالیسندن اولمغله علی پاشانڭ همشهریسی اولدیغی کبی باباسی علی پاشانڭ والده‌سی ایله برابر قاردیکی اهالیسی النده مغلوب بیتی اثناسنده خامقو یه صداقت کوسترمش برذات اولدیغندن علی پاشا رستمی اولادی کبی سور . فقط رستم یالکز بوندن طولایی علی پاشانڭ سومکه مجبور اولدیغی برذات دکلدر . باباسی طرفندن تجارت ایچون پره‌وزه‌یه کوندریله‌رك اوراده ذاتاً متکلم اولدیغی ترکجه وارناوتجه وروجه‌یه ضمیمةً ونديك تجارندن ایتالیانجه‌یی ده اوکرنمش و تجار مرقومه ایله ملاقات زمانلرینی بوش کچوریه‌رك اوروپا احوالی افکارینی پولتیقه‌سنی ترقیات مادیه ومعنویه‌سنی دخی کرکی کبی اوکرنه‌رك ارناولر میاننده افکار جدیده صاحبی برمرد یکانه حکمنی المشدرکه اصل کندیسنی بکندیره‌جك اوصافڭ الڭ بیوکی بودر .

بو مجلسڭ عقدندن اوچ سنه مقدم علی پاشا سولیوتلری دائرهٔ انقیادی داخلنه المق ایچون برمحاربه ایتمش اولدیغی بوراده اول باول تخطر ایدلملیدر . روسیه ایله اوستریا دولت علیه‌یه اعلان حرب ایدرك ١٨٧٨ محاربه‌سی میدانه چیقدیغی زمان روس مشوقری سولیوتلری تحریك ایلدکلرندن علی پاشانڭ هجومی دخی بوتحریك اوزرینه وقوع بولمغله سولیوتلر روس امیدلرندن آلدقلری فکراوزرینه

ارناوتلره قارشو اوزمانه‌قدر هنوز متحسس اولمدقلری بر عداوت متعصبانه ایله طورا۔ نمشلر وعلی پاشایی بوزمشلر ایدی‌ده ایشته بو غالبیتله پترسبورغه کیدن مبعوثلر بنه ولوکه پاپانك تعلیمی کبی اولسون ایدیلان تعلیم اوزرینه سولیوتلر قاترینانك اوغلی پرنس قسطنطینی کندیلرینه ایمپراطور نامزدی اولمق اوزره تلقی ایلمشلر ایدی . اوزمان دنبری تحریکات اجنبیه سولیوتلرك افکارینی دها زیاده افساد ایلمش اولدیغندن علی پاشا بو جنکاور آدملر فکر عداوت متعصبانه‌یه بالکلیه قوت و برمزدن اول ناحیه‌لرینی الرندن الق غیرتنده بولنیور ایدی .

علی پاشا بو دفعه‌کی مجلسده شو غیرتی تکرار درمیان ایدنجه هیئت مجلس تماميله پاشانك رأيني تصديق ايلديكي حالده یالکز رستم مخالف چیقدی . دیدی‌که :

— سولیوتلرك نه قدر جنکاور اولدقلرینی تعریفه حاجت یوقدر . انلرك بر قاریسی سائر خلقك بر ارککنه وانلرك بر ارککی بشقه‌لرینك ایکی قباطایسنه فائقدر . بناءً علیه بونلرك مملکتنه کیرمك بیوك کلفته احتیاج کوسترز . فرض ایده‌لم‌که ناحیه‌لرینی ضبط ایتدك . جبراً کندیلرینی تحت اطاعتمزده نصل محافظه ایده‌بیله‌جکز ؟

ولی پاشا — ایشته انلره ظفر بولمق بوقدر کوج اولدیغی ایچون دکلیدرکه بر سهولتنی بولمق اوزره بوراده طوپلاندق ؟

علی پاشا — بوباده بر حیله وخدعه دوشونملی یز .

رستم — بکا قالور ایسه حیله‌یی خدعه‌یی هیچ دوشونمامه‌لی‌یز . بوآدملرله عادتا اتفاق ایدوب برلشملی‌یز .

مختار پاشا — سولیوتلرله‌می ؟ روسلرك فسادینه قاپلمش اولان بو خرستیانلرله اتفاق ها !

علی پاشا — موسقوفلر طرفندن افساد ایدلمش اولمه‌لر ایدی روم خرستیانلرله دوستلق عقد ایده‌بیلدیکمز کبی اشبو ارناوت خرستیانلرله دخی اتفاق ایده‌بیلورایدك .

رستم — موسقوفلرك تحریکاتی اسلام اولسون خرستیان اولسون هیچ بر ارناوتك آرناوتلغنی اخلال ایده‌مز . کچن سنه‌لر جزویت پاپاسلری کغالقده‌کی مالیسورلری افساده کیتدیلر ایدی . حالبوکه قاتولیك مالیسورلر بو جزویتلری دیکرنلر اوکندره‌لر ایله اوروب سوردیلر .

علی پاشا — دلیقانلی ! کوزل سویلیورسك اما سولیوتلر روس مشوقلرینی بویله سوروب چیقارمدیلر . بالعکس پترسبورغه قدر کیدوب قاترینانك اوغلنی کندیلرینه

ایمپراطور طانیه‌رق الی او پدیلروانی کندیلر ینه کوندرمسنی قاترینا دن رجا ایتدیلر . اکر سن سولیوتلری اورمامق طرفنده ایسه‌ك ایچمزدن چیقه بیلورسك .

رستم — الله ! الله ! بنی ایچمزدن چیقارمغه نه حاجت ! بورایه طوپلانمقدن مقصد اکر استشاره ایسه هرکس مطالعه‌سنی سویلیه‌جك دکلیدر ؟ یوق! سولیوتلری اورمق امر قطعیکز اقتضاسندن ایسه هیچ برجنکدن یوزچویرمامش بولنان رستم بو جنکده دخی هرکسدن ایلرو کیدر .

علی پاشا ایلك سوزی سویلدیکی زمان قیللی قاشلرینی چاته‌رق و مدهش چهره‌سنی اکشیته‌رك سویلمش اولدیغی کبی رستم دخی ویردیکی جوابی اویله برچاتیق چهره ایله ویرمش‌ایدی . انجق بودلیقانلی استشاره مجلسلرنده رأیی ایله هرکسه تفوق ایلدیکی کبی جنك میداننده قلیجی ایله دخی هرکسك ایلروسنده یکیت بر قهرمان اولدیغندن پاشایه ویردیکی جواب مدهش علینك زیاده‌سیله خوشنه کیدرك یوزی کولدی . رستم دیدی‌که :

— تجربه‌یی کوکه چکمدیلر یا ! بر تجربه ایده‌لم . سولیوتلری اتفاقه دعوت ایلیه‌لم . اکر قبول ایتمیه‌جك اولورلر ایسه اکا کوره تأدیب وتربیه‌لرینی دوشونه‌لم .

علی پاشا — فرض ایت که قبول ایتدیلر . برتحریکه دها قاپیله‌رق ینه اتفاقی بوزه‌جق دکللرمی ؟

رستم — خیر افندم ! انلر بزدن امین اولورلر ایسه اتفاقی بوزمزلر . ملاحظه‌بیوررکزکه مملکتمز ترك ارناوت وروم اوله‌رق اوچ نوع اهالی‌یی حاویدر . قورتمقده بولندیغکز حکومت ایسه متجدد و مترقی برحکومت اوله‌جقدر . هرقومك حقوقنی سلامتنی تأمین ایدرك نظر امنیت کامله‌لری تحقق ایلر ایسه تحریکات خارجیه‌نك هیچ بریسنه قولاق ویرمزلر . سولیوتلر کبی خرستیان ارناوتلری وروملر کبی علی‌العاده خرستیانلری تأمین ایدرك کندیمزه جلب ایدر ایسه‌ك کفالقه طوغری بتون ارناوتلغی وموره‌یه طوغری بتون یونانستانی دائرهٔ اداره‌مزه ادخال ایلیه‌بیلورز . او حالده اوروپانك دخی بیوك تحسیننه مظهر اولورزکه برکون اولوبده اوروپادن ال طوته‌بیلورایسه‌ك حکومتمزك تقویهٔ اساسنه اك زیاده بوالك یاردیمی اولور . ونديکلیلر ایله ایتالیانلر ایله چوق قونوشدم . هپسنك افکارینی بو نقطه‌ده متحد بولدم .

رستم بك شو صوك مطالعه‌سنی خصوصی اوله‌رق دخی برقاچ دفعه علی پاشایه عرض ایتمش و پاشانك عقلی بوایشه

کرکی کبی صارمش اولدیغندن برزمانه قدر
روملری حکومت ایشنه هیچ یاقلاشدیر-
مدیغی حالده برزماندنبری انلری ده جلبه
ایشته بوندن طولایی لزوم کورمکده بولنمش
ایدی • انجق پولتیقه‌نك بوجهتنی هرکسدن
کیزلمك ایستدیکی جهتله رستم بکی دها
زیاده ایضاح مرامدن منع ایتمك
ربالآخره ینه بیلمیککدن دونمك اوزره
دیدی که :

— پك اعلا رستم ! سنك رأیكی
قبول ایتدك ! اکر سولیوتلر ایله اردمزده
بر اتفاق وجوده کتوره‌بیلور ایسه‌ك سکا
بیوك برآفرین وار !

رستم — او آفرینی قزاندم کیتدی •
افندیمز نه درلو سندن امین اوله‌بیلورسکز
باقدیم ؟

علی پاشا — ارکری قصبه‌سی
اوزرینه یورومك مقرر دکلمی ؟ بوسفرده
سولی ناحیه‌سندن دخی عسکر جلب ایده-
بیلور ایسه‌ك واللرده بزمیه برابر صداقتله
بر صورتده بوسفری اجرا ایدرلر ایسه
افندمزدن نهایت کامله ایله امین اولورم •

رستم — باش اوستنه افندم ! انشا الله
بو ایشده موفقیتله وعد ایتدیککز آفرینه
اثبات لیاقت ایدرم •

سولی ناحیه‌سنده ساموئل نامنده
بر پاپاس وار ایدی که سولیوتلردن
بعضلری بو آدمی متحیز و بعضلری
اولیا ظن ایدرك هرحالده جمله‌سی هم
کندیسندن قورقوب هم ده حرمتنی
صایارلر ایدی • حقیقت حالده کاشیش ساموئل
علوم دینیه و دنیویه‌ده کافی تعمق ایتمش
بر آدم اولوب وطنپرورلکی دخی درجهٔ
غایه‌یه واردیرمش اولدیغندن نصرانیتده
جنکاورلك هیچ بولنمدیغی حالده انجیلك
آپوقالیپسی قسمنی جنکاورانه برفکر ایله تشریح
وتفصیل ایدرك سولیوتلری برقات دها
قهرمانلغه تشویق ایلر ایدی •

بو آدم بر اره‌لق روس تشویقاتنه
تماملیه قاپلمش وحتی سولیوتلردن برقاچ
مبعوثك پترسبورغه عزیمتی بنه کندی
تشویقی ایله وقوعه کلمش ایکن استانبولدن
عقل وفطانتنی حیت صحیحهٔ قومیه ایله
تزیین ایلمش اولان برطاقم روملر طرفندن
الدیغی مکتوبلرده روسیه‌نك انکاری
یالکز کندی آمال استیلاکاریسنی ترویجدن
عبارت اولمغله نائل مقصد اولدقده روملری
هیچ ده طانیه‌جغنی یازلدیغندن ومؤخرا
وقوعات دخی فی الحقیقه بونی کوسترد-
یکندن پاپاس ساموئل بالکلیه تبدیل
افکار ایدرك روس مشوقلرینه یوز کو-
سترمامك جهتنی التزام ایلمش ایدی •

بزم رستم پاپاسك بوحالنی بیلدیکی
جهتله الك زیاده قدرت قلمیه‌سی اولدیغی

روم لسانیله ساموئله برمکتوب یازدی · بومکتوبده مشوقین اجنبیه‌نك اسلام وخرستیانی و روم و ارناوتی یکدیکری ایله مقاتله‌یه تشویقی بالاخره ایکی طرفك‌ده خرابیسندن بشقه برنتیجه کوسترمیه‌جکنی غایت حمیت مندانه برلسان ایله بسط وتمهید ایلدکدن صکره علی پاشا ایله مجلس مشاوره‌ده ویریلان قراری دخی پاپاسه تبلیغ ایدرك ارکری اوزرینه مقرر اولان سفرده سولیوتلر معاونت ایده‌جك اولورلر ایسه ارزو ایدیلان اتفاقك حصوله کلمش اوله‌جغنی کوزلجه تفهیم ایلدی ·

واقعا پاپاس ساموئل غایت متعصب برخرستیان ایدی ایسه‌ده تعصب دینیه‌یی غیرت قومیه‌یه قاتمش بولنمق حسبیله روس امیسرلری علیهنده‌کی نفرتك سوقیله رستمك تکلیف ایتدیکی اتفاقی شایان قبول کوردی · هر تپه‌له‌نك منتخبلرندن مرکب اولان اختیاران مجلسنه بومکتوبی کو- ستروب اکرچه او مجلسده علی پاشا اتفاقندن ایسه روس تشویقاتنی قبول ایتمك رأینده بولنانلر چوق اولدی ایسه‌ده پاپاس ساموئلك رأیی جمله‌یه غلبه ایدرك الك جنکاور سولیوتلردن یتمش کشی یی لامبرو چاوللاس قوماندسیله یانیه‌یه کوندر- مکه قرار ویرلدی ·

نصل؟ بزم رستمك ذکاوت ودرایتی شایان تحسین دکلیدر؟ فقط یالکز بو موفقیت رستمك اقتداری یی موازنه‌یه مدار اوله‌مز · انك نصل بررستم اولدیغی احوال آتیه‌سیله کوریله‌جکدر ·

لامبرو چاوللاس یتمش سولیوت ایله یانیه‌یه کلدیکی زمان علی پاشا سولیوتلرك بودرجه‌لرده آزلغنه استغراب کوسترمش ایدی · چاوللاس غایت مغرور برقهرمان اولوب سوز سویلمکه کافی طلاقت طبیعیه سی دخی بولندیغندن علی پاشانك دفع استغرابی ایچون دیدی‌که :

— یتمش سولیوتی آزمی کوریور- سکز؟ هر نره‌یه کیتسه‌کز هانکی دشمن قارشوسنده بولنسه‌کز سزی مظفر و غالب چیقارمغه یتمش سولیوت کفایت ایدر ·

علی پاشا بوسوزی زیاده‌سیله بکنمش کوروندی · حتی سائر افراد عسکریه‌سنه ویردیکی معاشك ایکی مثلنی سولیوتلره تعیین ایدرك چاوللاسه دیدی‌که :

— برسولیوت ایکی ارناوته مساوی اولدیغی ایچون معاشلرینی ایکی قات تعیین ایلدم ·

بوسوزی سویلدیکی زمان رستم بك دخی پاشانك یانده ایدی · پاشا رستمك یوزینه باقه‌رق مجلسده‌کی سوزینی دلیقا- نلینك خاطرینه کتوردکدن صکره ینه چاوللاسه خطاباً شونی سویلدی‌که :

— رستم بك او یله دیور ! دکلی رستم ؟

رستم — اوت افندم ! مجلسده او یله دیدیکم کبی هرزده بولنسه‌م ینه او یله دیرم .

چاوللاس — علی پاشا کبی برارسلانك قوماندەسی التنده بولندقجه بر سولیوت دشمنك اون نفر ینه بدل اولور .

علی پاشا کولومسه‌دی ایسه‌ده انك طورندن اصل مقصدینی استدلال ایتمك پك کوچ ایدی .

اوچ درت کون صکره ارکری یه متوجهاً یوله چیقدیلر . بو اوچ درت کون ظرفنده رستم لامبرو چاوللاس ایله قفادارلغی پك ایلرو یه کوتورمش ایدی . فکر اتفاقه اوقدر قوت ویرمش ایدی که صکره دن بعض احوال مؤسفه ایشی بوزمامش اولسه ایدی سولیوتلرله طوسقه‌لرك حقیقةً بك وجود اوله‌جقلری امید اولنه‌بیلور ایدی .

انجق بر کون اقشامه قدر یول یورودکدن صکره قوناق ویریله‌رك هرکس سلاحنی بوصاتنی چیقاردقده علی پاشا طرفندن تعیین اولنان آدملر وهلةً چاوللاس ورفقاسی اولان یمش نفر سولیوت اوزرینه چوللانوب جمله‌سنك اللرینی باغلادیلر . بیچاره چاوللاس « رستم بك ! رستم بك ! » دیه استغاثه‌کارانه فریادلر ایتمسیله رستم حالدن خبردار اولدقده « نه یاپیورسکز ؟ بونصل ایش ؟ بویله رذالتمی اولور ؟ » دیه هر اوکنه کلانی تکدیر و تعذره مسارعت ایلدی ایسه‌ده باغلایانلر « پاشا افندیمزك امریله حرکت ایدیورز ! » دیدکلرندن رستم دخی علی پاشانك یانه قوشدی . ذاتاً سولیوتلری‌ده اورایه کتورمشلر ایدی . عهد و امان خلافنه اوله‌رق ایدیلان بو حرکت غیر معقوله‌یی رستم بك برلسان شدتله مؤاخذه‌دن دخی چکنمدی . بشقه زمانده اولسه بویله بر مؤاخذه‌دن طولایی پرغضب اوله‌جغی درکار بولنان علی پاشا کرك رستمه وکرك چاوللاسه حلیمانه بر طور کوسترەرك دیدی‌که :

— بنم مقصدم ارکری قصبه‌سی دکل سولی ناحیه‌سیدر . اکر چاوللاس سولینك فتحنی تسهیل ایده‌جك اولور ایسه سولیوتلردن برفرده طوقونمم . یالکز او ناحیه‌دن چیقاروب بشقه یرلرده اسکان ایدرم . سولی ناحیه‌سنه‌ده آرناوت اهالیسی کوندریرم . یوق ! چاوللاس بکا بو خدمتی ایتمز ایسه کرك کندیسنی وکرك یمش نفر ارقداشنی خاطر و خیاله کلمامش اشکنجه‌لر ایله اعدام ایلرم .

بو اردالق اردونك آلت باشندن سلاحلر پاطلامغه باشلادی . سلاح سسی بش دقیقه قدر بر مدت ظرفنده کیتدکجه آرتدی ایسه‌ده

بعده منقطع اولدى . پاشا بونك سببنى تحقيقه
آدم كوندروب كلان آدملردن بريسى «افندم
باغلى سوليوتلردن بريسى نصلسه چوز-
زيلوب قاچمش! ارقەسندن ياغمور كبى قور-
شون ياغديرمشلر ايسەده اورەمامشلر!»
جوابنى كتورنجه ايشته اوزمان على پاشا
پرغضب اولەرق باقى التمش طقوز نفرباغلى
سوليوتى يانيەيه كوندردى . وچاوللاسى
رستم بكك محافظەسنه ويروب اردوينى
همان سولى ناحيەسى اوزرينه تحريك
ايلدى . لكن متهورانه برطور ايله رستم
بكه ديديكه :

— رستم ! چوجقلق لازم دكل !
چاوللاسى قاچيرر ايسەك الله حقى ايچون
سنى پارچه پارچه ايدرم .

على پاشانك تهديدينى ايقاعه نه درجه-
لرده مقتدر بر مستبد اولديغنى تفصيله
حاجت وارميدر ؟ فقط رستم على پاشانك
تهديدندن قورقەجق قهرمانلردن دكلدر .
بناءً عليه پاشايه جواباً ديديكه :

— ياپديغكز ايشى بكنمدم دير ايسەم
يالان سويلرم . فقط رأى ومطالعه بشقه
در ويريلان امره اطاعت بنه بشقه !
امين اولكزكه چاوللاسى قاچيرتمم . اما
بنده امين اولكزكه بو حركتكزى اصلا
تحسين ايتمم .

على پاشا اردوسى سولى ناحيەسنه
واردقده بتون سوليوتلرى اياقده و بتون
كچيدلرى مدافعه حالنده بولدى . مكر
قاچان سوليوت طولى دانەسى كبى ياغان
قورشونلر ايچنده يوزەرك درەيى كچوب
ارقداشلرينه على پاشا طرفندن دوچار
ايدلدكلرى معاملەيى والبته قريباً هجومى
محقق بولنديغنى سوليوت قبائلنه اخبار
ايلمش ايمش .

على پاشا بوحالى كورنجه غضبى مشتد
اولەرق چاوللاسى حضورينه جلب
ايلدى ونه ياپارسه ياپەرق سوليوتلره تسليم
سلاح ايتديرميەجك اولور ايسه عالمه
عبرت اولەجق اشكنجەلر ايله قتلى محقق
بولنديغنى بالتأمين اكر سلاح قوتيله سولى
ناحيەسنه كيرەجك اولور ايسه متنفس
برنفس براقامق درجەسنده قتل عام ايده-
جكنى اكلاتدى . بونك اوزرينه چاوللاس
ديديكه :

— افنديم ! بن الدن كلانى دريغ
ايتمم . مادامكه ناحيەمزى تخليه ايتمك
ايستيورسكز و مادام كه بزه ضرركز
طوقونميەرق بشقه يرده اسكانمزى امر
ايليورسكز بوامركزجان وباش اوستنه ايسه
ده بوراده مقيد و اسير اولديغم حالده نه
ياپەبيلورم ؟ اذن ويركز مملكتمه كيدەيم
ده . . . .

على پاشا — اوغلنكى بوراده رهن

اولمق اوزره جلب ایت وارسن کیت ·
چاوللاس بوشرطه راضی اولدی · ذاتاً اوزمانك اتفاقلری معاهده‌لری مقاوله‌لری ایچون بر رامضای مجسم اولمق اوزره رهنلر المق معتاد اولدیغندن چاوللاس خبر کوندروب اوغلی فوتوسی کتورتدی وانی کندی یرینه رهن براقوب کندیسی مملکتنه کیتدی ·

❋ لامبرو چاوللاس ❋

لامبرو چاوللاسك اوغلی فوتوس علی پاشایه ترهین ایدلدیکی زمان اون سکز یاشنده یاقشقلی قوی البنیه برچوبوك دلیقانلی ایدی که پاشانك معیتنده‌کی بکزلك کافه‌سی بو چوجغك ناصیه‌سنده کوزدکاری آثار ذکا وشجاعته حیران قالمشلر ایدی · بالخاصه رستم بك فوتوسی بکنه‌رك یاننه صوقولوب هرنه‌قدر اولسه رهن مقامنده علی پاشا کبی برخونریزك النده بولنمق بالطبع اولومی بیله منجر اوله جغندن قلبی خلجانلی اولان دلیقانلی‌یه تسلی ویرمکه باشلادی ·

سوز سوزی آچمق طبیعی بولندیغی جهتله رستم بك سولیوتلر ایله ارناوتلرك اتفاقنه فلانه دائر بحثی اوزاتدقجه وبالخصوص علی پاشانك سولی ناحیه‌سنی بو وجهله تضییق ایتمسی سولیوتلر علیهنده برکونه فکر خصومتدن نشأت ایتمیوب بلکه جمله‌سنی اتفاقه مجبور ایتمك نیتنه مبنی اولدیغنی تفهیمه چالشدقجه فوتوسك طورنده اوقدر علائم باهره پیدا اولیور ایدی که بونلر دلیقانلینك رستمه اصلا اینانه مدیغنه واضحاً دلالت ایلیورلر ایدی ·

علی پاشا رستم ایله فوتوسك مصاحبه‌یه رواج ویردکلرینی کورنجه رستمی یاننه چاغرته‌رق دیدی که:

— نصل! چاوللاسی بزمله اتفاقه مجبور ایدیشمی بکندك یا؟

رستمدن برجواب صادر اولمینجه سوزده ینه علی پاشا دوام ایلدی · دیدی که:

— اوغلم! سن نه‌قدر عقللی ذکاوتلی اولسه‌ك هرحالده چوجق صاییلورسك · بو سولیوتلر کندیلکلرندن بزمله اتفاق ایتمزلر · انلری اتفاقه مجبور ایده‌جك تدبیر بولملیدر · ایشته التمش طقوز سولیوت المزده اولدیغی کبی فوتوس دخی بزده رهن اولدیغندن چاوللاس ایچون سولیچیلری‌یی بزه آچمقدن بشقه چاره قالمیه‌جغی کبی سولیوتلرك ده بو بابده چاوللاسه مخالفت ایده بیلمه‌لرینه احتمال تصور اولنه‌مز ·

رستم بکده ینه جواب یوق! اکثریا لاقردیسی بول اولدیغی حالده رستم بکك بوسکوتلری علی پاشانك جانني صیقه‌رق:

— جانم سکا نه اولدی؟ سویلدیکم شیلره اعتراضك وارایسه چکنمه سویله! بیلورسك که نه‌قدر سربست سویلسه‌ك

بن ینه سکاطارلم .

دینجه رستم بك پاشانك تابانه صو قوله رق دیدی که:

— سز چاوللاسك و بردیکی سوزی طوته جغنه کرچکدن ایناتیورمیسکز ؟

— وای سن ایناتمیورمیسك ؟

— اوغلی ایله کوروشدکدن قونوشدقدن صکره هیچ ایناته‌میورم .

— ایستر ایسه سوزینی طوتمسون ! فوتوس ایله برابر یتمش سولیوتی شو آغاچلره تپه اشاغی آصوب قان قوصدیره رق کبرتمك المه‌در . فوتوس نه دیبور ؟

— فوتوس هیچ برشی دیمیور اما هیچ برشی دیمامسی هرشیئ سویلك دیمك اولیور .

— نه کبی صانکه ؟

— بوراده عادتا اولومه منتظر اولمق لازم کله‌جکنی حکم ایله سولی ناحیه‌سی حقنده‌کی تصوراتمزه خیال محال نظر یله باقه‌رق ادنا بر مطالعه بیله بیان ایتمك ایستمیور .

— سن ده چوجقسك فوتوس ده ! نه‌ایسه ! ایش میدانه چیقدیغی وقت کوررسك . شمدیکی حالده فوتوس سنك مسافرکدر . فقط صاقین محافظه‌سنده اهمالسزلق کوسترمه ! سو یلدیکك سوزلره طارلمامق عادتم اولدیغی حالده باق بو اهمالسزلغکی اصلا عفو ایده‌میه‌رك الله حقی ایچون فوتوسه بدل سنی تپه اشاغی آصارم .

او کیجه‌یی ارناوتلر سولی بچیدلری اغزنده بچیردیلر . ایرتسی کونی دخی چاوللاسدن بر مکتوب کلدی که عیناً ترجمه‌سی شودر :

« علی پاشا ! سنك کبی بر خدعه کاری الداتدیغم ایچون ممنونم ! بورایه کلیشم محضا وطنمی سنك کبی بر حیدوددن مدافعه ایچوندر . بیلیورم که اوغلم اوله‌جکدر . فقط بن دخی اولمزدن اول البته اوغلمك انتقامنی اله بیله‌جکمی امید ایلیورم . سنك کبی بعض کسه‌لر احتمال که خلاصم ایچون اوغلمی فدا ایتمش بر فنا بابا اولدیغمی حکم ایدرلر . فقط بن دیورم که اکر سن بزم طاغلرمزه مالك اولسه ایدك اوغلمی ده قاملیامی ده بتون وطنداشلر یمی ده اولدیره‌جك ایدك و بن دخی بونلرك انتقاملر ینی اله‌میه‌جق ایدم . اکر غلبه بزده قالور ایسه بشقه چوجقلرم ده اوله بیلور چونکه زوجه‌م کنجدر . اوغلم کانجه کندیسی هرنه‌قدر پك کنج ایسه ده وطنی ایچون اوله‌جکندن طولایی البته ممنون اولور . والاحیاته و بنم اوغلم اولمقلغه لایق عد اولنه‌مز . اولومه کمال جسارتله تحمل ایده‌جکدر . والاروسستانك کرچك اوغلی عد اولنه‌مز . هایدی ایلروله باقه‌یم ای غدار ! انتقام ایچون صبر سزلق اتشلری

ایچنده یاتیورم .

بن کەسنك یمینلی دشمنك

چاوللاسم

علی پاشا بومکتوبی اوقودیغی زمان رنکی بم بیاض اولدی . فقط مکتوبك مضموننده هیچ بر کیمسەیە سرویرمدی . برچوق وقت دوشوندی . براشاغی بش یوقاروکزینەرك چهرەسنك چاتقلغی کورنلره دهشت ویریور ایدی .

رستم علی پاشانك بو حالنی کورنجه چاوللاسدن نصل برخبر کلدیکنی پك اعلا تخمین ایلدی . لکن پاشانك یاننه صوقوله لوبده استیضاحه اودخی جرأت بولەمیور ایدی .

اوکون اقشامه قدر پاشانك یاننه صوقولمق و حالنی صورمق جسارتی کیمسەده کوریلەمدی . اقشام اوستی پاشا طرفندن و بریلان امر اوزرینه مهترلر صو یتاریلر نقارەلری چالمغه باشلادیلر . حرکت اشارتی دیمك اولان بو صدالر اوزرینه اردو یرندن قلداندی ایسەده پاشانك حال غضبی اغزدن قولاغه جملەیه معلوم اولمش بولندیغندن هیچ برکسه نه اولدیغی نرەیه کیدلدیکنی کسەدن صوره-میور ایدی .

غروب شمسدن یاریم ساعت اول حرکت اولندی . یانیه یولنی طوتدیلر . علی پاشا فوتوسك اللری ارقەسنه باغلانمغنی امر ایلدیکندن بیچاره دلیقانلی اعدام اولنەجغنی ظننه دوشەرك بم بیاض کسلمش ایدی . رستم بك اغزینی چوجغك قولاغنه تقریب ایدرك :

— فوتوس ! هیچ قورقه ! قور-قدیغك شی یاکلشدر . یولدەفرار اتمیەسك دیەسنی باغلایورلر . دینم ناموسم حقی ایچون پاشا سنی اولدورتەمز . نەزمان سنك کوزلرك اوکنده بنم نعشم یرەسریلور ایسه اوزمان سن ده او لومدن قورق .

دیمش اولدیغندن و بوسوزلر حقیقة قهرمانجه بر طور ایله سویلندکلرندن فوتوسه بر آز امید کلدیکی حال و طورندن اکلاشلدی .

اوکیجه ساعت اوچه قدر یورود-کدن صکره نقارەلر و سورنالر توقف اشارتنی ویردیلر . اردو صباحه قدر اولدیغی یرده قالدی . شفق وقتی تکرار یوله دوزەلەرك پاشا رستم وفوتوسی اوکنه قاتوب سرعتله یورودیکی جهتله اوکله اوزری وعسکر ایکندیدن صکره یانیەیه واصل اولدیلر .

التمش طقوز نفر سولیوتلر ایله یتمشیجیلری اولان فوتوس محبوس اولوب محافظەلرینه مأمور اولان افرادك قوما-ندانی دخی رستم بك ایدی . هم ذکی

هم جسور اولان رستم بك ده هر كون فوتوسك محبوس اولديغى اوطه يه كيده‌رك قونوشمقده ايدى . طلاقتى وقوهٔ اقناعيه‌سى اكثريا على پاشا كبى موسوس شبهه‌لى عنادجى برآدمى بيله اقناع ايدن رستم كنج فوتوس ايله ايتديكى مباحثاتده ارناوتلر ايله سوليوتلرك اتفاقى ايكى طرف ايچون دخى نصل موجب سلامت اوله‌جغنى اودرجه‌لرده اكلاتمش ايدى كه فوتوس دخى بواتفاقك لزومنه قناعت كامله ايله قانمش ايدى . لكن رستم بكه :

— اتفاقى ارزو ايلديككز حالده التمش طقوز ارقداشم ايله بن بويله الكزده محبوس واسيرمى قالملى يم ؟

ديديكى زمان رستم بك درونى بر آه ايدرك :

— يابنم عقلم على پاشاده وياخود انك نفوذ و قوتى بنده اولملى ايدى كه بتون روملرى آروناتلرى برنقطهٔ اتفاقده جمع ايدرك دنيا اصلاح ايديله بيلسون !

جوابنى ويرمش ايدى . بونك اوزرينه فوتوس ديمش ايدى كه :

— رستم بك ! قرنداش كورديم كه قرنداش محبتى نه اولديغنى بيله‌مه‌دكسنى ده قرنداش كبى سوديكمى موازنه يه مقتدر اوله‌مه ؟ فقط امين اول كه سنى بابامدن معدا هيچ بركيمسه حقنده حس ايتمش اولديغم بر محبته سويورم . هم كنديكى هم افكاركى بكنوب سويورم .

— بندن ده آل اوقدر !

— اماظن ايتمه كه بوراده حياتم تهلكه‌ده بولنديغى ايچون بو سوزى سويليورم ! بنم سندن خلاص خصوصنده هيچ بر اميدم اوله‌مز . سن بنى بورادن قاچيره‌مزسك !

— قاچيره‌مز دكل قاچيررم ! وظيفه‌مده اصلا قصور ايتمم . فقط اعدامكى منع ايچون پاشايه دخى قوتى يتديكى قدر سوز سويليه‌جكم كبى سنى اولديرمكه كله‌جك جلادلرله قاتلمك صوك طمله‌سى آقنجه‌يه قدر اوغراشه‌جغمى تأمين ايلرم . سوزمه اينانميورميسك يوقسه ؟

— تماميله ايناينورم ! سنك كبى بر قهرمانك سوزينه اينانلمزمى ؟ فقط بنم ايچون فداى جان ايديشك فائده‌سز اوله‌جقدر . زيرا سن فداى جان ايلديكك حالده بن ينه قورتلمش اوله‌ميه‌جغم . بن اولدكدن صكره ايسه سنك فداكارلغك بيهوده بر اسرافدن عبارت قاله‌جق .

— خيرا فوتوس ! خيرا پاشا سنى اولديرمز . سنى اولديرمكدن برفائده تصور ايتسه ايدى بابا كدن مكتوب كلديكى زمان درحال اولديرر ايدى . فقط بابك كيدر ايكن سكا ايشك بو صورته منجر اوله‌جغنى

سویلدیمی؟

— خیر او سویلدی اما بن اکلادم !

— احتمال که او لومدن قورقارسڭده رهن قالمغه رضا کوسترمزسڭ دیه سویلمامش اولملیدر .

— اویله ایسه بکا حقارت ایتمش اولور . فداکارلق بنم ایچون عادی اولوملردن بیك قات مرجح اولدیغنی بابام بیلملیدر .

یانیه‌یه عودتك اوزرندن ایکیجه زمان مرور ایلدی . بمادی وقتلرده علی پاشانك سلاح آلتنده بولنان عسکری اوچدن نهایت التی بیکه قدر اولور ایکن هر طرفدن آقین آقین عسکر آقوب کلمکه باشلادی . فقط حالا پاشا رستم بکڭ الده ایتدیکی تعجیل و تأدیه استشاره یوللو سوز ایتمیور .

بر اقشام دفتردار افندی پاشانك النده بر پوصله ویردکده رستم دخی پاشانك یاننده بولنمغله پوصله‌یی اوقودقدن صکره پاشا رستمه دیدی که :

— اون یدی بیك ایکیوز یتمش بش ! نصل رستم بك ! سنڭ قهرمان چاوللاس ایچون بوقدر عسکر کافیمیدر ؟ خوش ! سن جنك رأینده اولمیوب اتفاق رأینده بولندیغکدن مسائل حربیه‌یی سکا صورمق لازم کلمز ایسه‌ده ..... اما ایشته تحقق ایلدی که سولیوتلر ایله اتفاق چوجق خلیاسندن عبارت برشیدر .

رستم از یاتوب یوزیله‌رك و ممکن اولدیغی قدر صداسنی طاتلیلاشدیره‌رق دیدی که :

— عقلمزه کلان شیئی عرض ایتمك تربیه‌سنی بزه ینه افندیمز ویردیکز . بونکله برابر و بر یلان امر قطعی یی حرف بحرف اجرا ایتمه‌یی ده ینه افندیمزدن آلدق . فرمان بیورور ایسه‌کز حرب ایدرز . مساعده بیورر ایسه‌کز مطالعه‌مزی سویلرز .

— سویلیه‌جك مطالعه‌ڭ وارمی ؟

— وار اما قورقیورم !

— سویله قورقمه ! معقول برشی ایسه قبول دخی ایدرم .

چاوللاسك افندیمزه یازدیغی مکتوب مضموننده واقف اولسه ایدم .....

علی قاشلرینی چاته‌رق رستمك سوزینی کسدی . دیدی که :

— بن سکا سؤال صورمه‌ده دکل مطالعه بیان ایتمکه مساعده ویردم ! بیان ایده‌جك مطالعه‌ڭ یوق ایسه ....

— واردر افندیم ! تدارکاتدن اکلایورم که سولیوتلر اوزرینه کیده‌جکز . بونلرڭ مقداری اوچ نهایت درت بیکی تجاوز ایتمز . بتمش دانه دها علاوه ایتسه‌ك یالکز بو یتمشدن طولایی قورقومز آرتار ؟

— نه دیمك ایستیورسك صانكه ؟ فوتوس ایله محبوس سولیوتلری چاوللاسه کوندره‌لمی دیبورسك ؟

— بنم دیمکلکم ایله ایش کورلمز یا ! او یله بر خیالده بولنیورم !

— بونلری کوندرر ایسه‌ك صانکه بزم ایله اتفاقی ایده‌جکلر؟ بن چاوللاسه دیدم که بکا لازم اولان شی انلرك اتفاقی دکل ناحیه‌لرینك ضبطیدر .

— بنده‌کز اتفاق امیدینی حالا محو ایده‌مدیکم کبی آرزو ایتدیکم اتفاقك حصولندن صکره سولی ناحیه‌سنی ایستدیکمز کبی اله کتورمك امیدینی دخی بعید کوره میورم .

— چوجق لاقردیسی !

— البته افندیمزك لاقردیلری کبی کامل لاقردیسی اوله‌مز یا ! فقط مساعده‌کز ایله مطالعه‌می ایضاح ایده‌یم ؟

— بیورکز !

— بز سولیوتلری اتفاقه دعوت ایتدك . بررئیس ایله یتمش کشیلری کلدیلر . دیمك که ایکی طرف بری برینك مردانه سوزلرینه اعتماد ایده‌جکلرینی کوستردیلر . صکره بز چاوللاس و رفقاسنی باغلامقله سوزمزدن دونمش اولدق . بو حالده ذل بزده قالدی . چاوللاسی اولوم ایله صیقشدیردیغمزدن مأیوسانه و یردیکی وعدی ایفا ایده‌جکنه کفالةً اوغلنی بزه کوندردی . بو مردلکی دخی بزه تفوق صایلور . حالبوکه بوزمانه قدر وعدینی ایفا ایتمدیکی کبی افندیمزك تدارکات سفریه‌سنه نظراً ایتمیه‌جکی دخی اکلاشلدی . بوده وطنی ایچون براوغل قربان ایتمك دیمکدر . اکر بز محبوسلری اعاده ایدر ایسه‌ك چاوللاسه قارشو ایکی اوچ ذلمزی محو ایلدکدن ماعدا انلرك جانلرینه قصدمز اولمدیغنی ومقصدمز حقیقةً مقصد اتفاقدن عبارت بولندیغنی وفقط او اتفاق بویله یتمش کشی ایله بزه معاونت صورتندن عبارت اوله‌میه‌جغنی کوسترمش اولورز .

— اولورزده نه اولور ؟

— اندن صکره بنده‌کزی مأموریت مخصوصه ایله سولی‌یه کوندررسکز ! بك آز بر زمان ایچنده موسقوف مشوقلرینی وسائر اجنبی محرکلرینی اورادن دفع ایتدیرمز ایسه‌م موفقیتسزلکمی حکم ایله ایستدیککزی یاپارسکز . اولا محرکاری مشوقلری طرد ایتدیروب بعده سولیوت رؤساسنی بر بر سزه جلب ایدر ایسه‌م آفرین دیرسکز یا ! هم اویله برصورتده جلب ایدیش‌که ذاتاً ذنبه‌لات برخلق کو- چوجك بر ناحیه‌یه صیقشمش قالمش اولد- قلرندن توسیع دائرهٔ معیشتلری ایچون

اورادن چیقوب امر ایده جککز یرده اسکانه دخی رضا کوستررلر .

— نه خلیا !

مستبدک سوزلری دائما قیصه وقطعی اولور . علی پاشا شو صولک قیصه وقطعی سوز ایله رستم بکی رد ایدنجه ذکی دلیقالنلینک تپه سندن طرناغنه قدر بر قاینار صو دوکلدی ایسه ده بونک اضطرابنی اصلا کوسترمدی . بالعکس دیدی که :

— ایشته سویلیه جکارم بونلردن عبارت ایدی . مادامکه قبول بیورمدیکز شمدی امر ایدرسککز بزدخی امر کز یولنده جانمزی فدا ایدنجه یه قدر چالیشورز .

رستمک بو سوزی دخی یک جدی اولدیغنی علی پاشا بیلیور ایدی . لکن انی بو محاربه یه کوتورمک ایستمدی . سببی ایسه فوتوس ایله سولیوتلری رستمدن بشقه سنه امنیت ایده میه جکی قضیه سی ایدی . بونی رستم دخی اکلادی . رستم بر کلمه بیله مطالعه وملاحظه بیان اتمکسزین پاشانک امرینی تمامیله قبول ایدرک تحت محافظه سنه تودیع قلنان محبوسلردن بر فردینک و بالخاصه فوتوسک فرارینه امکان واحتمال براقیه جغنی پاشایه تأمینات قطعیه ایله تأمین ایلدی .

او اقشام بویله کچدی . ایرتسی کون علی پاشا تکمیل اردوسنی یانیه خارجنده جمع ایله یوقلامه ایتدکدن صکره اردویی اوچ قوله بالتقسیم ایکیسنه اوغللری ولی ومختار پاشالری قوماندان نصب ایدرک بریسنی ده بالذات کندی قوماندهسی التنه الدی .

دها ایرتسی کون فرقه لر برر برر یوله چیقدیلر . علی پاشانک کندی فرقه سی الک صکره حرکت ایلدیکندن یانیه علما و وجوه واعیانی بر ساعت قدر پاشایی بالتشییع موفق ومظفریتی ایچون دعالر ایلدیلر .

علی پاشانک حرکتندن صکره رستم آرتق هرکون فوتوسک محبسنه کیدرک دیکر سولیوتلرک محافظه سنه دخی اورادن نظارت ایدر اولدی . حتی علی پاشانک عسکرله عزیمتنی ده فوتوسه خبر ویروب اکر باباسی چاوللاس سولیوتلری اتفاقه قاندیرمش اولوب ده محاربه یه حاجت قالمیه جق اولور ایسه پک زیاده ممنون اوله جغنی رستم درمیان ایتدیکی حالده فوتوس نه باباسنک ونه ده سولیوتلرک انجامی وطنلرندن چیقمغه منجر اوله جق بر اتفاقی قبول ایده میه جکلرینی قطعیاً حکم ایله محاربه نک نتیجه سنده علی پاشا غالب چیقسه اناسنک باباسنک وسائر خصم واقرباسنک وبالعکس علی پاشا مغلوب اولسه کندیسیله التمش طقوز محبوس همشهریلرینک قتل اولنه جقلرینی درمیان ایلیور ایدی .

رستم بو قتل خوفنی دلیقانلینک خاطرندن چیقارمق ایچون بر چوق تأميناته دها

کیرشمکدن ماعدا پاشا یانیه ده ایکن فوتوس ایله همشهریلرینك چاوللاسه اعاده‌لری حقنده‌سبق‌ایدن سوزی دخی دلیقانلی‌یه آچدی . فوتوس دیدی‌که :

— علی پاشا بویله برجومردلك کوسترمش اولسه ایدی البته زیان ایتمز ایدی . یالکز پدرم نزدنده بنم نفوذمدن طولایی دکل شو التمش طقوز همشهریلر . مك هر بری برقبیله‌یه منسوب اولدقلرندن انلرك‌ده قبیله اختیارلری اوزرنده‌کی نفوذندن طولایی علی پاشا ایله سولیوتلر ارەسنده حصول تقربه بیوك بر مداری اولور ایدی .

ارەدن برقاچ کون دها مرور ایلدی . اردودن کلان خبرلره نظراً بالذات علی پاشا سولیوت ناحیه‌سنك ایالك چکیدی مقابلنده‌کی اوودده بولندرق ولی پاشا ایله مختار پاشانی ایزوه‌یه سوق ایتمش اولدیغی اکلاشیلیور ایدی . هرکس کوندن کونه بلکه ساعتدن ساعته خبر مظفریته منتظر ایکن برده برکیجه صباحه قارشو یانیه ایچنده عجیب برولوله قوپدی . علی پاشا اوکیجه وهلةً یانیه‌یه کلمش . هم اویله برکایشکه آتدن اینر ایمز بندیکی آت چاتلامش . یانده اوچ درت آدمدن ماعدا کمسه قالمیوب بعضلرینك آتلری چاتلادیغی و بعضلرینك یورومز اولدیغی جهتله هرکس کیروده قالمش .

فقط بوتفصیلات صکرەدن آلنیور . رستمه ایلك کلان خبر « پاشا سزی ایستیور ! » دن عبارتدر .

بوخبرك خیره دلالت ایده‌میه‌جکنی درحال اکلایان رستم قوشوب پاشانك یانه واردقده اصدقای بندکاندن سائر برقاچ بکك دخی اوراده بولندقلرینی کوردی . پاشا ویره‌جکی امری اولا انلره دخی ویرمش اولدیغنی کوستره‌جك صورتده دیدی‌که :

— رستم ! شمدی بکلرەده دیدم یا ! بوانده کیدوب پاسبانلر سکبانلر ایله بتون چارشو و محله‌یه اعلان ایده‌جکسکزکه یارین هیچ بردکان آچلیه‌جق . هیچ بر پنجره‌دن کمسه باقیه‌جق . اقشامه قدر هرکس خانه‌سی دکانی ایچنده محبوس قاله‌جق . هرکیم باشنی طیشارو چیقارر ایسه باشی کسیله‌جك سزدن دخی هانکیکز بوامری اجراده اهمال ایده‌جك اولور ایسه سؤالسز جوابسز همان اعدام اولنه‌جق .

امان یارب ! پاشانك طوری نه‌قدر مدهش ایدی .

بکلر چارشویه محلاته طاغلدیلر . پاسبانلری سکبانلری طوپلایوب هرخانه وهر دکانك قپوسنی چالمق وهنوز اویقوده بولنان اهالیسنی اویاندیرمق صورتیله امری

تبلیغ و تعمیم ایلدیلر ·

اوکون یانیه‌نك حالی کوریله‌جك بر حال ایدی و یاخود هیچ ده کورلمسی ارزو ایدلمیه‌جك بر حال ایدی · اهالیدن اصنافدن بر کیمسه طیشاروده یوق · انلره بدل یورغون عسکر اوزریکرمیشمر پدرپی کلیورلر · بعضیلرینك اللری یوزلری و یاخود روبه‌لری قان ایچنده · هله صاری بیقلرینك جمله‌سی قره بیقلی اولمق صورتیله هپسنك اغزلری سیم سیاه که بو حال فشنك قوپارمقدن نشأت ایلدیکی جهتله قوبروقدن طولان تفنكلرك ایجادندن مقدم هر محاربه‌ده کوریلور ایدی · باروت قرارتیسی عسکرك اللرنده یوزلرنده‌ده کوریلیور ایدی · یورغون و ترلی عسکرك اوزرینه جنك میداندن قالقان توزلر دخی یاپشمش اولدیغندن عسکر انسان قیافتندن چیقمش ایدی · بونلر میانده بعضلرینك یوزنده‌کی یاره‌دن حالاقان اقمقده و بعضلرینك برکیرلی مندیل ایله قولنی بوینه آصدیغی کورلمکده و برطاقی آقصایه‌رق یورومکده اولوب بعض هیچ یورومکه اقتداری قالمیانلره ایکی نفرك قولتق و یرمش اولدقلری و یاخود عادتا قارغه طلومبه ایدرك کتور-دکاری دخی کوریلیور ایدی ·

بو مدهش کون دخی اقشام اولدی · ذاتاً سولیوت محاربه‌سنك نتیجه‌سی نه‌یه منجر اولدیغی شو منظرهٔ مدهشه ایله اکلاشلدی یا ! اقشام دخی عسکرك اقامتکاهی اولان خانلرده اوطه‌لرده قهوه‌خانه‌لرده خانه‌لرده یورغونلغك تفصیلاتی حکایه اولنیور ایدی · فقط بز تاریخی آچه‌لم ده بو تفصیلاتی اوراده کوره‌لم ·

تاریخ دیورکه :

« ١٧٩٢ سنه‌سی تموزینك یکرمنجی کونی چاوللاس ایله بوچاریس نام رئیسلرك قوماندہ‌سی التنده‌کی سولیوتلر کیافاقریه سنه یول ویرن کچیدلری طوتمش اولدقلری حالده علی پاشانك ایکی فرقه‌سی ولی و مختار پاشالر قوماندہ‌سی التنده بولنه‌رق بو کچیدلره هجومه باشلادیلر · اوکون غایت صیجاق بر کون ایدی · سولیوتلر اولانجه قوت و جسارتلریله مدافعه ایلدیلر ایسه ده ارناودلر کچیدی زورلایه‌رق سولیوتلری طاغلرك الك صرپ جهتلرینه طوغری رجعته مجبور ایلدیلر · تمام برموقع مناسبه قدر وارد قدن صکره سولیوتلر یوز کیرو ایدوب تکرار جنکه مباشرت ایلدکاری کبی چاوللا-سك زوجه‌سی موسخو برالنه تفنك و دیکر النه قلیج المش و اوکنده‌کی بروستلایه فشنك طولدیرمش اولدیغی حالده بتون سولیوت قادینلریله برابر کلوب ارککلره قاریشدیلر · شو حالده وقوعه کلان محاربه الك قانلی محاربه‌لردن الك قانلی مقاتلاتدن معدوددر ·

ارناوتلر سوليوتلرك بومدافعه‌سنه تاب آور مقاومت اوله‌مدقلرندن فراره باشلا - ديلر . سوليوتلر دخي تعقيده دقيقه فوت ايتمديلر . اثناى تعقيبده تفنك آتشى منقطع اوله‌رق اورته‌ده يالكز قليج بچاق اويناقده ايدى . حين تعقيبده موسخو سوليوت نعشلرى ميانده يكنى كيچو يى مقتول كور - مكله اغلايه‌رق باشنى او پوب بعده بياض اورتوسى ايله يوزينى اورتمش و «سوكيلى يكن! سنى قورتاره بيله‌جك قدر چابق يتيشه‌مامشم . هيچ اولمز ايسه سنى اولدو - رنلرى اولدوروب انتقامكى الەجغم! »ديه تعقيبده دوام ايلمش . ارناوتلر بوفرار تلا - شه‌لر يله اردولرندن هيچ برشى الەميه‌رق تكميل اشيالرينى دشمنه براقشلر وعلى پاشا ايله اوغللرى آت‌چاتلاته‌رق يانيه‌يه‌واروب بوزغون عسكرك اورايه ورودينى انظار ناسدن ستر ايچون بركون هيچ بركسه‌يى پنجره‌دن باقديرمامشلردر»

بيچاره فوتوس محبوس اولديغى يرده بالطبع بورجعتى خبرالمش اولديغندن ارتق على پاشانك دوچار غضبى اوله جغنه هيچ شبهه‌سى قالمامش و دقيقه‌بدقيقه اولومنه منتظراولمغه باشلامش ايدى .

بر يبانجى

على پاشانك يانيه‌يه عودت ايلديكى كون سولى ناحيه‌سنده كيافه قريه‌سى دخي شايان تماشا برحالده ايدى . اوكون جنك اوزرنده اقشام ايديله‌رك قراكلق باصدقدن صكره سوليوتلرك هربرى برر اغاج دبنده بار بنوب غالبيت و مغلو بيتلرندن هنوز قطعياً امين اوله‌مدقلرى حالده دشمنك يكيدن هانكى طرفدن هجوم ايده‌جكنه منتظر بولنيورلر ايدى . اويله برانتظار ساكتانه‌كه اوجوارده قادين اركك اوچ درت بيك سوليوت بولنديغى حالده هيچ بر طرفدن « چيت »ديه بر صدا ظهورى شو يله طورسون شايد برياپراق و يابرچالى پاترديسى اولسه او صدانك كلديكى طرفه طوغرى اوج درت بيك چفت قولاق بردن قبار يور ايدى .

اوكيجه صباحه قدر هيچ بريسنك كوزينه او يقو كيرمدى . صباحه قارشو الجرأتليلردن بش اون آدم كيافه چكيدلرندن طيشارو يه چيقوب على پاشانك اردوكاهنه باقديلر . اردوكاه برنده اما نه‌آتش نه سس هيچ برشى يوق !

كمال احترازايله برآز دها صوقولديلر . هانكى طرفدن بر صدا آله بيلورزديه هر جهته قولاق قبارتيورلر ايدى . هيچ بر جهتدن سس صدا كلميور والسلام !

برآزدها صوقولديلر . ايچلرندن بريسى ارقداشلرينى توقيف ايدرك يالكزاولديغى حالده اردوكاهه اول قدر صوقولدى كه

اینجه قره‌غوللرك بهمه حال كندیسنی كوره
بیلمسی لازم كله‌جكنی حساب ایلیور ایدی .
خیر! اینجه قره غولدن دخی اثر یوق!
اردویه ولوله و یرمك ایچون بر طبانجه
آتدی . بر دها آتدی . اردوده كمسه
یوق‌كه ولوله‌و یرسون . بالعكس ولوله‌یی
كندی ارقداشلرینه و یره‌رك انلر طرفندن
سس كلدی .

نهایت علی پاشانك رجعتی تحقق
ایتمكله ارتق صباح دخی آچلمش اولدیغندن
اردوكاهی كزدیلر . اياغندن مجروح قرق
اللی قدر ارناوت بولندیلركه بونلر بادیٔ
امرده كسیله‌جكلرندن خوف ایتمشلر ایسه‌ده
سولیوتلر مجروحی كسمك قهرمانلق شانندن
اولمدیغنی تأمین ایلمشلر ایدی .

كاوب علی پاشانك رجعتنی ارقداشلر-
نه خبرو یردیلر . سولیوتلر اردوكاهی
یغمایه قویلوب اوكون دخی اقشامه قدر
بوایش ایله مشغول اولدیلر . دها ایرتسی
كونی كندی طاغلرینه عودت ایلدیلركه
كندی مجروحلری قادینلر طرفندن اولجه
كو یلره اشیرلمش اولدقلری حالده مقتوللری
هنوز میدانده ایدی . پاپاس ساموئل
ریاستیله بر یاندن مقتوللری بر كلیسا حو-
لیسنه جمع ایلدكلری كبی دیكر طرفدن بر
طاقم چوجق وقزلرك اخباری اوزرینه
حین رجعتده یول بوله‌میوب بعض چالیلر

وقیالر دیلرینه كیرلمش بولنان ارناوتلری
اره‌مغه چیقدیلر . هر طرفه نعره‌لر آته‌رق
بسالر اعلان ایدرك چیقوب كلانلره زیا-
نلری طوقونمیه‌جغنی تأمین ایلدكلرندن
مختفی ارناوتلر بر بر چیقوب كلیورلر ایدی .
بونلرك مقداری یكرمی یه بالغ اولدیغی كبی
اردوكاهده‌كی مجروحلرك كافه‌سی دخی نقل
ایدلمش اولدیغندن صاغلاملر مجروحلرك
خدمتنه تعیین اولنمشلر ایدی .

مجروحه‌وتسلیم سلاح ایدنه آمان دیله
یانه اولوم اولمدیغی باربار اولان اقوام
نزدنده اوته‌دنبری مؤسس برقانون اولوب
اوروپا مدنیتی ایسه بو قواعدی یكیدن
كشف ایتمشجه‌سنه كتابلرینه یازار وصلیب
احمر كبی مجروحینه اعانه جمعیتلری
تشكیل ایدر . نه تشكر اولنور یا!

ایشته محاربه‌نك اوچنجی كونی اولان
بوكون اقشام اوزری پاپاس ساموئل مقتو-
للرك جانی ایچون جماعتجه بردعا اوقومغه
باشلامش ایدی . چاوللاس دیمش ایدی‌كه:

— پاپاس! مقتوللرك اسامیسنی
صایدیغك صره‌ده اوغلم فوتوس ایله
یانیه‌ده بولنان التمش طقوز نفر همشهریلرمزك
اسملرینی‌ده صای . انلر دخی امواتدن
معدوددرلر . زیرا علی پاشانك حاضراننده
بولنان اعداسنی صاغ براقیه‌جغی دركاردر .
مقتوللرك اقرباسی ذاتاً اغلامقده

بولندقلری کبی چاوللاسك بوسوزی اوزرینه علی پاشا یدنده محبوس اولانلرك اقرباسی دخی اغلامغه باشلادیلر .

دیر ایکن کلیسانك قپوسندن برجماعت کیردی . بوجماعتك وکندکی دلیقانلینك فوتوس اولدیغی درحال طانندی . یانده کیلر دخی التمش طقوز نفر محبوسین ایدیلر . بونلرك ورودی اغلاین کوزلرك یاشنی بر اردلق دیندیرمکله میدانده بولنان مقتولین ایچون ایدیلان دعایه بونلر دخی اشتراك ایلدیلر .

او اقشام وقوعبولان براجتماعده فوتوس علی پاشانك کندی سبیللرینی نصل تخلیه ایتمش اولدیغنی حکایه ایلدی . بو حکایه‌دن مستبان اولدیغنه کوره علی پاشا مغلوبیتنك ایلك آجیسی ایله فوتوس ورفقاسنی کاملاً قتل ایتمکی امر ایلمش ایسه‌ده رستم بك پاشانك آیاقلرینه قپانه‌رق رهنلری فی الحقیقه اولدیره جك ایسه اول باول کندیسنی اولدیرمسی لازم کله‌جکنی وفقط قهرمانلق میدانده غالب چیقان برخلقك بویله الده مقید بولنان عجزهٔ اسیرانی اولدیرمك هیچ ده شان صایله‌میه‌جغنی واصل جوانمردلك بونلرك اطلاقنی ایجاب ایلیه‌جکنی اکلاتمش .

چاوللاس رستم بکك نه افکارده بر آدم اولدیغنی ذاتاً بیلدیکی جهتله علی پاشا کبی بر اشارتله بش اون رستم بکی کندیری ویرمك شانندن اولان بر غداره قارشو رستمك شو حرکتی پك بیوك قهرمانلق اولدیغی اعتراف ایدنجه فوتوس دیدی‌که :

— ایشته کندیسی دخی بورادادر !

بوسوز اوزرینه جماعت میانندن رستم اباغه قالقوب چاوللاسك یانه کلدی . اولا برطور دوستانه ایله ال ویریشدکدن صکره برطور برادرانه ایله قوجاق قوجاغه معانقه دخی ایلدیلر . چاوللاس دیدی‌که :

— رستم ! بکا براوغل قزاندیردك . سولیوتلره التمش طقوز همشهری قزاندیردك . بز دخی سکا اونسبتده بورجلی یز .

رستم — یالکز اوقدرمی قزاندیردم ؟ فضله اوله‌رق براوغل دها قزاندیردم‌که اوده بنم !

رستم ایله چاوللاس تکرار مصافحه ایلدیلر . سولیوتلرك هربری بونجیبه عادتا برهمشهری بربرادر کبی حسن تلقی کوستروب پاپاس ساموئل ایله ذاتاً دخی مخابره‌لری اولمغله اوده رستمه النی ویروب قدومنی تبریك ایلدی .

برقاچ کوندنبری راحته احتیاجلری ارتمش بولنان سولیوتلر علی پاشانك الندکی اسرایی اطلاقنه مقابل نه‌یولده معامله ایده‌جکلری مذا کره‌سنی یارین اقشامه تأخیر

ایدرك بو کیجه‌یی دفع متاعبه حصر ایله‌مشلردر ·

رستم چاوللاسك زوجه‌سی وفوتوسك اوکی والده‌سی موسخویه مسافر ویردی · چاوللاسك علی پاشایه یازدیغی مکتوبده دیدیکی وجهله بوقادین حقیقةً یکرمی بش نهایت یکرمی یدی یاشنده برکنجدرکه جبلی قادینلرده تصور اولنه بیله‌جك حسن طبیعیسی ایله جالب انظار دقتدر · بوندن بش سنه مقدم چاوللاسك ایلك قاریسی یعنی فوتوسك والده‌سی وفات ایتمکله چاوللاس برسنه مدت زوجه‌سنك یاسنی طوتدقدن صکره موسخو ایله ازدواج ایتمشیدر ·

موسخونك اوچ کون اولکی محاربه‌ده نصیل بر قهرمانلق کوسترمش بولندیغی معلوممز اولدیغندن بویله قهرمان بر قادینك کنجه کندیسیله بربر اولان بر رستم بکی بنه اولاد نظریله تلقی ایلیه‌جکی استبعاد ایدلمامیلدر · صفوت قدیمه‌لرینی کنیش چوللرده ویاخود طار طاغلرده محافظه ایتمش بولنان عشایر وقبائلده سکز یاشنده بر چوجغك « شیخ » دیه الی اوپلدیکی نوادردن اولمدیغی کبی یکرمی بش یاشنده برقادینكده والده دیه الی اوپلدیکی نوادردن دکلدر · اکر رستم کندیسنی، چاوللاسك دیکر اوغلی اولمق اوزره تقدیم ایتمش بولنمسه ایدی اوزمان رستم موسخو ایله همشیره و برادر کبی مصافحه ایدرلر ایدی ·

مسافرك یاتمسندن مقدم چاوللاس وفوتوس براز دها قونوشمغه کله‌رك بو ایکنجی اجتماعده برمقداریني فوتوس ودیکر برمقداریني رستم حکایه ایتدك اوزره بکك اورایه سبب وصورت ورودی بیان اولندی · ایکیسنكده خلاصهٔ افاده‌سندن اکلاشلدیغنه کوره علی پاشا رستمك استرحام واصرارى اوزرینه اکرچه فوتوس ورفقاسنك قانلرندن واز کچمش ایسه ده اوته‌دنبری رستمك صلح واتفاق طرفلیسی اولمسنی بردرلو عفو ایده‌میه‌رك «سنی ده کوزم کورمسون!» دیمش ·

برآدمی علی پاشانك کوزی کورمامسی دیمك نه مشکل شیدر! زیرا یا ترك وطن ایتملی و یاخود جاندن واز کچملی! ترك وطنله پاشانك کوزینه کورونمامك جهتی ترجیح اولنمز ایسه پاشا انسانی هیچ بر کیمسه‌نك کوزینه کورونمامك اوزره دار آخرته قدر کوندرر ·

چاوللاس رستمی تسلیه وتأمین ایچون برچوق پدرانه تلطیفاتدن صکره دلیقانلینك راحتلشمسنی بالتوصیه اوغلی وزوجه‌سیله برابر یانندن چیقدی · رستم یالکز قالدی · وجه‌ضنك ینه مخلانمش مجهان

معمول برقنديل ايچروسنده يانان موم ياغندن عبارت ايشغى سوندوردرك صافى قيون ياغيسندن برشلته وارناوت يامچيسندن بر يورغان و برده يصديقدن عبارت يتاغى ايچنه كيردى ايسه‌ده كوزلر ينه او يقو كيررمى ؟

كيجه‌نك پك كيج وقتنه قدر رستم بردرلو او يو يه‌مدى . يتاغى ايچنده كاه صاغه وكاه صوله دونيور ايدى . عيلانمز يا ! على پاشا كبى بر آدمك افكارينه مخالفت ايدنلر بويله كيجه او يقوسنى غائب ايده بيلورلر .

ايرتسى صباح رستم او يقودن پك كيج او ياندى . كنديسى او ياندجه يه قدر كو يده طرف طرف هپ بو يبانجينك لاقرديسى ايديليور ايدى . سوليوتلردن بر چوغى بو يبانجى يه امنيت جائز اولميوب مطلقا على پاشانك جاسوسى اوله‌جغى شبهه‌سنى ميدانه قويدقلرى حالده اسارتدن عودت ايدنلر بالعكس رستمك سائر ارناوتلره مقيس اولمديغى وخامقو اوغلنك يانده قالسه مطلقا باشى كسيله‌جكندن قورقديغى ايچون بورايه كلديكنى درميانله على پاشا نزدنده بولندقلرى مدت بودليقانليدن نه قدر ايولكلر كورمش بولندقلرينى اكلاتيورلر ايدى .

سوليوتلرك برطاقى دخى رستم حقنده شوايكى مطالعه‌نك اورته‌سنى بوله‌رق ديورلر ايدى كه :

— بو دليقانليدن احتراز ايدلمك لازم كلسه ايدى انى چاوللاس چمله‌مزدن اول تقدير ايدر ايدى . چاوللاس بر اختيار قورتدركه على پاشايه الداتميوب بالعكس انى الداتمشدر .

رستم او يقودن او يانديغى زمان على پاشا طرفندن ايكى ارناوت كله‌رك اطلاق اولنان سوليوت اسراسنه مقابل سوليوتلر نزدنده‌كى مجروح غير مجروح ارناوتلرك‌ده اعاده‌سنى طلب ايلديلر . چاوللاس بونلرله ايده‌جكى مذاكره ده رستمك دخى حاضر بولنمسنى ارزو ايلدى ايسه‌ده رستم على پاشا عليهنده دلكيرانه برطور ايله كندى رأينه مغاير وقوعبولان بر محاربه‌نك نتيجه‌سنه هيچ قاريشميه‌جغنى بيلدروب مذاكره‌يه اشتراك ايتمدى . ديدى كه :

— پاشا بندن بر خدمت بكله‌مش اولسه ايدى كوزى كورمامك ايچون بنى طرد ايدرمى ايدى ؟ البته بنم بورايه كلديكمى بيلديكى حالده ارناوتلرك استردادينى بكاحواله ايتميوب يكيدن ايكى آدم كوندرمسى ارتق بنى كندى آدملرندن صايمديغنى اثبات ايلر .

رستم بو سوزلرى چاوللاسه سويلر ايكن يانده بر قاچ سوليوت رؤساسى دخى وار

ایدی‌که بونلر اوجـه دنیلدیکی وجهـله رستمدن عادتا شبهه ایلیان طـاقدن ایدیلر . دلیقـانلینك بو افاده‌سی اوزرینـه مطلقـا عقبنده‌کی تهدیدینی تعجیل ایتمشلردر .

کـلان ارناوتلر مجروح غـیر مجروح همشهریلرینك اسـترداددن ماعدا یغمـا ایدیلان اردو اشیاسنی ده ایستیورلر ایدی . سولیوتلر [illegible] عبارت بولنان [illegible] و [illegible] . [illegible] دیدی که :

— ذاتاً موجودمز بولنان اسلحه ایله علی پاشایه غلبه ایتدیکمز کبی ینه ده ایدرز . اسلحـه‌یی اعاده‌یه حاضرز . لکن اکا بدل بزه یوز بیك غروش پاره‌و یرملی .

کلان ارناوتلر بو تکلیفه برجواب و یرمه‌یدرك یالکز همشهریلرینی الوب کیتدیلر . [illegible] کون صکره تکرار کلوب یوز بیك غروشی دخی کتورملر یله سـولیوتلر علی پاشـا اردوکاهندن هرنه یغمـا ایتدیلر ایسه باروت و [illegible] ماعدا جمله‌سنی اعاده ایلدیلر .

شمدیدن خبرو یرملم‌که علی پاشـا ایله سولیوتلر ارەسنده بوصورتله عقـد اولنان مصالحه [illegible] دوام ایلمشدر .

یبانجی‌یه کلنجه :

محاربه‌دنیلان‌شی ایکی طرفدن بریسی ایچون غالبیتله نتیجه بولسـه بیله هرحالده ایکی طرفك ایکیسی ایچـون دخی فلاکت عد اولنور . غالبیت برنعمت نسبیه در . بوقسه ایکی طرفك ایکیسنده دخی برچوق والده‌لرك اوغللری و قادینلرك قوجه‌لری وقزلرك سـوکیلیلری وچـوجقلرك بابالری ایچون اغلایه‌جقلری محققدر . بنـاءً علیه سولیوتلر «چاوللاسك قلیجی» و «موسخونك شجاعتی» دیه غالبیت وظفر [illegible] چیقاروب جنك خورالری تپه‌رك اعـلان مظفریت ایدیـورلر ایدیسه‌ده کـو یلرده برچوق خانه‌لرده دخی کوزیاشلری سـیلان ایلیوب کیدیـوردی .

بوحال یکرمی کون برآی دوام ایلمدی . آندن صکره قانلره‌برآز اعتـدال کلدیکندن یوزلرده تبسملر دخی کورلمکه باشلادی .

فوتوس رستم ایله اوقدر باغـلاندی‌که بونلری کـورنلر حقیقةً ایکی قرنداش ظن ایدرلر ایدی . حتی [illegible] چاوللاس و [illegible] موسخو غالبیت شرقیـلری شـاید مسافرك جانی صیقار دیه انك یاننده‌بونلرك اوقونمسنی یساق ایلمشلر ایدی

رستمك اسمی « یبـانجی » قالدیغندن و [illegible] [illegible] دخی تعمم ایلدیکندن خلق فوتوسی نرده کورر ایسـه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] نرده [illegible] ایسـه فوتوسی‌ده [illegible]

بدر ایدی .

ایکی دلیقانلی کاه صید و شکاره کیدرلر . کاه دلیقانلیلر و قزلر ایله صوغوق صولر باشلرنده ایچکی قزقلایوب کباب ایدرلر ایچرلر و کاه دخی احوال عالمه دائر بر مباحثه اچوب کندیلرینی استماع ایدن سولیوتلری معلومات و ذکاوتلرینك وسعتنه حیران ایدرلر ایدی .

اوت یا ! بو مباحثلرده سوز روسیه یه فرانسه یه انکلتره یه مصره استانبوله قدر سوق اولنیور . هو !! ..... بونلر نه اوزاق یرلردر ! سولیوتلر جهانك اوته طرفی دنیله بیله جك قدر اوزاق اولمق اوزره برقدس شریف اسمنی ایشتمشلر . لوندره و پترسبورغ کبی یرلرك قدس شریفدن درت بش قات دها اوزاق اولدیغنی اکلاینجه حیرتلری آرتمقده ایدی .

بونلر ظن ایدیورلر ایدی که یانجی بو یرلرك کافه سنی کزمش کورمش ده اکا کوره بحث ایدیور . زیرا کندیلری قدس شریفه کیتمامش و اوراسنی کورمامش اولدقلرندن بو دائره هیچ بر بحثده بولنه میورلر .

یانجینك ورود ایلدیکی کونك فرداسنده کندی له و علیهنده پیدا اولان فرقه‌لر زمان کچدکجه شکل طبیعیلرینی اتمام ایلمشلر ایدی . ناحیه ایچنده بر موسقوف پوپی بولندیغی کبی برده یوزباشی بولنه‌رق پوپ طرفندن تأسیس ایدلمش بولنان مناسبتر ده اقامت ایلیورایدی . یانجیدن اصل امین اوله میان بونلر اولمسیله سائر سولیوتلر میاننده شو امینسزلکه اشتراك ایدنلر دخی بونلره التحاق ایلیورلرایدی که پاپاس ساموئل نه بونلره مشترك ونه ده بونلردن متباعد کل ایدی . ساموئل یانجینك لهنده اولوب فوتوس و چاوللاس و موسخو طرفنی طوتان فرقه ده دخی نه داخل ونه ده خارج عد اولنیور ایدی . مرقوم بو ایکی فرقه‌نك ایکیسنده ده بولندیغی کبی یانجی حقنده بیطرف بولنان اوچنجی فرقه ده دخی داخل اولمیه‌رق پوپ فرقه‌سنه :

— اوت ! ارناوت دکلمی ؟ هیچ امنیت اتماملیدر .

وچاوللاس و فوتوس ایله موسخو فرقه‌سنه :

— اوت ! اوت ! علی پاشا قورقوله‌جق غدارلردندر . بو دلیقانلینك اندن قورقوب بزه التجاسی بجادر . بزه عداوتی اولسه ایدی فوتوس ایله برابر یتمش سولیوت حاضر اللرنده ایکن جمله‌سنك قفاسی کسیلکه ممانعتده بولنمز ایدی .

دیدیکی کبی بیطرفلره دخی .

— آدم ! بر ارناوتدن با خصوص بویله ذوق و صفاسنه طالمش بر چوجقدن نه اولور ! خیانتنی کوردیکمز آنده بر

قورتولمق حیثیتی واردر .

دیر ایدی . شمدیکی حالده بزجه پاپاسك اك مهم سوزی رستمك ذوق وصفاسنه طالمش اولمسی قضیه‌سیدر . بو سوزی براز ایضاحه لزوم کورمکده‌یز .

﴿ ذوق وصفا ﴾

رستمك فوتوس ایله گاه صید و شکاره کیدوب گاه بکجی کبایله اکلندکلرینی بوندن اول خبر ویرمش ایدك . فقط بو خبر ایله پاپاس ساموئیلك « ذوق وصفاسنه طالمش » دیمسی اره‌سنده بیوك بر فرق واردر .

رستمك سولی ناحیه‌سنه دخالتی اوزرندن بش آلتی آی مرور ایدرك اوجه دخی دینلدیکی وجهله بو مدت ظرفنده کرك دوستی دشمنی و کرك بیطرفلری کندی حقنده نه یه قناعت ایده‌جکلر ایسه ایدوب بتوردکلرندن رستم دخی فوتوس ایله برابر صورت معیشتنه انتظام ویرمش ایدی .

بو معیشتك دوستلر بیننده بر معیشت اوله‌جغی درکار دکلیدر ؟ چونکه دشمنلر ایله حسن معاشرت تماميله میسر اوله‌میوب بیطرفلر ایله‌ده ایجق بر درجه‌یه قدر ممکن اوله بیله‌جکندن پاپاس ساموئیلك ذوق وصفا دیدیکی شیلر محضا دوستلر ایله اوله بیلور .

رستمك سولی ناحیه‌سنه ورودی اوزرندن بش آلتی آی مروروندن صکره قیش کله‌رك میلاد عیسی و سنه باشی یورطیلری کبی بیوك یورطیلر یکدیکرینی تعقیبه باشلادیغندن بو یورطیلر دوست اولان فامیلیالرك اوزون مجلسلرده اوزون اوزدی یه اجتماعاتنه برقات دها رواج ویرمکده ایدی . لکن بتون بو مدده چاوللاس ایله برابر سولیوتلره قومانده ایتمش بولنان یورکی بوچاریس چاوللاسك دوستی اولمق حسبیله طبیعی رستمك دخی طرفدارلرندن اولوب مخصوصاً اونالتی اون یدی یاشنده معروف اولان قزینی فوتوسه تزویج املنده بولنمسی دخی بوچاریس وچاوللاس فامیلیالری ایچون تقرب واختلاطی آرتدیردقجه آرتدیره‌جق احوالدن ایدی .

بناءعلیه هر زمان کوچك بیوك بر یورطی اوله‌جق اولسه یا چاوللاسی کندی خانه‌سنه دعوت ایتمك ویاخود کندیسی چاوللاسك خانه‌سنه کیتمك یورکی بوچاریس ایچون عادت حکمنی الوب بو اجتماعلرده بوچاریسك قاریسی اله‌نی وقزی ماریولا وقاریسنك تیزه زاده‌سی [illegible] بولندقلری کبی چاوللاس وزوجه‌سی موسخو واوغلی فوتوس ایله رستم دخی بو جمعیتك ارکان اصلیه‌سنی تشکیل ایدرلر ایدی .

لکن جمعیت [illegible]

قالەمز یا! قونودن قومشودن اشدن دوستدن قادین ارکك اختیار کنج برطاقم کسەلر دخی اشتراك ایدرك ابشته پاپاس ساموئلك دیدیکی کبی جملەسی برلکدە ذوق وصفایە قویولورلر ایدی.

بوذوق وصفانەدن عبارتدر بیلویورمیسکز؟ جمعیتك غلبەلکنە کورە بر و یا ایکی چپکی دها کوندوزدن قاز یغە اوریلوب بوبلو بوینە قازلمش و اینجه زمان ایچندە آتس یاقلمش قیرغین چقورلرده خفیف آتش ایلە کمیکلرینە ایلکلرینە قدر پیشرلمش اولەرق حاضر بولنور. جمعیت غروبدن برساعت صکرە طولویلانور. حال وخاطر سؤالندن و اختیارلرك کنجلرە اینجه لطیفەلرندن فلاندن صکرە یرده برسفرە قوریلوب چپکیلر اورتەیە چیقاریلور. اغاجدن اویولمش مزین چوترەلر عقیق رنکنده شراب طولو اولدیغی حالدە اك اختیار اولانك ارقه طرفنه قونیلور. یاپراقلردن ویخود اغاجدن یاپلمش برایکی قدح دخی بو اختیارك یاننده بولنور.

سالونك برطرفنده برغوصلە ایلە بردە نایدن عبارت ایکی چالغیجی ایلە بر اختیار خواننده بولنور. خواننده‌نك اختیارلغی مرغوبیتنه مانع دکل بلکه انك اك بیوك موجبلرندندر. زیرا اوقونەجق شرقیلر اك اسکی زمانلرە قدر واران کرك عاشقانە وکرك قهرمانانە وقوعاتی آکدیرەجق شیلر اولوب بونلری چوق بیلمك ایسە انجق چوق یاشامش اولمقلە ممکندر. بو قسەدە صدانك لطافتی موسیقینك مکملیتی دەمتك اصولی فلان بونلر نزدندە بر پارە ایتمز.

طعامە باشلانەجغی زمان یمکی تقدیساً حضار کوکسلری اوزرینە اوچر دفعە استاوروز رسم ایدرلر. اقوام جاهلۀ نصرانیەدەدین دیلان شیئك تمامی ذاتاً شو استاوروز چیقارمقدن عبارت اولوب تعلیمدن محروم بولندقلری جهتلە «باتر» دعاسنی بیلە اوقویەبیلمك اقتداری بونلردە تصور اولنەمز.

جمعیت طعامە وسازندە وخواننده‌لر دخی فصلە باشلارلر. چپکیلردن برقاچ لقمە ینلدکدن صکرە سفرەنك رئیسی چوترەنك برینی یاقەلایوب ایلك قدحی کندیسندن صکرە اك معتبر اولانە تقدیمدن باشلایەرق ادارۀ اقداحە قویولور. اختیارلر اکثر قهرمانلقلرینی شراب ایچمکدە کوسترەنك ایچون قدحلری صوڭ قطرەسنه قدر دیکرلر. همدە ایچدکدن صکرە «باق برقطرە براقدم» معناسنی اشراب ایدەجك بر طور ایلە خلقك یوزینە بقارلر. کنج طاقمی یاری‌یە قدر ایچوب قدحی اعادە ایدرلر. چونکە قریباً کندیلرینە بشقە یردن قسمتلر کلەجکنی

بیلورلر . بو قسمتلر قادینلر طرفندن کله-
جکدر . زیرا انلر اك بیوك تزا کتلرینی
شرابی آز ایچمکده کوستروب کندیلرینه
ارککلر طرفندن یاردیم ایدلمسنه محتاج
ایشلر کبی همان دوداقرینی طوقوندیر-
دقلری قدحی یانلرندهکی ارککلره ویررلر .

قادینلرك ارککلره بو وجهله قدح
ویرملری ایچنده درلو درلو معنالر دخی
واردر . قادین یاشلیجه ایسه دلیقانلییه
مادرانه واقران ایسه برادرانه بر توجه
اثبات ایتمش صایلور . قدح اعطاسنده
بو توجه معنالری اولدیغی کبی عدم اعطا-
سنده دخی معنا واردر . او ایسه میل
عاشقانه معناسیدر .

بر قادین بر ارککه بقیهٔ شرابنی ویرر
ایسه بوندن هر درلو معنا استخراج اولندیغی
حالده میل عاشقانه معناسی اك صکره و اك
آز استخراج اولنور . هانکی قادینك
هانکی ارککه شراب و بردیکنه دکل
بالعکس و یرمدیکنه دقت اولنور . شراب
و یرمدیکی ادملر میاننده او قادینك منتخبی
هانکیسی اولدیغی آراشدیریلور . سفرهنك
نهایتلرینه طوغری بونلردن هانکیسنه بر
قدح تقدیم ایدر ایسه انتخابی انك حقنده
واقع اولدیغی اکلاشیلور .

لکن بونلر مستور معنالردر . او یله
آشکارهیه اوریلوب زوزکالکه بوزلمز .
چونکه سولیوترده بر ارکك قدر بر
قادیندنده قورقیلور . ایدیلهجك زوزکالك
شاید استهزا درجهسنه وارر و یاخود
حقارته حمل اولنور ایسه بولکهیی قان ایله
تمیزلمك تهلکهسندنده قورقیله بیلور .
سولیوتلر نزدنده متاهل بولنان قدین
قوجهسنه صداقت قطعیه ایله صادق
بولنوب قزلر و طول لر ایسه حسیات قلبیه-
لرنجه تمامیله سربستدرلر . فقط اردلرنده
فحش یوق و یاخود یوق دنیلهبیلهجك قدر
نادر و بوده هیچ برکمسهنك واقف اولهمیه-
جغی درجهلرده خفیدر . یالکز ملاطفه
ممنوع دکلدر . هله اختیار سولیوتلر پك
شوخ مشرب پك لطیفهکو اولوب
کنج قادینلر ایله ملاطفهده پك ایلرویه
واررلر . کنجلر دها احتیاطلی طورانورلر
ایسهده برقادینه برانمق ایچون مزیت
نسوانیهسنی القشلامق و شایان محبت اولدیغی
حکم ایتمك درجهلرنده ملاطفهیه حقلری
و جرأتلری واردر اما هر حالده بو ملاحظه-
نك نتیجهسنی توجه و محبت برادرانهیه
باغلارلر .

سفرهده قدحلر بر ایکی دفعه دور
ایلدکدن صکره سفرهنك اولوجهسی
« و للمطرب من کأس الکرام نصیب »
حکمنی اکدیرهجق برطور ایله چالغیجیلره
دخی بر بر طولو قدح صونار . مزه اولهرق

اغزلرینه برر پارچه ده بچی طیقار . بو التفات اوزرینه دعوتلولرك شرقی آرتار . انلر دخی جمعیتك نشئه سنی آرتدیرمغه جهد ایدرلر .

برازدلق چوتره‌لر بوتمانجه سفره‌نك رئیسی چاقر کیف برطور ایله بوش چوتره‌لری کندی خانه‌سی خلقندن الڭ کنج اولانه اوزاتور . تکرار طولدیرمق اشارتی اولان بو وضعیتی اوزرینه چوتره‌لر درحال رئیسك الندن آلنوب شراب مخزننده طولدیریله‌رق کتوریلور .

طعامك صوکلرینه طوغری قفالر دخی لزومی درجه‌سنده توتسیلنمش وکوزلر طومانلانمش اولدیغندن اختیارخوانینده‌نك اوقودیغی شرقی‌یه سفره‌ده‌کی اختیار ارککلر دخی پیرو اولمغه باشلارلر . بوزمان آزتق بکیرلکی کیدوب کیکاری قالمش اولدیغندن خانه خلقنك کنجلری یواش یواش طعامك انقاضنی قالدیرمغه باشلارلر اینه‌ده کمسه‌یی راحتسز ایتزلر . سفره حالا دوام ایدرك حتی مزه ایچون شوزاده بوزاده دیل پارچه‌سی بو برك بورك بین پارچه‌سی کوز فلان کبی شیلر دخی بولنور .

اختیار ارککاردن صکره یاشلیجه قادینلر دخی شرقی‌یه پیرو اولمغه باشلارلر . کنج قادینلرك وقزلرنده پیرو اولملری رجا ایدیلور ایسه‌ده اینجه نازدن صکره انجق باشلایه بیلورلر .

ایشته بو اراده‌ قدر ... کنجلر تجرده ارائه توجه ایچون کوبا خلقك نظر دقتندن سترایدرك شراب و یورلر ایسه‌ده قادینلرك و بالخاصه توجه قریبك نظر دقتلرینه بو سرەنفوذ ایلر .

بر آز دها صکره چبوقلر توتمکه باشلادیغندن قفالری کرم اولانلر برز دیوسکری اوزرینه اوزاندقلرندن ارتق سفره‌یه هیچ نزوم قلمز . سفره قالدیریلور . رقص ایچون میدان آچیلور .

بونلرك رقصی یا ایکی قادین ویا ایکی ارکك ویاخود برقادین بر ارکك اولمق صورتیله یالکز ایکی کشیدن باشلار . الك هنرلی رقص دخی بودر . زیرا اوقدر حرکات خفیفه و سریعه اجرا ایدرلرکه کندیلری ... بو رقصك ایلسنی اجرا ایدنلر برفقله کوستریلور . بعده جمعیتله دخی رقصه باشلانیلور . رقصك بو نوعی ... قادینلر ویاخود ... ارککلر طرفندن اجرا اولندیغی کبی مخلوط اولەرق دخی اجرا ایدیلور . او حالده یارقص دائره‌سنك نصفی ارکك نصفی قادین اولور ویا براز ارکك برقادین طوتوشمق اوزره ترتیب ایدیلور .

طوتوشمق یا ال ایله یا کمر کره بولنوب ویاخود منندیلك برر اوچلرینی طوتمق صورتیله ترتیب ایدیلور . بعضن کره دخی

وبو نجیلر خدمه تشکیل ایتیوب برخدمتجی تشکیل ایدرلر . اوزمانك ماهر اوپونجی قدین اولسون ارکك اولسون الك ایروده بولنه رق اللرده کی مندیلی صاللایه صاللایه بیتلر سویلر . بو بیتلرك نقراتنی عموم تکرار ایدرلر .

رقصه باشلاندیغی زمان خانه صاحبی سالونك بر طرفنده شراب ومیوه قویارکه یا دفع حرارت ویاخود تزیید نشئه ایتمك استینلر اوراده برر جرعت ایدرلر .

بو اجتماع گیجه یری سالدن صکرایه قدر دوام ایلر . حتی قهرمانلق بینی شراب ایچمکده کوسترن اختیارلر برر طرفه اوزانوب صبح قرق کوردکلری رؤیاره دتنابت صابقلامغه دخی باشلارلر .

یورکی بوچار بسلك کرك کندی خانه سنده وبردیکی وکرك چاولالاسی اعطایه مجبور ایلدیکی ضیافتلرنده قزی مار بولانك فوتوسه تقدیم شراب ایله عرض توجه ایتمسی پدرینك تعلیماتی اقتضاسندندر . ایکی ضیافت ارهسنده شو امل بر درجه یه قدر حضارك معلومی اولدیغندن نوزل مار بولانك گنج فوتوسه کوستردیکی بو مقدمات قادینلرك وبالخاصه قوجه قاریلرك انظار استغرابنی جلب ایتمیورایدی .

یورکی بوچاریس قزینه اردلقده بر رستم بك دخی بتینه شرابنی ویرمسی ایچون تنبیه ایتمش اولدیغندن ماربولا بو تنبیهه دخی رعایت ایلر ایدی که رستم حقنده اك بیوك حرمت وتعظیم دخی بوعد اولنور ایدی . اما بو تعظیمی آشکاره بر تعظیم ظن ایتاملیدر . آشکار اولسه اهمیتی ده قالمازدی . کویا مار بولا ایله فوتوس ارهسنده بر سر وار ایمش ده مار بولا بو سرده رستم بکی ده سرداش ایتمك مرتبه سنده امنیت خواهرانه کوستریورمش کبی بر حکمه دلالت ایتمك اوزره تقدیم ایده جکی اقداحی سفره نك صوکارنده وصورت مستوزه ده تقدیم ایلر ایدی .

ذوق وصفانك بو صورتی قارئلرمزك خوشنه کیدوب کیتمیه جکنی حکم ایده من ایسه كده سولیوتلرك سواره سی بالوسی بوندن عبارت اولوب ایشته بو مسامره لرك صابقلاشمه سنی دخی بابن سامرئل ذوق وصفا عد ایدرك رستم بکك بو ذوق وصفالره قوبولمش بولندیغنی حکم ایلمش ایدی که ذوقنی آلانلر ایچون کویلولك حالنك شو یولده کی اکلنجه لری حقیقة خوشه کیتمیه جك احوالدن دکلدر .

یل باشندن صکره قارناوال کلوب واقعا جبلیلر نزدنده قارناوال مدنیلر نزدنده کی قدر مخصوصا اکلنجه موسمی عد اولنمز ایسه ده هر حالده بو رسم صیق اولدیغندن وبالخصوص پرهیز کبیره بر هفته قالدیغی

زمان بونلرك اصل قارناوالاری حلول ایتمش صایلدیغندن نمونه سنی كوردیكمز مسامره لرك میدان الدقجه اله جكلری دركاردر .

ماربولا ایله فوتوس اردسنده كی مناسبت عاشقانه دخی مسامره لرك میدان المسیله متناسباً میدان القده ایدیسه ده نه قدر اولسه بو عاشق و عاشقه نك ایكیسی دخی چوجق صایلدیغندن رستم انلرك یالكز محرم اسراری دكل بر درجه یه قدر مرشدی ده عد اولنمق لازم كلدی . غریبدر كه جرأت سودا پرستی فوتوسدن زیاده ماربولاده كوریلیور ایدی . محجوب دلیقانلی او زمانه قدر قزلره اطوار برادرانه دن بشقه برطور كوسترمامش اولدیغندن ماربولانك سربستانه معاملاتندن محجوب قالدقجه كرك قز كرك رستم فوتوسك جرأتنی آرتدیرمق ایچون لطیف استهزالره قدر وار یورلر ایدی .

واقعا اره لقده بركره فوتوسك بو استهزالره قیزه جغی كلیور ایسه ده رستم :

— نه طاریلیورسك ؟ اناكز باباكز سوداكزه مساعد بولنیورلر . ایكیكزده بری بریكزه لایقسكز . ازدواجكز سولیوت رؤساسندن ایكی قاملیایی برلشدیره جك ایكی طرفك ده قوتنی آرتدیره جق .

وادیسنده ایضاحاته كیریشنجه فوتوسك طارغنلغی درحال بر طرف اولدیغی كبی رستمك بو سوزینی متعاقب معشوقه سی دخی كندینی عاشقنك آغوشنه آتارجه سنه صوقولدیغندن دلیقانلینك اختیاری همان الندن كیدی و یرر ایدی .

بیوك پرهیزه كیرلدیكی زمان مسامره لرك اره سی كسلدی ایسه ده بو انقطاع مناسبت عاشقانه نك ده انقطاعنی موجب اولمدی . بالعكس ایشه دها زیاده قوت ویرمش ایدی . زیرا مسامره لرده شرقی ایله رقص ایله فكرلره مشغولیت كله رك پرهیز كبیر ایچنده كی خصوصی ملاقاتلر ده ایسه ایش یالكز حسبحاللردن عبارت قاله رق سودایه شدتی دخی اصل بو حسبحاللر ویررلر ایدی .

حسبحاللر یالكز عاشق و عاشقه و برده رستم اردسنده كیزلی اوله رق وقوعه كلوب بو اوج سرداشك ایچنه خارجدن دخی قز ویا دلیقانلی قاریشدیغی زمانلر ایسه سوز پاسقالیاده واندن صكره چتلر اوزرنده نصل سربست خورالر اویناناجغنه ونصل قوشولوب كزیله جكنه نقل ایدیله رك بو امللر بو آرزولر هر كسی نشئه لندیرمكله دها او- زماندن باشلایه رق هانكی قزك هانكی اركك ایله او یناناجغی قرارلشدیریلیور ایدی .

بركون فلانجه قزك فلانجه اركك ایله و فلانجه نك فلانجه ایله اویناناجغی مذا-

کردلری دیرلرنده رستمک دخی اسمی ذکر اولندی . رستم دیدی که:

— بن سوکلی یاورمله برکسه‌ده یوق که دها تمدیدن یاداشدیم !

موسخو دخی اوراده حاضر بولندیغندن غایت لطیف برطور ایله غریب دلیقانلی‌یی متسلی ایتمکه مسارعت ایلدی . دیدی که :

— سن ده بنمله اوینارسک ! بن سنک والده‌ک دکلمی‌یم ؟

رستم — ... : اکر اوغلانلر انالری ایله اوینامق عادت ایسه بن ده سنک ایله اوینارم . فقط . . . . .

موسخو — بعض والده‌لر بعض اوغلانلر ایله اوینارلر . فقط دیدیکک نه اولیور ؟

رستم — هپ برلکده اوینانسه بلکه بجره بیلورم اما یالکز ایکی کشی ایله اوینانان اویونلر پک کوجدرلر . انلری بر درلو اوکره‌نه‌مدم .

موسخو — یاسقالیایه قدر اوکره‌نه‌جک وقتک واردر .

مذاکره‌ده دوام ایدلدکده ماریولانک والده‌سنه تیزه قزی اولدیغی اوجله خبر ویرلدکلری افندینک دخی اسامیسی اوقوندی . خاطره کلان ذواتک هپسی یاداشمش اولدقلری جهتله افندی یه‌ده قاوالیه بولنمدی . بونک اوزرینه ماریولا دیدی که :

— تمام ! مادامکه افندینک ارقداشی یوقدر رستم بکک ده ارقداشی اولمدیغندن انلر ایکیسی ارقداش اولسونلر .

موسخو — پک اعلا ! پک اعلا ! رستم بکده یواش یواش اویون ده اوکرنسون !

بو « پک اعلا » سوزلری بر چوق اغزلردن صادر اولمغله افندی هرنه قدر رد ایتمک ایستدی ایسه ده سوزلرینه قولاق ویرن اولمدی .

اردن بر ایکی کون دها مرور ایلدی . برایکندی اوزری پکار باشنده قزلر دلیقانلیلر تکرار اجتماع ایتمشلر ایدی . ماریولا کمال شوق ایله کلوب دیدی که :

— بز اصل جنبشی حضر الیاس کونی ایده‌جکز . چونکه اوکون آپی بوزکی یوروتیمی اولدیغندن بابامک آدینک کونیدر . تمام قرق چکی کسه‌جک . شراب فوچیلرینک طبه‌لرینی آچه‌جق .

بر دلیقانلی — اوی . ایسه فوتوس ایله اوکون نشانلانه‌جقسکز دیمکدر .

ماریولا — اویله یا ! اوکون نشان یادتی دخی اجرا اولنه‌جق . (رستمه خطابا) فصل رستم بک ! سن اویونی اوکرندکمی ؟

رستم — یوق !

ماریولا — وای ! بن نشانلاندیغم کون اوینامیه‌جقمیسک ؟

رستم — كمال سرور ايله ! فقط ايكى كشيلى اويون دكل جمعيتلى اويون .

ماريولا — خير ! خير ! بزمله ارقداش اولان بزم اويونلرمزى اوكره‌نور .

رستم — بن اوكرنمك ايستيورم اما افتيمى اوكرتمك ايستميور .

افتيمى — دها وقت بوله‌مدم‌ده ..

شوسوزى سويليان افتيمى‌نك يوزينه باقلسه ايدى هر زمانكى حال طبيعيسنه قياس ايديله‌ميه‌جك بر صارى بلق كوريلور ايدى . حدت علامتيدر نه‌در بيلنه‌مز ايسه‌ده بودقتى ايدن دخى بولنمدى . زيرا ماريولا :

— يوق اما افتيمى ! اويون بوزانلق ايستمز ! نه ايشك كوجك واركه وقت بوله‌ميه‌سك ؟

ديه افتيمى‌نك رستمه اويون اوكرتمسى ايچون برقاچ كون اول ويرلش اولان قرارى تأييد ايلدى .

بوكوندن صكره رستم افتيمى‌يى كور. دكجه قرارى بالاخطار درسه نه‌زمان باشلانه‌جغنى صورار ايدى . فقط افتيميدن قطعى برجواب الەمنجه تضييق و اجباره قدر وارەمەدرق ايشى بە لطيفه‌يه بوزار ايدى .

ماريولانك فوتوسه نشانلانمسى تحقق ايلدكدن صكره بوقز ايله رستم ارەسنده‌كى مناسبت دخى عادتا برادر و همشيره مناسبتى درجه‌سنى بولديغندن اره‌لقده بر باش باشه ويره‌رك خصوصى صورتده ملاقات ومشافهه ايتملرى كيمسه‌نك نظر اشتباهنى جلب ايتميور ايدى . تمام پاسقاليايه اوچ كون قالمش اولديغى براقشام رستم رقص درسنه دائر آچيلان سوز اوزرينه افتيمى‌نك كندينه درس ويرمامكده‌كى اصرارينى ماريولايه اكلاتنجه كوزل قزه معنالى برتبسم عارض اولدى .

ماريولايه « كوزل » صفتنى تعليقمز نانجا كورلسون ! سوليوتلرك كافه‌سى ايچون زينت عموميه حكمنى الان اوزون بوى واسقه صاچ و مائى كوز بوقزده دخى لايق اولديغى قدر ياقيشق المش وخطوط وجهنك تناسبى برتبسم دائمى ايله برلشه‌رك كنديسنى پك سويملى حاله قويمشدر . خبرويرديكمز معنالى تبسم ايسه هرزمانكى تبسم عاديسندن زياده نظربا اولديغندن اوآنده ماريولا رستمك كوزلرينه دها زياده كوزل كورونمش ايدى .

ماريولا رستمك يانينه صوقوله‌رق وقولاغنه اكيله‌رك ديديكه :

— سکا برشی سویلیه‌جکم اما پك کیزلیدر . هیچ کمسه‌یه سویله‌میه‌جکسك !

رستم — هیچ بن سنك کیزلی اسرارکی خلقه سویلرمی یم !

مار یولا — اما فوتوسه بیله سویله‌میه‌جکسك .

رستمه بر طورغونلق کلدی . دهها دیدی که :

— مناسب کورمز ایسه‌ك فوتوسه دخی سویله‌مم .

مار یولا — واقعا بو کیزلی سری بن دخی سکا بیله سویله‌مامه‌لی یم اما ......

رستم — بنی مراقه دوشوریورسك مار یولا !

مار یولا — اقیمی سکا او یون اوکرتمیه‌جك ! نافله کندیسنی تضییق ایتدی . ایشته بوقدر .

رستم بر قهقهه قوباردی دیدی که :

— وای اوقدر کیزلی اولان سر بومی ایدی ؟

مار یولا — بو آز اسرارد نمیدر ؟ چونکه سکا رقص اوکرتمك النده‌ن کلمیورده .....

رستم — جانم نیچون الندن کلمیورمش ؟

مار یولا — اوف ! سویلمزکه سویلیه‌یم ! سنك ایله برلکده بولنمق ایستمیور مش ! اکلادکمی ؟

رستم — ها ! شمدی اکلادم ! دیمك اولیورکه بنی بکنمیورده انك ایچون .....

مار یولا — یوق بره قرنداش ! بکنمدیکی ایچون دکل ! بالعکس پك بکندیکی ایچون ...... سندن عادتا قورقیور !

رستم — بن قزلرك بوغازلرینه صارلیورم دیه‌می قورقیور ؟

مار یولا رستمك قولاغنه دها زیاده یاقلاشه‌رق واغزندن چیقان کلمه‌لری غایت لطیف ضحکلره قاریشدیره‌رق دیدی که :

— سنی سورم دیه قورقیور !

بوسوز رستمده اوقدر بیوك بر استغرابی موجب اولمدی . حتی مار یولانك ویردیکی خبری خنده‌ٔ استخفاف ایله تلقی ایدرك دیدی که :

— بن شوراده مسافر بر آدمم ! بنی سومکدن سومامکدن نه قورقمق لازم کلور نه قورقامق !

مار یولا — سن اقیمنك نه زوزك اولدیغنی بیلمزمیسك ؟ انك کندیسنه صورار ایسه‌ك بو حاللری ناز عد ایتمك ایستر . فقط بنجه عادتا زوزکلکدر . مادامکه سکا او یون اوکرتمك ایستمیور سن ده اوسته وارامایی ویرسك والسلام !

رستم — او يله‌يا! اوكرنمديكم شى بر او يون اولى ويرسون!

ماريولا — او يله‌يا ايستر ايسه‌ك سكا او يونى بن اوكرته‌يم.

رستم — خير! خير! مادام كه كوزل افتيمى بكا او يون اوكرتمك ايستميور بن ارتق افتيمى يه‌ده طارلدم او يونه‌ده طارلدم كنديمه‌ده هركسه‌ده هرشيئه‌ده طارلدم.

رستم بوسوزى سويلر ايكن پك طاتلى كولومسه‌يه‌رك سويلمش اولديغندن ماريولا بونك جدى اولمديغنى اكلامش ايدى. لكن بومسئله هيچ كمسه‌يه آچيلمه‌مق لازم كلان اسراردن اولديغنى تكرار ايدرك بو بابده رستمه بسا دخى ايتديردى.

ماريولا يه « كوزل » صفتنى نه قدر لايق كورمش ايسه‌ك بوصفتده افتيمى يى دها زياده لايق كوروورز. قانلى وصالت وقوعى كونى كورديكمز افتيمى ايشته بو افتيمى اولوب اوكون چهره‌سنك متناسب و برونك يونان قديم هياكلنده كورلديكى اوزره مستقيم وكوزلرينك ايرى اولديغنه دقتله قزك هرحالده كوزل اولديغنده شبهه ايده‌مامش بولنديغمز كبى اكر افتيمى يى بوكون كورسه ايدك يالكز كوزل دكل برده « پك » علاوه‌سيله پك كوزل اولده‌يغنه دخى شبهه‌مز قالمز ايدى. زيرا ايلك كورشمز بوندن اون سنه صكره‌در. باخصوص كه قانلى وصالت يوم وقوعنده قزى كورمش اولديغمزدن اوكونكى حالى كوريله‌جك احوالدن دكل كوريليه‌جك احوالدن ايدى.

ماريولانك ويرديكى خبره رستمك اوقدر بيوك بر استغرابده بولنمديغنى سويلمش ايدك. اصل اهميت ويره‌جك شى ايشته دليقانلينك بو عدم استغرابيدر. بونك سببى ايسه رستمك ذاتاً افتيمى طرفندن بويله بر خبر رد اله‌جغنى بيلمسندن عبارتدر.

ماريولا اون التى اون يدى ياشلرنده برقز اولديغى حالده افتيمى اون يدى اون سكز ياشلرنده اولمق حسيله سوداكبى اينجه ايشلره اندن زياده عقلى ايرمسندن ماعدا طبيعتنده دخى سودا پرستلك استعدادى زياده اولديغندن مسامره‌لرده رستم ايله اختلاطه باشلاديغى زماندنبرى بو دليقانلى يى كوردكجه وياخود دوشوندكجه وجودينى صيمه‌قيرغلفى كبى برقيرغنلق استيلا ايدر و بر قاچ دقيقه كنديسنى بوزلر ايچنده بولديغى حالده متعاقباً صمقد آتشى كبى بر آتش بتون وجودينى استيلا ايلر ايدى. واقعا رستم قزك نبضنه باقه‌رق حرارتنى برودتنى معاينه ايتمز ايديسه‌ده

یکرمی بش یکرمی التی یاشنه قدر واردیر. مش اولدیغی دلیقانلیلغی بردوزده یانیدده قادین ایچنده چورمش اولدیغندن بر قادینك چهره‌سنده کی رنکلردن احوال درونی دخی کشفه مقتدر بر دلیقانلی ایدی .

افتیمی رستمك قصورلرینی بوله‌رق نظر دقت ورغبتنی اندن تحویله چالشدقجه دلیقانلینك هیچ بر قصورینی بوله‌مدیغی ایچون کندی کندیسنه قزیور ایدی . واقعا انك مسلمان اولمسنی الك بیوك بر قصور عد اتمك ایستدی ایسه‌ده کندیسی خرستیانلقدن بی خبر اوله‌رق ایکی دینك فرقی نه اولدیغنی بیلمدیکندن وانك نظرنده مسلمانلغك الك بیوك فنالغی خرستیانلری اولدیرمکدن عبارت بولندیغی حالده رستمك فوتوس ایله اتمش طقوز سولیوتی اولومدن قورتارمسی بوفنالقدنن ده برائتنی کوستردیکندن افتیمی رستمده شو مسلمانلق قصورینی‌ده بوله‌میور ایدی .

مع هذا قلبنی رستمه میلاندن منع ایچون اولانجه قوتیله جبر نفس ایلیور ایدیسه‌ده بوکاده موفق اوله‌مدیغنی رستم بك اعلا کوروب اکلایور ایدی . حتی اکر رستمك ایلك کوردیکی قز افتیمی اولسه ایدی آتش سودا احتمال که قزدن اول رستمك کانون قلبنده علولنمکه باشلار ایدی .

انجق ارککلکك بوتمامیت ومکملیتی رستمده بولندیغی ایچون قلبنده مرام اکلاته‌بیلمکده افتیمی یه تفوق ایلیور ایدی .

نهایت مار یولانك کتوردیکی خبر دلیقانلینك نظر دقتنی آچدی . افتیمینك متانت قلبنه اعتماد ایده‌مدیکنی وباشنی بر سودا بلاسنه اوغراتمامق ایچون بو احترازده بولندیغنی نظر دقته آلان رستم قزی قورقدیغنه اوغراتمق ایچون بر آز جرأتلنمکه قرار ویردی . زیرا انسانك سولدیکی طرفه مجلوب اولمامسی قابل اولمیوب بالخصوص انسانی سون افتیمی کبی بر کوزل قز اولور ایسه انسانك او طرفه مجلوبیتی دها بشقه بر صورتده قوت بولور .

پاسقالیا کلدی . واقعا هرکس چفت چفت خورا اوینادیغی حالده رستم اویون اوکرنمامش بولندیغی ایچون موسنخو ایله دخی اوینایه‌مدی ایسه‌ده افتیمی دخی کمسه ایله اوینامدی . حتی جمعیتله اوینانان اویونه رستم اشتراك ایلدیکی حالده افتیمی بواشترا کده دخی بولنمدی . شوخ مشرب مار یولا کمسه طرفندن کورولمیه‌جکنه امنیت حاصل ایلدکجه رستمك یوزینه باقوب کوزقویروغیله افتیمی‌یی اشارت ایدر کولر ورستمی‌ده کولدورر ایدی .

برارالق افتیمی ایله رستم قارشو قارشویه

کالدیلر . یانرنده کسه یوتیوب هرکس اوزاجق وهرکس بری بریله مشغول بولند قلرندن رستم افتیمی‌یه برقاچ سوز سویلمك ایسته‌دی . قز توحشله قاچمق ایستدی ایسه‌ده رستم الندن طوتوب « صبر ایت ! پك جدی برشی سویلیه‌جکم » دیه توقیف ایلدیکندن قز توقفه مجبور اولدی . رستم یواشجه دیدی که :

— بیلیورم ! دائمابندن قاچیورسك ! قاچه دیمم ! بکنیله جك سویله‌جك بر آدم دکلم که . . . . فقط بو احترازلرك بو توحشلرك ایله انظار دقتی کندی حقکده جلب ایدیورسك !

افتیمی کمال احتراز ایله اطرافنه باقندی . سوزده ینه رستم دوام ایدرك دیدی که :

— خیر ! خیر ! شمدی قورقه ! بویله سربستانه کوروشمك کسه‌نك شبهه‌سنی دعوت ایتمز . . بندن هر یرده قاچار وبکا رقص اوکرتمك ایستمز ایسه‌ك بوکا البته برمعنا ویرمك ایچون هرکس دقت ایدر . سکا آجیدیغم ایچون سویلیورم افتیمی ! بندن سکا نه ضرر کلور ؟ قرنداش و قز قرنداش کبی کوروشورز !

افتیمی نه رد و نه ده قبول بولنده بر جواب ویرمدی . یالکز « نه‌دن توحش ایده‌یم ؟ نه‌دن قاچه . . . . » دیه برسوز سویلمکه طوراندیغی حالده مکر جاشاری ماریولا اوزاقدن بونلری کورمکده بولنمیله قوشوب یانرینه کلمش ایدی . معتادی اولان طاتلی تبسمی ایله دیدی که ؟

— نصل رقص درسنه‌می قرار ویریورسکز ؟

رستم — بن درسدن واز کچدم !

افتیمی — اوکرته‌یم دییورم ده ایستیور .

ماریولاده‌کی تبسم تعجب درجه‌سنه واردی . . رستمك طوری بشقه‌لاشدی . زیرا قزك بوسوزی تحویل افکار ایلدیکنه دلالت ایلیور ایدی . ماریولا دیدی که :

— پاسقالیایی کچوردك . باری حضر الیاس کوننه قدر تکمیل اوبونلری اوکرنملی سك !

رستم — بن واز کچمش ایدم . اما چونکه اوکرندیکمی ایستیورسك سکا خوش کورونمك ایچون بن ده اوکرنمکه غیرت ایده‌جکم .

دائما متموج بولنان جمعیت خلقندن برقاچ کشی دها بونلرك یانرینه کلمش ایدی . رستمك صوك سوزینی ایشتدکلرندن انلر دخی سولیوت رقصلرینی اوکرنمی التزامنده بولنمرینه رستمك وعدینی تکرار ایتدیردکلری کبی افتیمی‌یی دخی مطلقا رستمه رقص اوکرتمك ایچون التزام

ايتديلر .

بوكوندن اعتباراً قز رستمدن توحش ايتمكه باشلادى . رستم دخى بوركى بوچارينك خانه‌سنه دوام ايدرك افتيميدن درس المق خصوصنده اهمال ايتميورايدى . حتى اختيار بوچارى بيله بعض كره درسه اشتراك ايدرك شو يله آدم آتمق و بو يله قريلوب بوكلمك لازم كله‌جكنى رستمه بالتعليم :

— آه كنجلكمده پيره كبى صيچرا. يوردم . سن ياشده ايكن بنى كورسه ايدك .....

ديه كندى تمدحنه دائر باشلاديغى سوزى زوزنجه‌سنه اوزاتور كوتورر ايدى .

بر قاچ كون درسده دوام اولندى . ذاتاً ارناودلرك دخى رقصلرى بيوجك بر هنر عد اولنه‌جق درجه‌لرده اولوب رستم ايسه كندى ملى رقصلرنده ماهر بولنديغندن سوليوت رقصلرنده ترقى ايلدكجه ايليور ايدى . بر كون كوزل معلمه‌سى بو ترقى بى تحسين ايلديكندن رستم بونى فرصت عد ايدرك ديديكه :

— فوتوس ايله مار يولا نشانلاند . يينى كون بو يله كوزل رقصلر ايدرك هر كسك آفرينى قزانديغم زمان آنك درتده اوچنى سكا باغشلايه‌جغم .

افتيمى — بو بولده‌كى آفرينلره او قدر محتاج دكلم .

رستم — او يون اوكرنديككمه مار. يولا البته زياده‌سيله سو ينه‌جكدر . بوكا اولسون اهميت ويررسك يا !

افتيمى — بن ماريولايا طارغنم !

رستم — آى ! نه‌دن ؟

افتيمى — (رنكى لطيف بر پنبه‌لكه تحول ايلديكى حالده) بنم حقمده سكا بعض سوزلر سو يلمش ده انك ايچون !

رستم — نه سو يلمش ؟ هيچ تخطر ايده‌ميورم . ماريولانك سكا دائر بكا هيچ برشى سو يلديكى يوقدر .

افتيمى — انكارمى ايديورسك ؟ او يون اوكرتمديكم ايچون سو يلمه‌ديمى ؟

رستم — ها ! او يله برشى سو. يلدى . بكا او يون اوكرتمك ايسته‌ميور مشسك ديدى ! بوندن نه چيقار ؟

افتيمى — يالكز بوقدرمى سو يلدى؟

محاوره‌نك بوندن صكره‌سى يوز يوزه بر دقتلى باقشمقدن عبارت قالدى . بو باقشده‌كى معنالردن دها درين معانى اولور اولمز سوزده بولنه بيلورمى ؟

بركت و يرسونكه بوركى بوچاريسك قاريسى اله‌نى چيقه‌كاوب رستم ايله افتيمى دخى رقص درسنده دوام ايتديرن . بوتمه مناظره ومحاوره‌نك دوامى كيم بيلور دها

نه صورتلر كوستررایدی ؟

پاسقالیادن صكره حضر الیاسه دخی آز بر زمان قالمش اولدیغندن بو آز زمان ایچنده رستم بكك رقص تحصیلی حقیقةً چوغه‌واردی . چاوللاس و بوچار پس فامیلیالرینك دوستی اولانلر و بناءً علیه رستمی دخی سونلر دلیقانلینك بوترقیسنی ازدل وجان تحسین ایتمكده ایدیسه‌لرده خلافكیران شو تعلیم وتعلمه اینجه‌دن اینجه‌یه كوله‌رك حضر الیاس كونی یالكز مار یولا ایله فوتوسك نشان رسمی اجرا اولنمقله قالمیوب افتیمی ایله رستمك رسم نشانلری اجرا اولنه‌جغی‌ده اغزدن قولاغه نقل ایدییورلر ایدی .

فقط بو استهزالری زنهار اشكاره‌یه اوره‌میورلر ایدی . چونكه بوچار پس ایله چاوللاس ذاتاً سولیوتلرك الڭ معتبر والڭ جنكاور فامیلیالرندن اولدقلری كبی بالذات مخاربهٔ اخیره‌ده كوستردكلری یارارلق اوزرینه اعتبارلری بر قات دها آرتمش اولدیغندن طرفدارلری پك چوق اولمسیله بونلر علیهنده آشكاره‌یه چیقاریله‌جق استهزالرك جزاسز قالمیه‌جقلری دركار ایدی .

حضر الیاس

ماه نیسانك یكرمی اوچنجی كونی روز حضردركه ملل شرقیه‌نك كافه‌سی نزدنده بر عید ملی عد اولنور . چفتلك ینشمه‌لری وچوبانلری كبی عمله‌نك عادتا برأس سنه‌سی حكمنده‌در . زیرا بونلرك مقاولاتی یاحضر الیاسدن حضر الیاسه و یاخود قاسمدن قاسمه عقد ایدلمك اوطرفلرده بر قاعدهٔ عمومیه حكمنده‌در .

مقدملری استانبولجه روز حضرك اهمیتی هیچ منزله‌سنده ایكن برزماندنبری آرته آرته الڭ مهم اعیاددن عد اولنمق درجه‌سنی بولمشدر . بو ایسه حیدر پاشا صحراسنده اجتماع ایلیان قادین اركك بیكلرجه حضر الیاسجیلرك تدقیق احوالی موازنه ایدیلور .

روز حضره استانبولجه هنوز ویرلمكه باشلانلمش اولان اهمیت طشره‌لرده اوته دنبری ویرلكده اولوب بالخاصه اورتودوقس مذهبنك عمومیته قریب حكم سوردیكی یرلرده آیی یوركی نام عزیزك دخی یوم مخصوصی اولمغله بویورطینك اهمیتی اولور اولمز یورطیلره قیاس قبول ایتمز .

اما لایقیده دكلیدر ؟ واقعا ایران كبی دها زیاده شرقی عد اولنان ممالكده نوروز سلطانی‌یه پك زیاده اهمیت ویره‌رك مارتك طقوزنجی كونی عادتا هم رسمی هم ملی بر بیرام صایلور ایسه‌ده بزجه نوروزك بوقدر اهمیتی كوریله‌مز . تفعیلك :

اردی ینه ارد بهشت

اولـدی هـوا عنبرسرشت
عالم بهشـت اندر بهشـت
هر کوشه بر باغ ارم

دیه توصیف ایلدیکی مارت آینی بزم کوینلی بابالر قوجه قاریلر :

مارت قپودن باقـدیرر
قازمه کـورك یاقـدیرر

دیه توصیف ایدرلر . « نیچـون ؟» می دیدیکز ؟ چونکه تفعینك بوکـونلرده کل‌مل دوری عاشقلر بیرامی بلبللرك نغمه‌سی هنکامی فلان طرزنده اسناد ایلدیکی شیلره بدل مارت ایچنده هـوانك برکـونده بش اون دفعه بوز یلـوب آچلمسی وبعض کره یرلرك برقریش قارطـوتمسی و اغاجـلرده یریشیل یپراق اوجی کوریله‌مامسی و بلبللرك یووه‌دن دکل آیلرك بیله ایندن چیقه‌مامسی بوطرفلرك طبیعت اقلیمیه سندندر .

اما روز حضره کانجه حل بشـقه‌لشور . موسم بهارك همان اوسطی دیمك اولوب اغاجلریکی کسوهٔ زمردینی کیمش وکوناکون ازهار ایله تزین ایلمش اولدیغی کبی چایرلر دخی رنکارنك ازهـار ایله مـوزوب جهـان حقیقةً جنت کسمش اولور . سعدیٔ شیرازینك : « فراش باد صبارا کفته تافرش زمردین بکستراند . وداية ابر بهـاریرا فرموده تابنات نبـاترا درمهد زمین بپروراند . ودرختانرا بخلعت نوروزی قبـای سبز ورق در برکرده . واطفال شاخ بقدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سرنهـاده . وعصـارهٔ نای بقدرتش شهد فایق شده . وتخم خرما بتربیتش نخل باسق کشتـه » دیه وصف ایلدیکی زمانی بز آنجق اوسط موسم بهارده و بلکه اواخر ماه مایسده بوله بیلورز .

روز حضرك حلولی روم ایلی و ارناوتلق جهتلرنده موسم صیفك مقـدمه‌سی عد اولنه‌رق عمومی براعتقاده کوره اوکون قـورت قوش انسـان حیوان حاصلی بتون مخلوقات بیرام ایده‌جکندن هوادکی بلوطلر دخی تعطیل اشـغال ایدرك هواده اصـلا بلوطدن اثر بولنمز ومخلوقاتی تعجیز ایلیه‌جك شدتلی روزکار اسمز ایمش .

کذلك عمومیمثله اعتقـاد اولندیغنه کوره قیـونلر قوزوسی ایله روز حضره قـدر یوز یوزه برون برونه قوقلاشـه‌رق یاتوب اویودقلری حالـده روز حضر کیجـه‌سی ارقه ارقه‌یه یاتوب قیون قوزوسنه لسـان حال ایله « ارتق بوندن صکره بنم محافظمه محتاج دکلسك ایستدیکك یولده قسمتکی آره » دیر ایمش .

بو اعتقـادك نه قدر قوتلی اولـدیغنی شونکله موازنه ایتملیدرکه اسـلام اولسون خرستیان اولسـون روم ایلیده عمومیتـه قریب یك چوق کمسـه‌لر روز حضره‌دن

متدم قوزی اتی اکلنی حرامه قریب کناه عد ایدرك اوكونك ورودی اوزرینه فقیر غنی هركس قدرتنه كوره برمقدار قوزی مطلقا اكل ایده‌جكدر ٠

روز حضرده قزلر كنج قادینلر خلقه و یوزك وكوپه و دیج اوملز ایسه اوفه‌جق برطاشدن عبارت برر شیئی چوملك ایچنه قویه‌رق حضر الیاس كیجه‌سنی كل فدانی دبنده امرار ایتدیردكدن صكره صباح روز حضرده كونشدن اول كل فدانی دیبنه طوپلانه‌رق بیتلر اوقورلر و هر بیت اوقوندقجه چوملك ایچنده‌كی اشیادن بریسنی چیقاررلركه بوشی هانكی قزك ایسه سویلنمش بولنان بیت دخی اوقزك فالی عد اولنور ٠

الحاصل روم ایلی و ارنودلق خلقی ایچون روز حضرك اهمیتی نه‌درجه‌لرده بولندیغنی بحق تعریف و تفصیله كیرشمك بوندن زیاده تطویل مقالی موجب اولوب بو حكایه‌مزده كوریله‌جك لزوم اوزرینه یالكز اصل شو جهتنی عرض ایتملی یزكه: روملرده هركس اسمی حسبیله كندی نامداشی اولان بر عزیزه منسوب اولوب وعزیزك یورطیسی كلدیكی كون نامنی طاشیان خرستیانلك دخی بیرام ایتمسی عادتدر ٠ حتی بوندن اوكجه ماربولا دخی روز حضر پدری یوركی بوچاریسك اسمنك كونی اولمق حسبیله اوكون قرق یكی كسه‌رك شرابلرله چالغیلرله یورطی ایده‌جكنی خبرویرمش اولدیغی البته خاطرلرده‌در ٠

فی الواقع حضر الیاس كوننك ورودنده یوركی بوچاریس تمام قرق دانه اوغلاق كسدیروب شراب مخزننده‌كی فوچیلری دخی اسله ایدرجه‌سنه فوره ایدرك عظیم بر ضیافت ترتیب ایتمش ایدی‌كه اسمنك كوننی تبریك ایچون هر سنه كلان همشهریلرینه قومشولرینه مرقومك عزت واكرام ایتمسی ذاتاً معتادی ایكن بوسنه قزینك فوتوسه نشانلانمسی املندن طولایی اكرام و ضیافتده بویله بر فوق‌العاده‌لكی التزام ایتمش ایدی ٠

اوكون چالغی اولمق اوزره متعدد غوصله وغایده‌لردن ماعدا طبل وسورنا دخی بولندیریله‌رق اویله بر صورتده طعام ایدلدی‌كه بوطعام عمومی برسفره حالنده ارباب اشتهایه عرض ایدلمیوب بلكه بر اوغلاقك طویوره‌بیله‌جكی قدر مسافر طوپلاندقجه انلره برسفره قورلمق صورتیله هر سفره دیكرینی تعقیباً دوام ایده كیتدی ٠ لكن اوكجه طعام ایتمش و شرابه ورقصه قویولمش بولنان حضاره صكره‌كی سفره‌لر اربابی مزه‌لر تقدیمیله كرك نشئه‌لرینی ادامه‌یه وكرك معده‌لرینی متمادیاً

تجهیزه غیرت ایلدکلری دخی نظر دقتدن اوزاق طوتلیه‌جقدر .

چاوللاس ایله بوچار یسك و بناءً علیه رستمك خلافکیرانی دیدیکمز آدملر دخی بوضیافته اشتراك اتمشلردر . زیرا بونلرك خلافکیرلکلری آچیقدن آچیغه برطارغنلق دیمك اولمیوب یالکز کندی ناحیه‌لری حدودیله محدود اولان پولتیقه‌لرنجه بر مخالفت فکر ونظردن عبارتدر . حتی دها طوغریسنی صورارایسه‌کز دیرزکه او کونکی ضیافت نشئه‌سیله اك زیاده نشئه‌لی بولنانلر دخی ینه بوخلافکیرلر اولمشدر . زیرا تأمین اختصاص ایچون سزه اك چوق سوز سویلیانلر اك زیاده برهان اره‌یانلر سزه اك آز اختصاصی بولنانلر اوله‌جغی نظر حکمکزده ایسه بیلور واکلارسکزکه بورکی بوچاریسك نشئه‌سنده اك زیاده اشتراك ایدنلر دخی کندیسنده اك آز خلوص و اختصاصی اولانلردر .

بر اره‌لق شوجمعیت اویله بر صورت آلدی‌که حقیقةً بررسامك نظر دقتنه اثبات لیاقت ایلدی .

باقکز سز دخی کوزکزك اوکنده کتورکزکه لوحه‌نك اك اوزاق پلانی کنکره‌لری بلوطلره قاریشمش طاغلر اولوب اوزاقدن کورنشری سیم ...

ودومانلیدر . پلانلر نقطهٔ نظره طوغری تقرب ایلدکجه عظیم وجسیم دیشه و چام و بسان زیتونی کبی اغاجلر دخی فرق اولنمغه باشلایوب دها یقینلرده هردم یشیل اولان دفنه‌لرقوجه‌یمشلر برقاتدها نظر رباولمغه یوز طوتارلر . لوحه‌مزك اك یقین پلانی یك جزئی مائجه برچمنزار اولوب صـ... جهتندن بردکرمن‌چویرمکه کافی برصو آقار . بودره‌جك براز صول طرفه طوغری تحویل استقامت ایلدکدن صکره لطیف برقوس چویروب ینه صاغ جهته طوغری آقار کیدرکه اوزاقلاشدقجه اوزاقلاشان یلانقاوی مجراسی نهایت کوزمزك وارەمیه‌جغی ابعاد اچنده طاز کیدر . تابلومزك اعدا مرکز ینه طوغری بودره‌جك کنارنده دردی چنار ایکیسی دیش بوداق واوچی قره اغاجدن عبارت طقوز بیوك اغاج عظیم برطوفه تشکیل اتمشلردر . بواغاجلرك التنده قادین ارکك چولق چوجق اوچیوزدن متجاوز برخلق بر یر سریلەرك شـوطرفده ... صاللانلقده بوطرفده رقص ایدلمکده بر دیکر جهتده اوچ بش کشی ارەسندەشراب ایچلمکده بردیکر جهتده اون‌اون‌بش آدم پنچه‌سنده براوغلاق یاردلمکده اولوب چالغیجیلر سرخوش او ینایانلر سرخوش ... اوقو یانلر سرخوش هر کس سرخوش

بر حالده‌در . امابعض میخانه اقشامجیلری کبی بو سر خوشلرك صورتری اکثی وطورلری غوغایه مستعد برحالده اولمیوب جمله‌سنك یوزنده بختیارانه برسو ینج پارلاقلغی ومحبانه برتبسم رونق کور یلور . شو یله برلوحه شایان ترسیم دکلمیدر ؟

مار یولا ایله فوتوسك نشان رسمی بوضیافتك مبادیسنده اجرا اولنمش بتمش ایدی . بورسم پاپاس ساموئلك اکامخصوص دعایی اوقویه‌رق ایکی التون خلقه‌دن بریسنی دامادك ودیکرینی کلینك پرمقلرینه طقدقدن صکره تکرار چیقاروب کلینك پرمغنه طاقدیغی خلقه‌یی داماده ودامادك پرمغنه طاقدیغی خلقه‌یی کلینه تکرار طاقمسندن عبارتدر . واقعا بونشان رسمی اویله نکاح درجه‌سنده قوتلی اولمیوب کلیسا نزدنده بوزلمسی ممکن اولان مراسمدن ایسه‌ده سولیوت ارناوتلرنجه کو یا اصل نکاح بو ایمشجه‌سنه بر اهمیتی واردرکه نشانلی اولانلر بری برینك زوجه‌سی صا- یله‌رق همان هیچ برنشانلینك کندی نشانلیسیله‌ازدواج ایتمامش وآیرلمش بولنمسی واقع دکلدر .

بزم رستم ایکی کشی ایله‌او ینانه‌جق اولان سولیوت رقصنی‌افتیمیدن اوکرنمش بولندیغنه هم سو یندی هم پشیمان‌اولدی . سویندی : زیرا سولیوتلر نزدنده ایکی کشی رقص ایلدیکی زمان ایکیسی اره- سنده‌کی محبت همان اخوت درجه‌سنده قوت بولور . عرب بدویلری سلام و یردکلری آدمه فنالق ایتمدکلری کبی سولیوتلر دخی برلکده‌رقص ایتدکلری آدمه فنالق ایتمزلر . رقصدن صکره دوستلق ایچون بربسا عقد اولنه بیلور . اندن دها مکمل اولمق اوزره قان قرنداشلغی عقدینه قدرده امکان تمهید ایدلمش اولور . بناءً علیه رستم اوکون برقاچ معتبر دلیقانلی وقز ایله رقص ایده یك‌لرك دوستلقلرینی تقویه ایتمش اولدیغی ایچون بالطبع سو ینمش ایدی . فقط سو یندیکی قدر پشیمان دخی اولدی : زیرا کند- یسنجه اهمیتری اولان او برقاچ دلیقانلی وقزدن ماعدا برچوق قدینلر وارككلر دخی « رستم بك رقص اوکرنمش یا ! بزمله‌دخی او ینامیلیدر ؟ » دیه بیچاره‌یی او ینانه او ینانه یورغونلقدن دلك درجه‌لرینه کتورمشلر ایدی .

هرکس ایله رقص ایلدیکی حالده اصل معلمه‌سی بولنان افتیمی ایله رقص ایتمامسی موافق دوشرمی ؟ بالمجبوریه انکله دخی رقص ایلدی . حتی هرکسك آیاق آتملرینه دقت ایلیان رستم افتیمی قارشوسنده نوقدر کوزل او ینادی‌که اوجله کندیسنه درس ویرمك خصوصنده

ناز ایتمش بولنان افندیمی تحسین و آفرین تبسملر یله « بوندن صکره درسی سز بکا ویرملیسکز » دیمکه دخی مجبور اولدی .

اشبو روز حضرتك اقشامی اوزری بزم تابلونك حالی براز دها بشقه‌لشدی . بیاض بییقلی آق صاچلی اختیار وقوجه قاریلردن بعضلری شوراده بوراده صیزوب قالمشلر . هله غایده‌جینك بریسی یاری شیشکین غایده‌سنی برمحبوبه‌یی قوجاقلرجه‌سنه درآغوش ایدرك صیزمش که اره‌لقده بر حرکت ایتدکجه و یاخود طلومی بغرینه باصوب صیقشدیردقجه درونند‌ه‌کی بقیهٔ هوا دودوکلره هجوم ایدرك آجی اجی بر چیغلق پیدا ایدر . خمار مستی ایله جرأتری آرتمش بولنان کنج طاقمی قزلرله لطیفه‌دیی ایلرویه واردیردرق ماریولا و فوتوسده کوردکاری نمونه اوزرینه نشانلانمغه اشتهالری آرتان دها جدی عاشق و عاشقه‌لر اغاج دیبلرنده مذاکراته قویولمشلر .

ایشته جمعیتك بوحالی المش اولدیغی برزمانده ماریولا هم مست وهم ده فوتوس ایله نشانلانمش اولمسندن طولایی بختیار برحالده اوله‌رق رستم بکی شوراده بوراده آرایوب بولدقدن صکره اللندن طوتوب تنهاجه بریره چکدرك دیدیکه :

— بکنلرده افندیمی بکا طارلمش اولدیغی سکا سویلمش ! اویله‌می ؟

— نه‌دن طولایی سکا طارغین ایمش ؟

— جانم بکا سویلدیمی ؟ سندن قورقدیغنی سکا سویلمش اولدیغم ایچون طارلمش !

— ها ! عقلمه کلدی . اویله برشی سویلدی اما پك اهمیتسز برطور ایله سویلدی .

— انك نزدنده اهمیتی زیاده ایمش اما او اهمیتی تعمیله سکا کوسترمه‌مش . فقط رستم ! قزجغزك سندن قورقمسنده حق ده وار ایمش !

— عجایب ! دیمك اولیورکه بن بوقدر فنا برآدم ایمشم ها !

— خیر ! بالعکس اوقدر ایی برآدم اولدیغك ایچون سندن قورقمقده حق واردر دیبورم . سن افندیمی یی طانیمز سك .

— لطف ایدرده طانیتور ایسه‌کز طانیمش اولورم .

— افندیمی غایت کبرلی برقزدر . الیدیر بریرده برابر بیوودك . بن انك هر حالنی بیلورم . اوده هیچ برحالنی بندن صاقلامز . هم کبرلی هم مغرور برقزدر . اولوریور اولمز دلیقانلی‌یه ارکك بیله دیمز .

— تمام ! ایشته بکاده ارکك دیمز . و او حالده بندنده هیچ قورقمز والسلام ! لطیف قز ! مستانه برحال ایله کوز.

لدی . دیدی که :

— سن بو کون لقردیلری هپ عکسنه سو یلیورسك رستم ! سرخوشمی اولدك ؟ افتیمی سکا ارکك دیمز دکل بالعکس هیچ بر کمسه‌یی بکنمیان افتیمی سنك قارشوکه کلنجه تتره‌یورمش .

— قورقوسندن ها ! بن لقردی یی عکسنه سو یلیورم ماریولا ! سن پك تحف سو یلیورسك !

— خیر ! سن ترسنه سو یلیورسك ! سن بویله هرشیئی اکلنجه ایدر ایسه‌ك قزجغزه یازیق ایتمش اولورسك . افتیمی سنی چلدیره‌سی‌یه سومك استعدادنده‌در .

— بن بو یله مقدس استعدادلری اصلا اکلنجه‌یه چویرمم .

— هم چلدیره‌سی‌یه سومك استعدادنده‌در هم ده سنك طرفکدن اصلا امید وار اوله میه‌جغی ایچون مأیوس بر حالده‌در . سن بزم سولیوت قزلرینی بیلمزسك . برآدمی سودکلری زمان او آدمك دخی کندیلرینی سومش سومامش اولدقلرینه اهمیت و یرمزلر . کندی کندیلرینه او آدم ایچون سوز و یروب کو یا بو سوزلرینی قبول دخی ایتدیرمشلر کبی بر صداقتده بولنورلرکه اندن صکره بر دها هیچ برکمسه‌یه کوکللرینی و یرمیوب او محبت غائبانه‌ده صوك نفسلرینه قدر

وارررلر . اکلادکمی قرنداشم ؟

— ایی یا ! افتیمی بندن نه سببه مبنی مأیوس اولیورمش ؟ بن انی سومیه‌جکم دیه‌می ؟

— خیر ! او بکا بو سرینی دخی آچدی . بیلور ایمش که سن ده انك حقنده قیدسز دکل ایمشسك !

— یعنی بن ده انی سو یور ایمشم دکلمی ؟

— اوت ! بونی او دخی بیلیور مش اما .....

رستم طورینه غایت جدیت و یره‌رك ماریولانك النی طوتدی . دیدی که :

— ماریولا ! بزسنك ایله قرنداش دکلمی یز ؟

— هیچ شبهه ایتمیکز !

— او یله ایسه سکاك مقدس اسرار دن اولمق اوزره تودیع ایلرم که بن دخی افتیمی دن قورقیورم . حتی بن دخی انی سودیکم حالده مأیوسانه سو یورم . بونك ایچوندرکه سودیکمی کندیسنه اصلا اکلاتمامغه چالیشیورم . افتیمی یانمده بولندقچه یوزینه دقتلی باقامق ایچون جبر نفس ایلیورم . فقط سو یله باقه‌یم انك مأیوسیتی نه جهتده ایمش ؟ اکر او ده بنم یأسم کبی بر یأس ایله مأیوس ایسه ایکیمز ایچونده برچاره بولورز .

ماریولا برآز دوشونورکبی اولدی . فقط بودوشونجه‌سی رستمه نه‌جواب‌ویره‌جکنی بیله‌مدیکندن‌نشأت‌ایدر بردوشونجه کبی دکل ایدی . بلکه داتاً حاضر بولنان جوابنی ویروب ویرمامك خصوصنده ترددینی کوستره‌جك بردوشونجه ایدی . نهایت دیدی‌که :

— بری بریکزی سومش اولدیغکز حالده اله‌بیلك سنجه ممکنمیدر ؟

— نه‌دن ممکن اولمسون ؟ بن هنوز هیچ اولنماش ابکار وارکن برآدم .

— اما سن مسلمانسك‌افقیمی خرستیان!

— بنم مسلمانلغم افقیمی‌یی الماق ایچون اصلا مانع دکلدر . پك چوق مسلمانلر خرستیان قزلریله ازدواج ایدییورلر . علی پاشانك بیله واسیلکی اسمنده بر خرستیان زوجه‌سی واردر .

— انی‌بزده ایشتدك اما واسیلکی انك زوجه‌سی دکل اسیری ایمش !

— خیر! یاکاش خبرویرمشلر . عادتا زوجه‌سیدر . احتمال‌که خرستیان قزلرینی قورقوتمق ایچون بویله یاکاش خبرویرمشلر . برکنیش زمانده بن سکا دیغزك بو احکامنی اکلاتورم . شمدیکی حالده یالکز شونی هم‌ده پك جدی اوله‌رق سکا سویلرمکه بن مسلمان و افقیمی خرستیان اولدیغی حالده نکاحلانمق ایچون بزجه هیچ مانع یوقدر . اما افقیمی ایچون بومانع واردر . زیرا مسلمان امامی انکیزك نکاحنی قیدیغی حالده برپاپاس بونکاحی قیمز .

— نیچون ؟

— صکره بتون خرستیان قزلری مسلمان قوجه‌لره وارزلر دیه قورقارده انك ایچون ؟

❊ رستمك خلاف‌کیرانی ❊

حضر الیاس کونی ماریولا ایله رستم ارسنده افقیمی‌یه دائر آچیلان سوز دها زیاده اوزانمدی . اندن‌صکره برخیلی‌زمان دها بومسئله‌یه دائر سوز آچلمدی . زیرا فوتوسك باباسی چاوللاس هرنه‌قدر علی پاشایه‌یازمش اولدیغی مکتوب بدءزوجه‌سنك کنجلکیله افتخار ایلمش ایدیسه‌ده کندیسی خیلیجه اختیار برآدم اولدیغندن بوحضر الیاس کونی اوتوردیغی یرك رطوبتندن وایچدیکی شرابك کثرتندن طولایی خسته‌لنه‌رك وخسته‌لکی کیتدکجه شدت بوله‌رق یکرمی‌بش کون قدر هرکسی قورقوته‌جق صورتده اسیرفراش بولنمش اولدیغی کبی اندن صکره ایلکه یوز طوتمش ایسه‌ده قولای قولای اعاده و اتمام عافیت ایده‌میه‌جکی حال وشاندن اکلاشلمقده‌ایدی . بونی چاوللاسك کندیسی‌ده اکلامش اولدیغندن هنوز یتاغی ایچنده ایکن

اوغلى ايله ماريولانك دوكوننى تعجيله مجبور اولدى . زوجه‌سى موسخويه وسائر اطرافنده بولنانلره :

— بن كوزلرمى قپامزدن مقدم اوغلمك تأهلنى كورديمده .....

ديه دوكونى استعجال ايدرك بولزومى هركس تصديق ايلديكى جهتله دوكون تداركاتنه تشبث اولندى .

واقعا افتيمى ايله رستم ينه اولكى كبى كوريشيورلر ايدى . رقص درسلرى ويرلديكى زمانكى قدر مناسبت چوق اولميه‌رق ملاقاتلرى دخى صيق دكل ايديسه‌ده ينه كوريشيورلر ايدى . لكن حضر الياس كونى ماريولا ائله رستم ارەسنده سبق ايدن محاوره‌يى ايلرويه كوتوره‌جك سوزلرى نه افتيمى ونه‌ده رستم قاله آلميوب اره‌لرنده‌كى مناسبت هرزمانكى ملاطفه طورندن خارجه چيقميور ايدى .

تمام بكن سنه على پاشا محاربه‌سنك وقوعى كونى فوتوسك دوكوننه باشلاندى . بودوكون دخى روز حضرده‌كى ضيافتك عينى كبى برشى اولوب يالكز نشان تعليق رسمنه بدل عقد نكاح آيينى اجرا اولنمشدر . بوندن بشقه دها برفرقى وار ايسه اودخى ضيافت يالكز ايكى اوچيوز كشى‌يه منحصر قالميوب بتون سوليوت ناحيه‌سى اهاليسى دعوت ايدلمكله بركون صباحدن ديكر كونك صباحنه قدر تمام يكرمى درت ساعت ظرفنده شرابلرك سيل كبى اقمسندن وپچيلرك شيشلر اوزرنده لاينقطع دونمسندن وطبل وسورنا وغايده وغوصله كبى چالغيلرك متماديا چالنمسندن و ييپ وخلقه وخورالر تپيلوب يوزلرجه بيكلرجه تفنكلر پاطلامسندن عبارتدر .

دوكون اثناسنده رستم برچوق قادينلر ارككلر ايله رقص ايلديكى كبى افتيمى ايله دخى رقص ايتمش ايسه‌ده هپ حضرالياس كونكى رقص طرزنده برطور ايله او يناوب ماريولادن النان خبراوزرينه بوايكى ذات ارەسنده‌كى معاملهٔ سابقه اصلا تبدل وتغير ايتمامشدر .

دوكوندن صكره دخى يكى كلين كوزل ماريولانك افتيمى ورستم ايشى ايله هيچ اولمز ايسه برزمانه قدر اولسون اشتغال ايده‌ميه‌جكى دركار دكلميدر ؟ حالبوكه برزمان صكره دخى چاوللاسك وفاتى وقوعه كلمه‌رك ايكى فامليا خلقنى بردن اشغال ايليان يأس وماتم اويله كوكل ومحبت ايشلريله اشتغاله ميدان براقه‌مامق ضرور يدر .

الحاصل اوياز بومشغوليتلر ايله كچه‌رك رستمك سوليوت ناحيه‌سنه ورودينك

ایانجی قیشنده کیرمشدی . بو اثناده دخی
بشقه بر شی ظهور ایتدی که حکایه‌مزك
کیدیشنجه آنك اهمیتی افتیمی و رستم مناسبات
عاشقانه‌سندن دها زیاده مهم اولدیغندن
تقدیمی لازم کلدی .

افتیمی و رستم مناسبتندن اهم و ذکر
وحکایه‌سی الزم اولان شی سولی ناحیه‌سنده
اقامتنی خبر ویرمش اولدیغمز روس پوپنك
مناسترنده رستمك خلافکیرانی میانده عقد
اولنان بر اجتماعدر . شویله که :

پوپ افندی پاپاس ساموئل ایله
رؤسا و سرامداندن یکرمی قدر ذواتی مناستره
دعوت ایدرك مسافری بولنان یوزباشی
دخی حاضر اولدیغی حالده اجتماعك سببنی
بروجه آتی حکایه ایله دیدی که :

— رستم دنیلان ارناوت بکزاده‌سنك
ناحیه‌مزده اولان بر شقی سنده وار ایدی .
ایلك ورود ایلدیکی زمان علی پاشانك
بو کنجه طارغنلغندن بحث اولنمش ایدی .
بو طارغنلق نه در توکلمز بر طارغنلق اولدی .
واقعا رستم بك سولیوتلرك رقیبی
اوکرنه‌رك و بوچاریسك اقرباسندن افتیمی
نام قز ایله اولدیغی کبی سائر قادین
ارکك خبرلرینی دخی ضبط آلتیره‌رق
سزه صوقولدقجه صوقولمغه چالیشیور
ایسه‌ده بو درجه‌لرده کیرکینلك سزلك کبی
عقللی آدملرك موجب اشتباهلری اولمق
لازمدر . متوفی چولالاس واوغلی فوتوس
وانك قائن پدری بوچاریس وسائر دوستلر
ایله رستم بکك سوزلری حقیقتری نه‌دن
عبارت بولندیغنی ایشیتدیکزمی ؟ ارناوتلر
ایله سولیوتلر همشهری ایمشلر . هپسنك
قانی برقان ایمش . حتی موره‌نك روملری
بیله یبانجی ایمشلر . هله بزم کبی ممالك بعیده
اورتودوقسلری بالکلیه نامحرم صاییلورلر
ایمش . تشویقات خارجیه ایله ارناوت
قانك اساله‌سی تأسف اولنه‌جق احوالدن
ایمش . نیچون نه ایمش نه ایمش . اکرچه
تپه‌دلنلی علی پاشا ایله اره‌کزده بر قانلی
محاربه وقوعه کلمش ایسه‌ده بر دوولودن
صکره الاله طوتیشوب بارشمق واندن
صکره قرنداش اولمق دخی قهرمانلق
شانندن بولنمسیله ارناوتلر و سولیوتلر اولان
اولادی یکن بجی دیه‌رك یکن سنه تورزده
دوکیلان قانلری دخی قرنداشلق قانی عد
ایتملی ایمشلر .

بوراده سوز ینه رؤسادن دیمو نامنده
بر اختیاره انتقال ایلدی . دیدی که :

— ...ت ! رستم بکك کندی دوستلریله
بو یولده سوزلر سویلدیکی معلومکزدر .
فی الحقیقه بو یبانجینك در حالی شبهه‌یی
داعیدر . بیلن دها فنایه صالرمقمزین
بوکا بر چاره بولمق لازمدر .

...س ساموئل دیمونك یوزینه بر طور

استصواب ايله باقەرق صوردی كه :

— بولنەجق چاره نه كبی برشی اولەجقدر ؟

ديمو — مثلا كنج ارناوتك برقضا قورشونه .....

ساموئل — بوتدبيرده استعجال موافق دوشرمی ؟

پوپ — خير! خير! او بولدەكی تدبيرلرده استعجالی بن دخی تجويز اتمم . بنم اصل مقصدم شو جاسوس حقنده او يانق بولنمكزدن وكوزلركزی آچيق بولنديرمكزدن عبارتدر .

معتبراندن ترانده‌فيل نامنده قرانته بر آدم متهورانه برطور ايله ديدی كه :

— قولتغمز التنده بركوپك ممەسی چيقمش ديمكدر . اغريسنی صيزيسنی چكوب طورمقده نه معنا واردر . دشی و يرملی والسلام !

ديمو — بندن ده آل اوقدر .

يوزباشی — ايشاك ائكسديرمەسی بوندن عبارتدر .

جمعيتده برقاچ كشی دها بو رأيده بولنەرق رستمك ايچنه او يناتلمی همان تقرر ايدر كبی اولمش ايدی . پوپ پاپاس ساموئلك يوزينه باقدی . ساموئلده تصويب طوری كورەمينجه ديدی كه :

— خير چوجقلرم ! ايشاك هنوز او پرەسنده دكلز ! بتون بتون راحت اولمق ايسترايسه‌كز بو يبانجی‌يه ديرسكزكه : « ياهو ! مسافرلك اوچ كون اولور اوچ هفته اولور اوچ آی اولور . سن بورايه كله‌لی ييللر كچدی پاشا ايله طارغن ايسه‌ك كيت بشقه برده زمان كچور . زيرا علی پاشانك طارغن اولديغی برآدمك بزم ايچمزده بولنمسی بزی‌ده بلايه صوقار . حريف سندەكی انتقامی المق ايچون بزه صالديرر » ايشته بويله دينجه اودخی فو يەسنك ميدانه اورديغنی اكلايوب يالكز شو نازكانه اخطارمز اوزرينه قالقاركيدر . اويله دكلی پاپاس افندی ؟

بوسؤال پاپاس ساموئله وارد اولديغندن ذكی اختيار درينجه بر دوشونجه‌يه واردی . بعده تصديق جوابی و يرميه‌جكنی كوستررلر طور ايله باشنی قالديروب ديدی كه :

— خير! بويله دكل ! بر انسان اثنای مصاحبه‌ده درلو درلو بحثلره كيريشه‌بيلور . احتمالكه علی پاشا ايله دوست كچنمك لزومنه دائر بن دخی بعض سوزلر سويله‌مش اوله‌يم . سوزدن نه‌چيقار ! فقط رستم بكه او يله بر معامله ايتديكمز زمان كنج فوتوس « بوآدمك هانكی قباحتی ثابت اولدی‌كه مملكتمزدن خارجه دفع ايديورسكز؟ » ديه برسؤال صوره-

جق اولور ایسه نه جواب ویره جکز ؟ انك مسافرینه قارشمغه نه حقمز واردر؟

دیمو — مسافرندن آیرلمق ایستمز ایسه فوتوس دخی برابر کیدر . کیتدکلری یرده برابر یاشارلر .

ساموئل — وای فوتوسی‌ده سوره‌جکسکز ها !

تراندەفیل — سوره‌جك اولدقدن صکره بوچار یسی‌ده بوراده طوتیموب سورملیدر . زیرا بوآدملرك رستم بك عقلده اولدقلرینی بن قطعیا حکم ایدرم .

ساموئل — او ! ایش بیوودی دیسه‌کزا !

تراندەفیل — وای ! سوره‌مزمی‌یز؟

ساموئل — سن بن سز بز سوره‌میز ! بویله برشیئی اختیاران مجلسی حکم ایدر ایسه بلکه ممکن اوله‌بیلور .

دیمو — مجلسده دخی اکثریتی قزانه بیلورز .

ساموئل — یالکز اکثریتله ایش بیتمز . اتفاق آرا ایله بو حکمی ویردیره بیلور ایسه‌کز ممکن اولور . بوقسه فوتوس و بوچار یس کندی طرفدارلریله برلشدرلك مخالفت ایدرلر . سولیوت سولیونه بر غوغا چیقار ایسه ایشته اوزمان علی پاشایه اویله برفرصت ویرمش اولورزکه بردکل بش رستم کوندرمش اولسه بوفرصتی اله کچورمش اوله‌مز .

هرکس سکوته واردی . حتی بوسکوت برقاچ دقیقه دوام ایلدی . بعده اوزمانه قدر سوزه قارشمامش اولان برقاچ اختیار دخی بعض شیلر مرلدانه‌رق تراندەفیل ودیمونك رأیلرینی تقویه ایتمك ایستدیلر ایسه‌ده سویلدکلری سوزه کندیلری دخی اهمیت ویره‌مدکلری ینه طورلرندن اکلاشلدی .

برآره‌لق یوز باشی ایله پوپ اغزدن قولاغه برآز سوز ایتدیلر . اندن صکره پوپ دیدی‌که :

— خیر ! خیر ! اره‌کزده بویله بر مخالفته بن سبب اولمغی ایستمم . ذاتاً ایشك شمدیکی حالده بوقدر اهمیتی‌ده یوقدر . رستم بك حقنده یالکز نظردقتکزك آچلمسی بنم ایچون کافیدر . مادامکه فوتوس ایله بوچار یسك دخی رستم بك طرفندن جلب ایدلمش بولندقلرینی حکم ایدیورسکز انلر اوزرینه‌ده انظار دقتکز آچیق بولنسون . بونلرك بر کونه خیانتلرینی کوره‌جك و اثبات دخی ایده‌بیله‌جك اولور ایسه‌کز اوزمان اختیاران مجلسنده اتفاق آرا ایله برقرار استحصالنه موفق اولورز .

ساموئل — بکا قالور ایسه اوقرارلره لزوم دخی کورمیز . علی پاشا پچن سنه بزم

اوزرمزه اون بش یکرمی بیك عسکر ایله هجوم ایلدی . بو هجومدن اول ناحیه‌مزده رستم کبی جاسوس یوقایدی‌یا ! بر هجوم دها ایده‌جك اولسه بنه جاسوسه لزوم کورمز . بزانسه اون بش یکرمی بیك عسکرینی بوزمش اولدیغمز علی پاشایی هرزمان مغلوب ایدرز . مع هذا بو سنه‌لرده پاشانك بزم اوزرمزه هجومنی هیچ مأمول ایتم . کندیسی استانبول ایله مشغولدر . بز راحتمزده اوله‌لم . او طرفدن بزه هیچ بر تهلکه کلمز .

پاپاس ساموئلك بو سوزلری بنه مجلسده هیچ بر کمسه‌نك اینانمدیغی حال و طورلرندن آکلاشلدی ایسه‌ده خلافنده قوتلیجه سوز سویلیانلر دخی بولنه‌مدی . هیچ بر شیئه قرار قطعی و یرلمکسزین جمعیت طاغلدی که ذاتاً پاپاس ساموئلك ارزوسی ده بویله هیچ بر شیئه قرار و یرلمامك اولدیغندن بنه انك دیدیکی چیقمش صایلدی .

پویك مناسترندن چیقان خلق یرلی یرینه کیتدیلر . ترانده‌فیل ایله دیمونك اقامتکاهلری پاپاس ساموئلك مناسترینه یقین اولمغله اوچی یانلرنده برده پاپاسك سایسی بولندیغی حالده برابر یورومکه باشلادیلر . برقیا باشنه کلدیلرکه اوراده قیادن آتلایان دره‌جك بر چاغلایان پیدا ایدیور ایدی . پاپاس سایسنی اوزاجق بر برده طوردیروب ترانده‌فیل و دیمو ایله برابر چاغلایانك یانه قدر کلدی . اوچی دخی طاشلر اوزرینه اوطوروب سوزه پاپاس ساموئل باشلادی‌ده دیدی‌که :

— نه عقلسز آدملرسکز ! رستم بکی یابانجی عد ایتدیککز حالده یوپ ایله یوز باشی‌یی کندیکزه همشهریمی عد ایدیورسکز؟

ترانده‌فیل - اما پاپاس افندی سزلرده رستمی حمایه‌کز یك ایلرویه وارمدیمی !

ساموئل — عقلسز حریفلر ! دوشونمیورمیسکزکه رستم یالکز باشنه بر رستم دکلدر . رستم دیمك بو چاریس وفوتوس دیمکدر . بونلر علیهنده بر فکرکز برنیتکز وار ایسه‌انی او قدر کیزله‌ملیدرکه یوپلر فلانلر دکل سولیوتلر بیله خبردار اولمامالیدر .

دیمو — ای ! شمدی شو ارناوت چاپقینی برقضا قورشونه اوغراتمیدلمی؟

ساموئل — بوکونکی کونده بو ساعتکی ساعتده انك هیچ لزومی یوقدر . اکر سز عقللی آدملر اولسه‌کز رستمه شبهه‌یی موجب اوله‌جق یوز دخی کوسترمزسکز . بو چاریس ایله فوتوسدن زیاده دوستی اولورسکز . قاریلرکز قزلرکز موسخوددن ماریولادن اقتیمیدن زیاده رستم بك ایله والده وهمشیره مناسبتنی عقد ایدرلر . حریفك ایچنی طیشنی میدانه اوردیرمق ایچون هردرلو سوزلری آچارسکز . او سزی آلداته‌جغنه سز آنی آلداتورسکز .

آکلادیکزمی ؟

دیمو — (ترانده‌فیله) واللهی پاپاس افندی ایی سویلیور. انك دیدیکی کبی یاپملی‌یز!

ترانده‌فیل — اویله یا! بر ارناوتك نه‌سی اولور؟ اوقارشومزده وقورشون بزم طبانجه‌مزده ایکن ایستدیکمز زمان جانتی اله بیلورز.

ساموئل — آفرین! ایشته شویله بوله‌کلکز! یکیتلك یالکز کوکس کوکسه سلاح سلاحه کلمکدن عبارت دکلدر. اصل یکیتلك عقلدهدر. حیله‌ده‌در. سزی جاسوسلامغه کلمش اولان حریفی سز جاسوسلایوب اسرارینه واقف اولور ایسه‌کز اصل غلبه‌یی سز ایتمش اولورسکز. دوشونملیسکزکه فوتوس و بوچاریس علیهنده‌کی افکارکزی بوکیجه یکرمی کشی ایچنده میدانه قویدیکز. عجبا بونلرك هیچ بریسی انلرك دوستی دکلمیدر؟ یاکیدوب وقوع حالی کندیلرینه سویلرلر ایسه؟ انلرك شبهه‌سنی آرتدیرمق دشمنکز اولان رستمی قوتلندیرمك دیمکدر.

ایشته چاغلایان باشنده‌وریلان شوقرار رستم خلافکیرانك اصل قرار قطعیسی اولدی. اوراده اوچ ارقداش یکدیکرینی وداع ایدرك اقامتکاهلرینه کیتدیلر. پاپاس ساموئل بوکیجه‌کی مو-فقیتندن طولایی زیاده‌سیله ممنون اوله‌رق کندی کندیسنه دیور ایدی‌که

— امان یارب! کیمی روسك سوزینه قولاق ویرر! کیمی ارناوتك اغفالاتنه قاپیلور! صانورسك‌که اورته‌ده خالص وطنپرور سولیوت قالمامشدر. فقط عجله ایتمیه‌لم. پاپاس ساموئل وار پاپاس ساموئل! ....

❋ طاش آرقه‌سی ❋

متوفی چاوللاسك شدیداً خسته‌لنمسی و فوتوسك تأهل ایتمسی و چاوللاسك وفات ایلمسی کبی وقوعات مهمه‌نك بری برینی تعاقب ایلمسندن طولایی رستم ایله افتیمی کندیلرنده حاصل اولان حسیات عاشقانه‌یی میدانه قویه‌جق وقت بوله‌مدقلرینی بوندن اولکی بابمزده اخبار ایله صکره دخی رستمك خلافکیرانی میاننده وقوعه کلان برمذاکره‌نك ذکرینی تقدیم مجبوریتده‌بولندیغمزی بیلدیرمش ایدك.

کنج ارناوت ایله کوزل سولیوت بوپك مناسترنده وقوعنی بوقاروکی فقره‌ده تفصیل ایلدیکمز اجتماعدن بش اون کون مقدم مناسبت واقعه‌لرینی برخطوه دها ایلرویه کوتورمك جرأتنی پیدا ایلمشلر ایدی.

برکون بوچاریسك اقامت ایلدیکی خانه‌نك قپوسی اوکنده رستم بك افتیمی‌یی

كورەرك حال وخاطر سؤالندن صكره قزك الني كندى النه المش وسوزه باشلا- مزدن اول دقت ايلمش ايدى كه كندى الى بوز كبى اولديغى حالده قزك الى آتش كبيدر. بودقتدن صكره كولمسه‌مكه چالشه- رق ديمش ايدى كه:

— افتيمى! سن بكا اويون اوكر- تديكك اثناده مار يولايه طارغين اولديغنى سويلمش ايدك. خاطركده‌در يا!

قزده‌قپ‌قرمزى بررنك! سوز ينه رستمده:

— شمدى مار يولايه بن دخى طارغنم سببنى بيلورميسك ؟

افتيميده يالكز باش اشارتيله «خير!» جوابى! سوزده دوام ينه رستمده:

— سببى ايسه بنم طرفدن سكا كلوب سنى نه‌قدر سوديكمى سويليورده ايشته طارغنلغمك سببى ده بو اوليور!

افتيمينك آووجلرى ترله‌مكده اولديغنى رستمك بوز كبى الى حس ايلديكى حالده ينه سوز رستمده:

— اكر بنم طرفدن سكا سويلديكى سوزلر طوغرى اولمسه‌لر هيچ طارلمز ايدم. حالبوكه سنك ايچون نصل چيلديره‌سى يه برسوداده بولنديغمه دائر ويرديكى خبرلك طوغرى درده‌انك ايچون حدت ايديورم.

افتيميده مأيوسانه برتبسم! سوز حالا رستمده:

— واقعا سنك كبى بركوزلى سومك جنايت دكلدر. بوندن طولايى بنى آصماز- لريا؟ اما اصل طارلديغم شى سن بنى سومديكك حالده بنم سنى سويشمدن طولايى كوجنورسك ظنيدر!

افتيمى ارتق جوابسزلقده ثبات ايده- ميه‌رك ديركه:

— مرحمت ايت رستم! بنى بوقدر ذوقلنمه! واقعا لطيفه سنك عادتكدر اما بو يولده‌كى لطيفه‌لرى براق!

— ذوقى؟ لطيفه‌مى؟ الله‌حقى ايچون يمين ايدرم‌كه اصلا لطيفه ايتميورم. سنك ايچون بنده اولان سودابنم ايچون سنده‌ده بولنديغنى بيلسه‌م شوقدن چوجق كبى صيچرار تپينور ايدم. لطيفه بوللواولسون بكاسويله اقرار ايت برسوزجكز سويله‌كه امين اوله‌يم. بندن اكراه ايديورميسك؟

افتيميدن هيچ برجواب آله‌مدى ايسه‌ده قزك بوجوابسزلغى ذاتاً جواب تصديق اولديغنى رستم بيلوب طورميورمى؟ بوكونلك سوزك يالكز بودرجه‌سيله اكتفا ايلدى. اكتفا ايتمسه بيله نه‌يايه‌جق‌كه افتيمينك كوزل كوزلرنده پيدا اولان‌ايكى الماس پاره‌يى رستم بك يانده منديلى ايچنه قو يمغه اقتدارى قالميه‌رق قزجغز يالكز آتشين برآه ايله قپودن ايچرى كيرى و يرمش ايدى.

ايرتسی كونی رستم قپو اوكندن كچديكی حالده افتيمی يی نه قپو اوكنده و نه ده پنجره ده كوره‌مدی . ايچرويه كيرمك ايستدی . اكاده موفق اوله‌مدی . اوكون صبر ايدرك دها ايرتسی كونی بوچار يسك خانه‌سنه كيروب برمعتادالهٔنی ايله براز ملاطفه ايلدكدن صكره برازدلق اوطه ايچنده افتيمی ايله يالكز قالور قالمز ديدی كه:

— افتيمی ! آق چاغلايان يانده‌كی قيانك ارقه‌سنده يارين كيجه‌سنی بكلرايسه‌م كلورميسك؟

قيزدن لا و نعم برجواب آله‌مدی ايسه‌ده طورندن كنديسی ايله استهزا ايديوركبی برمعنا چيقاردی . فقط بومعنايی درحال تأويل ايتدی . كنديسی كنديسنه ديدی كه:

— غالبا دعوتمك جديتنه ايناتمدی ده بنم بويله بردعوتده بولنه‌جغمی استبعاداً اوتبسمی ايتدی .

تأييد تكليف ايچون برسوز دها سويله‌يه‌له باشلاديغی صره‌ده الهٔنی اوطه‌يه كيردرك و كيرمزدن مقدم يالكز « مطلقا بكليه‌جكم ! » سوزينی سويليه بيلمش ايدی .

تعيين ايلديكی كيجه رستم بك فوتوسك خانه‌سندن چيقوب آق چاغلايانه واردی . خبرو يرديكی قيانك ارقه‌سنده كيزلنوب افتيمی يی بكله‌دی . دليقانلينك بو انتظارنده خاطرندن نه‌لر چكورديكنی تفصيل ايده‌مز .

زيرا شوكا بوكا ايتديكی لطيفه لردن قطع نظر رستم دخی افتيمی يه حقيقةً عاشق اولوب محض بويله تهلكه‌لی بر يرده سوداسنك سيئه‌سنی چكمامك ايچون حالنی اظهار ايده‌ميور ايدی . عاشق اولان بر كنج ايلك موعد وصالنده خاطرندن نه‌لر كچيره‌جكنی ضبط و تحريره امكان اولمديغی ايسه هر اهل حال مطلقا بيلور .

موسم عادتا قيش اولديغی جهتله كيجه‌لر هم صغوق وهم‌ده اوزون اولديغی حالده رستم بك بوكيجه‌يی شفق وقتنه ايصال ايدوب‌ده افتيمك ظهور ايتمسی اوزرينه ينه فوتوسك خانه‌سنه عودت ايلديكی زمان كرچكدن مأيوس برحال ايله عودت ايلدی . مع‌هذا سودانك يأسی ده اميدی ده طاتلی اوله‌جغنه شبهه ايديله‌مز .

ايرتسی كون رستم بك او يقودن براز كيج قالقوب طوغريجه بوچاريسك خانه‌سنه كيتمك و افتيمی يی عاشقانه سرزنشلريله تكدير ايتمك ايستدی ايسه‌ده هيچ كيتميوب طارغنلق كوسترمك پولتيقه‌سنه دها زياده موافق دوشه‌جكنی حساب ايلدی . بناءً عليه اوكون كيتمه‌دكدن ماعدا بر قاچ كون دها كيتميوب طارغنلغنی عاشقه‌سنه دخی اكلاتمش اولدی . حتی بر قاچ كون صكره كيتديكی زمان ده بالتصادف ماريولا ايله كيتمش بولنه‌مغندن كوزه الينمسی هيچ كيتميه‌جك

ایسه‌ده ماریولا کوتورمش کبی برطورده بولندی ·

افتیمی عجبا ماریولایه برینی سونشمی دیه اولانجه دقتی ایله دلیقانلی‌یی معاینه ایدرك شبهه‌سنی تأیید ایلیه‌جك برکونه علامت و اماره کوره‌مینجه مطمئن اولدی · اوکون رستم یالکز فوتوس ایله ماریولا اره‌سنده‌کی محبت زوجیه‌یه حصر لطیفه ایدرك حتی ماریولایی قیزدیره‌جق درجه‌لره وارديرمش ایدی · اکر بو صورتده طورانمامش اولسه ایدی احتمالکه ماریولا رستم و افتیمی مناسبتنی آکدیره‌جق لطیفه‌لرده بولنور ایدی · رستم دخی ذاتاً پك شوخ مشرب اولدیغی حالده تأهل ایده‌نلری مشرب شوخانه‌یه برقاتدها وسعت ویرمش اولان ماریولا ایچون او وادیلره سوق کلام امکانینی قالدیرمق مقصدیله کندی لطیفه‌لرینه میدان آچمش ایدی ·

اقشام اوزری ماریولا ایله برابر عودت ایچون بوچاریسك خانه‌سندن چیقدقدن صکره رستم توتون کیسه‌سنی اونوتمش اوینق طوریله عودت ایتدی · افتیمی دخی بکك اونوتدیغی کیسه‌یی الوب نردباندن اشاغی‌یه قدر ایندیرمش اولدیغندن صوقاق قپوسنك ایچ طرفنده تلاقی ایلدیلر · رستم عودتدن اصل مقصدی کیسه‌یی اونوتدیغنی کوستره‌جك بر وضع سرزنشکارانه ایله دیدیکه :

— بنی قپانك ارقه‌سنده صباحه قدر بکلتمك لایقمی ایدی افتیمی ؟

— بنم سوزمی وزرینه بکله‌مدك یا !

— ایتدیکك سکوت وعدیمك دکلمی ایدی ؟ نه‌ایسه اندن قطع نظر ایده‌لم · بو اقشام ینه کیدوب بکلیه‌جکم « یوق ! » دیمزسك یا ! اما سکوت ایتمه ! ایتدیکك سکوته بن ینه تصدیق معناسی ویریرم ·

— بیهوده زحمت ایتمش اولورسك !

— سنك ایچون بویله بیهوده بر زحمت ایتمش اولور ایسه‌م ممنون اولورمیسك ؟ آل برسکوت دها ! سن نه‌قدر سکوتی قز اولدك ؟ ایستر ممنون اول ایستر اولمه بن بوکیجه دخی بکلیه‌جکم · باقه‌لم نه‌زمان مرحمت ایده‌جکسك ؟

قپونك ایچ طرفنده‌کی سوز بوندن زیاده امتداد ایده‌مدی · رستم بك قراری موجبنجه اوکیجه دخی آق چاغلایانك قپاسی ارقه‌سنه کیدوب تابصباح اتش انتظارك اضطرابنی چکدی · افتیمی ینه کلمدی ·

ایکنجی کونی رستم بوچاریسك خانه‌سی اوکندن کچر ایکن اورته یرینه برپارچه جام ییشدیرلمش برطبقه کاغددن عبارت بولنان پنجره‌یه ایچ طرفدن پرمق اوجیله اوریله‌رق دف صداسی کبی برصدا ظهوری رستمك نظر دقتنی دعوت ایلدی پنجره‌یه

باقدقده افتیمی‌یی كورمسیله مطمئن اولوب طوردی. قز اشاغی‌یه قپویه قدر ایندی. ماریولایه تبلیغ اولنمق اوزره دیك صدا ایله رستمه بر قاچ سوز سویلدكدن صكره بر وضع دلفریبانه و مسترحانه ایله بكك اللنی طوته‌رق یواشجه دیدی كه :

— عفو ایت رستم بك! آق چاغلایانه كلك ایچون حقیقة آرزو ایلدم ایسه‌ده بر درلو جسارت ایده‌مدم. صاحبسی دخی جسارت ایده‌مدیكمه نادم اولدم. یارین كیجه بر زحمت دها ایدر ایسه‌ك مطلقا كلمكه غیرت ایده‌جكم.

بو اعتذار رستم ایچون كافی دكلیدر ؟ تشكر و ادبسنده قزك اللنی صیقه‌رق یارین اقشام دیدیكی زمانه او یله بر تحسبرله منتظر اولدی كه قیا ارقه‌سنده كچیرمش اولدیغی ایكی كیجه‌نك اضطرابی بوكا نسبتله برشی دیمك دكل ایدی.

یارین اقشام دینلان زمان دخی حلول ایلدی. فوتوسك خانه‌سنده هركس اویقویه واردقدن صكره قالقوب طوغریجه آق چاغلایانه واردی كه وصولندن برساعت صكره دخی افتیمی ظهور ایلدی.

كوزل افتیمی مدت عمرنده هیچ بركمسه ایله بو یولده ملاقات ایتمش اولمیوب شو ملاقات ایلك ملاقاتی اولدیغندن او قدر خلجانلی حالده ایدی كه رستم متانت‌پرورانه سوزلر ایله قزك جسارتنی تزییده مجبور اولدی. اما افتیمینك كندیسی ایچون كوزه الدیردیغی بو تهلكه‌یی بوزجغی تقدیر ایتمه‌مزلكده دخی بولنمیور ایدی. حتی افتیمینك بو فداكارلغنه بشقه‌جه تشكرلر دخی ایدرك كندی حقنده كوستردیكی بو فداكارلغه كندیسی ده انجق جان‌فداسیله مقابله ایلیه‌بیله‌جكنی عرض ایلدی.

نهایت مسجال عاشقانه‌یه دخی باشلادیلر. رستم افتیمی حقنده ماریولانك سویلدیكی سوزلری حكایه ایدرك دیدی :

— ارەمزده‌كی اسراره ماریولانك دخی واقف اولدیغنی همده سنك شانك ایچون ایسته‌دم. واقعا ماریولا غایت كوزل یوركلی برقادین ایسه‌ده مزاجی معلوم آ! اوله بیلوركه بعض لطیفه‌لر یله سرمزی فاش ایدر.

— ارەمزده شیوعندن قورقیله‌جق نه اسرار واركه ؟

— شمدیلك یوق ایسه‌ده اوله‌بیلمسی امكاندن بعید دكلدر. واقعا « سوه‌رم! سوه‌رم! » سوزینی سویلك ایستمیور ایسه‌كده بورایه كلمك حقنده‌كی رجامی قبول ایدیشك بنم ایچون كافی برسوزدر.

— ولوكه سودیكمی اقرار ایده‌یم! امیدمز برسودا دكلی بكم ؟

— كوزل افتیمی! امین اول كه بنم

طرفدن سکا ارزو واختیارك خلافنده هیچ برسوز بیله سویلمز . فقط سودامز نه‌دن امیدسز برسودا اولسون ! دیمز متخالف اولدیغنی ایچونمی ؟ عشق وعاشقه بری برندن جاننی اسیرکدیکی حالده بردیمی فدا ایده‌مز ؟

— یکدیکرمزك بویله برفداکارلغنه لیاقت اثبات ایده‌بیله‌جك اولور ایسه‌ك کندیمزی بختیار صایه‌بیلورز .

— بوراسی سنك الکده‌در افتیمی ! وقتا شمدی‌یه قدر دائما لطیفه کولق ایله زمان کچیردك . عائله رنك و برماهك ایچون بنده او لطیفه‌لرده دوام ایلر ایسه‌كده اینانکه بنم حالم پك فنادر . سن بنی عادتا خسته ایتمشسکدر .

— احتمال که سنك کوستردیکك سببیت اوزر بنده دوچار اولدیغم سودا خسته‌لکی سکاده سرایت ایتمش‌ده انك ایچون خسته اولمشسکدر !

— آه افتیمی ! ایشته بو سوزك الك دهشتلی خسته‌لکمك بیله شفای عاجلی اولور .

تمام سوز عاشق و عاشقه‌نك بالکلیه بردیرینی اورته‌یه قویه‌بیله‌جکاری شو درجه‌یی بولدیغی زمان اوزاقدن بر ایکی آدم سسی ایشیدلدی . افتیمی بر اردنق مدهش برتلاشه دوشه‌رك :

— دیمك اولیورکه بزی تعقیب ایدیورلرمش !

دیه طوراندی ایسه‌ده متعاقباً بوتلاش کلیاً زائل اولدی . فداکارانه بر طور ایله دیدی‌که :

— تعقیب ایدن مار بولا بیله اولسه ایش فنایه وارر . بنم کبی هیچ کیمسه‌نك امری التنده بولنمیان برقز بکندیکی آدم ایله باش باشه درت لقردی ایده‌میه‌جکمی ایمش ؟

رستم قزك بو جرأتندن فوق‌الحد ممنون اولدی . ایشیدیلان سسلر فی‌الحقیقه کندیلرینی تعقیب ایچون کلانلرك صدالری اولمسنی بیله آرزو ایلدی . زیرا بویله برتعقیب مار بولایی ایشلك صولك درجه‌سنه قدر کوزه الدیرمغه مجبور ایده‌جکنی قزك جرأتندن متانتندن اکلادی .

فقط سسلر یاقلاشدقجه یاقلاشه‌رق اوچ آدم قیانك اوته طرفنه قدر کلدکلری حالده مار بولا طاقی اولمدقری کبی کندیلرینی تعقیب ایچون کلمش بولنمدقلری دخی درحال اکلاشلدی .

بوکلانلر پاپاس ساموئل ودیمو وترانده‌فیل اولوب ذکر اولنان چاغلایان دیبنده نه‌لر قونوشمش اولدقلرینی بزبوندن اول ایشتمش ایدك . افتیمی ایله رستم دخی

سسلريني كسدكدن ماعدا چيت ديه بر پاتردی ایقاعندن بیله کالیله محترز اولد. قلری حالده بو محاوره‌يی ديكله‌ديلر . حتی بوندن انتقال ايله پوپك خانه‌سنده كرك پوچاريس وفوتوس و كرك رستم عليهنده اوكيجه برجمعيت عقد اولنمش بولنديغی ده اكلايوب جمله‌سنك برتهلكه ايچنده اولدقلرينی حكم ايلديلر .

اوچ ارقداش سوزلرينی ختام بولوب كيتدكدن صكره يالكز قالان افتيمی ايله رستم اولكی عاشقانه صحبتالده دوام ايده‌ميوب دها جدی برمذاكره‌يه كيرشديلر .

افتيمی ديدی كه :

— بو ايشی مطلقا فوتوسه ده انشتدم بوچاريسه ده خبرو يرملی يز !

— خير ! هيچ بركمسه‌يه خبرو يرمه‌ملی يز ! آه تأسف ايدرم كه بورايه التجا ايديشم دوستلرمك باشنه بلا اولدی .

— او بلايی دفع ايتمك لازمدكميدر ؟

— لازمدر اما انلره هيچ خبر ويرمكسزين دفع ايتمليدر . سن كمسه‌يه برشی سويلمه ده بن انك چاره‌سنی بولورم .

— او چاره‌يی بن ده بيلمه‌لی يم كه ....

— چاره بنم بورادن چيقوب كيتمكلكمدن عبارتدر . زيرا سوليوتلرك فوتوس و بوچاريسدن شبهه ايتملری ده بنم يوزمدن اولمش !

— بن بورادن نصل كيده‌بيلورمك !

سنی بن نصل براقه‌بيلورم ؟

— علی پاشانك قهری بنی بوراده بولوب محو ايده‌جكندن فلاكت دار برعسكر بولورم .

قزه برحضور غلغله كلدی . كيجه‌نك قراكلغندن يوزی كورنميور ايديسه‌ده رستم اكلايور ايدی كه قزك طورغنلغی كنديسندن آيرلمق خوفندندر . بو اكلايش اوزرينه ديدی كه :

— افتيمی ! بن بورادن كيده‌جك اولور ايسه‌م سن ده بنم ايله برابر كلورمی ايدك ؟

— بنی كوتورمك سنك ايچون بوراده قالمقدن دها كوچ اولمزمی ؟

— بن بوراده سوليوتلرك برصنفی يه ديكر صنفی اردسنده وسيلهٔ فساد اوله‌يم ! الله كوسترمسون . بو فساددن ... يروره‌و ... بر ... شهر يلری اره‌سنده قان ... ايده‌جكنی ... ايسه‌م ... ده نصل قاله‌بيلورم ؟ سن هنوز بنی طانيمدك افتيمی ؟ ... سنك اكلديغك ارناودلردن دكلم .

— ... بيليورسك ! بن سنی اويله بر طانيمشم كه هركس بنم كبی طانيمش اولسه سوليوتلر سنی باشلری اوستنده كزديررلر ايدی . سن چوق كزمش چوق كورمش

چوق اوقومش بر آدمسك . سنك نظركده اسلامك خرستیانك سولیوتك ارناوتك فرقی یوقدر . اختیار چاوللاس ایله انشته‌م بوچاریس قونوشورلر ایکن ایشتمش ایدم . سنك کبی آدملره فیلسوف دیرلر ایمش . هپ جهانك ایلکنی ایسترایمشسکز .

— اوت ! او یله‌در . ایشته بونك ایچوندرکه جهان بنم یوزمدن بلایه کیره جك اولور ایسه بن او جهاندن چیقوب کیتملی یم .

بر آز وقت سکوت ایله کچدی . او سکوت مدتنده حاصل اولان مطالعه اوزرینه افتیمی دیدی که :

— هرحالده بز بوایشی انشته‌مه خبر ویرمینجه بورادن کیتمامليسك . چونکه سنك کبی برمسافری خانه‌سنده بارندیره میوب ده فراره مجبور ایتمك فوتوس ایچون پك بیوك عیب صایيله جغندن کندیسنی بو عیبدن قورتارمق ایچون دشمنلر یله مقاتله‌یه مجبور اولورده ایشته اوزمان قورقدیغك شی وقوعه کلمش اولور .

— بز ذاتاً ذهنمز برآز پریشان ایکن بواسراره واقف اولدق . برایکی کون کمسه‌یه رنك ویرمیه‌لم . بوسری محافظه ایده‌لم . عقلمزدخی باشمزه کلسون‌ده برکوزلجه دوشونه‌لم . اندن صکره یاپه‌جغمز شیئه قرار ویریرز .

— اما ! بو برایکی کون ایچنده فرار ایتمیه‌جکك ایچون بکا بر بسا ویره‌میسك ؟

— های ! های ! سکا خبر ویرمکمزین شورادن شورایه کیتمم . ذاتاً بن بورادن قاچه‌جق اولور ایسه‌م کیده‌جکم یرده سنسز نصل یاشایه‌بیلورم ! اکر سن‌ده بوراده بنسز یاشایه‌میه‌جق درجه‌لرده بنی سویور ایسه‌ك مطلقا بنمله برابر کلورسك دکلمی ؟

— هپسنی صکره دوشونورز . پك اوشودم . هایدی آرتق اوموزه کیده‌لم .

✵ اوچ سنه ✵

حکایه‌مز کایت اوزره تاریخه مستند بولندیغی جهتله وقوعاتك صورت کذرانی دائما نظر دقتمز اوکنده بولنمق لازمدر .

متوفی چاوللاسك علی پاشایه غلبه‌سیله رستمك سولی ناحیه‌سنه التجاسی ۱۷۹۲ سنه‌سی تموزنده وقوعه کلمش اولدیغی معلوممزدر . رستم سولی‌یه کله‌لیدنبری برقیش و بریاز تماميله کچمش اولدقدن صکره ایکنجی قیشه کیرلمش ایدی که بو دخی آق چاغلایان قیاسنك آرقه‌سنده‌کی ملاقاتلرك وقوعه کلدیکی قیش اولوب تاریخ ایسه میلاد عیسانك ۱۷۹٤ نجی سنه‌سی ایدی . بو بندمزك سرلوحه‌سنده اشارت ایلدیکمز « اوچ سنه » دخی ایشته ذکر اولنان

١٧٩٤ سنه‌سندن بدأ ايله طقسان بش
وطقسان التى وطقسان يدى سنه‌لر يدر .

اولا خبر ويرمه‌لي‌كه بو مدت ظرفنده
اجنبى مشوقلرينك تشويقاتى سوليوتلردن
اغلبنك افكارينى تسميم ايده‌جك درجه‌يه
كتورمش ايدى‌كه شمدى‌يه قدر بونلر كندى
ناحيه‌لرينك خارجنده‌كى امور عالمه اصلا
قارشمزلر ايكن ارناوتلر عليهنده‌كى فكر
عدوانه‌ويردكلرى قوت اقتضاسنجه على پاشانك
هردرلو تشبثاتنه سلاح ايله ممانعتى قهرمانلق
صايمغه باشلايوب حتى على پاشا پارغه
اوزرينه يورديكى زمان برقاچ يوز
سوليوت جنكاورانى پارغه‌ليلرك امداد-
رينه كتمشلر ايدى .

تشويقات اجنبيه [illegible]
اولانلره « سوليوتلرك اغلى » ديه مقدار
تعيين ايتمش اولمقلغمزه سبب بونلردن بر
خيليسنك دخى تشويقات مذكوره‌يه
اصلا حواله سمع اعتبار ايتماملرى قضيه-
سيدر . اكر ارناوتلر عليهنده‌كى شدت
خصومت سوليوتلرك جمله‌سنه تعميم ايتمش
اولسه ايدى بونلرك على پاشا ايله صلح
ومسالمت قبول ايتميه‌رك طوغريدن طو-
غرى‌يه تعرضه قدر واره‌جقلرى ويانيه‌يى
بيله ارناوتلر الندن المق خيالرينه دوشه-
جكلرى دخى مستبعد [illegible] ايدى .
زيرا يونان قديمك نه‌قدر قهرمانلرى وار

[illegible]
يكيدن طانه‌رق كنديلرينك دخى طوغريدن
طوغرى‌يه اسكى اسپارته‌ليلر نسلندن
كلدكلرينى و انلرك شويله جنكاور و بويله
فداكار اولدقلرينى و برنفرى يوز دشمنه
غلبه ايله الحاصل هندستانه قدر ممالكى
فتح ايتمش بولندقلرينى اكلاتدقلرندن
جسارتلرى مكمل فكرلرى واسع اولان
سوليوتلر حقيقةً جهانكيرلك بيله كنديلرى
ايچون مستبعد اوله‌ميه‌جغى خيالاتنه قدر
وارمشلر ايدى .

تشويقات اجنبيه‌يى قبول ايتميلر
وكنديلرينى بو يولده‌كى خيالات افراطير-
ستانه‌دن قورتارانلر ايسه شو يابانجيلرك
بابالرى خيرى ايچون بورايه كلدكلرينى
نظر دقته الهرق ارناوتلر ايله [illegible]
منفعتلرى اوله‌ميه‌جغنى وكنديلرينه اصلا
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ارناوتلر ايله مصالحه ومسالمتى اخلال
ايتاملرينى التزامده بولنيورلر ايدى .

بو فرقه‌نك رئيسى يوركى بوچاريس
[illegible]
[illegible]
ماعدا فوتوس دخى بو فكرده بولنان رؤسادن
اولوب بوچاريسك قبيله‌سندن ايديوز

وفوتوسك قبیله‌سندن درتیوز اللی قدر
سولیوتلر دخی رئیسلرینه اتباعاً بوفكر
اعتداله میل ایتمشلر ایدی .

شمدی صره‌سی كلمش اولدیغی جهتله
خبر و یره‌لم كه یوبك منسترنده رستم وفو-
توس و بوچاریس علیهنده جریانی كور-
مش بولندیغمز مذاكره برقاچ دفعه دها
وقوعه كله‌رك بنه اومذاكره مجلسنده
حاضر بولنان ذواتدن بعضیلری كیفیتی
فوتوس و بوچاریسه اخبار ایلمشلر ایدی .
اقتیمی بوسره تمام وقتنده وقوف پیدا
ایتمش اولدیغی حالده نه‌دن اخبار ایتمامش
اولدیغنی سؤاله حاجت قالمز یا! اخبار
ایتمش اولسه بوسره نه یولده وقوف پیدا
ایلدیكی صوریه‌رق بالآخره رستم ایله
كندی ارەسنده‌كی مناسبتك‌ده میدانه
چیقه‌جغندن خوف ایدلزمی ؟

بوچاریس ایله فوتوس وطنداشلر-
ینك كندیلری علیهنده‌كی مذاكره‌سندن
بالطبع متأثر اولدیلر ایسه‌ده كندیلرینه
اسناد اولنان شیئی یعنی علی پاشا ایله خوش
كچنمك پولتیقه‌سنی انكار دخی ایتدیلر .
ازجمله بوچاریس دیدی كه :

— بزی رستم بك اغفال ایتمش
دیانلر رستمی مفسد و بزی‌ده احمق عد
ایتمش اولورلر . حالبوكه بواحتماللرك
ایكیسی‌ده عدیمدر . رستم بزم اوزرمزه
علی پاشا طرفندن منصوب برجاسوس
برمفسد اولمق شویه طورسون حقیقت
حالده علی پاشانك دوستی بیله دكلدر .
الندن كلسه پاشایی یوق ایدرك ارناوتلق
وزرندن او بلایی دفع ایدر . بز ایسه
علی پاشا ایله خوش كچنمك اكا اسیر
اولمق دیمكدر اعتقادنده بولنیورز . انك
طرفندن پامال ایدلمامك ایچون مدارا
پولتیقه‌سنی ترجیح ایلیورز . بیهوده
سفك دمادن البته مدارا خیرلودر
بناءً علیه افكارمزی قبول ایدنلر البته
اتهامدن دها وطنپرور صاییلورلر .

فوتوس دخی بوچاریسك بومطالعه‌سنی
تأیید ایده‌جك سوزلری هر یرده عمداً سو-
یله‌مكه باشلامش اولدیغندن ایشته بومناسبتسز
سوز ایاغه دوشه‌رك اوزمانه قدر صلح
واعتدال پولتیقه‌سی یالكز برقاچ رؤسا
میاننده اسرار مكتومه‌دن عداولنور و
افراد بو پولتیقه‌دن بی‌خبر بولنور ایكن
اندن صكره فوتوس و بوچاریسك قبیله‌سی
جنكاورانده قدر تعمیم ایتمش ایدی . دیمك
اولیوركه رستمك خلافكیرانی مذاكرات
منعقده‌نك بیهوده بر فتالق ایده‌مدكلرندن
ماعدا اكر بو دلیقانلی‌یه علی پاشا طرفندن
جاسوسلق و مفسدلك اسنادی صحیح
وواقعی حكم بولنده برشی ایسه اومأمو-
ریتده رستمی تأیید ایدرك موفقیتنی‌ده تسهیل

ایدی ویرمشلردر .

رستمك فی الحقیقه علی پاشا طرفندن مطرود اولوب اولمدیغی وسولی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] بولنوب بولنمدیغی قارئلرمزجه دخی مراق ایدلسه‌جكدر . انجق بو ایشك ایچنده‌كی حقیقتی بالآخره فعلیات ووقوعات [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] یوقدر .

خلاصهٔ وقوعاتی یازمقده بولندیغمز شو اوج سنه‌نك مبادیسنده حکایه‌مزجه اصل اهمیت ویریله‌جك شیلردن بریسی ده رستم وافتیمی مناسبت عاشقانه‌سی اولمق طبیعیدر .

بونلرك ایكیسی دخی یكدیگرینك دلیسی دیوانه‌سی اولدقلری حالده حس درونلرینه اتباعاً بری برینك پرستشكاری اولمق درجه‌لرینه وصولدن كندیلرینی منع دكلسه‌ده تأخیر ایلیان شی سولیوتلق [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اولمشدر .

[illegible] سولیوت قزی [illegible] قولای [illegible] محبتنی اعتراف ایتمز . چونكه اعتراف [illegible] صكره دخی سوزینی قولای قولای كیرویه آلەمز . [illegible] رستمه [illegible] [illegible] جوابی ویرمسی برنوع اعتراف محبت دیمك اولوب حتی فوتو-

ساك قاریسی ماریولایه رستمی سومكدن خوفنی بیان ایتمسی دخی سولیوت قزلری ارەسنده امثالی كورلمامش بر اعتراف صا-[illegible] . ماریولا [illegible] [illegible] [illegible] همشیره كبی بربری [illegible] [illegible] خاصه وقتیله ماریو-لانك فوتوس حقنده‌كی حسیاتنی افتیمی‌یه تودیع ایتمش اولمسی افتیمینك‌ده ماریولایه بعض اسرارینی تودیع ایتمسنه یول آچمش ایدی . بوقسه سولیوت قزلری [illegible] ایكی همشیره بیله بو یولده‌كی اسراری بری برینه تودیع ایده‌مزلر . چونكه كندیلری بر دلیقانلی‌یی سووبده اودلیقانلی طرفندن [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اولمق برسولیوت قزی ایچون تحملی غیرقابل محجوبیتلردن اولوب شو حجاب اوزرینه جاندن بیزار اولمغه قدر وارمسی‌ده امثالمز دكلدر .

[illegible] افتیمینك رستم طرفندن عرض اولنان مقدمه‌ده نه‌رد ونه‌ده قبول یوللو جواب قطعی ویرمامكده اولمسی سولیو-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ایدیسه‌ده اق چاغلایان ملاقاتندن صكره بونلر اره-سنده‌كی مناسبت دخی ایلرولدیكجه ایلرو-[illegible] رستم [illegible] هر [illegible] تأمینات [illegible] ویرنیكی [illegible] [illegible] طر-فندن‌ده هر درلو تأمینات عاشقانه‌یه نائل اولمش ایدی . حتی برزمانه قدر

بوسری مار یولادن کتمه چالشمشلر ایسه ده
اویله جه فکرلی متجسس برقزدن کتم اسرار
ایده میه جکلرینی اکلایه رق بیهوده
یورلقدن و مار یولایی کندیلرینه انکل
ایتمکدن ایسه محرم ایتمکی بالترجیح
صادقانه و عشقپرورانه برمحبتی مار یولایه ده
اعترافده بأس کورمامشلر ایدی . شوقدرکه
بو اعتراف اوینه لطیفه یه زمین اتخاذ
اولنه جق شیلردن اولماق حسبیله مار یولا
بوسری فوتوسدن بیله کتم ایده جکنی وعدینی
یمینلر ایله بالتأیید کرك افتیمی وکرك رستمی
تأمین وتطمینده قصور ایتمشلردر .

بورایه قدر تصویر ایلدیکمز احوال
اوچ سنه لك وقوعاتك اوائلیدر . اواخری
ایسه احوال مذکوره نك رنکلرینی برقات
دها آرتمسندن عبارتدر . شویله که :

سولیوتلردن افکار مفرطه اربابی
اولانلر فوتوس و بوچاریس هله بالخاصه
بوچاریس علیهنده کی شدتلرینی آرتدیره
آرتدیره بر درجه یه واردیلرکه بو آدمك
قتلی ایچون پاپاس ساموئلك بیله رأیینی
آلدیلر . بوچاریس شو نیتلریندن
خبردار اولدیغی ایچون نره یه چیقسه یکرمی
قدر مسلح آدمی ایله چیقار اولدی .

فوتوس بوچاریس قدر تهلکه ده دکیل
ایدی . واقعا مخالفین کروهی اندن دخی
امین دکل ایدیسه لرده بو کنج سرداری
« اسکی قورت » دیه توصیف ایلدکلری
بوچاریس طرفندن اغفال ایدلمش صیدقلرندن
بوچاریسی آره دن چیقاره جق اولورلر ایسه
فوتوس بهمه حال کندی فکرلرینه کله جکدر
دیه حکم ایلیورلر ایدی

کذلك بو اوچ سنه نك اواخرنده رستم
ایله افتیمی آره سنده کی سودا دخی مرتبهٔ کمالنی
بولهرق شاید بوچاریس رحات اولوبده
رستم ایچون سولی ناحیه سنده اقامت ممکن
اولهمیه جق اولور و اورادن مبعدیته
مجبوریت کوریلور ایسه افتیمی دخی
رستم ایله برلکده کیده جکنی قویاً و قطعیاً
وعد ایتمشدر .

فقط قیاس ایدیله جك اولور ایسه رستم
بوچاریس درجه سنده تهلکه ده بولنمق
شویله طورسون انك تهلکه سی فوتوسدن
بیله اهون ایدی . پاپاس ساموئل روس
مشوقلرینه قپیلیوب اك خالص اك وطنپرور
بر سولیوت اولمق اوزره یوپ ایله رستمك
فرقنی کوره مدیکندن اکر رستمی اولدیرمکه
قدر وارهجقلر ایسه بونی ویانده کی یوزبا
شی یی ده اولدیرملری لازم کله جکنی
و بونلره طوقونلمدیغی حالده رستمه دخی
ایلشلمامك اقتضا ایلیه جکنی و رستمك اصل
تهلکه سی نه زمان میدانه چیقار ایسه او زمان
کنج ارناوتی کندی ایله اولدیره جکنی سولیوت
رؤساسنه اقناع و تأمین ایتمش ایدی .

[illegible] حقنده‌کی [illegible] دخی
معلومی ایدی . حتی بو [illegible] رستمه خبر
ویرن ینه پاپاس ساموئل اولمشدر . فکر
شیطنتنه نهایت اولمیان بو پاپاس بر آره‌لق
رستم ایله‌ده مناسبت پیدا ایدرك علی پاشا
پولتیقه‌سنه دائر مذاکراته کیرشمش وفی الواقع
رستمك پاشا طرفندن مطرود وسولی
[illegible] سنه التجایه مجبور [illegible] حقنده‌کی
سوزلرینه قانمش [illegible] سولیوتلر ایچون
الك سالم پولتیقه نه روسلرك و نه ارناوتلرك
طرفنی طوتمیوب طبیعی بر قلعه حکمنده
بولنان ناحیه‌لری داخلنده‌کی استقلاللرینی
محافظه مقصدندن آیرلمامالری و بو قدیم
پولتیقه‌یی تبدیل ایدوب ده خارج ایله دخی
مناسبت پیدا ایده‌جکلر [illegible] اجنبیلر النده
اویونجاق اولمقدن زیاده علی پاشا ایله
برلشمکده منفعتلی چیقه‌جقلری حقنده‌کی
محاکاتنی پك درست بولمش ایدی . حتی رستم
سولیوتلرك ارناوتلر ایله اتفاقی علی پاشا
نامنه اولمقدن زیاده اصل ارناوت بکاری نامنه
اولمسی لازم کله‌جکنی‌ده شرح ایچون :

دوشونملیسکزکه علی پاشا دنیلان
حریف بر مستبد آدمدر . ارناوتلقده بر
چوق [illegible]
دوستی [illegible] صورتیله اکا
[illegible] بولنیورلر . [illegible]
[illegible]

المرندن کلسه علی پاشانك جانی الورلر .
سز علی پاشا ایله دوست و متفق اولور
ایسه‌کز بو دوستلغکزی بوینه دشمن
[illegible] ارناوت رؤساسنه قدر تعمیم
[illegible]
[illegible] سکز . جمله‌سنك حالی [illegible] منجر اولور
ایسه سزلرده حالکز اکا منجر اولور . اما
علی پاشا [illegible] ارناوتلر [illegible]
کوتور ایسه‌کز جمله‌سنك قارشوسنده سز
یالکز بر دشمن اوله‌رق قالمش اولورسکز .

دیینجه ذکی پاپاس درین درین بر
خیالی دوشوندکدن صکره :

— حقك وار ! کچنلرده براتدن
کلان بر آدم بکا بوکا یقین بر خبر کتوردی .
برات پاشاسی ایله علی پاشانك آره‌سی [illegible]
دکل ایمش . [illegible] بیله قورقیورلر
ایمش .

دیه اجانبك تشویقاتی سولیوتلر
ایچون [illegible] دها زیاده
تهلکه‌لی اوله‌جغنی شرح ایلمش ایدی .
نهایت دیمش ایدی‌که :

رستم بك ! [illegible]
بر آدمسك ! ینه او ذکاوتك حسبیله البته
تقدیر ایلرسك که بن دخی اك وطنپرور بر
سولیوت اولدیغمدن بو یه الدانمیه‌جغم
[illegible] دخی الدانمه . دوستك بوچاریس
[illegible]

بندن زياده سنده بو غيرت واردر دكلمي؟ فقط قورقمه! سنك يوزكدن وطنه بر تهلكه كله‌جكني حكم ايتمز ايسه‌م سني تن ولديره‌جكم. بندن بشقه هيچ بر كمسه‌دن انديشه ايتمه! سني ناحيه‌مزدن طرد ايتمه‌كلكمزه سبب شيمدي علي پاشا طرفندن مضرود ايتمك صحيحلرده بوردن بشقه بر يرده بولنمه‌ك تهلكه‌يه دوچار اولورسك ديه‌در. مسافر پرورلكه مخالفت ايتمك ايستمه‌م. اما علي پاشانك پك چوق خدعه‌لريني كورمش و ايشتمش اولديغمدن سكا امنيت كامله ايله امنيت دخي ايده‌مم. آكلادكمي؟ ايشته سوزك الك مردانه‌سي بودر. شمدي بو سوز زه‌مزده سر اعظمدر. هيچ بر كمسه بوندن واقف اوليه‌جقدر. اكر بوني اغزكدن قاچيره‌جق اولور ايسه‌ك تهلكه‌يه كندي كنديكي دوچار ايتمش اولورسك.

بوچاريس سه‌مولك حقيقة سوزينك اري بر آدم اولديغندن تهديديني ايقاعه مقتدر اولديغني رستم تسليم ايدرك بر ازمق بك زياده قورقمش ايسه‌ده هر طرفدن خوف و انديشه حاصل ... ايسه يالكز بوچاريس طرفندن احترازه مجبور اولمش اولدوغني كورمش ايدي. ايشته بوندن طولايي‌در كه رستم بك بوچاريسدن وحتى فوتوسدن بيله دها آز بر تهلكه ايچنده بولنيور ايدي.

خلاصه حوني كوستر ديكمز اوچ سنه‌نك معروف وقعه‌سي وقوعات سائره‌نك كافه‌سنه اهميتي حسبيله تفوق ايتمش بر وقعه اولدي. شويله كه:

بر اقشام بوركي بوچاريس كندي قبيله‌سي افرادندن آلتي آدم و برده رستم يانده اولديغي حالده كوي خارجندن كندي خانه‌سنه طوغري كلور ايكن تمام كويه كيره‌جكلري زمان بر دره ايچندن درت بش تفنك بردن پاطلادي. بره‌كت ويرسون كه قورشونلردن يالكز بريسي بوچاريسك آدملرندن برينك نچاغنه اصابت ايدرك بشقه مقضتي وقوعه كلمدي.

بو تفنكلرك پاطلامسني متعاقب رستم بك بولنديغي نقطه‌يي بلاتي چيقدوب دره‌يه طوغري هجوم ايچون يردن فرلادي ايسه ده بوچاريس فستانندن طوتوب:

— كيتمه رستم! ايش سنك اكلايغك كبي دكلدر!

ديه اني منع ايتديكي كبي سلاحه طورانمش بولنان كندي آدملرينه ده آتش ايتديرميوب صبر و تأني امريني ويره‌رك دره ايچنده‌كي ادملر ايله مكالمه‌يه باشلادي ديديكه:

— بردها طورانه‌جق اولور ايسه‌كز بز بره قدر قانجه‌يه دكين دوكوشه‌جكمزكي اميد ايدرم كه سزدن دخي هيچ بريكز

صاغ قالمز . فقط سو یلیکز باقه‌یم ! بندن الوب و یره‌مدیککز نه اولیور ؟

دره ایچنده‌کی آدملردن بریسی دیدی‌که :

— سن کیت ده‌انی اختیاران مجلسندن صور !

بوچاریس — دیمك اولیورکه همشهریلرم بنم وجودمی قالدیرمق ایستیورلر او یله‌می ؟ او یله ایسه سزده یاز یقدر ارقداشلر ! بورادن چکیلوب کیدکز . بنی ایستمیانلره دیکزکه بنم ایچون سولیوت قانی دوکوله‌جکنه بن وطنمدن چیقار کیدرم . انلر بنی ایستمدکلری حالده بن‌ده انلری ایستمم .

دره ایچنده‌کی حریفلر جواب و یرمدیلر . متحصن اولدقلری یردن‌ده چیقوب کیتمدیلر . حرکتلرندن تفنك طولدیردقلری اکلاشیلیورایدی . بوچاریس وآدملری دخی بولندقلری یرك عارضه‌لرینی درحال سپر ایدنمشلر ایدی . بناءً علیه بوچاریس تکرار سسلنه‌رك دیدی‌که :

— اورادن چیقوب کیدکز دییورم ! سو یلدیکم شیلری سزه کوندرنلره تبلیغ ایدکز . اکر چیقدیغکز زمان آتش ایدرز دیه قورقیور ایسه‌کز بسبا و یریرم که قلکزه بیله طوقونمم . هم نا ایشته کویدن فوتوس کلیور . ارقه‌سنده یکرمی اوتوزده آدم وار ! وقت غائب ایتیوب بشکزی قورتارکز دییورم .

دره‌ده‌کی آدملر فوتوسك‌ده کلدیکنی کورنجه ایشك فنایه صاردیغنی اکلا یوب هیچ اولمز ایسه بسادن استفاده ایچون کینکاهلرندن چیقدیلر . کندیلرینی بوایشه مأمور ایدنلر علیهنده مردانه‌رق سو یلنه‌رك تباعد ایتدیلر کیتدیلر .

انلرك ارقه‌سندن فوتوس کلوب باطلایان سلاحلرك سبب وحکمتنی اکلادقده حریفلرك چکلمسنه مساعده و یردیکندن طولایی قائن پدری بوچاریسی بالمؤاخذه تعقیب رأینده بولندی و بورأیی رستم دخی تأیید ایلدی ایسه‌ده بوچاریس :

— چوجقلق ایتمیکز ! بلا کوچك ایکن بومسئله سبب اولمیکز . هایدی کیده‌لم ایشمزی مذاکره ایده‌لم کوررسکزکه بنم کوستردیکم حلم پك بجادر .

دیه کنجلری منع ایلدی . جمله‌سی قالقوب بوچاریسك خانه‌سنه کلدیلر . زوجه‌سی الهنی وقزی ماریولا و متوفی چاوللاسك کنج قاریسی موسخو واقتیمی دخی حاضر اولدقلری حالده مجلس مشورت عقد ایلدیلر .

بومشورتده بوچاریس کندیسنه قورشون آتان آدملر بوخصومتی کندیلکلرندن ایتدکلری کبی اختیاران مجلسنده و یر-

يلان قرار دخی مختارلرك كنديلكلرندن
ویرلدکلری قرار اولیوب بونك نتیجه‌سنده
بیوك بیوك فسادلر بولندیغی وکندیلری
حقلی اولدقلری نقطه‌ده قیام ایده‌جك
اولورلر ایسه تکمیل سولیوت ناحیه‌سی
ایکی‌یه منقسم اوله‌رق دهشتلی برمحاربه‌یه
میدان آچیله‌جغی و بلایی بونلرجه‌لرده
قدر بیولتمك ایچون کندیسنك ترك
دیار ایتمسی اولا کوریله‌جکنی میدانه
قویدی .

فوتوس بوصورتی قبول ایتمیورایدی .
انجق بوچاریسك زوجه‌سی الەنی قوجه‌
سنك تهلکه‌ده قلمسنی تجویز ایتمیکی
کبی خصماسنه مرام اکلاتمق ایچون سو-
لیوت سولیوته برجنك آچلمسنی‌ده اصلا
استحسان ایلمدیکندن ترك دیار رأینده
بولندی .

رستمك رأیی صورلدیغی زمان
دیدی که :

— ایشته کوریورسکزکه طبیعت
مصلحت شمدی‌یه قدر سزه سویلمش
بولندیغم سوزلرك کافه‌سنی تصدیق ایلدی .
سز شمدی‌یه قدر علی پاشادن امین اولمقله
اکتفا پولتیقه‌سنده ایکن شمدی سولیوتلر
تحریکات اجنبیه ایله علی پاشایه تعرض
پولتیقه‌سنی اله الدیلرده سزی مانع کور-
دکلری ایچون اردن چیقارمق ایستیورلر .

علی پاشایه التجا ایتمکه واقعا برشی
دیه‌مم . مطلقا و پك لازم کلسه بوالتجا-
دن ترك عسی بشقه‌در وکرنك ایچون
ارناوت رؤساسنك پك ممنون قاله‌جقلرینی
حکم ایدرم . لکن بنم اصل مقصدم
برایکی سولیوت رؤساسی ارناوتلر ایله
برلشوب ومسلمان غیرت دکلدر . بودو-
متفقاً تأمین سولیوتده تعمیمی آرزو-
سنده‌یم . حالبوکه بوچاریس علی پاشایه
التجا ایده‌جك اولور ایسه بزلرده
سولیوتلری زنولرده تعرضدن منع
ایده‌جکلر . اوحالده وقوعنی استمدیکمز
محاربه‌یه کندمز میدان اچمش اوله‌جغز
بناءعلیه بوچاریس ترك دیار ایده‌جکنه
بوراده قلمسی بنجه خیرلو اولور .

بوچاریس — بن ترك دیار ایدر
ایسه‌م علی پاشایه التجا ایتمیه‌جکم . پار-
غه‌یه طوغری چکیلوب کیده‌جکم .

رستم — بو سبب محاربه اولور
دیدیککز شی علی پاشایه التجا ایتمك دکلدر .
سنك بورادن چیقوب کیتمکلککدر .

بوچاریس — کوز کوره کندیمی
اولولر ایچنده‌می بولندیره‌یم ؟

فوتوس — خیر ! مخالفلرمزه مرام
اکلاتمه‌لی .

بوچاریس — اومرام دخی سلاح
ایله اکلاتلمق لازم کلور . بنم ایچون

كسه‌نك قانی دوكلديكنی ايسته‌مم ·

هركس برسوز سويلدی ويالكزاله‌نيدن
ماعدا هركس بوچاريسك ترك ديار ايتامسی
رأينده بولندی ايسه‌ده بوچاريس كوستر-
يلان چاره‌لرك كافه‌سی فسادك بيومسنه
سبب وله‌جغی جهتله اهون شر كندی
غيبوبتنده اولديغی حكام ايمرلك جهتينی
الزام ايلدی ·

بونك اوزرينه خانه‌سنی افتيمی‌يه‌تسليم
ايتمكه قرار ويردی · زيرا زوجه‌سی
اله‌نی دخی برابر كيده‌جكندن خانه‌سنی
محافظه ايده‌جك اقربادن بشقه بر كمسه‌سی
قالميور ايدی ·

ايرتسی كون بوچاريسك ترك ديار
ايده‌جكی كوی ايچنده شايع اولنجه كندی
قبيله‌سندن اوكويده بولنان يكرمی بش
قدر آدم ياكنديلرينی‌ده كوتورمسی
لازم كله‌جكنی وياخود سوليده قاله‌جق
اولورلر ايسه مخالفلر ايله مطلقا سلاح
سلاحه كله‌جكلرينی بوچاريسه اكلا-
تديلر · حتی بونلر جوار كويلره دخی
آدملر كوندروب كندی قبيله‌لرندن اولان
سائر ادملرده بوخبری ايصال ايلدكلرندن
اوكون اقشام اوزری وبوكيجه وايرتسی
صباح بيدرپی طوپلانوب كلانلرك
مقداری ايكی يوزه وارديغی كبی بوچا-
ريس طاقمنك طوپلانديغنی خبر آلان
فوتوس طاقمی دخی طوپلانمغه باشلايوب
بونلرك مقداری ده اوچيوزی تجاوز
ايلدی ·

هرنه قدر بوچاريس اغتراب قرارينی
اعلان ايتمش ايسه‌ده بواجتماعی كورن
مخالفلر ايديلان اعلانی برخدعه‌يه حمل
ايدرك بوچاريس طرفندن برهجومه دوچار
اولمق خوفيله انلر دخی اجتماعه باشلا-
ديلر · يدی سكز يوز آدمده اوطرفده
بريكدی · تهلكه بردرجه‌يی بولدی كه
ايكی طرف اره‌سنده براغز اوتی قالديرلسه
قان كوكده‌يی كوتوره‌جكی تحقق
ايلدی · بناء عليه فوتوس يا بومحاربه‌يی
قبول ايتمك وياخود قانی بر رينه رخصت
ويرمك شقلری اره‌سنده قالمسيله هرحالده
اودخی بوچاريسك اغترابنی ترجيح
ايلدی ·

بوقهرمان آدمرك وداعلری
حقيقة برصورت مؤثره‌ده وقوعه‌كلدی ·
زيرا وطن خائنی ديه وطندن طرداولنان
بوچاريسك الك بيوك وطنپرور اولديغی
محقق اولوب مخالفلری ايسه كنديلرينی
تشويق ايدن اجانبك سوزلرينه قاپلمش
اولمقدن طولايی قريب نصل بر قانلی
تهلكه‌يه دوچار اوله‌جقلرينی خاطره بيله
كتورميه‌رك بو وطنپرورك تباعديله سلا-
متلرينی تأمين ايتمش اوله‌جقلرينه سو-

بتيورلر ايدى .

بوچاريس يوز يوب كويدن چيقه-يعنى زمان قبيله‌سنك ايكيوز مسلح آدمى ده برابر چيقديلر . اولا بونرك سولى حدو-دينه قدر كنديسنى تشييع ايده‌جكلرى ظن اونمش ايدى . حالبوكه بارغه‌يه قدر ارقه‌سندن آيرلمدقلرى كبى اوزايه وصو-لدن صكره دخى رئيسلرينى براقوب كلديلر . رئيسلرى نره‌ده ايسه كندى وطنلرى اوراسى صايله‌جغنى و بابا بوچاريسى قبول ايتميان سوليوتلرى كندي-لرى دخى قبول ايده‌ميه‌جكلرينى قطعيا بيان ايلديلر .

بوچاريسك شواغترابى برورومانجينك خيالندن عبارت دكلدر . بوواقعه بر واقعهٔ تاريخيه‌در . حتى تاريخ بوچاريسك على پاشا طرفندن و بريلان التوبره مغلوباً ترك ديار ايلديكنى حكم ايدر ايسه‌ده پك حقسزدر . تاريخك بو حالى مخالف اولان سوليوتلرك بوچاريس عليهنده كى شدتلرندن منعكسدر .

واقعا على پاشا بوچاريس ايله معيتنده كى افراده معاونتده بولنمش ايسه‌ده حريفلرك سوليدن چيقملرندن صكره بونره بر نفر معاشى ويرمشدر . اومعاش ويرلمسه ايدى ذاتاً فقير اولان سوليوتلر غربتده آچ قالورلر ايدى . بناءً عليه معاونت واقعه-سيله على پاشا هم كندى پولتيقه‌سنه انتريقه‌سنه موافق و همده انسانيته مطابق ايش كورمش صاييلور .

﴿ على پاشانك كيزلى سياحتلرى ﴾

برزماندنبرى يانيه‌ده تپه‌دلنلى على پاشا دائره‌سنده بعض خواص بندكان ميانده بر مراق پيدا اولمش ايدى كه بو مراق دخى پاشانك آيده ايكى آيده بر كيجه هيچ كمسه‌يه سر ويرلمامك شرطيله غيبوبت ايتمسندن ناشى ايدى .

بو سياحتلرى اجرا ايده‌جكى زمان تپه دلنلى كيجه ساعت بر بچقدن صكره يانسده يالكز ايكى آدم اولديغى حالده قلعه‌دن چيقوب صباحه قارشو آتزى قان ترله باتمش اولديغى حالده عودت ايتمسندن عبارت ايسه‌ده نره‌يه كيتديكنى ونه يابديغنى كنديسيله برابر كيدن ايكى آدم دخى بيلميور ايدى . ذاتاً بومراك محر-ملرى ذكر اولنان ايكى آدم ايله برده سلحدار اغا و اقشام بالذات قلعه قپوسنده بولنان ديزدار اغا اولوب سلحدار ايله ديزدار پاشانك نره‌يه كيتد-كارينى اولمه اولسه يانده كى آدمدن اوكرنه بيله‌جكلر يكن انلر دخى قلعه‌دن چيقدقدن و ايكى ساعت قدر طولو ديزكين كيتدكدن صكره پاشا هر بريمزى بر آغاجه آيرى آيرى باغلايوب باغلو-

مزى بك موحش ايله تهيير دخى ايديور .
بعده كنديسى يالكز باشنده كيديور .
ايكى اوچ ساعت صكره كاوب بزى
چوزمرك يانيمه عودت ايليورز . دن
بشقه بر خبر و يرمدكلرندن بو خبرلردخى
پاشانك كيزلى سياحتنى كمسه‌يه افهام ايده.
مامش اوليور ايدى .

انسان قسمى بيلديكى شيئى هيچ اولمز
ايسه او يدرمق صورتيله اولسون چارهٔ
اطمئنان اره‌يه‌جقندن درت ارقداش مطلقا
پاشانك جوار كويلردن برينده يكى
برسوكيليسى بولنديغنه قناعت ايلديلر .
زيرا على پاشانك جملهٔ غرائبى ميانده
زندو ستقجه‌افرانى دخى شهرت بولمشدر .

ايكى آدمى ايله ديزدار و سلحداردن
عبارت بولنان درت محرم اسرار پاشانك
بو سرينى هيچ كمسه‌يه افشا ايتمك مجبو.
ريتنده بولنه‌جقلرى محتاج اخطارميدر ؟
هله افشا ايتسونلرده باقسونلركه جزالرينى
نه قدر شدتلى كورورلر ! على پاشا ايچون
قباحتلرك بيوكى كچوكى يوقدر تميز اولنمز .
هله اسراره متعلق شيلرده ادناى قباحت
بعض كره اولوم ايله جزالنديريلور .

مع هذا شو درت آدمك كيزلى سيا.
حتلره و يردكلرى معنا دخى حقسزدر .
زيرا پاشانك يانندهكى آدملرى اغاجلره
باغلادقدن صكره نه طرفه كيتديكنى كور.
مك ايچون خيالمزى ارقه‌سى صره سوق
ايده‌جك اولسه‌ق كيده كيده بركويه
و ياخود طاغ ايچنده قوليه كوشك مغاره
كبى بر يره وارمديغنى و اوراده كنديسنى
بر كوزل قز قارشوله‌مديغنى كورورز .
بالعكس پاشا اغاجلره باغلاديغى آدملردن
ياريم ساعت قدر مباعدت ايلدكدن صكره
غايت قالين و ايچى قوف بر چنار اغاجنك
قوفى ايچنه كيرركه يا اوراده بر دليقانلى
بولور و ياخود كيمسه‌يى كورمز ايسه
اوطوروب بكليه‌رك براز صكره اورايه
بر دليقانلى كيرر . اما اكثريا موعد مذكو.
ره پاشادن اول دليقانلى كلوب پاشايى
اوراده كندى ورودينه منتظر بولور .

بو چاريسك ترك ديار ايتمسندن ايكى
كون صكره على پاشا بو كيزلى سياحتى
ايدرك چنار ايچنده معهود دليقانلى‌يى
بولديكه بو دليقانلى فوتوسك آخرت
قرنداشى و افتيمينك عاشقى اولان بزم
رستمدر .

پاشا رستمى كورنجه ديديكه :

— نه ياپدك رستم ؟ كوندرديكك
اوچ قرمزى فصوليه بو اقشام الله واصل
اولدى ! حالبوكه بازار ايرتسى كونى‌ده
ايشته بوكوندر .

— بو استعجالم ايله افندمزى راحتسز
ايتدم ايسه‌ده عفوكزى رجا ايدرم . زيرا

ايش زياده سيله مهمدر .

بز او مهم ايشى حكايه دن مقدم خبر ويره لم كه على پاشانك الك زياده امنيت ايتد. يكى برروم آيده بشيوز غروش معاشى اولد يغى حالده سولى ناحيه سنك ايلك پكيدى جوارنده بش اون پكى يه چوبانلق ايدرك هر نه زمان رستم كنديسنه برقاچ قورو فصوليه و ير ايسه انلرى همان پاشايه ايصال ايتمكه مأموردر . بوآدمدن پاشا تماميله امين اولديغى حالده رستم ايله ايده. جكى مخابره يى تحريراً اجرايه بنه جسارت ايده ميوب مكتوب شايد اغيار النه كچرديه بو فصوليه شفره سنى ايجاده ورستم ايله شفاهاً مذاكره يه لزوم كورمشدر . فصوليه نك هر دانه سى بركون ديمك اولوب كونلر دخى «جمعه ايرتسى بر . پازار ايكى . پازار اير- تسى اوچ . . . . . » ديه صايلديغندن فصو ليه لر بش اولور ايسه پنجشنبه كوننه دلا- لت ايدرلر . فصوليه لر بياض اولور ايسه خبرده فوق العاده لك حكمى بولنميوب قر- مزى اولدقلرى صورتده دلالت ايلدكلرى خبر فوق الحد مهم ومستعجل اولديغى اكلاشيلور .

پاشانك :

— نه ايمش باقه لم ؟

سؤالى اوزرينه رستم ديدى كه :

— بر بچق سنه دنبرى اكديكمز تخمك محصولنى بچمكه باشلادق . اولكى كون بوچاريس كندى قاريسى وقبيله سندن ايكيوز آدم ايله برابر ترك ديار ايتدى .

— واى ! ديمك اوليوركه ايش اولجه ايتديكمز تخميندن اول ظهور ايلدى . قان دوكلديمى ؟

— خير افندم ! اسكى قورت پك عاقل پك فطين برآدم اولديغندن ايشى بودرجه يه قدر وارديرمدى .

— آه رستم ! نه ياپوب ياپسه ايدك ده شونلر ارهسنده حصوله كتورديكك مخا- لفتى بردها موافقته تبدل امكانى محو ايچون برقانلى عربده چيقارتديرسه ايدك ! اصل بوكا ممنون اولور ايدم .

— اومقصد حاصل ديمكدر افندم ! زيرا ايكى طرف ارهسنده كى مخالفت قان ايله امضا ايدلسه نه قدر قوت بوله جق ايديسه ينه اوقدر قوتليدر . حتى افنديمزه قوياً وعد وتأمين ايدرم كه فوتوسك بيله وطنندن چيقمسى و ياخود چيقارلمسى بعيد دكلدر .

— نه ديورسك رستم ؟ بول بول وعد ايديورسك !

— بول بول وعد ايدرم اما وعدمى ايفادن ده كيرو طورمم . ذاتاً فوتوسك سوليوت رؤساسى خصومتنه طوغريدن طوغرى يه هدف اولمامسى ارهيرده كنديسندن دها اختيار بريوركى بوچاريس

بوتخمیندن ناشی ایدی . بوقسه سولیوتلر
فوتوسی دخی علی پاشا پولتیقه سنه موافقدر
دیه چوقدن اتهام ایتمشلردر . بوندن صکره
بنم ایشم یالکز فوتوسه قالمشدر . انی صوك
درجه یه قدر اغضاب ایسه قولایدر .
زیرا قاتل پدرینك اغترابی اوزرینه فوتوس
بر واریل باروت ایله حاضرلانمش بر تخمینه
دونوب فیتیلی و یررو یرمز جهنمی بر هوا
ایتمك استعدادینی کندیسنده المشدر .
فوتوسك غضبی آرتدقجه علی پاشا پولتیقه سنه
تقربی دخی آرتار . بوایسه خلافکیرانك
کندی علیهنده کی خصومتلرینی آرتدیرر .
ایش دخی نهایت فوتوسك ده تبعیدینه منجر
اولور . اما فوتوس اویله بوچاریس
قدر حلیم دکلدر . مطلقا اره یرده سلاح
پطلار .

— اوت رستم ! بوتخمینك عقله
یك قریبدر .

— بنم هر تخمینم عقله ده امکانه ده
قریبدر اما ! ......

— امامی نه اولیور ؟

— سزحدت ایله تهور ایله عجله ایله
ایشلری بوزمز ایسه کز .....

— خیر ! ارتق سنك رأیکدن طیشا-
رو یه چیقمیه جغم . چونکه بوچاریس
ایله سولیوتلرك اره سنی بوزه بیلدکدن
صکره سنك یاپه میه جغك هیچ برایش
متصور اولهمز !

— بوکیجه افندیمزه زحمت ویریشمك
سببی حاضر بوچاریس هنوز آتش غضب
ایله علولی ایکن طرفکزدن برعنایت ایله
حریفی منت التنه المکزی رجا ایچوندر .

— نه یولده قلبنی جلب ایتملی ؟

— معلومدرکه بو آدملر ثروتلری
برقاچ یکی یه صیغیره منحصر فقیر آدملردر .
بوچاریسك باشنده ایسه ایکیوز آدم وار .
بونلری نه ایله اداره ایده جك ؟ کندیسی
پارغه یه کیتدی . یاروس یافرانسز امیسر-
لری مطلقا حسن استقباله مسارعتله
معاونت عرض ایده جکلردر . بز دها
اول طوراتملی یز ! آدملرینی عسکر وکند-
یسنی یوز باشی اعتبار ایدرك چفت معاش
ویره لی یز .

— خدمت عسکریه مزی قبول
ایدرلرمی یا ؟

ایفای خدمت ایتمامك شرطیله
قبول ایدرلر . لکن ایفای خدمت ایتمامری
دخی ینه کندی همشهریلری علیهنه سلاح
استعمال ایتمامکدن عبارت قالور . بوقسه
خدمات سائره کزده ینه بولنورلر . بویله-
لکله حریفلری کندیمزه الشدیرمش اولو-
رز . برآره لق چولق چوجق حسرتی ده
حکمنی کوسترمکه باشلار . الك کوزل
یرده کندیلر ینه برکوی یاپدیروب چولقلر-

ینی چوجقلر ینی‌ده نقل ایدرز ۰

— ایو اولور رستم ! ایو اولور !

— ایی اوله‌جغنه شبهه‌می وار ! بو صورتله سولیوتلردن ایکیوز فاملیایی برقلعهٔ طبیعیه اولان وطنلرندن چیقارمش اوله‌جغمز کبی بعده صره دیکر فاملیالره وحتی فوتوسدن باشلایه‌رق دیکر فاملیالره دخی کاور ۰ مقصد ایسه بو ناحیه‌نك تخلیه‌سی اولدیغندن یواش یواش او مقصد او قدر قطعی بر صورتده حصوله کاورکه ۰۰۰۰۰۰

— نهایت بزمله عداوتده اصرار ایلیان بقیه‌لر ینی‌ده بر هجوم ایله قلیجدن چکیرمك ایشدن بیله صاییلمز ۰ دکلمی؟

— بن اکا هیچ لزوم کورمیورم ! صبر ایله تأنی ایله حرکت ایده‌جك اولور ایسه‌ك حربیه‌یه هیچ لزوم قالمز !

— ایی اما بو صبر بو تأنی عمرلرده سورر ایسه ؟

— سز شو سولیوت ایشنی بکا حواله ایتدیکزمی ؟ او طرفدن سزه هیچ بر مضرت کلمیه‌جکنی تأمین ایدرم ۰ بو جنکاور اهالی‌یی بالکلیه قزانوب کندیمزه جلب ایتمك موفقیتندن دخی اصلا ناامید دکلم ! رجا ایدرم تهور ایله عجله ایله ایشمی بوزمیکز ! عرض ایتدیکم وجهله بو چاریسی لفظاً اولسون عسکر ایدرك معاونتی ایچون جفت معاشی دریغ بیورمکز !

— خیر ! بونی دریغ ایدن یوق !

یاپارم ۰ یارندن تیزی یوق پارغه‌یه یازوب یاخود آدم کوندریرم ۰ کندیلرندن هیچ بر خدمت بکله‌مدیکم حالده یالکز بزم عسکر لکمز نامنی قبول ایتمسی ایچون بو چاریسی ارضایه چالیشورم ۰

— هیچ شبهه یوق که او ده قبول ایدر ۰ اما انك پارغه‌یه ورودی خبرینی سولی ناحیه سی طرفندن المش اولمیوب پارغه‌ده‌کی ادملرکز طرفندن المش اوله‌جقسکز دکلمی؟

— هایدی باقه‌لم ! شمدی ده بکا عقل اوکرت ! بنی چوجق ینه قوی !

اصل محاوره بوندن عبارت اولوب سوزك بوندن صکره‌سی سولی ناحیه‌سی احوالنه و اجانبك تحریکاتنه دائر معلومات منضمه اولمق اوزره رستمك و یردیکی خبرلردن و اوروپا و استانبول پولتیقه‌سنه دائر علی پاشانك رستمه کتوردیکی حوادثدن عبارت اوله‌رق براز دها اوزاندی کیتدی ۰ علی پاشا بالخاصه برات متصرفندن شکایت ایدوب ایلروده بو آدمك ایشلر آچه‌بیلمسی احتمالاتندن قورقدیغنی سویلدی ۰ رستم ایسه خیانتندن قورقولان آدملره او قورقویی بللی ایتمیوب بالعکس دوستلق کوسترمك

عنایت واحسان ایتمك بوك پولتیقه‌جیلق شعارندن اولوب بوصورتله برابر اوآدمك هر حالی هر حرکتی نظر دقت اوکنده طوتلمق لازم کله‌جکنی عرض ایلدی که ذاتاً پاشانك مسلکی دخی بوندن عبارتدر .

چنار ایچنده‌کی ملاقات بر بچق ساعت قدر دوام ایدرك آرتق سویله‌جك سوز قالمدقدن صکره رستم علی پاشانك النی اوپوب وداع رسمنی ایفا ایلدی . ایکیسی برلکده اغاچدن چیقدیلر . پاشایی آته بندیرمکه دخی یاردم ایلدکدن صکره رستم پاشانك اتکنی اوپه‌رك آیرلدیلر .

دلیقانلی بوملاقاتلره دائما پیاده اوله‌رق کلدیکندن پاشانك آت تپوب کوزدن غائب اولنجه‌یه قدر مباعدتی اوزرینه رستم دخی « ملاقاتلرك بو درلوسی افتیمی ایله ایدیلان ملاقاتلره بکزه میور اما باقه‌لم ایشك صوکنی نصل کتوره‌بیله‌جکز ؟ » دیه سولی جهتینی تجدی . قوتوماك قریه‌سنه طوغری سرعتله یورومکه باشلادی .

علی پاشایه کلنجه : باغلی براقدیغی آدملرك یانه واروب چوزدکدن صکره طولو دیزکین یانیه‌یه کلوب طوغریجه حرمه کیردی . ایرتسی کون کویا کیجه‌یی حرمنده کچیرمش کبی برطور ایله سلاملغه چیقه‌رق کاتبنی چاغردی . یارغه‌ده‌کی وکیلنه خطاب برمکتوب اولمق اوزره کندیسی سویلیوب کاتب یازمق صورتیله روجه‌ برمکتوب یازدیردی که ترجمه‌سی بروجه آتیدر :

« بعدالسلام انها اولنور که سولیوتلرك الك قهرمان رؤساسندن کیر یورکی بوچاریس همشهریلری ایله مخالفتلرندن طولایی وطنندن چیقوب پارغه‌یه کلمش اولدیغنی یند پارغه‌دن کلان آدملر طرفندن استخبار ایلدم . واقعا برازه‌لق سولیوتلر ایله اردمزده قان دوکلمش ایسه‌ده برآنا بابادن طوغمش قرنداشلر اره‌سنده بیله بویولده منازعه‌لر نادر اولمز . اما بومنازعه‌لر قرنداشلغی ده بالکلیه بوزمز . ارناوتلر ایله سولیوتلر برقاندن اوز قرنداشدرلر . بن ایسه جمله‌سنك باباسی دیمکم . ایلروده بوچاریسی همشهریلری ایله بارشدیرنجه‌یه قدر مصارفنه یاردیم ایتمك ایسترم . یانندە ایکیوز آدم وارایمش د. بونردن هنکیرینی نفر و هانکیرینی چاوش یازمق کندیسنجه مناسب ایسه او یله قید ایدوب کندیسنی‌ده قپتان یعنی یوزباشی تعیین ایده‌جکم . ومعاشلرینی چفت اوله‌رق ویره‌جکم . اما بونلر کلسونلر بکا خدمت ایتسونلر دیمیورم . جانلری نرده ایسترایسه اوراده اوطورسونلر . اکر آرزو ایدرلر ایسه چوق نفرینی چوجقرینی کتیره‌ك یجونده‌ق

معاونت ایلرم . حاصلی کلام مقصدم کیریورکی بوچاریسه برادرانه دوستلغمی کوسترمکدر . بومکتوبی کندیسنه ارائه ایله طرفکزدن دخی مناسب سوزلر ایله تأیید کیفیت اولنەرق و یرەجکی جوابی سریعاً بکا یازملیسکز » علی

بومکتوب بوچاریسه واصل اولمزدن اول پارغەده بولنان وفرانسه تحریکاتنه خدمت ایلیان ایکی ایتالیان سولیوت سردارینك اطرافنی الەرق اطماعه چشقدە ایدیسەلرده بوچاریس مملکتنده ایکن بیله اجنبیلری سومیوب اکرسولیوتلره براتفاق لازمایسه اواتفاقك دخی انجق ارناوتلر اتفاقی اولەبیلەجکنه قناعت ایتمش طاقدن اولدیغی وحتی بوطاقك الك بیوك رئیسی کندیسی بولندیغی جهتله علی پاشانك مکتوبنی وبومکتوبده ایتدیکی تکلیفی کال ممنونیتله قبول ایلدی . حتی چفت معاشی چوق کوروب سولیوتلر پاشانك سائر عسکرلرندن دها قناعتلی اولدقلری ایچون انلره برمعاش بیله چوق کلەجکنی سویلدی . پارغەدەکی وکیل بوجواب موافقتی علی پاشایه یازدیغنك اوچنجی کونی پردوزەدە تجارت ایدن بریهودی صرافه پاشا طرفندن امر کلوب بوچار یسك آدملری ایله برابر معاشلری ماه بماه تأدیه اولنەجغنی ینه ذکر اولنان یهودی بوچاریسه یازدی .

ایشته یورکی بوچاریسك سولی ناحیه سندن چیقمسی علی پاشا طرفندن ارائه اولنان التونلره طیانەمدیغندن طولایی وقوعه کلدیکنی تاریخ عفوی غیر قابل برحقسزلق اولمق اوزره یازمقده اولوب بوقسه رئیس مرقومك اغترابنه اصل سبب تحریکات اجنبیه یه قاپلدیغندن طولایی ارقداشلرینك نظر خصومتلرینه دوچار اولمسی قضیه سیدر . صکرەدن علی پاشانك بو غریبلره معاونت ایتمسی دخی رستم ایله وقوعنی کوردیکمز محاوره نتیجه سنده ویرلمش اولان قراردن نشئدر .

کوزل اما ! بوفقره اثبات ایلیورکه رستم سولیوتلره دیدیکی کبی پاشا طرفندن مطرود اولمیوب بالعکس اوراده ینه پاشا طرفندن مأموردر .

اویله یا ! بو مطرودیته ایناننی و یرمك ساده دللك اثریدر . بوچاریس ایله فوتوسك ایناتملری ده ساده دل اولملرندن ناشیدر . زیرا الك بیوك قهرمانلرده صفوت دل الك ایلروده بولنور . بو یولدەکی قهرمانلر مخادعات جهتنه اوقدر التفات ایتمیەرك ایشلرینی آچیقدن آچیغه طوغریدن طوغری یه کوررلر . سوزلرینك اسیری اولورلر . پاپاس ساموئل کبی جن فکرلی اولانلر ایسه بو

صفوتدن محروم اوله‌رق هر خصوصده شبهه‌لی بولنورلر. انلر بر رستم بکه دکل بر پوپه دخی الدانمزلر. بویله اولمسه جهانده قهرمانلق دنیلان شی بر حماقتدن وفطانت دنیلان شی دخی بر فساد طبیعتدن عبارت صایله‌رق ایکیسنك ده اربابی لایق اولدقلری تقدیره معکوساً نائل اولمش بولنورلر.

﴿ کور دادی ﴾

صنعت ایله صفت یکدیکرینك نه‌قدر ضدی! دادیلق اول‌باول کوزه احتیاج کوستررر دکلمی؟ کوزك فقدانی دادیلق ایله هیچ قیاس قبول ایده‌میه‌جك بر نقصاندر.

هم دادی اما نه دادی! بولندیغی یری باقدیغی چوجغی کورمه‌کزحیرتکزآرتار!

سولی طاغلرینك الك صرپ یرلرنده برمغاره‌که «انس کزمامش جن کزمامش یلان باغرصاغنی سوروهامش» وصفنه بحق سزا! آیلره مسکن اتخاذینه صالح دیه‌جك اولسه‌ق اورایه وصول ایچون بولنه‌بیله‌جك یولدن آیلرك دخی مروری بیاغی کوچدر. شاهنلره یووه اوله‌بیله‌جك بر یر والسلام!

واقعا بر غایت صعب ایسه‌ده مغاره اویله هولناك بر یر دکل! ایچنده‌کی دادینك کوزی اولملی‌ده مغاره قپوسندن اطرافه باقملی. مغاره‌نك بولندیغی یر اطرافنده‌کی تپه‌لرك کافه‌سنه حاکم اوله بیله‌جك بر ارتفاعده بولنمق حسبیله اورادن باقانلره کوره سولیوت ناحیه‌سی عظیم بر فورطنه‌نك پیدا ایلدیکی طاغ کبی طالغه‌لری بردنبره طوکوب زمردکسلمش بر دریا ظن اولنور.

مغاره‌نك درونده بولنان دلیکلر قوغوقلر طاش وقوم وکرچ ایله درزایدلدکاری جهتله مغاره یالکز شکلی غیرمنتظم بر اوطه لطافتنی المشدر. مدخلنه برده قپو طاقلمش اولدیغندن کرك شدائدهوائیه‌وکرك تعرض حیوانات وحشیه ایچون بوقپو بحق برمدار مدافعه اولمشدر.

غارك درونی قبا حصیر وارناوت کلیملری و یامچیلری ایله پك کوزل دوشنمشدر. بر طرفنده برده اوجاق وجوده کتورلمش ایسه‌ده مغاره‌نك قپوسی قپاندیغی زمان درونده بالطبع حاصل اولان صیجاقلق اوجاقده آتش ایقادینه لزوم براقمز.

غارك درونده هپ منسوجات محلیه‌دن اولان شیاقلر وکتان و پاموق مخلوطنی چارشبلر ایله یاپلمش تمیز بر یتاق بولندیغی کبی دیکر طرفنده دها عادیجه بر یتاق دها واردر. بو ایکی یتاغك اره‌سنده صاری رنکلی ومو بشلی طوت اغاجندن یاپلمش اولدقجه منتظم بر بشیك انك ایچنده دخی حقیقة [illegible] رطوبی کبی برقز چوجق نه مغاره‌نك هر جهتی غایت نظیف اولدیغی

حالده بشيكك چوجغك طهارت و نظافتی
يتاقلرده فائقدر .

بر مغاره‌يه كيروب كوردككز قادينی بر
استجواب ايدلمی ؟ كنديسی كيمدر ؟ بو
چوجغك والده‌سی كيمدر ؟ بوقدر نظافته نصل
موفق اوليور ؟ بر سؤال ايده‌مزمی ؟

هايدی باقه‌لم ! فقط كوردادی ديدكمزه
باقوب ده بوقادينی دلفرح فدايی كبی بر
عرب جاريه ظن ايتامللی . اورته ياشلی بر
روم قاری يسيدركه چيچك بوزوغی اولمسه
كنجلكنده اينجه كوزل اولديغی دخی
حكم ايديله بيلور . احتمال كه بيچاره‌نك
عماسنه سبب دخی بو چيچك خسته‌لكی
اولمشدر . زيرا او مدهش خسته‌لكك
بوقادين كبی مظلوملری پك چوقدر .

ايشته قادينی استجواب ايديورز !

سؤال — قادين بو چوجق كيمدر ؟

جواب — بيلم !

سؤال — بو چوجغك والده‌سی سن
اولمديغك معلوم ! اناسنی باباسنی طانييورميسك ؟

جواب — خير !

سؤال — سن كيمسك ؟

جواب — پره‌وزه‌لی بر فقير قادين !

سؤال — بورايه نصل كلدك ؟

جواب — علیل اولديغم ايچون
پره‌وزه‌ده كليسا قپوسنده ديله‌نيور ايدم .
بركون بر آدم كلوب اوراده ديلنه‌جكمه
كنديسيله برابر كيدرك بر چوجغه بكجيلك
ايدر ايسه‌م بكا پك كوزل باقه‌جقلرينی
و خدمتمك مقابلنده بنم ايچون كليسانك
پاپاسنه يوز دانه يكرميلك آلتون ويره
جكلرينی و بو پاره‌يه مقابل پاپاسك دخی
بنی راهبه‌لر مناسترينه قبول ايده‌جكنی
سويلدی . بويله بر تكليفك قبولی بنم
ايچون جنه منت اولديغندن پاپاسك حضوره
رينه چيقدق . مقاوله‌مزی اجرا ايلدك
صكره بنی بورايه كتورديلر .

سؤال — بوراسی نره‌سيدر ؟

جواب — بيلم ! بيلديكم شی يالكز
بوراسنك بر مغاره اولمسندن عبارتدر .

سؤال — بو چوجق پك تميزدر !
بوكا بوقدر نظافتله نصل باقه‌بيليورسك ؟

جواب — او معرفت بنم معرفتم
دكلدر . ايكی كونده بركره بر قادين وديكر
ايكی كونده بركره ديكر بر قادين واوچنجی
ايكی كونده بركره بر ارككك بورايه كلور .
مغاره‌نك نظافتنه انتظامنه خدمتله بركيجه
ياتدقدن صكره كيدر . ايشته شوراده‌كی
طولابه صره‌سيله امزكلر قويمشلر . انلر
بوراده بولنمدقلری زمان بن امزكاری
صره‌سيله چوجغك اغزينه ويريرم .
چوجغك بزلری دكشديرلديكی زمان دخی
مغاره‌نك خارجنده بر يره آتارم اوراده قورورلر .
انلرده بوقلايه‌رق بز دكشديرمكی وقوندق

باغلامغی بجره بيلورم . حتی بنم يه‌جكمی دخی انلر كتورورلر . بنم چماشورلرمی دخی انلر ييقارلر .

سؤال ـــ بوايكی قادينـدن بريسی چوجغك والده‌سيميدر ؟

جواب ــ اوت ! حتی بو قادين اولاری كاه كچه‌جوجغنه‌دخی ويرر ايدی . لكن اوكيتدكدن صكره چوجق امزيكی المق ايستمديكندن بنم اخطارم اوزرينه نه و يرمكی ترك ايلدی .

ايشته قادينی استجواب ايلدك ! الديغمز جوابلرك اجوبهٔ شافيه‌دن اولمدقلری دركاردكلميدر ؟ بو يولده‌كی سؤاللری ايلرويه كوتوره‌جك اولسه‌ق قادیندن صدره دها زياده‌شفاويره‌جك خبرلر الەميز . مثلا كلان ايكی قادين ايله بر اركك بورايه كيجه‌می كوندوزمی كالدكلرينی صورسه‌ق اعمانك كيجه‌يی كوندوزی فرق ايده‌ميه‌جكی دركاردر . واقعا بورايه كلانلرك ياتدقلرينی خبرويور ايسه‌ده بويله كيزلی باقيلان بر چوجغه كلانلرك مطلقا كيجه كاله‌جكلری دركاردر .

بو چوجغك كيم اولديغی همان بنده بو بابمزده اكلايه‌جغمزدن ايشی بويله موجب مراق اوله‌جق صورتده يازيشمز رومانجيلق صنعتنجه برساخته وقارلغه حل اولنمسون ! چوجغك كيزلی و صنعتلی باقمقده اولمسنده‌كی اهميتی اكلاتمقده‌در اولمق ايچون كيفيتی بو صورتده حكايه‌يه زوده كوردك . بوقصه‌كور دادیدن النه . ميه‌جق اولان ايضاحاتی بز كنـديمز و يرمه‌جكز . ديه‌جكز كه :

بوچوجق افتيمينك رستمدن توليدايلديكی برقزجغزدر . شو اخبارمزه نه‌قدر اهميت و يررو نه قدر بيان استغراب ايلر ايسه‌كز نجادر . زيرا اوّلی ناحيه‌سنده بر صورت غير مشروعه‌ده طوغمش طفل يكانه بو اولديغی كبی ايشك اهميتنی دها زياده آرتديرمق اوزرده شونی دوشونمليدركه برخرستيان قزينك بر مسلماندن توليد ايلديكی طفل يكانه دخی بودر . حتی چوجغه باقق ايچون مغاره‌يه دوام ايدن ايكی قادينـدن بريسی افتيمی اوله‌جغی محتاج ايضاح اولميوب ديكر ينك كيم اوله‌جغی مراقی موجب ايسه دفع مراق ايچون درحال خبر ويرملی كه اوديكر قادين دخی مار يولادر .

يامار يولانك فوتوس كبی برقوجه‌سی وارايكن افتيمينك ولد غير مشروعنه باقق ايچون قوجه‌سی يانندن مبعدتی قابلميدر ؟

خير ! بوده قابل دكلدر ! انجق بوسره فوتوس دخی محرم اولديغندن زوجه‌سنك شو مبعدتنه رضا كوسترمش

اولـديغى ايچـون مار بولا تبـاعد ايده بيلمكده‌در .

بو مقـدماتى عرض ايلدكدن صـكره ايضـاح مرام ايچـون تفصيلات آتيه‌يى اعطايه‌مسارعت لازم كلدى .

بوچار يسك اغتر ابندن‌صكره خانه‌سى يالكز افتيمى النـده قالـديغى معلوممزدر . افتيمى اق چاغلايانده ملاقات ايچون رستم طرفنـدن ايديلان دعـوته بركره اجابت ايلمش اولدقدن صـكره آرتق‌افتيمى‌رستمك افتيمىسى اولمش صايلزمى ؟ چـونكه آق چاغـلايان ملاقاتى يالكز سوزطعاطيسندن عبارت برمقصدايچون وقوعبولمش اولسه افتيمى ايله رستمك سـوز تعـاطيسى ايچون هربرده‌هر كون فرصـتلر بوله بيله‌جكارى دركاردر .

شمدى دوشونملى بزكه بيچـاره افتيمى رستمـدن نه سـببه مبنى اوقـدر احـتراز واجتنـابلرده بولنيور ايدى . ينه شمـدى بيلملى بزكه قزجغز بو مناسـبتك صوكى نه درجـه‌لره قدر وارەجغنى طوغرى يه يك قريب اوله‌رق تخمـين ايلديكى ايچون او اجتنابلرده احترازلرده بولنيور ايدى .

اندن صـكره رستم ايله صـيق صيق وقوعه كلان ملاقاتلرى بواحتراز واجتناب مجبوريتنى تعديل ايده ايده هيچ منزله‌سنه قدراينديردى . زيرا بوچاريسك اغترابيله افتيمى اوخانه‌ايچنـده يالكز قالنجه‌عاشـقانه حسيحـالارى ايچـون آق چاغلايانه قدر كيتمك زحمتنى اختيـارەده لزوم قالمـدى .

بوملاقاتلرده‌عاشق‌وعاشقه‌ارسنده‌كى‌اختلاف مذهبدن عريض وعميق بحث ايدلـدى . رستم بر نصرانيه‌يى‌تزوج خصوصنده‌كى احكام اسـلاميه‌يى‌قزه‌غايت‌جدى برطـور ايله اكلاتدى و اسلامك نكاحى‌خرستيانلرك كليسـامراسمنه‌نسبتله نه‌قدر ساده‌نه‌درجه‌لرده طبيـعى بولنـديغنى اطرافيـله تفهيم ايلـدى . بونكله بربرا افتيمى‌يى بالكليـه تطمين ايچون اكر ايكيسنك‌ده شانه مغـايرتى اولميه‌جق اولور ايسه وافتيرى قبوله قدرفداكارلغى‌كوزه‌الدبره‌جغنى‌اكلاتدى .

فقط افتيمى طاغلى برقز اولديغى حالده دخى فراست وكياست صاحبى اولديغندن رسـتم بكك درميان ايلـديكى فداكارلغه لزوم كورمدى . هرنه زمان اولسـه على پاشا ايله‌باريشمق ممكن اوله‌جغنى درپيش‌ايله ارناوت رؤسـاسندن برچوغنك وحتى‌على پاشانك‌بيله‌برزوجه‌نصرانيه‌سى بولنديغنى نظرتأمل ومطالعه‌يه النجه كرك‌رستمك كرك كنديسـنك ديانت اصليه‌لرنده قالملرى مانع ازدواج اوله‌ميه‌جغى قضيه‌سنى احتمـالات سائره‌نك‌كافه‌سنه مرجح بولدى .

اما قزه بو قنـاعت او يله بر ملاقاتده برمحـاورەده حصوله كلمش ظن‌اولنمسون!

بو مباحثه هفته‌لرجه وحتى آيلرجه دوام ايلدى . نهايت ايش بر درجه‌يه كلدى كه اكر اوجوارلرده بر مسلمان ارناوت قريه‌سى بولنمه ايدى ولوكه سراً اولسون كيدوب عقدلرينى اجرا ايتديرملرى مرتبهٔ تحققه واردى .

آق چاغلايانه افتيمينك دعوت اولنمسى اوزرينه كوسترمش اولديغى اجابت كنديسنى رستم بكك افتيميسى ايتمكه كافى ايكن بو تحقق اوزرينه آرتق بونلره افتيمينك رستمى و رستمك افتيميسى حكمنى ويرمكه نه مانع قالور! يالكز بر مانع تصور اولنه‌بيلور ايسه اوده ضرورت موقعيه حسبيله كندى نكاحلرينى نه كنديلرى قيمش اولمرلرندن وشايد طو يولدقلرى تقديرده دوچار اوله‌جقلرى مؤاخذهٔ متعصبانه‌دن عبارت قالور . او زمان دخى باشلرينى آلوب بر طرفه صاووشملرى امكانى الده دكلميدر ؟

بو مداكرهلرك بو تحققلرك بو اقنـاعلرك بو قناعتلرك كافه‌سنه ضميمةً برده ايكى طرفك يكديكرينى چيلديرمسى‌يه سودكلرينى حسابه قاتمليدر . سوداده‌كى چيلغنلغك بو درجه‌سى سودازده‌يه نه‌لرى فدا ايتديرمز ؟

الحاصل بزم عاشق عاشقه بو قناعتلرك نتيجه‌سنده يكديكرينه صاحب وصاحبه اولمشلر ايدى . حتى رستم افتيمى‌يه اودرجه پرستشكارلقلرده بولنيور ايدى كه افتيمى رستم ايچون كوزه الديرمش بولنديغى فداكارلقدن اصلا ندامت كتورميوب جهانده الك بيوك بختيارلق اوله‌رق شو مناسبت عاشقانه‌يى بولمش اولديغى حكم ايديور ايدى .

بو چار يسلك اغتراب ايلديكى قيمتى تعريف وتوصيفى غير قابل عاشقانه بر بختيارلقله ايلك بهاره ايصال ايلديلر ايسه‌ده بر آره‌لق افتيمى كندى وجودينى بوقلايه‌رق وجود ايچنده بر وجود موجود اولديغنى اكلايوب رستمه دخى اخبار ايلدى . فقط بر قادينك مقدمهٔ حملنه اوقدر بيوك اهميتى ويريلور! بونك نتايجندن انديشه ايدلدكجه اونتيجه‌لرك هنوز پك بعيد اولديغى دوشونيله‌رك انديشه‌لر دخى تعديل اولنور . بناءعلى ذلك بو ايكى محب ومحبه‌نك مسعوديت عاشقانه‌لرى او ياز دخى مختل اولمدى . اردلقده بر سوز اچيلدقجه رستم :

— بورايه الثاوزاق ارناوت كويى بش نهايت التى ساعتدر . بر كيجه غيبوبت ايدى ويررسك واردقك كويده محصول محبتمزى دنيايه كتوررسك والسلام . بن ايسه على پاشادن هيچ بر وجهله عفوو مرحمت استدعاسنده بولنميه‌جغم دركار ايكن

بوفداكارلغی سنك ایچون اختیار ایدرك البته عفو ینه مظهر اولورم . اوله‌مز ایسه‌م سلانیكه حتی استانبوله قدر كیدر برلكده یاشارز .

دیمش و افتیمی دخی بوسوزه قناعت كامله ایله امنیت ایلمش اولدیغندن حلك نتایجی دخی بونلرك ذوقنی بوزه‌مامشدر .

رستم بك سولی ناحیه‌سنده هر نه قدر بر مأموریت مهمه ایله اقامت ایدیور ایدیسه ـ ده افتیمی ایله مخالصتی او درجه‌ده ایلرویه كوتورمش ایدیكه انجام كار بواپشی علی پاشایه دخی عرض ایدرك قز ایچون حما ـ یه‌سنی استدعایه ذهننده قطعیاً قرار ویرمش ایدی . لكن سولی ناحیه‌سنك احوال سیا ـ سیه‌سی كیتدكجه اهمیتنی آرتدیردیغندن رستم بكك و یردیكی قرارلر اجرا اولنه ـ میه‌جغنی افتیمی دخی كوردی اكلادی .

احوال سیاسیه‌نك كیتدكجه اهمیتنی آرتدیرمسی سولیوتلرك وقتیله بوچاریسه كوسترمش اولدقری خصومتك دها زیاده‌سنی فوتوسه دخی كوسترمكه باشلا ـ ملری قضیه‌سی اولمشدر . اختیاران مجلسنك بر اجتماعنده فوتوسك حتی بر درجه‌یه قدر اقرباسندن عد اولنان مارقو نامنده بر مبعوث تراندفیل ، دیمو ایله سوزی بر ایدرك فوتوسی ده سولی ناحیه‌سندن طرد ایچون اكثریت آرابی قزانمشلر ایدی . اكر پاپاس ساموئللك ممانعتی اولمسه ایدی ویریلان قراری موقع اجرایه دخی قویه‌جقلر ایدی . انجق پاپاسك رأیی مجلسك اكثریتندن دها زیاده قوتلی چیقه‌رق ویریلان قرارك اجراسنی تأخیره موفق اوله بیلمشدر .

بوكیفیت فوتوسك معلومی اولنجه كنج سردار :

— بن قائن پدرم قدر اعتدال دم اربا ـ بندن دكلم ! دشمنلرمك راحتی بوزلمسون دیه حلیم وسلیم یونمی بوكه‌رك چیقوب كیده‌مم . وطنمدن بنم بلكه نعشمی سوروب چیقاره بیلورلر .

دیه بتون قبیله‌سندن ماعدا دوستلرینه دخی خبر ارسال ایدرك مقاومته اوقدر مكمل برصورتده حاضرلانمش ایدیكه ایشك اصل بوجهتی پاپاس ساموئللك نظر دهشتنی آچدیغندن اختیار پاپاس بركون افتیمینك ساكن اولدیغی بوچاریس خانه‌سنه كلوب ، رستمی دخی اورایه دعوت ایدرك متهور فوتوسی بوعزمی اجرادن منع ایچون بكك معاونتنی التماس ایلمش ایدی .

رستم بالاخره افتیمی‌یی طولایسندن اقناعك اسبابنی استكمال ایتمش اولمق ایچون :

— پاپاس افندی ! دنیاده الك مختشم برآدم بن ایتمم ! علی پاشاكبی شدتلی بر آدمك تهورندن قاچوب ناحیه‌كزه التجا ایلمش اولدیغم حالده سولی ناحیه‌سنی

آلت اوست ایتمکه سبب اولدم . الده وطنپرور سردارلر بنم سببمدن طولایی ترك دیاره مجبور اولیورلر و یاخود مجبور ایدیلیورلر . بو یله وسیلهٔ فساد اولوب قالمقدن ایسه بورادن اصل بنم مندفع اولقلغم مرجحدر . غولوس اسکله‌سی ذاتاً قاچ کونلك یولدر . اورایه اینوب استانبوله کیده‌جکم . نافله بنی بو ایشلره قاریشدیرمیکز!

بوللو بر سوزه کیرشدی . پاپاس ساموئلك بو سوزده‌کی جدیتی نه درجه‌لره قدر روی امنیت کوستردیکی تقدیر اولنه‌مز ایسه‌ده هر حالده احوال داخلیه‌نك اهمیتی بو یله آرتمش اولدیغی بر زمانده فوتوسی یالکز براقق ادعا اولنان اخوت معنویه‌یه موافق دوشمیه‌جکنی رستمه اوزون اوزادی یه تفصیلات ایله اقناع ایلدی .

پاپاس ساموئل کیتدکدن صکره افتیمی دخی رستم ایله حسبحاله باشلادی . دیدی که :

— بکم ! بنم زمانم ده یاقلاشدی ایسه‌ده کور یورم که اوجه و یردیکمز قرار موجبنجه بورادن چیقوب ارناوتلغه یاخود استانبوله کیده‌میه‌جکز .

— نه‌دن کیده‌میه‌لم ؟ پاپاسك مخالفتندن طولایی‌می ؟ بن انك سوزلرینه اهمیتمی و یریرم ؟ سولیوتلرك مصالحه جیسی بن دکلم آ! بنم دنیاده برکسه‌دم وار ایسه او ده سنسك افتیمی !

— فوتوس ایله عقد اولنان قرنداشلغی خاطردنمی چیقاردك ؟

— خیر! خاطردن چیقارمدم . فوتوس بنم سوزمی دیکله‌دیکی مدت قرنداشلق باقیدر . اما « بنم بورادن نعشمی سوروکله‌یوب چیقاررلر » دیه متهورانه چوجقلقلرده دوام ایده کیدر ایسه بنم ده فوتوسه اتباع خصوصنده‌کی مجبوریتم نه سنك و نه ده بابامك ظن ایده‌جککز درجه‌ده واردمز!

— یوق رستم ! یوق! بن سنی مروتلی مرحمتلی بر رستم اوله‌رق کورمك ایسترم ! فوتوس حقنده ثباتسزلق کوستر ایسه‌ك بنم حقمده‌کی ثباتکدن دخی امین و مطمئن اوله‌مم .

بو یولده باشلایان سوز برچوق شعبه‌لره تشعب ایدرك اوزاندی . سولی ناحیه سندن چیقمامق و فوتوسدن آیرلمامق ایچون افتیمینك ایتدیکی اصرارلر رستمك پولتیقه‌سنه تمامیله موافق کلدیکی حالده رستمك ناز ایدوب طورمسی تازه اصل الده کیرلی انتریقه‌سنك اکلی بالی ایتمامك ایچون ایدی . لکن آره یرده بر ده وضع حمل ماده‌سی وارکه رستم بوندن دخی انتریقه‌سی ایچون استفاده ایده‌دی . افتیمی‌یه دیدی که :

— بورادن چیقوب کیتمك ایسته‌یشم یالکز سولیوتلر مخاصمه‌سی و فوتوس

مسئله‌سی ایچون‌ده دکلدر . اصل سنك ایچون افتیمی ! بونی بیلیورمیسك ؟
— بیلورم بکم ! فقط بن کندی چاره‌می بوله‌بیلورم . سن بنی دوشونمه اصل بیچاره فوتوسی دوشوك که بوقدر دشمنلره قارشو پك یالکز قالمشدر . انشته‌م بوچاریس بوراده اولسه ایدی نه ایسه نه ایدی !
— سن کندك ایچون هیچ برچاره بوله‌مزسك چاره بوله‌جغم دیه امرارمزی فاش ایده‌جك اولور ایسه‌ك اصل اوزمان فوتوسی‌ده کندیمزی ده بلایه دوچار ایتمش اولورز .
— بن هم کندیمزی بویله بر بلا احتمالندن قورتاریرم هم وضع حملمك چاره‌سنی بولورم . سن مراق ایتمه . بنی‌ده مراقدن قورتارمق ایستر ایسه‌ك وعد ایت که فوتوسدن ایرلمیه‌جقسك .
— جانم بووعدی‌نصل ایده‌بیلورم . بو ایشلر سنك اکلایه‌بیله جکك ایشلردن دکلدر .
— بن شونی بونی بیلم ! بو وعدی ایسترم ! بنم ایچون بو قدرجق بر تکلفده بولنمیه‌جقمسیك؟بن‌سنك ایچون هرتهلکه‌یی کوزه الدیر دیغم حالده ....
— طارلمه ! طارلمه ! طاریله جغنی کوردیکم آنده ثباته اصراره امکانم قالمز . ذاتاً سن رضی اولمدقدن صکره بنم ایچون شورادن شورایه قلدانمق ممکن اوله‌بیلورمی ؟ سن‌ده‌بنم ایله‌برابر کلملیسك که بن بورادن چیقوب کیده بیله‌یم .
افتیمی ایله و بریلان بو صوك قرار رستمی زیاده‌سیله سویندیردی . یالکز قزك وضع حملی ایچون نه‌چاره بوله‌بیله‌جکنی مراق ایلیور ایدیسه ده بر قاچ کون صکره او مراق دخی مندفع اولدی .
هیچ قادین قسمی بر شیئی یاپمق عزمنه دوشرده یاپه‌مز اولورمی ! اوچ درت کون صکره دیدیکمز زمانده افتیمی ماربولانك الندن طوتمش اولدیغی حالده رستمك یانته کلوب :
— وضع حملم ایچون چاره بوله‌جغم دیمه‌دمی‌ایدی ؟ ایشته سکا بر چاره‌که البته سن‌ده امنیت ایدرسك ؟
دینجه براره‌لق رستمك قورقوسندن بکزی صاب صاری اولدی ایسه‌ده لطیفه کو ماربولا بر قهقهۀ شوخ مشربانه قوپاروب :
— بن سکا دیمیورمی ایدم که افتیمی سندن قورقیور ؟ ایشته قورقدیغی بو ایدی رستم ! فقط بکزك صرارمسون ! بندن امین اول . سن قرنداشمسك افتیمی‌ده همشیره‌م ! بو سر یالکز سزك سرکز دکلدر . هپمزك مشترك اولدیغی برسردر .

واقعا سولیوتلر میانده عفوی تصوراولنه‌مه‌جق قباحتدن عد ایدیلیور ایسه‌ده بن ایکیکزك‌ده نه‌قدر صافی دل ذاتلر اولدیغکزی بیلدیکمدن بو حالدن طولایی هیچ بریکزی تعییب ایتمم !

دیه ایضاحاته کیریشدیکندن رستمك قلبنه امنیت واستراحت کله‌بیلدی .

مکر افتیمی ماریولایه کیدرلك اولا صورمش که :

— برسولیوت قزی شاید برآدمی سوسه واو آدمدن کبه قالسه بوعیبدن کندیسنی قوتارمق ایچون قارنته بر بچاق صوقوب چوجغی ده کندیسنی‌ده هلاك ایتمکدن بشقه برچاره اوله بیلورمی ؟

ماریولا بوسؤاله قارشو شاشروب قالمش ! وویره‌جك بشقه برجواب بوله‌مدیغندن :

— اکر چوجغك باباسی بوعاردن قورتلق ایچون ابوتنی انکار ایده‌جك اولور ایسه اوزمان سولیوت قزی بچاغنی اولا بو خائن بابانك سینه‌سنه صاپلایوب صکره کندی قارننه صوقار . بوصورتله غداری دخی جزاسز براقمز .

دیمش . لکن افتیمی :

— یاچوجغك باباسی انکار شویله طورسون بو بابالغی ایله افتخار ایدیور ایسه ؟ یااو قزجغز مجرد جانی کبی سودیکی برهمشیره‌دن بو عیبنی ستر یولنده برمعاونت کورمه‌یه‌جکی ایچون چوجغنی‌ده کندیسنی‌ده قربان ایدیور ایسه ؟

سؤالنی ایراد ایلدیکی زمان ماریولانك ایاقلری صویه ایره‌رك واغلایه‌رق افتیمی‌یه صاریلوب :

— افتیمی ! نیچون بکا بو خیانتی بو غدارلغی اسناد ایدیورسك ؟

دیمش و افتیمی کندی کوز یاشلرینی ماریولانك یاشلرینه قارشدیره‌رق اسرارینی کاملاً حکایه ایله وضع حمل ایچون معاونتنی طلب ایلمش !

ایکی همشیره دیمك اولان افتیمی ایله ماریولا ارەسنده مسئله‌نك بو درجه‌یه قدری اینجه کوز یاشی بهاسنه اوطورمش ایسه‌ده رستم کبی برکوزل قهرمانی سومسندن طولایی ماریولا همشیره‌سنی برکره عفو ایلدکدن صکره هرزمانکی شطارت شوخانه‌سنی تکرار اله‌ارق قهقهه‌لرله قاریشق سرزنشلری یاغمور کبی یاغدیرمغه و بولطیفه‌لریله افتیمی‌یی دخی کولدیرمکه باشلامش .

لطیف ماریولا ایچون دنیاده هرشیده برلطیفه عد اولنور ایسه‌ده رستم سولی طاغنری ایچون ماریولایی برخارقه عد ایلدیکندن آنك طرفندن ویریلان تأمیناته بادیٔ امرده تمامیله قناعت ایده‌مدی

ایسه‌ده ماریولا :

— سن کوله‌رکسو یلدیکمه باقوب‌ده‌می مستریح اولیورسک؟ بوایشی چوجقجه‌سنه‌می تلقی ایلدیکمی ظن ایدیورسک؟ اویله ایسه خطا ایدیورسک! رستم درت بش سنه اول ابتدا سزلک ارناوتلره بوزلدیغمز و متعاقباً انلری بوزدیغمز کون بن هنوز چوجق ایکن المده کی قلیجک تیموردن قبضه‌سنه طوغری سوز یلوب آقان قانلر آووجم ایله قبضه ارەسنده طوکوب قاله‌رق قلیج الیمه یاپشمش ایدی‌ده ینه کولیوردم . بن کولرم رستم! هرشیئه کولرم! دمنجک ماریولا ایله اغلاشدیغمز کبی بعض کره‌ده اغلایه‌جق بیله اولسه‌م متعاقباً ینه کولرم. فقط قهقهه‌لرم جدیتله تلقی اولنه‌جق ایشلرک جدیت حقیقیه‌سنی نظرمدن اسقاط ایده‌مزلر.

بوللو ایضاحاته کیریشنجه رستم ایچون آرتق امنیتسزلکه امکان قالمامش ایدی.

ایشته برکره ماریولا محرم اسرار ایدلدکدن صکره افتیمنک کیرلیجه وضع خجلنه چاره بولندیغی کبی برارەلق ینه ماریولا فوتوسی دخی هرمسئولیتدن بالطبع آزاده اولان مینی‌مینی یاوروجغه حامی ایتمک ایچون بوسره تشریك ایتمکه موفق اوله‌بیلمش ایدی. واقعا رستم الک زیاده فوتوسک حالندن خبردار اولمسنه اهمیت ویره‌رک قورقش ایدیسه‌ده هپ لطافتلی ماریولانک اثر فراست و ثمرهٔ فطانتی اوله‌رق فوتوس دخی رستمه تأمینات ویرمش وازجمله :

رستم! سن یانیه‌ده بندن هیچ برابیلک کورمامش اولدیغک حالده بنم ایچون جان فداسنی کوزه الدیرمش اولور ایسه‌ک بن سکا برافتیمی فداسنی کوزه آلدیره‌مز اولورمیم؟ مراق ایتمه قرنداشم اللهک تقدیری بویله ایمش! فقط بو سرک شیوعی بونجه خصملرمزه قارشو بزی بالکلیه مغلوب ایده‌جکندن کتم اسراره دردمز بردن چالشملی یز.

دیمسیله فوتوس طرفندن دخی رستمی تأمین ایدن سوز ایشته بوسوز اولمش ایدی.

رستمه قالسه ایدی طوغان قزجغزی بر آرناوت کوینه کوتوروب بر سود والده‌یه تودیع ایده‌جک ایدی. حتی فوتوس دخی بوتدبیری تحسین ایلمش ایدی. لکن کرک ماریولا وکرک افتیمی چوجقدن اوقدر مباعدته رضا کوسترمامکله اوجه کوردیکمز کبی برمغاره‌ده برکور دادی‌یه تودیعنه مجبور اولدیلر.

بو دادی بی پره‌وزه‌ده بولدیروب جلب ایدن دخی فوتوس اولمشدر. فوتوس ایله ماریولانک چوجغه ویردکلری

اهمیتك بروجهی دخی بونلرك تأهللری اوزرندن اوچ درت سنه زمان کچمش اولدیغی حالده هنوز چوجقلری اولمامش بولنمسی قضیه‌سیدر ·

ایشته طاغ باشنده‌کی مغاره‌ده اصحابنی کوروب دنلنیدمامسی ایچون برکوردادی‌یه تودیع ایدیلان شو چوجق حالجکزینه کوره بوحکایه‌مزك انك مهم اعضای وقعه‌سندن اولمق اوزره دنیا دنیلان شو دار مزاحم ومتاعبه قدم باصمشدر ·

❋ رستمك مطرودیت صحیحه‌سی ❋

رستمك اقتیمدن تولد ایدن و اسمی « مکرمه » تسمیه اولنان قزی ١٧٩٨ سنهٔ میلادیه‌سی اواخرنده دنیایه کلمش ایدی · بادئ نظرده بوقزجغز رستم ایچون بك بیوك برفلاکت کتوره‌بیله جکندن قورقلمش ایسه‌ده ماریولا ایله فوتوساك هیچ بر سولیوتك قبولی شویله طورسون تصوری بیله ممکن اوله‌میه‌جق برمساعده‌کارلق ایله بوچوجغی حمایه‌لرینه قبول ایتمش اولملری رستم ایچون اوقورقویی کرکی کبی تعدیله مدار اولمش ایدی ·

بواثناارده علی پاشانك یانیه‌دن کیجه غیبوبتنه برکیزلی سیاحتی دها وقوعه کله‌رك رستم بك ایله وقوعبولان ملاقاتده بوچاریسك سولی ناحیه‌سندن چیقمسی اوزرندن ـــ دنز کچمش بولندیغی حالده هنوز دیکر بررئیسك دخی اغترابنه رستمك موفق اوله‌مامش بولنمسی مقام سرزنشده درمیان ایدنجه رستم اخیرا فوتوسك دخی طردینه سولیوتلر طرفندن قرار ویرلمش ایسه‌ده انك اغترابی کندی منفعتلرینه خدمتدن زیاده مضرتلرینه خدمت ایده‌جکی ایچون بنه کندیسنك ممانعت ایتمش اولدیغنی پاشایه اکلاتمغه چالشمشدی ایسه‌ده علی پاشا ایشك بوقدر اوزانمسندن طولایی بردرلو ممنون اوله‌میوب بویله یللرجه بکله‌مکدن ایسه سولی اوزرینه بر هجوم دها ایتمکه مجبور اوله‌جغنی بیلدیردی ·

بومعند آدمی رأیندن دوندرمك نه‌قدر کوچ اولدیغنی رستم بیلور ایدی · آنجق درت بش سنه مدت چالشوب بوچاریس وفوتوس کبی ایکی نامدار سرکرده‌یی قویاً وقطعیاً اله کتورمش اولدقدن ماعدا دیکر بر ایکیسنی دها کندی پولتیقه‌سنه یاقلاشدیردقدن صکره پاشانك صبرسزلقله بوقدر ایشی بوزمسی اصلا موافق اوله‌میه‌جغنی عرض ایدرك کندیسنه بر قاچ ماه دها مساعده ویرمسنی رجا ایلدی · لکن بومدت ظرفنده سولی ناحیه‌سنی علی پاشایه تسلیم ایتك کبی بروعد قطعی ویره‌میه‌جکی دخی درکار ایدی ·

بناء علیه پاشایه دیمش ایدی که :

— بكا برقاج ماه دها مساعده و يرر-
ايسه‌كز حاضرلامش اولديغم ايشلرك
نتايج حسنه‌سنى نظر كزده مادهً اثبات
ايده‌جك آثار فعليه كوستره بيلورم ·
اما كوستره‌جكم آثار ايله اكتفا
ايتميوب‌ده محاربه افكارنده اصرار كو-
ستره‌جك اولور ايسه‌كز محاربه‌يى ممكن
دكل تصويب ورأى ايده‌مم · زيرا ايشك
كوجلكى شمدى‌يه قدر ايدى · بوندن صكره
هيچ كوجلك قالمامشدر · سوليوتلر سزلك
طوپراغكزه قطعا تجاوز ايتميه‌جكلردر ·
يالكز صبر لازمدركه بيكلرجه عسكرى
بوجنكاورلره قيرديرمقدن ايسه برطمله بيله
قان دوكمكسزين صبر ايله سوليوتلر ايله
برابر سولى ناحيه‌سنى اله كچيرمك بنجه
محققدر ·

احتمال كه بوامكان على پاشا نزدنده
دخى محقق ايدى · فقط سوزلك طوغريسى
سوليوتلرى بويله صلحاً واتفاقاً اله كچور-
مكدن ايسه حرباً مغلوب و مقهور ايتمك
جهتنى ترجيحده بولنيور ايدى · اما بو
رجحانى رستم بككه كوسترمدى · شمديلك
برقاج آيدن عبارت اولمق اوزره ايستديكى
مهلتى و يرمكه لزوم كوردى ·

بوملاقاتدن حين عودتنده على پاشانك
رستمدن عدم ممنونيتى پك آشكار كورلديكى
كبى رستم دخى پاشايه قارشو غايت دلكير
اوله‌رق عودت ايلدى · حتى طبعنه
و طورينه عارض اولان تغير افتينك
دخى نظر دقتنى جلب ايتمكله بيچاره
قز :

— نه فوتوس ايچون بر فنا خبرمى
ايشتدك ؟ نه‌دن طورك متغيردر ؟

ديه استيضاحاته كيريشديكى حالده
رستم كتم حقيقت ايچون يالانلر بولوب
ايراد ايدنجه‌يه قدر بايغى زحمت چكدى ·

بعدما كنج ارناوت پاپاس ساموئل ايله
مناسبتى آرتديروب اوجن فكرلى اختيارك
امنيتنى قزانه‌بيلك ايچون على پاشا عليهنه
آچيقدن آچيغه زباندرازلغه باشلادى ·
ازجمله برمذاكره‌سنده ديمش ايدى‌كه :

— بو آدمك شدتى يالكز كنديسنه
تابع اولانلر ايچون دكل ينه كنديسى
ايچون دخى پك تهلكه‌ليدر · حقيقت
چاوللاس كبى فوتوس كبى بعض رؤسايه
على پاشا ايله اتفاقك تحريكات اجنبيه‌يه
قاپلمقدن خيرلو اولديغنى سوز صره‌سى
كالدكجه سويلمش ايدم اما بن‌ده بو سوزمدن
پشيمان اولمغه باشلادم · بن يانيه‌ده ايكن
بعض ارناوت رؤساسى على پاشادن
خشنودسزلق كوستره‌رك انك عليهنده
براتفاق عقدى لزومنى بكا ضمناً اكلاتورلر
ايدى‌ده بنى مستعد كوره‌مدكلرى ايچون
تماميله امنيت ايده‌ميوب آچيله‌مزلر ايدى ·

بن سزلك يركزده اولسه‌دم بركره بو مير -
كزده‌لري يوقلامه ايدرك انلردن ال طوتمق
ممكن ايسه طوتار ايدم .

بوندن اول دخي بعض مسيلرك واغالرك
علي پاشادن ممنون اولمدقلري حقنده پاپاس
ايله سبق ايتمش اولان مكالمه‌ده پاپاسك دخي
رستمي تصديق ايتمش ونفسي رستمه شو سوزي
سويلمك جرأتني ويرديكي كبي اوزمان پاپاس
برات دسپوطنه بر مكتوب يازه‌رق اخيرا
برده موافق جواب المش بولنمسيله رستمك
بودفعه‌كي سوزي دخي تمام موسمنه راست
كلدي . پاپاس ديدي كه :

— برات پاشاسي جزئي برفرصت
بولسه علي پاشا ايله جنكه‌قدر واره‌جقدر .
چكنرده بوني بكا دخي سويلمش ايدي . اندن
صكره بر مكتوب دها الدم . اكر بز
براتليلره دوستلق تكليف ايده‌جك اولور
ايسه‌ك انلر طرفندن قبوله مسارعت ايديله‌
جكي محققدر . لكن آه ! ....

— نه دن آه ايديورسكز ؟ ايش بوقدر
محقق اولدقدن صكره نه انديشه قالور ؟

— نه انديشه‌مي قالور ؟ بوچاريس
نره‌ده ؟ بوچاريس بو كونكي كونده علي
پاشانك المكني يييورمي ؟

— بوندن طولايي قباحت كيمكدر ؟
بنده سزلك دكلمي ؟ يالكز بوچاريس دكل
آزقالدي فوتوس دخي كيديور ايدي .

ذكي پاپاس ديك ديك رستمك يوزينه
باقدي . كمال كين و غضبله بر قاچ صولوق
آلدقدن صكره ديدي كه :

— رستم بك ! بني ده الداته‌بيلمك
اميدنده‌ميسك ؟

— بن كمسه‌يي الداتمدم والداتمق
ايستميورم كه سني ده الداته‌يم !

— بوچاريسي فوتوسي سن الداتدك !
سنك بوراده اقامتك نه‌يه دكلدر بكم !

— اويله ايسه امين اول كه بوچاريسي
فوتوسي كيم آلداتمش ايسه سني ده آلداتيور !
حتي الداتمشدر بيله !

— اونه ديمك ؟

— شوديمكدركه بوچاريسي بورادن
قاچيرن نه سزلك سوليوتلرك شدتيدر بوشدت
فوتوسي دخي قاچيره‌جقدر بشقه‌لريني ده
قاچيره‌جقدر . نهايت سز علي پاشا ايله
اتفاقدن قورقديغكز حالده نصفكزي
اكا التجايه مجبور ايده‌جكسكز . نصف
ديكركز ايسه علي پاشانك
سوق ايده‌جكي قوته مقاومت ايده‌ميه‌
جكندن نتيجهٔ حالده كنديكزي محو
ايتمش اوله‌جقسكز . بنم تأسف ايتديكم بر
شي وار ايسه اودخي سزلك بوخطالركزدن
علي پاشانك استفاده ايتمسي قضيه‌سيدر .
ميدني پشايه آچيق براقيوبده آنك
خلافكيراني اولان بكلر پاشالر ايله دوستلغي

ايثرو يه كوتوره جك اولسه كز على پاشا سزكله محاربه ايله ايده جك اولسه رؤسا طرفندن مخالفت كوره رك مقتدر اولهمز . بنءعليه آه ايده جك ايسه كز ايشى پاكلش كورمكده بولنديغكزه آه ايدكز . يوقسه نتوسه بوچاريسه رستمه بيهوده برد قباحت بولميكز .

رستمك بوجرأتلى سوزلرى پاپاسك نظر دقتنى جلب ايلديكندن بعدما پاپاس افندى آرناوتلقده بولنان روم پاپاسلرى ايله مخابره يى آرتديردى . بونلر كندى مملكتلرنده كى ارناوت رؤساسيله كيزليجه مذاكره يه كيرشدكلرندن همان كافه سنى على پاشادن بيزار بوله رق كيفيتى ساموئله يازيورلر ايدى . بومخابراتك دلالتندن ساموئل رستمك مطالعاتنى كيتدكجه طوغرى بوله رق انك حقنده كى امنيت والتفاتنى آرتديريور ايدى . نهايت ايش بردرجه يه كلدى كه پاپاس ساموئل فوتوسى خلافنه قارشو آچيقدن آچيغه التزام ايليه رك فوتوس دخى بوموفقيتك رستم يوزندن حصوله كلديكنى كوروب اكا كوره منتدارى قالمغله شوحالده رستم بر طرفدن پاپاس وديكر طرفدن فوتوس نظرنده كى اهميتنى ارتديردقجه ارتديرمغه باشلادى .

دلونيه كبى برات كبى اوخرى كبى ارناوتلغك باشليجه نقطه لريله سولى ناحيه سى ارهسنده اك اوزاق طريق مخابره ايكى اوچ كونلك يول اولديغندن وعلى پاشانك يانيه واليلكى ديمك پاره وعسكر النه بيله جك يرلرك كافه سنى بالكليه صو يوب تخليه ايدرجه سنه تكليفات طاقتفرسا ايله دائما تزييد قوته چالشمقدن عبارت بولنديغندن پاپاس ساموئلك بربچوق ايكى آى دوام ايدن مخابراتى نتيجه سنده براتدن ايكى ارناوت كله رك برات پاشاسى ايله سوليوتلر ارهسنده دوستلق ايچون بسا كتوردكلرى كبى بالخاصه دلونيه دن بريسى روم اوچى ارناوت اولمق اوزره درت مبعوث كلوب دلوينو بكنك سوليوتلره اصلا قليچ چكميه جكى حقنده كى يمينى تبليغ ايلدى . وشايد على پاشا برزمان دلوينو اوزرينه هجوم ايده جك اولور ايسه بشيوز سوليوت جنكاورينك يارديمه كيتمسى حقنده كى شرطنى ده سوليوتلره قبول ايتديروب بوبابده سوليوتلرك يمينى تبليغه ده رؤسادن ديمو كوندرلدى .

بوديمونك هانكى ديمو اولديغنى طانيورز يا ! رستم عليهنه الك اول اظهار عدوان ايدن ديمو وتراندهفيل نامنده كى ايكى رئيسك بريسيدر كه دلوينو بكى ايله عقد ايديلان شواتفاق اوزرينه اودخى بعدما رستمك دوستى اولمشدر .

ارناوت رؤساسيله سوليوت رؤساسی ارەسنده بو دوستلقلری و اتفاقلری وجوده كتورمكدن رستمك مقصدی نه اولدیغی اوزون اوزادی یه شرحه احتیاج كورلمز ظن ایدرز . فطانتلی رستم سولیوتلر ایله محاربه نك عدم لزومنه دائر اولان فكری بویله ارناوت رؤساسنه قدر تعمیم ایلرایسه حین حاجتده علی پاشانك محاربه حقنده كی افكارینه معارض چیقه جق بر قوت پیداسی ایچون بو تدبیرلره لزوم كورمكده ایدی . لكن فوتوس و دیمو ایله برده علكسی نامنده كنج بر سرداردن مركب عقد اولنان بر انجمن مشاوره ده رستم برات پاشاسی و دلوینو بكی و متعاقبا سولیوتلر ایله اتفاقه ارزو كوسترن پارامیتیا اغاسی و قونیسه پولیس اغاسی كبی ارناوت رؤساسیله اتفاق خصوصنده غایت احتیاطلی طورانمق لزومنی درمیان ایدرك دیدی كه :

— بزم پاپاس ساموئل پك وسوسه لی برآدم اولدیغندن كندیسنه قولای قولای مرام اكلاتیله میور . برده دائما افراطدن تفریطه و تفریطدن افراطه آتلادیغی ایچون هیچ بر رأی و حركتنده اعتدال كورولەمیور . بو ارناوت رؤساسیله دوستلق و اتفاقی آچیقدن آچیغه میدانه اورمق علی پاشایی قوشقولندیرمزمی ؟ صكره انك حشمنی كرك دوستلرمزك اوزرینه وكرك بزم اوزرمزه جلب ایتمكه سببیت كوسترمزمی ؟ بكا قالور ایسه بر یاندن علی پاشانك قورقوتدیغی ارناوت رؤساسی ایله اتفاق، قوت ویرملی و دیكر طرفدن پاشایی دخی الداتملی یز . الداتملی دكل بلكه دفعاً لشره اصل اكا مداهنه ایدرك ممكن ایسه جداً اتفاقنی قزانملی یز .

كنج ارناوتك بو رأیی حقیقةً آرای مقبوله دن اولمسیله فوتوس و دیمو و علكسی پاپاس ساموئلی دخی بو رأیه جلب ایدرك علی پاشا نزدینه التی مبعوث اعزامیله چوبان ارمغانی چام ساقزی قبیلندن اوله رق بعض هدایا تقدیم ایلدیلر و كیدنلر پاشا طرفندن كلی هدایا ایله عودت ایتدیلر كه بوحال رستمك پاشایه ویرمش اولدیغی امیدلری قوتلندیره جك احوالدن اولدیغنه شبهه ایدیله مز .

الحاصل رستم شو صورتله بر قاچ آی ظرفنده آرتدیردیغی غیرت [illegible] سولیوتلر نزدنده كندی اهمیتنی تزیید ایله برابر كندیسنه اصل مقصد ایدندیكی ایشده یعنی سولیوتلر ایله ارناوتلر ارەسنده محاربه نك منع ایدرك بورالرده [illegible] ارناوتلك اداره سنده صلح و اتفاق ایله الحاق مسئله سنده موفقیتك تقربنه كندیسی دخی [illegible] ممنون اولمغه باشلامش ایكن علی پاشانك

برعجله‌سی دهاوقوعه کلمکله بیچاره دلیقانلی‌یی یکیدن یأسه دوشورمشدر . شویله که :

پاشا ایله رستم ارەسنده اخیراً بر کیجه ملاقاتی دها وقوعه کله‌رك علی پاشا رستمه دیدی‌که :

— یکنلر ده ویردیکك سوزی طوتدك ! ایتدیکك تعهداتی بردرجه‌یه قدر یرینه کتوردك ! بوچارپس المزده اولدیغی کبی فوتوس و دیمو وعلکسی دخی المزده دیمکدرلر . شمدی یپیله‌جق ایش یابونلری‌ده بزم طرفه جلب ایدوب سولیدن چیقارمق ویاخود بز سولی‌یه هجوم ایلدیکمز زمان بیطرف طوردیرمقدر .

هجوم سوزی رستمك کوزلرنده بر آتش پیدا ایلدی کمال خلجان ایله صوردی‌که :

— هجوم ایلدیکمز زمانمی ؟

— نه ظن ایلدك یا ؟

— امان افندم ! سولیوتلرك نصفنه قریب برمقداری‌نی عادتا کندیمزه دوست ایتدکدن صکره‌می بوهجوم ؟

— اك مناسب زمان بو زمان اولمزمی ؟

— جانم ! مقصد طبیعتیله حاصل اوله‌جق ایکن نه جنکه نه‌زوده‌قلور ؟

پاشا دخی غضبلندی ! دیدی‌که :

— بوسولیوتلرك کوکنی قیرمقدن صکره بزه تابع اوله‌جقلرینه سن کرچکدن ایناتیورمیسك ؟

— بنم کرچکدن ایناته‌مدیغم برشی‌وار ایسه او دخی سولیوتلر اوزرینه هجوم لزومیدر . ایشته بن یالکز بو لزومه ایناته‌مم .

— رستم کرچکمی سویلیورسك ؟

— بوندن التی یدی سنه مقدم اولسه ایدی بلکه بوقدر کرچك سویلمز ایدم . فقط بن یدی سنه سولی طاغلرنده پصلانوب چالشدیغم چبالدیغم حالده نهایت مقدما کوریلان مغلوبیتك تکررندن عبارت قاله‌جغنه هیچ شبهه‌م اولمیان بر هجومی نصل تجویز ایدرم .

علی پاشانك چهره‌سی چاتندی . او اره‌لق بربلوط التندن چیقان آی صولغون ضیاسیله بومدهش چهره‌یی آیدینلاندیر . دیغندن رستم چهره نك چاتقنلغی پاشانك نه‌درجه‌لره قدر غضبلندیغنه دلالت ایلدیکنی اکلایه‌رق یاغی قورقدی ایسه‌ده برهجوم رأینی تصویبدن قورقسنه نسبتله بوقورقو هیچ منزله‌سنده قالدی .

مخوف پاشا النی پالاسنك قبضه‌سنه قویه‌رق صوردی‌که :

— رستم ! بن سولی ناحیه‌سنه هجوم ایده‌جك اولور ایسه‌م بوحرکتمی تصویب

اتمیه‌جکمیسك ؟

— الکزی قبضه‌یه قویه‌کز بکار ایکزی تهدید ایله قبول ایتدیرمك ایچونمیدر؟ هیچ بر تهدیددن قورقامغی بنده سزدن اوکرندم . اوت پاشام ! تصویب اتمیه‌جکم .

— هجومده برابر بولن دیه امر ایدر ایسه‌م بو امری ده قبول اتمیه‌جکمیسك ؟

— یدی‌سنه اول اولسه ایدی قبول ایدر ایدم ! یدی سنه‌لك امکارمی کندم بر باد اتمش اولمامق ایچون قبول اتمیه‌جکم .

— سنی دیك باشلی سنی !

دیه علی پاشا پالابی صیبرر صیبرمز رستم سولی طاغلرنده ارتدیرمش اولدیغی چویکلکی ایله پره کبی صیچرایوب بر بچق آدم بویی ارتفاعنده‌کی برقیانك اوزرینه چیقدی‌که ذاتاً اورایه کلدیکی زمان بو قیانك اوزرندن اینه‌رك کمش اولدیغی جهتله طریق رجعتی دخی بوقیانك اوته طرفنده ایدی .

بوموقع سلامته جان آتنجه اختیار پاشانك اورایه چیقه‌میه‌جغنی حکم ایدرك طوردی . دیدی‌که :

— اوزرمده حق نعمتکز اولمیوب‌ده سزه وقتیله « پدر » دیمامش اولسه ایدم سلاح چکمك نصل اوله‌جغنی کوسترر ایدم . فقط سلاح غدرکزه کوکس آچوب بیون اکه‌جك قدر مسکین دخی دکلم !

— دها سو یلیور ایدیمز !

دیه علی پاشا طبانجه‌یه طوراندی ایسه‌ده رستمك طاش ارقه‌سنده کیزلی اولدیغی کورنجه اوره‌میه‌جغنی کوروب یأسنی آرتدیردی . رستم دیدی‌که :

— اوت ! دها سو یلیه‌جکم ! سو یلدیکمه ممنون دخی اولملی‌سکز ! سزك یا احسانکزی اومان و یاخود قهرکزدن قورقان مداهنلرکزدن دکلم . صادق دوستلرکزدنم . سولیوتلره دوستلقله اتفاق ایله مالك اولقدن عاری ایدیو-سکز ؟ او یله ایسه هجومکزی قهرمانجه ایدکز ! بنی مردار جاسوسلر کبی برقاج رئیسی اغفاله آلت ایدینوب‌ده انلری الله الدقدن صکره خدعه‌کارلر کبی هجوم اتمیکز !

— اوت ! قهرمانجه هجوم ایده-جکم ! یکرمی بیك عسکر طوپلایورم . هم غلبه ایتدیکم زمان سوکیلی قرنداشك فوتوس ایله سنی قارشو قارشویه آصه‌جغم !

— غلبه ایتدیککز زمان ! دکلمی ؟ اولا غلبه ایدکزده سوکیلی قرنداشم فوتوس ایله بنی قارشو قارشو یه‌می ارقه ارقه‌یه‌می آصه‌جغکزی صکره دوشونکز !

علی پاشا اطرافنده‌کی چالیلری طرفن-قلریله یولوب چیقاره‌جق درجه‌ده بر

غضب ایله دوندی کیتدی. رستم دخی کلدیکی یولدن عودته باشلادی. ایکی بیك آدیم قدر یورودی ایسه ده دلیقانلیده غضب ویأس او درجه‌لرده غلبه ایتمش ایدی که بر [illegible] یسنه ایکییوز آدیم قدر بیله کلمدی!

دیر ایکن چالیلر ارەسنده بر خشلتی ایشتمسونمی؟ همان ایکی دیزی اوزرینه اوطوردی! طبانجه‌لری ایله پچاغنی چیقاروب اوکنه قویه‌رق کاه کندیسنی ستر ایچون بره قدر قپانمغه وکاه خشلتی‌یی ایدن کیم اولدیغنی کورمك ایچون کمال احتراز ایله باشنی قالدیروب اطرافنه باقمغه باشلادی.

چالی ایچنده‌کی حرکتی ایدن بلا احتراز کندیسنی چالیلردن قورتاروب تقربه چالیشیورایدی. رستم انی کورنجه طبانجه‌نك برینی قوروب نشان وضعیله کلانه طوغری طوغرلتدی. اکر «رستم! رستم! قورقه! بنم!» دیه برسس کلسه وصدا افتیمك صداسی اولدیغی اکلاشلسه ایدی همان آتش ایده‌جکی محقق ایدی.

قالدیرمش اولدیغی طبانجه‌یی ایندیره‌رك کندیسی دخی ایاغه قالقدی. افتیمی تاپانی باشنه قدر صوقلدقده رستم دیدی که:

— سنك بوراده نه ایشك وار؟

— آه رستم! سنی تعقیبه کلدیلر!

— کلدیلر ایسه‌سکا نه؟

— نصل بکا نه! سکا برفنالق ایدرلر ایسه بن‌ناپاپه‌رم؟

— بکا کمسه فنالق ایده‌مز! اوزی طوغری اولان برآدم هیچ برشیدن قورقمز!

— سن بویله کیجه وقتی نره‌یه کتمش ایدك؟

— بنی استنطاقه سنك نه‌حقك واردر؟

— جانم نه‌دن بوقدر حدت ایدیورسك؟ ایشك نه‌دن عبارت اولدیغنی بن‌ده اکلامه‌یمی؟

— یاربن اکلارسك! هایدی شمدی کیت فوتوسه دیکه چارچابق پاپاس ساموئلك مناسترینه کلسون زیرا بن‌دخی اورایه کیدیورم.

بیچاره افتیمی حالك حقیقتندن خبر الەمدیغی جهتله اکرچه مراقی باقی ایسه‌ده رستمك «پاپاس ساموئلك مناسترینه کیدیورم» دیمسی بیچاره‌یی اینجه متسلی ایتمش ایدی. زیرا رستمك تعقیب ایدلدیکنی کوردیکی زمان بیچاره‌یی تعقیب ایتدیرن‌ینه پاپاس ساموئل اولدیغنی آدملر ینی کوروب طانیمسندن اکلامش ایدی. رستم بویله تلاشلیجه عودتله طوغریجه پاپاسك

مناسترينه كيده‌جكنى سويلينجه ايديلان تعقيبك بر تعقيب خصمانه اولماسى احتمالى خاطرينه كلمش و بو تعقيبدن رستمى وقتيله خبردار ايتمك ايچون كيجه وقتى يولره دوشمش اولمسنه لزومسزلق حكمنى ده ويرمش ايدى .

حقيقت حاله كلنجه : انى بز خبر ويره‌لم كه پاپاس ساموئل رستم ايله برزماندنبرى مناسبتى بولنه‌قويمش ايسه‌ده بو وسوسه‌لى آدمك رستم كبى بر يبانجى‌يه اوبله امنيت كليه ايله امنيت ايتمسى ممكن اوله‌ميه‌جغندن دليقانلينك حركات و سكناتنى اوزاقدن اوزاغه تدقيق ايچون بعض كمسه‌لرى مأمور ايلمش ايدى .

اوچ درت كونده بركره رستمك كور دادى نزدينه كيده‌رك قزى مكرمه‌يه خدمت ايتمسى معتادى دكلميدر يا ؟ كنديسنى كوزليانلر اغلبيتله كيجه‌لرى ايفاى وظيفه‌يه كلدكلرندن ورستم ايسه اكثريا اقشام صولرى قرارز قرارمز يوله چيقديغندن كوزجيلرك ورودندن اول چيقوب كيتمسى بونلرك صباحه قدر بيهوده يره بكله‌ملرينى موجب اولقده ايدى .

نهايت بردفعه‌سنده كوزجيلر رستمك كيجه فونوس خانه‌سندن چيقوب افتمى خانه‌سنه اوغرايه‌رق بعده طاغه طوغرى اوزانوب كيتديكنى كورمرى ايله پاپاسه خبرويردكلرندن او كيجه‌دن صكره پاپاس رستمى دها اهتماملى كوزتمكه باشلامش ايدى . بناءً عليه صوك دفعه‌سنده ملاقات تكليفى على پاشا طرفندن وقوعبولمغله رستم او ملاقاته كيدر ايكن كورلمش و كنديني تعقيب ايدنلر رستمك التجا ايلديكى طاشه قدر وارمش ايسه‌لرده على پاشا ايله ايديلان محاوره‌يى ايشيده‌ميوب يالكز رستمك طاش اوزرنده سويلديكى صوك سوزلرى ايشتمشلردر .

بركت ويرسون ياخود حيفا كه بو سوزلر نزجه سويلندكلرندن پاپاس ساموئلك جاسوسلرى بونلرى ايشتمشلر ايسه‌ده هيچ برشى اكلاماه‌مشلردر .

❋ ساموئلك مناسترى ❋

شمدى‌يه قدر بر ايكى يرده دوشن مناسبتلر اوزرينه پاپاس ساموئلك مناسترينى قاله المش ايسه‌لرده بو مناستر سوليوتلر تاريخنجه الك مهم بر موقع اولديغندن بونك نصل بر مناستر اولديغنى قارئلرمزه تعريف ايتمكه جداً لزوم واردر .

مناستر نفس سولى قريه‌سى ايله كيافه قريه‌سى آره‌سنده اولوب ذاتاً ايكى قريه‌نك برى برينه مسافه‌سى سير عادى ايله ايكى بچق ساعتدن عبارت بولنديغى جهتله مناستردن هر ايكى قريه‌يه بر ساعت و بر چاريك مدت ظرفنده كيديله بيلور

ایدی ·

بوکیدیشده سیرعادی دیمشمزك سببی واردر · او سبب دخی طاغ یوللرنده یبانی کچی کبی یورویشلری حیرت افزای عقول اولان سولیوتلرك حین اقتضاده ایکی ساعتلك دنیلان مسافه‌لری عادتا اوچ چاریکده قطع ایده‌بیله‌جکاری قضیه‌سندن عبارتدر · کیافه قریه‌سنده برسولیوته :

— پاپاس ساموئلك مناستری نره‌ده؟

دیه صوره‌جق اولسه‌کز بلا تردد:

— نا ایشته شوراجقده!

جوابنی ویرکه بو دخی مسافهٔ مذکوره نك کندی نظرنده هیچلکنه دلالت ایلر·

اما « پاپاس ساموئلك مناستری » دنیلدیکی زمان نه اکلارسکز؟ شویله چوردنچوپدن و یاخود کارکیر اوله‌رق درت دیوار ایله برسقفدن عبارت معبدمی؟ هیهات!

بومناسترك موقعی برتپه‌درکه ساموئل مناستری اورایه انشا ایتدیرمزدن اول سولیوتلر اکا « آی‌نیقولاتره‌پزه‌سی » دیرلر ایدی· « تره‌پزه» اطلاقنه سبب دخی تپه‌نك تمام اوزری درت کوشه برعرصه تشکیل ایتمسندن ناشی اولوب بو دوزلك اطراف زمیندن یکرمی مترو قدر مرتفع بولنور ایدی· امادرت طرفی یالچین قیاکه تپه اوزری براز چقورلاتیله‌جق اولسه طبیعی برقلعه‌حالنی آلور ·

پاپاس ساموئل سولیوتلر نزدنده نفوذینی ارتدیروب پوله ماق عنوانی ایله ارزاق و مهمات محافظه‌سنی کندیسنه توديع ایتدیردکدن‌صکره بوتره‌پزه‌نك درت کوشه‌سنه اون مترو قطرنده و ایکیشر مترو ارتفاعنده برقوله انشا ایتدیردی· قوله‌لرك ارەسنه بویلو بو ینجه ینه ایکیشر مترو ارتفاعنده دیوار چکدیردی که کرك قوله‌لروکرك دیوارلر مزغاللر ایله مجهز اولدقلرندن آی نیقولا تره‌پزه‌سی بر « قیامت قلعه‌سی » صورتنه کیردی · بوندن اول دخی‌خبرویرمشمی ایدك بیله‌میزو یرمامش ایسه‌ك شمدی‌خبرویره‌لم‌که سولیوتلر نزدنده ساموئلك بر اسمی دخی « قیامت » در·

ذکر اولنان دیوارلرك ایکی مترو قدر ایچ طرفنده درت ضلعدن عبارت شکل مستطیلده بر دیوار دها چکیله‌رك او دیوارلرك ایچ طرفلری ذخیره انباری اتخاذاولنمش‌ایدی· اما بومربعی یکپاره بر انبار ظن ایتمامیدر · او مربعك ایچنده بر مربع دها فرض ایتملیدرکه انبار اتخاذاولنان محل ایشته بوایکی مربعك ارەسی اولوب ایچ مربعك درونی دخی بر کوچك مناستر صورتنده تنظیم اولنمشدر· انبارك طیش دیوارلری مزغاللی اولدقلری کبی ایچ

دیوارلری دخی مزغاللی اولدقلرندن بوحالده خارجدن وقوعبوله جق هجومه قوله لردن وطیش مزغاللردن مدافعه ایدیله رك دشمن بونلره ظفریاب اولور ایسه کندیسنی انبارك طیش دیواری قارشوسنده کی مزغاللر مقابلنده بوله جق ایدی • فرض ایده لم که اوراده دخی غالب چیقه رق دشمن انبارلره کیردی • نهایت مدافعلر الك اورته یرده کی مناستره التجا ایله انبارلر ایچنده کی دشمنه دخی صوك خط مدافعه دیمك اولان کلیسا مزغاللرندن قورشون یغدیره جقلر ایدی •

پاپاس ساموئلك منستری دیمك نه دیمك اولدیغی اکلاشلدیمی؟ مستحکم بر انبار! برقلعه! جبخانه دخی نا اورته یرده کی مناسترك التنه حفر اولنان مخزنده محفوظدر •

«سولی ناحیه سنه کیتسه کزده بومناستری کورسه کز» دیر ایدك اماشمدی اومناسترك یرنده یالڭز اسمکده در • زیرا بومناسترشمدی تخطری انسانك طمرلرنده کی قانلری قوروته جق بر صورت مدهشه ده برهوا یه اوچمشدر که حکایه مزده صره سی کلدیکی زمان تفصیل اولنه جقدر •

علی پاشا ایله صوك ملاقاتی کیجه سی رستم بكك « پاپاس ساموئلك مناسترینه کیدیورم » دیدیکی بر ایشته بوراسیدر • واقعادیدیکی کبی طوغرنجه اورایه وواردی • حتی پاپاس افندینی اویانق بولدی • سببنی سویلمك اقتضا ایدرمی؟ رستمی تعقیب ایتمش اولان آدملر حالایانده ایدیلر •

رستم پاپاسك حضورینه چیقدیغی زمان بالطبع تلاشلی وطوری متغیراولدیغی کبی پاپاسك چهره سی دخی بم بیاض اولدیغنه دقت اتمش ایدی • آق صقالی تتره یه رك پاپاس صوردی که :

— خیر اوله رستم بك! زیارتدن مقصد!

— تنها قالمه لی یزکه عرض ایده یم!

خیر اوغلم! بك یکه مداکره ایده جك زمانلر بشقه زمانلردر! شو زیارت ومکالمه مزده شو آدملرك یانمزده بولنمسنه مساعده ایت!

— اما سویلیه جکم شی غایت مهمدر!

— بوآدملر دخی غایت امیندرلر!

— اویله ایسه سویله یم! بن شمدی علی پاشانك یانندن کلیورم!

کرك پاپاسده وکرك یانندهکی اوچ آدمده حیرت علامتلری!

رستم سوزنده دوام ایلدی • دیدی که؛

— بوندن بر بچق آی قدر اول کیزلیجه بکا ایکی ارناوت کوندره رك قصورمی عفو ایده جکنی وبنی کورمك ایستدیکنی بیلدیرمش ایدی • ایناوب امنیت

ايده‌مامش ايدم . برقاچ دفعه دها مخابره ايدرك نهايت بكا برضررى ايريشميه‌جكنى بسا ايله تأمين ايلديكندن .....

اختيار پاپاس كولمه‌دى . ديدى‌كه :

على پاشانك بساسنه اعتماد اولنورمى ؟

— اعتماد اولنه‌ميه‌جغنى بيليور. ميم يا ! حاصلى بسا ايله تأمين ايلديكندن شورايه سولى چكيدينه قدر بالذات كنديسى كلوب مكالمه‌يه قرار ويرلدى . مرامى نه اولديغنى اكلامق ايچون كيتدم ايسه‌ده تا يانئه صوقليوب هانيا اوراده يكپاره قيادن عبارت بر يوكسك سكى يوقيدر ؟ هانيا التندن دره آقار ؟ ايشته اوسكينك ياريسنه قدر اينوب بيوجك بر طاشى سپر اله‌رق قونوشمغه باشلادق ! بوچاريس ايله يانده‌كى آدملره معاش و يرديكى كبى كند. يسنه تابع اوله‌جق سائر رؤسايه دخى ايستدكلرى قدر پاره ويره‌جكندن بحث ايله انلرك اغفالى خدمتنى بكا توديع ايتمك ايستدى .

— اى ؟ ! .....

— كنديسى دخى اون بش يكرمى بيك عسكر ايله هجوم ايده‌جكندن بو هجومده كنديسنه تابع اوله‌جق سوليوت رئيسلرى احيا ايديله‌جك و تابع اولميه‌جق اولانلرك كافه‌سى كسيله‌جك ايمش !

— اوله‌بيلور يا ! نهايت نه جواب ويردك ؟

— بن ديدم‌كه سوليوتلر ايله مردانه براتفاق ايدرك دوست دوسته قومشوجه. سند معامله ايله چكنمك ايسترايسه سوليوتلر حاضردر . يوقسه قرنداش كبى چكنديكم رؤسايه خيانت ايتدكلمك احتمالى يوقدر . بنى ايستديكى يوله كتوره‌ميه‌جكنى اكلا. ينجه پاشا حدتلندى اولا پالاسنى چكوب اوستمه يورودى ايسه‌ده بن طاشه طرما. نوپ دها يوكسك بر يرده سپر آلدم . اورايه‌قورشون يتشديرمك ايچون طبانجه. سنى چيقاردى ايسه‌ده بنم قولاقلريمى بيله كوره‌ميوركه آتسون! اوايسه آوجى اوكنه كلمش كيك كبى قارشومده ايدى . ايستمش اولسه ايدم بر قورشونده جاننى آلور ايدم . فقط بابا ديمش اولديغم برآدمه سلاح چكمك ايستمدم .

— كاشكى ايستمش اولسه ايدك !

— اوقدرى المدن كلمز ! بن نانكور برآدم دكلم ! نهايت كمال حشم و غضبله دونوب كيدر ايكن قريباً يكرمى بيك عسكر ايله كله‌جكنى و بزه غلبه ايلديكى آنده فوتوس ايله بنى قارشو قارشويه آصه‌جغنى وعد ايدرك چكلدى كيتدى .

پاپاس افندى سكوته واردى . درين درين دوشونمكه باشلادى . يانده‌كى

اوچ آدمك حيرتى ارتدقجه آرتيور ايدى . نهايت پاپاس باشنى قالديروب ديدى كه:

— طوغرى يلقله كنديني قورتاردك رستم ! ايشاك طوغرى يسنى سويلدك! بن بوملاقاتكزدن خبردار اولمش ايدم !

— عجايب!

— اوت ! خبرداز اولمش ايدم . اكر بوكيجه كاوب شونرى سويلمامش اولسه ايدك يارين صباحى بوله‌مز ايدك! سن ده فوتوس ده امواتدن معدود اوله‌جق ايديكز .

چوق شى !

— چوق شى! آزشى ! اوراسى سنك نكه لازم!

— خير! خير! دها دهشتلك اولان شيئى كيمدن خبر آلدك؟ بونى اكلامق ايسترم!

رستمك بو تجاهلى پاپاسى سويلتمك ايچون اولديغنه دقت بيوريليور يا! بوقسه پاپاسك نصل خبردار اولديغى رستمك معلوميدر . پاپاس ديدى كه:

— سن نه قدر مردانه طورانيور ايسه‌ك بن دخى اوقدر مردانه طورانورم . ايشته نصل خبر الديغمى سويليونلر !

بوامر اوراده بولنان اوچ آدمه ويرلديكندن وتكرار دخى ايدلديكندن اوچ آدمدن برى سويلمكه باشلادى . ديدى كه :

— ويرديكك امر اوزرينه فوتوسك خانه‌سى اوكنده كزينور ايكن كيجه ساعت اوچدن صكره رستم بكك اورادن چيقديغنى كوردك . سولى چيقديغنده طوغرى كيتديكندن اوزاقدن اوزاغه ارقه‌سنه دوشدك . واقعا سكى بى‌قياپى چكدى . بز دخى قپانك يكرمى اوتوز آدم كيروسنده ايدك . اوراده برارناوت ايله قونوشمغه باشلاديلر . بعض سوزلرينى ايشتمك ممكن اوليور ايديسه ده تركجه سويلشدكلرندن اكلامه‌ميور ايدك . نهايت اشاغيكى ارناوت حدتلى برسس ايله سوكوب صايمغه باشلادى . رستم بك كمال تلاش ايله طرمانوب قپانك ارقه‌سنه كلدى . اوزمان بزه طوغرى دونوب باقسه ايدى بزى كوره بيلور ايدى . بزكيرويه چكلدك ! اورادن دخى ارناوت ايله قونوشمغه باشلاديلر ايسه ده سسلرندن حدتلرندن اكلاشيليور ايدى كه عادتا مشاتمه ايديورلر . بز بو قدرينى كوردك دونوب بورايه كلدك . ايشته كورديكمز ايشتديكمز بودر !

حريف سوزينى بتوردكدن صكره رستم پاپاسه ديدى كه :

— بو آدملر بندن اول دخى سكا بويله‌مى سويلديلر؟

— تمامى تمامنه بويله سويلديلر .

— اويله ايسه بوكيجه بنى نه‌دن

اولديره‌جك ايدك ؟ ارناوت ايله ملاقاتم سزك عليهكزده اولسه ايدي انكله مشاتمه ايدرجه سنه‌مي قونوشور ايدم ؟ ارناوت ايله مشاتمه ايديشم سزك ايله دوستلق عد اولنه‌جغي طبيعي دكلميدر ؟

— دكلدر ! اكر سن بزم كرچك دوستمز اولسه ايدك علي پاشا ايله ملاقاته كيتمزدن اول كيفيتي بزه خبر ويرر ايدك . بناءً عليه و لوكه ارناوت ايله خصمانه ملاقات ايتمش اوله‌سكز بويله كيزلي ملاقاتلرده بولنان وذاتاً هرحالي داعئ شبهه اولان بررستم بكه ارتق امنيت ايده‌ميه‌جكمز دركار ايدي .

— فقط صكره بكا آجيه‌جغكز دخي دركار ايدي دكلمي ؟

— خير ! صكره‌سني اولديرديكمزدن ممنون قاله‌جغمز دركار ايدي !

— نيچون ؟

— زيرا صكره علي پاشا ديديكك كبي يكرمي بيك كشي ايله هجوم ايده‌جك ايدي ده انلرك بو قصدندن سن خبردار ايكن خبر ويرمدك ديه اعدامك تصويب اولنمش بولنه‌جق ايدي !

— مردانه قونوشيورز دكلمي پاپاس افندي ؟

— تماميله مردانه !

— اويله ايسه شو آنده بنم عليهمده برشبهه‌كز وارمي ؟

بوني نيچون صورديغكي طوس طوغري سويلر ايسه‌ك بن ده طوس طوغري جواب ويررم .

— اكر بندن امين ايسه‌كز سزه خدمت ايده‌جكم . دكل ايسه‌كز بوش يره خرجانه‌جغمه استانبوله كيده‌جكم .

— بزه نه يولده خدمت ايده‌بيلورسك ؟

— علي پاشانك سوليوتلره هجومي بيهوده يره سفك دمادن عبارت بولنديغني ارناوتره اعلان واقناع ايدرك انك ايشه يارايه‌جق اك عقللي آدملريني پاشادن ايرمق و حتي سوليوتلر ايله اتفاق ايتديرمك يولنده برخدمت ايده‌جكم .

تام لقردي بو صره‌يه كلدكده فوتوس دخي واصل اولدي . مذا كره‌نك الت طرفنده دوام ايدلمك ايچون وقوع حالدن فوتوسي دخي خبردار ايتمك لازم كلدي . كيفيتك اقتضا ايدن يرلريني پاپاس واقتضا ايدن يرلريني رستم و بعض لازم كلان پارچه‌لريني حاضر بولنان اوچ آدم نقل ايتمك صورتيله مسئله‌يي تماماً فوتوسه اكلاتديلر . تمام رستمك تعهد ايلديكي خدمته كلندكده رستم تكرار سوزه باشلايه‌رق ديديكه :

— ايشته بو خدمتلري كوره‌جكمده فوتوسي كفيل ويريورم .

پاپاس ساموئل نهایت جدی بر طور ایله دیدی‌که :

— خیر ! کفیله حاجت یوق ! ویردیکک سوزه امنیت ایدیورم ! استانبوله کیتمه‌جکسک . مادام که مقصدک سولیوتلر ایله ارناوتلر ارەسنده بیهوده قان دوکلمسنی منع ایتمکدن عبارتدر سن بزه لازمسک دها شمدیدن بو حوادثی اشاعه ایتمه‌لم . قولاغمز سنده اولسون ! کوزلرمز یانیه اوزرینه آچیق بولنسون ! هپمز اله‌جغمز خبرلری بریبریمزه تبلیغ ایده‌لم . باقه‌لم ایش نصل اولور ؟

ارتق صباح دخی آچلمغه باشلامش بولندیغندن پاپاس ساموئل کیدوب راحت ایتمسی ایچون رستم بکه اذن ویردی . حتی کندی حیاتی ایچون تأمینات لازمه‌یی تکرار دخی ویلدیکندن کرک رستم وکرک فوتوس استراحت واطمئنان بال ایله چیقوب کیتدیلر .

بولده ایکی آرقداش حسبحاله کیرشدیلر . رستم پاپاس طرفندن تعقیب اولندیغی فوتوسه اکلاتدقده دلیقانلینک طوری فنا حالده متغیر اولدی ایسه‌ده تسلیات لازمه‌یی ینه رستم ویره‌رك دیدی‌كه :

— بن بالعکس بو تعقیبدن ممنون اولدم ! چونکه مردلکم صداقتم میدانه چیقدی . علی پاشا نزدنده مقبل ومقبول

ایکن سولیوتره فنالق ایچون ویردیکی قرارلره نصل سربستانه اعتراض ایتدیکمی سن کورمش ایدك ! اوزمان استصواب واستحسان ایتامش اولدیغم بر شئی شمدی تصدیق ایدرك او بولده پاشایه خدمت ایده‌جك دکلم آ !

فوتوس رستمی تصدیق ایلدی . حتی تصدیقدن بیله اوته‌یه کچدی . دیدی‌كه :

— سنك نه افکارده بر آدم اولدیغنی بن بیلدیکم قدر پاپاس ساموئل وسائر رؤسا بیلسه‌لر ایدی سنی امور خارجیه‌مزده وامور حربیه‌مزده هر شیئمزده رئیس انتخاب ایدرلر ایدی . فقط نه فائده که پاپاس ساموئل کبی الك ذکیمز الك عقللیمز بیله ایشته سندن امین اوله‌میه‌رق بوقدر آثار صداقتك کورلدیکی حالده ینه سنی تعقیب ایتدیرمکه لزوم کوریورلر .

✻ ۱۸۰۰ ✻

اون سکزنجی عصر میلادی‌یی رهین ختام ایلیان اشبو ۱۸۰۰ سنه‌سی ناپولیونك اوروپا پولتیقه‌سنی صلحی مسالمتی راحتی حضوری هرج ومرج ایتمکده بولنمسی حسبیله هر طرفده برکونه وقعه الیمه ایله مرور ایلمش اولدیغی کبی بوزمانه قدر وجودلرندن کسه‌نك وحتی همان کندیلرینك بیله خبردار اولدیغی سولیوتلر دخی بوسنه ظرفنده کندی طاغلرینك قیالرینك

ایچنده برچوق تفنك پاطردیلری ایله چقا ـ لرك قورتلرك تلکیلرك راحتسز اولدقلرینی کورمشلردر .

صوك ملاقاتده علی پاشانك رستمدن کمال تهورله آیرلمش بولنمسی ذاتاً رستمی ورستمك اخبار وارشادی اوزرینه سولیوت رؤساسنی قوشقولاندیرمش اولدیغی کبی اندن صکره پاپاس ساموئلك یانیه‌ده وارنا ـ وتلغك سائر بلادنده بولنان پاپاسلر ایله برقاتدها صیقلاشدیردیغی مخابراتدن تپه دلنلینك حقیقةً تدارکات جسیمهٔ حربیه‌یه مسارعت ایتمش اولدیغی میدانه قویمشلر ایدی .

هرزمان یانیه شهرنده موجود عسا ـ کرك مقداری ایکی بیکی پك‌ده تجاوز ایتمز وتدارکات حربیه‌یه باشلاندیغی زمانلر ایسه بوعسکرك درت بیکی بش بیکی ونها ـ یت التی یدی بیکی آشدیغی همان‌ده تخطر ایدلمز ایکن بودفعه هرطرفدن آقین آقین آقوب کلمکده باشلایان عساکرك مقداری اون بیکده بیله طورمیوب اون بر اون ایکی دیه بیکلر صاییلمقده دوام ایدیور ایدی .

واقعا علی پاشا هرزمان اولدیغی کبی بودفعه دخی اصل مقصدی نه و بوعسکر ایله هدف حرکتی نره‌سی اولدیغی کیمسه‌یه بیلدیرمامك ایستیور ایدیسه‌ده رؤسانك عادتا کافه‌سی تدارکات واقعه‌دن مقصد سولیوتلر اوزرینه یورومك اولدیغی خبر المش اولدقدن ماعدا بوحرکتی تصویب ایتمامکه بیله باشلایه‌رق کندی میانه‌لرنده عقد اولنان خصوصی انجمنلرده « نصل اولسه‌ده پاشایی شو حرکتدن جایدیرمق ممکن اولسه! ... » دیه کیزلیدن کیزلی‌یه مذاکره‌لرده دخی بولنیورلر ایدی .

اوت ! هم‌ده ارناوت رؤساسنك بو حرکتدن عدم خشنودیلری نه سبب نه بزم رستم ایدی . زیرا پاپاس ساموئلك مناسترنده ایلك کیجه‌وقوعبولان اجتماعدن صکره ارتق همان هرکیجه اجتماعلر وقوعه کله‌رك هرکسك هرطرفدن الدیغی خبرلر اورته‌یه قونلدیغی کبی علی پاشانك تدارکات مدهشه‌سنه قارشو نه‌یاپه‌جقلری دخی مذاکره اولنه‌رق ایجاباتك اجراسی اقتضا ایدنلره حواله اولنیور ایدی .

بناءعلیه اوجه سولیوتلر ایله دوستلق عقد ایلمش اولان ارناوت بکلر ینك پاپاس ساموئل نزدینه کوندردیکی آدملرك « ای ایشته علی پاشا تدارکاته باشلادی . بزی‌ده برلکده حرکته اجبار ایدیور! نه یاپه‌جغز ؟ » دیه درمیان ایلدکاری سؤاللره پاپاس ساموئل « اکر دوستلغکز جدی ایسه ثباتدن سزی کیم منع ایدر؟ علی پاشا ایله بورایه قدر برلکده کلکده

بر بأس يوقدر تمام محاربه‌نك براويغون زمانده سلاحلركزی اوظالم عليهنه چويرسكز. كاريني اتمام ايدر الندن جمله‌مز قورتولورز ! » جوابنی ويرديكی كبی بومبعوثلری رستم دخی بشقه‌جه برطرفه چكه‌رك دير ايدی كه:

— بومحاربه‌نك نتيجه‌سی نه‌يه منجر اوله‌جغنی سزه اوزون اوزادی‌يه تعريفه حاجت يوقدر. سكز سنه مقدم اون‌بش بيك كشی بوطاغلرده نصل بوزولديلر ايسه شمدی دخی ايش اويله بر بوزغونلغه منجر اوله‌جقدر. علی پاشا بزم قانمزی دوكك ايله‌می شان قازانه‌جق؟ انك اوزرينه كيم هجوم ايتمش نه تهلكه‌يه دوچار اولمش‌كه بومحاربه‌يه باشلايور. ولوكه غلبه ايتمش اولسون سزك الكزه نه كچه‌جك؟ سوليوتلرك يلاچقه ايده‌جك نه ثروتلری واردر؟ اكر قفاكزه برقورشون ييوب آخرته تكرلنمز وياخود بر قولكزی چولاق بر اياغكزی طوپال ايتمز ايسه كز كنديكزه يالكز بونی كارعد ايلرسكز. بوقسه تماميله غلبه ايلديككز حالنده دخی الكزه بش پاره كچه‌جكی يوقدر. بناءً عليه اغالركزه بكاركزه سويليكزكه علی پاشا بر مجلس مشورت عقد ايده‌جك اولورسه قطعيا بومحاربه‌نك عليهنده بولنسونلر. كور يورسكز يا؟ بن ده بر آرناوتم! سكز سنه‌در شو سوليوتلرك ايچنده بولنيورم. هرحاللرينی اوكرندم. اكر بو محاربه‌دن ذره قدر اميدوار بولنسه ايدم حربی بن ده تصويب ايدر ايدم. لكن هيچ بر اميد يوقدر. بو حقيقتی طوس طوغريجه پاشا افنديمزه سويله‌مديكم ايچون فنا اولدم. آز قالدی بنی اولدوره‌جك ايدی.

ايشته بوخبرلر ارناوتلره واصل اولديغی زمان هيچ بر يسنك سوليوتلر ايله محاربه‌يه شوقلری قالميه‌جغی دركار دكلميدر؟

رستمك تخمين ايلديكی مجلس مشورتی علی پاشا عقد ايتمدی. رؤسادن برطاقلری «بوتداركاتدن مقصد نه اولديغنی بز دخی اكلايه‌لم. نره‌يه كيده‌جكز نه ياپه‌جغز بيله‌لم» ديدكلری حالده دخی پاشا بونلره برچين جبين كوستره‌رك نياتندن اصلا خبر ويرمدی. نهايت ١٨٠٠ سنهٔ ميلاديه‌سنك اوچنجی آيی اولان مارت آينده حركت امری ويريله‌رك اردو يانيه‌نك ايكی ساعت خارجنده قورلدی. اوزمان بوحركتدن ممنون اوله‌ميان رؤسا جسارتی بر قاتدها آرتديره‌رق افرادن بر طاقنی قشقيرتوب «ياهو! بزی نره‌يه سوق ايديورلر؟ كوركوريه اوله‌مه‌می كيده‌جكز؟ بزده نره‌يه كيده‌جكمزی بيلملی دكلميز؟» سوزينی اياغه قدر دوشورديلر.

علی پاشا بوسوزلرك افراد آغزينه

رؤسا طرفندن یاپیلدیغنی پك اعلا آكلادی ایسه‌ده اوسوزلره و یره‌جكی جوابی رؤسایه دكل ینه افراده و یرمكی ترجیح ایدرك مراتبی زیاده‌لشدیرمش بولنانلردن سكز دانه‌سنی حضور ینه جلب ایله شویله قیصه‌جق بر استنطاقه باشلادی. صوردی كه:

— یاهو! نه‌كوروانتی ایدیورسكز؟

— افندم! نره‌یه كیتمكده‌بولندیغمزی هیچ بریمز بیلمیورز. ضابطلرمز بكلرمز دخی بیلمیورلر.

— وای! نره‌یه كیتمكده بولندیغكزی بتون اردونك بیلمسی لازممیدر؟

— دكلمیدر یا؟

— اویله‌ایسه بیلمش اولكز كه‌آخرته كیدیورسكز!

بوسوزی سویلر سویلمز بری قیللی قاشلری‌اوجیله و یردیكی براشارت‌اوزرینه سكز آدمك كوكسلرینه اوتوز قدر طبانجه پاطلایه‌رق جمله‌سی برآنده هلاك ایدلدیلر.

بومدهش معامله اوزرینه علی پاشا دیدی‌كه:

— اردوده دلال باغرسون! نره‌یه كیدلدیكنی اكلامق ایستیانلره بویله‌جواب و یرلدیكنی هركس بیلسون!

علی پاشانك حركتی سولیوتلرك معلومی اولنجه انلر دخی اولجه قرارلشدیرمش بولندقلری ترتیباتی میدان اجرایه قویدیلر. ذاتاً بونلرك ترتیباتی نه‌دن عبارت اوله‌جق؟ بودفعه تهیه ایلدكلری افرادك مقداری انجق ایكی‌بیك بشیوزه بالغ‌اولوب واقعا تاریخده قوهٔ مذكوره یه چاوللاسك اوغلی فوتوسك قوماندا، ایلدیكی كورلمكده ایسه‌ده ایشك طوغریسی اولمق اوزره بز خبرویرەلم كه‌اوزمانلرفوتوسه بو درجه‌یه قدر امنیت ایدلمدیكندن باش قوماندانلغی پاپاس ساموئله توديع ایدرك حتی فوتوسك كندی قبیله‌سندن درتیوزه قریب جنكاور چیقدیغی حالده انك‌ده نصفنی بشقه بر رئیسه ویرمش وفوتوسك قوماندەسنده یالكز ایكیوز نفر براقمش ایدیلر.

سولیوتلرك مركز اجتماعی ساموئلك مناستری اولوب اورادن هرطرفه كوندردكاری قلاغوزلردن علی‌پاشانك سولیوت ناحیه‌سنه كچیدویرن نه‌قدر دربندلر وار ایسه جمله‌سنه بردن مفرزه‌لر سوق ایلدیكی خبرینی‌النجه سولیوت رئیسلری دخی هر بری معیتلرنده بولنان افرادایله‌بركچیدی مدافعه‌یه شتاب ایلدیلر.

فوتوس ایله رستم دخی یانلرنده بولنان ایكیوز آدم ایله اصل سولی كچیدی دنیلان صرب كچیدی مدافعه‌یه كیتمشلر ایدی. مختار پاشا قوماندەسنده بولنان بیك ایكیوز

ارناوت بوکچیده هجوم ایلمش اولدیغندن فوتوس محاربه‌یه باشلادی . ارناوتلر هجوم ایلدکجه سولیوتلرک آتشی طار بکیدلردن مروری منع ایدرک رجعته مجبور اولیورلر ایدی .

بر اراق فوتوس رستمک هنوز آغز اوتی قالدیرمامش اولدیغنه دقت ایدرک دیدی که :

— نه‌یه آتمیورسک رستم؟

— بن سزه ارناوتلره قورشون آتارم دیه وعد ایلدمی ؟

— عجایب اویله ایسه بورایه نیچون کلدک؟

— سنک دوچار اولدیغک تهلکه‌یه بن ده مشترک اوله‌یم دیه کلدم . بوقسه بن همشهریلرمه قورشون آته‌جق اولسه ایدم اصل شو محاربه‌یه سبب اولان علی پاشا اوزرینه اتار ایدم . آنک امریله حرکت ایدن بیچاره ارناوتلرک بنجه هیچ برقباحتی یوقدر .

— او یله ایسه بزه غلبه ایتلرینی ایستیورسک دیمک‌ها؟

— خیر! انی هیچ ایستمم ! بوقدر سولیوتک جنکاورلکلری بر ارناوتک‌ده معاونتنه احتیاج براقز . رجا ایدرم بنی همشهریلرم اوزرینه سلاح اتمق دنائتنی قبوله اجبار ایتمه !

— حقک وار !

— بونده بنم نه قدر حقم وار ایسه سزک دخی بغیرحق دوچار اولدیغکز شو هجومه مدافعه کوسترمکه اوقدر واندن زیاده حقکز واردر . مولا ظالمی مقهور ومظلومی منصور ایلسون .

درت ساعت قدر دوام ایدن بو مهاجده‌ده ارناوتلر ممکن دکل بکیدی بکه‌میه‌رک اقشام اوزری بالکلیه رجعته مجبور اولدیلر . سولیوت دلی قانلیلرندن اوج نفری رجعت ایدن ارناوتلرک ارقه لرینه دوشوب هم ده یقیندن تعقیب ایدرک اردوکاهلرینی ده کورمشلر ایدی . بونلرک کتوردکاری خبرلردن معلوم اولدی که علی پاشا بکن محاربه‌ده اردوسنی نره‌یه قورمش ایسه ینه اورایه قورمش ومختار پاشا قومانداسیله کوندردیکی مفرزه قدر عسکر دخی کندی یانند‌ه الیقومشدر .

اقشام اولدقده فوتوس ایله رستم کندی آدملرینی ینه بکید باشند، براقه‌رق برای‌مذاکره ساموئلک مناسترینه واردیلر . اوراده خبر الدیلر که اوکون ارناوتلر هر بکیده هجوم ایلدکاری حالده هیچ برینسنده موفق اوله‌میه‌رق رجعته مجبور اولمشلردر .

فوتوس رستمک سلاح آتمدیغنی پاپاس ساموئل ایله اوراده بولنان سائر رؤسایه‌سویلدی . بعضلری معنالی معنالی

كولومسه‌يه‌رك بونى منافقلغه حمل ايلديلر ايسه‌ده پاپاس ساموئل تماميله تصديق ايلدى . ديدى كه :

— اوت رستمك حق واردر . محاربه‌نك اصل سببى اولمش بولنان على پاشايه بيله سلاح چكمك استمديكى حالده انك اجباريله كلان ارناوتلره سلاح چكمه‌سى هيچ جائز اوله‌مز . ارقداشى اولان فوتوسك كنديسنى دوچار ايلديكى تهلكه‌يه اشتراك ايتمسى بزم ايچون الك جدى فداكارلق عد اولنه‌بيلور و فداكارلغك بو درجه‌سى بزه كفايت ايدر . آفرين رستم ! كرچك قهرمانسك !

او اقشام شهر عربينك اون ايكيسى اولديغى جهتله دها اقشامدن جرم تامندن براز نقصان اولان كرهٔ قمر بايغين ضياسيله سولى طاغلرينى ضيالندرمقده ايكن كيجه ساعت اوچ بچقدن صكره هوا بردن بره اوقدر بلوطلندى اوقدر شدتلى بر بورا چيقدى ومتعاقباً يغمورى طولويه و بونى صولى سپكنه قته‌رق او يله بر مارت هواسى يايدى كه معاذالله ياطاغلرى يرلرندن سوكه‌جك وياخود واديلرى سيله غرق ايده‌جك ظن اولندى . رؤسادن برقاچ سوليوت مناستر ايچنه كيره‌رك دعا ايتملرينى پاپاسه تكليف ايلديلر بونك اوزرينه رستم ديدى كه :

— دعا زمانده‌ميسكز ؟ شو بورانى شوقيامتى عادتا تشكرلرايله تلقى ايدرك بوندن فائده‌مند اولمغه باقكز .

فوتوس — نصل فائده‌مند اولملى ؟

— سريعاً على پاشا اوزرينه هجوم ايدرك اردوسنى تارومار ايتملى .

برقاچ كشى بو هواده آيلر بيله اينلرندن چيقه‌ميه‌جقلرى دركار ايكن هجومه نصل امكان بولنديله‌جكنى درميان ايلديلر . رستم ديدى‌كه :

— على پاشا يكرمى بيك آدم ايله كلمش . سزايكى بيك بشيوز يوقسكز بيله . برسوليوته سكز ارناوت دوشيور . غلبه مأمولمى ؟ فقط بويله بر كيجه‌ده ارناوتلر ايچنه برولوله و بردجك اولورسه‌كز مطلقا سزدن زياده كيجه‌نك دهشتى ايله تارومار اولورلر .

سوز براز دها اوزاندى . فوتوس :

— بن رستمك رأينى قبول ايدرم . او ده يانده بولنه‌جق دكلمى ؟ اكر حركت ممكن اولديغنى كوروب رستم دونه‌جك اولورسه بن‌ده دونرم .

ديه يوروبى و برنجه پاپاس ساموئل يانده بولنانلره :

— اى ! سز نه طور يورسكز ؟ رستم يابنجى اولديغى حالده كيدر ايسه سزلك‌وطنپرورلككز نه‌يه يارايه‌جق ؟

دیدیکندن انلر دخی یورودیلر .

واقعا کیجه اوقدر قرانلق ایدی‌که انسان باصه‌جغی یری کوره‌میور ایدی . یولی تخمینده الك زیاده ماهر و مقتدر اولان بریسی الك اوکده دوشه‌رك بعده هرکس صره‌سیله برر النی اوکده‌کی آدمك اوموزینه قویوب اولوجهله یورومکه باشلادیلر . بر بچوق ساعتلك یولی ایکی بچوق ساعتده انجق قطع ایلدیلر . سولی کچیدنده براقدقلری افرادك یانلرینه کلدیلر .

حسابجه صباح تقرب ایتمش ایدیسه‌ده هوا کیتدکجه دهشتنی او درجه‌لرده ارتدیرمقده ایدی‌که اوکون دکل بعدما هیچ صباح اولمیه‌جق ظن اولنیور ایدی . وقت ذائب ایتمامك ایچون کچیدده‌کی سولیوتلری الەرق علی پاشا اردوسی اوزرینه یورودیلر . اوراری براز دوزلك اولدیغی جهتله مشی و حرکتده طاغلق یرلرده اولدیغی قدر زحمت چکمیورلر ایدی . تمام اینجه قره‌غوللرك بولنه‌جقلری یره قدر کلدکاری حالده قره‌غوللردن اثر ظهور ایتمینجه اردونك شدائد هوائیه‌دن نه قدر اورکش اولدیغنی و نه قدر غفلتده بولندیغنی بوندن استدلال ایدرك سریعاً و شدیداً هجومه باشلادیلر .

اوجه ایدلمش اولان ترتیب اقتضاسنجه سولیوتلر طوپلی اوله‌رق دکل طاغنیق اوله‌رق هجوم ایتمش اولدقلرندن مقدار عسکرلری درتیوزده و اردوبان سپاهیلرنك قاپلامش اولدقلری یرکندیلر ینی درت بیکدن زیاده تخمین ایتدیرمکده ایدی . علی پاشا اردوسی ذاتاً یالکز شدت هوایه مغلوب اوله‌رق هرنفر کندیسنی تحمل باریندیره‌بیله‌جکنده متحیرایکن برده شویله شدتلی بر هجومه دوچار اولنجه جمله‌یی حیرت بورودی .

روزکارنه صوغوق ! یاغان صولو سبکن نه شدتلی ! ال طوتمز ایاق طوتمز ایسه‌ده سولیوتلر اینجه اوزاق یردن کله‌رك حرارت غریزیه‌لر یله ایصنمش اولدقلرندن سلاح استعمالنه مقتدر اولیورلر ایدی . ارناوتلر ایسه اللرینك پارمقلری بریره طوپلانه‌مدیغندن همان سلاح چکمکه مقتدر اوله‌میورلر ایدی .

بناءً علیه باشنی قورتارمق قیغوسی عمومی استیلا ایلدی . هرکس برطرفی طوتوب قاچمغه باشلادی . حالبوکه فرار دخی ممکن دکل . درت آدیمده برقیا بش آدیمده بر چالی مانع مشی و حرکت اولورسه بویله بریرده بوقدر قارانلق قیامت بر کیجه‌ده از زیجی ممکن اولور ؟

ایشته علی پاشانك بوکیجه‌کی خوفی مدت عمرنده‌کی خوفلرینك هیچ بریسنه

بکزه‌مدی . حتی بالذات کندیسی بیله یابر سولیوت بچاغنه دوچار ویاخود دیری دیری اسیر اولمدیغنه شاشدی .

تمام صباح آچلق اوزره ایکن سو - لیوتلر اولجه قرارلشدیرمش اولدقلری ندالر ایله برنقطه‌یه طوپلاندیلر . بعده‌سولی کچیدندن کچه‌رك ینه دونکی کون المش اولدقلری وضعیت مدافعه‌کارانه‌یی الدیلر .

علی پاشا ایسه صباح اچلدقدن صکره متدهش عسکرینی تکرار طوپلامغه باشلادی . واقعا فراریلر پك اوزاغه وارمامش اولدقلری جهتله عسکرینی طوپلایه بیلدی ایسه‌ده اوکون اقشام اوزری بر یوقلامه ایلدکده عسکرك یاریدن زیاده‌سی قاچمش اولدیغنی کوروب یکپاره برغضب کسیلدی .

اوکون هیچ برطرفدن هجوم ایدلمدیکی کبی اوکیجه دخی سکون وسکوتله کچه‌رك ایرتسی صباح سولی ناحیه‌سنك سائر کچید - لرنده بولنان قوماندانلردن کلان آدملردن انلر معیتنده بولنان افرادك دخی برچوغی طاغلمش اولدقلری خبرینی آلدی . مکر کندی مفرزه‌سندن فرار ایدنلر اورالرده‌کی ارقداشلرینه دخی اوغرایه‌رق وقوع حالی حکایه ایتمشلر . ذاتاً اولجه وقوعبولان مخابرات اوزرینه ارناوتلردن برچوقلری سولیوتلر ایله محاربه ایتمامك افکارینه دوشمش بولندقلرندن بویله شدتلی بر کیجه‌ده شدتلی برهجومی دخی کورنجه بوشدتلی و دهشتلی طاغلیلر ایله اوغراشمق ممکن اوله‌میه‌جغنی حکم ایله پالامرلری چوزمشلر .

بودفعه‌کی تشبثك دخی نتیجه پذیر اولمدیغنی کورن علی پاشا رستم بکك رأینی قبول ایتمامش بولندیغنه پك پشیمان اولدی ایسه‌ده اوندامتك فائده‌سیمی اولور ؟ ذاتاً مستبد قسمی ایچون الك کوج برشی تصور اولنه‌بیلور ایسه او دخی ندامتنی اعترافدن عبارتدر . علی پاشا ندامتنی ستر ایچون شدتنی آرتدیرمغه مجبور اولدی . فرار ایدن عسکری طوپلامغه بیله مسارعت ایتدی . « انلری برر برر آصمق بنم بورجم اولسون ! » دیه یانده قالانلری تهدید ایله قورقوته‌رق بعدما سولی ناحیه‌سنی بر محاصرهٔ دائمه التنه آلمغه قرار ویردی .

بوقرار اوزرینه اطراف کویلره آدملر چیقاروب یا التون و یاخود بچاق ارائه - سیله اطماع و یاتهدید ایلدیکی اهالینك کافه‌سنی دوشیروب بریاندن طاش قیردیر - مغه بر طرفدن کیرج یاقدیرمغه اغاج کسدیرمکه مسارعت ایلدی . بعض کچید - لره بر و بعضلرینه ایکی بلوقحاوس یاپدیرمق صورتیله سولی ناحیه‌سنك سکز کچیدینه

اون ايكى بلو قحاوس ياپديرمغه بردن باشلا-
دى‌كه بونردن بر دانه‌سنى شو حكايه‌مزك
ابتداسـنده كورمش يعنى رستمك مجروحاً
اوراده ياتديغنى مشاهده ايلمش ايدك .

سوليوتلر على پاشانك بو انشا آتنى
منع ايچـون برقاچ دفعـه هجـوم ايلديلر
ايسه‌ده انشا آت محللرينى مدافعه ايچون
تخصيص ايدلمش بولنـان عسكره اوجـه
سپرلر دخى تدارك اولنمش بولنديغندن سپر
اوزرينـه هجوم ايدن عسـكرك مقدارى
سپر ارقه‌سنده بولنانلردن پك چوق زياده
اولمق لازم كلديكى حالده بالعكس سوليوتلرك
مقدارلرى پك آز اولـديغندن هجـوملرى
نتيجه‌سز قالمقده ايدى . بناءً عليه سوليوتلر
ايچون بو انشا آتى منع امكانى بولنه‌مدى .
اون ايكى قوله‌نك اون ايكيسى بردن يالكز
بر بچق ماه ظرفنده ياپلدى بتدى .

محاصره

سولى ناحيه‌سى زراعته صالح بر ير
اولمديغندن محتاج اولديغى ذخيره‌نك قسم
اعظمى خارجدن ادخال اولنور . ذخيره
ورودى ايچـون اك مناسب طريق پارغه
طريقى اولوب سائر طرفلردن دخى ذخيره
كلور ايسه‌ده مقدارى پك جزئيدر . سولى
ناحيه‌سنده حيوانات دخى آز بولنور . اك
مبذول حيوانات كچى اولوب بر مقدار دخى
قـويون بسـيله‌نور ايسـه‌ده انلرك اكثر

پارغيه‌سندن استفاده ايديلور .

سوليوتلرك محتاج اولدقلرى ادخالاته
مقـابل مقتـدر اوله بيلدكارى اخراجات
عبا وشـياق وچـول كبى قارليرينـك يابه
بيلدكارى منسـوجاتدن عبارتدر . بر ازده
كچى پينيرى ياپوب پرغه و پروزه‌ده صاته‌رق
بدلنه ذخيره وجبخانه الورلر .

ايشته ناحيـهٔ مذكوره‌نك ذاتاً دائمى
اولان احتياجى اوزرينـه برده على پاشا
بوراسنى محاصرهٔ دائمه‌التنه المغه قالقيشنجه
حريفلرك حاللرى بسبتون ديكركون اولدى .
دها قوله‌لرك مدت انشـالرى اولان بر بچق
آى ظرفنده ذخيره قلتى كورلمكه باشلايوب
الجـسور وچابكپـا اولان سـوليوتلر
كيجـه‌نك قراكلغندن بالاسـتفاده خارجه
چيقاره‌رق ارقدلرينه بوكانه بيـله‌جكارى
قدر ذخـيره كتورمكه مجبـور اوليورلر
ايدى .

قـوله‌لرك انشـاسى ختام بولـوب‌ده
درونلرينـه لزومى قـدر محافظ قونلدقدن
صـكره بو يله قچاقچيلرك ذخـيره تداركى
اثرى دخى زياده‌سـيله كوجلشـدى .
يالكز برآدم چيقمـسه هيچ برشى كتوره-
مامك تحقق ايلـدى . زيرا او يالكز
اثرى ارناوت نچيـرى قـولايلقله
آولايه بيلـدكارى كبى اطراف و جـوار
ده‌كى كويلره صيق تنبيهلر ايديله‌رك سـوليو-

تلره ذخيره فروختى قطعياً منع ايدلمش
بولنديغندن بعدما ذخيره تداركى ايچون
برازده قوۀ جبريه استعمالى لازم كلمشيدى .

بو مجبوريت اوزرينه برقاچ دفعه اون
بش يكرمى جسور آدملردن مركب اوفاجق
مفرزه‌لر ايله قراى متجاوره‌يى باصه‌رق بوله
بيلدكلرى ذخيره‌يى جبراً الوب كتورديلر
ايسه‌ده بو حركتلرده اولا بلوقخانه‌لرده‌كى
ارناوتلره كنديلرينى كوسترمكسزين ناحيه
دن چيقمق وثانياً كويليلره غلبه ايده‌بيلمك
وثالثاً ينه چيدلرده‌كى آرناوتلردن قورتيلوب
ذخيره‌يى سالماً وآمناً كتوره‌بيلمك كبى اوچ
نوع مشكلات وار ايديكه بونلرك الڭ بيوكى
دخى اوچنجيسى ايدى . زيرا كويده وقوعه
كلان عربده اوزرينه چيدده‌كى آرناوتلر
ايشدن خبردار اولنجه يغما ايديلان ذخيره‌يى
انلرك يد ممانعتندن قورتاروب كتورمك
دكل آ بعض كره سوليوتلرك كنديلرينى
قورتاروب كتورملرى دخى همان ممكن اوله
ميه‌جق درجه‌لرى بولور ايدى .

رستمك سوليوتلره الڭ بيوك خدمتى
شو ذخيره تداركى يولنده كورلمشدر . كند-
يسى آرناوت اولمق حسبيله يالكز برآدمك
كيجه وقتى خارجه چيقوب ذخيره جلب
ايلديكى زمانلر الڭ چوق دفعه رستم خارجه
چيقديغى وبكجيلرك « كيمدر او ؟ ! »
صدالرينه ينه انلرك اكلايوب امنيت ايده-
جككرى جوابلرايله كويا كنديسنى آرناوت
افرادندن ايمش كبى كوستره‌رك طريق
سلامتى تأمين ايلديكى كبى مؤخراً كوى
باصمق وجبراً ذخيره المق حركاتنده دخى
كلى فائده‌سى اولدى . بناءً عليه پاپاس
ساموئل وفوتوس وتراندفيلو والكسى
كبى رؤسا بكتشو معاونلرندن زياده‌سيله
ممنون ومتشكر قالدقرى حالده رستمدن
حالا امين اوله‌ميان وروس پونك افكارينه
اتباع ايدن ديكر رؤسا دخى دلى قونلينك
شو ذخيره ايشنده‌كى غيرتى مجرد على
پاشا طرفنه حوادث ويرمك ايچون
بر وسيله اولديغنى حكم ايدرلر ايسه
بكنورميسكز ؟

بونى جمله‌دن زياده بكنه‌ميان برآدم
وار ايسه او دخى پاپاس ساموئلدر .
زيرا رستمدن امين اوله‌ميانلرى بركون حضو-
رينه طوپلايوب ديمشدركه :

— بو سزلك ايتديككز ايش نه وطن
پرورلكه ياقيشور نه انسانيته صيغار .
امين اولكزكه بنم نظرمده رستم سزلك
جمله‌كزدن زياده وطن پرور برسوليوتدر .
اوقدر جسارتكز وار ايسه هايدى بقه‌يم
رستمك كتورديكى ذخيره‌يى اكل ايتميكزده
كنديككز دخى بردفعه‌جق اولسون ذخيره
كتوركز .

پاپاسك سوزى التنده قالمامق ايچون

بو آدملر دخی بر دفعه ذخیره جانبنه کیتدیلر ایسه‌ده سکز کشی کیتمش اولدقلری حالده یالکز اوچی هم ده ذخیره‌سز اوله‌رق عودت ایدوب اوکون اقشام اوزری بر سولیوت چوبان چوجغی دخی دیکر بشینڭ قفالرینی کتورمشیدی . دیمشیدی که :

— بونلری بکا بر ارناوت یوکلتدی . « پاپاس ساموئلدن بشقه کیمسه‌یه ویرمه » دیه تنبیه دخی ایلدی .

نه فائده که کلان قفالر افرادن اولان بیچاره‌لرڭ قفالری اولوب رؤساسی ایسه الڭ بیوك مهارتلرینی قاچمقده کوستره‌رك کندی باشلرینی قورتاره بیلمشلر ایدی . اکر انلرڭ قفالری کلمش اولسه ایدی باری رستم علیهنده فساد دوشونمکده اولان بینلردن برقاچی محو اولمش بولنور ایدی .

خارجدن ذخیره جمعی کیتدکجه کوجلشدکجه سولیوتلرڭ صیقنتیلری درجهٔ نهایه‌یه وارمش اولدیغی بر زمانده علی پاشادن پاپاس ساموئله بر مکتوب کلدی که خلاصهٔ مآلی بو کیدیشله سولیوتلرڭ آجلقدن هلاك اوله‌جقلری محقق بولندیغی جهتیله اکر سولیوتلر مصالحه‌یه رضا کوستره‌جك اولورلر ایسه کندیسی دخی صلحی قبول ایده‌جکندن عبارت ایدی . مجلس مشاوره‌ده بو کاغد میدان مذاکره‌یه قونلدی . جمله‌دن اول رستم بك :

— علی پاشانڭ البته بونده دخی بر اویونی واردر . اصلا امنیت ایتمملیسکز . فقط کندیسنه الدانمامق شرطیله بو مصالحه‌دن ذخیره جلبی ایچون استفاده ممکن ایسه او فرصتی غائب ایتمملیسکز !

دیمش اولدیغندن ساعتلرجه دوام ایدن مذاکره‌نڭ نتیجه‌سی دخی بنه بو سوزه منجر اولدی . زیرا مصالحه‌یی قبول ایتمك فی الواقع اجلقدن هلاکه رضا کوسترمك دیمك اولوب هیچ اولمز ایسه مصالحه‌نڭ مذاکره‌سی اثناسنده اولسون خارجدن ناحیه‌یه بر مقدار ذخیره ادخالی پك بیوك امدادلر ویره‌بیلور ایدی .

شرائط مصالحه‌یی مذاکره‌یه فوتوس ایله الکسی مأمور اولدیلر . بونلر سولی کچیدینه قدر کیدوب علی پاشا طرفندن دخی ایکی سرکرده اوراپه کلرك مذاکره‌یه باشلادیلر . پاشا شرط مصالحه اولمق اوزره یاپیلان قوله‌لرڭ هدمنی و فقط انلره بدل یکرمی درت نفر سولیوتلرڭ کندیسنه رهن اوله‌رق تسلیمنی درمیان ایدیورمش .

فوتوس ایله الکسی بو خبری اختیاران مجلسنه کتوردکاری زمان قوله‌لرڭ هدمی مسئله‌سی سولیوتلری الڭ زیاده سویندیردی وحتی حربا و یاخود آجلقدن هلاك اولمقدن ایسه علی پاشا النده اولوم تهلکه‌سنه راضی اوله‌جق یکرمی درت وطن پرور

بولنه بیله جکی دخی درمیان اولندی ایسه ده بك اولا علی پاشا قوله لری هدم ایتدیرمینجه رهنلرك تسلیمی اونمامسی رأینده بولندی .

پاپاس ساموئل بو رأیی دخی علی پاشایه تبلیغ ایتدیردی ایسه ده گلان جوابده پاشانك : « بنم قوله لری هدم ایتدیریشم یگرمی درت سولیوته می بدل اولور؟ وقتیله الده یتمش نفر سولیوت واردی . بونلری اعدامی ایتدم که شمدی ایستدیکم یگرمی درت نفردن قورقسون ؟ دیمك اولیورکه سولیوتلر بندن امین دکلدرلر . و یاخود مطلقا بشقه برحیله لری واردر » دیدیکی اکلاشلدیغندن پاشانك طلب ایلدیکی رهنلری کوندرمکه اختیاران مجلسی اغلبیت آرا ایله قرار و یردی . حتی رستم :

— اینانمیکز دیورم ! وقتیله پاشانك یتمش نفر سولیوتلری و حتی انلر میاننده فوتوسی اعدام ایتمامسنه سبب اوراده بر رستم بکك بولنمسی اولمشدر . شمدی بن اوراده دکلم ! قورقارم که پاشایه ایتدیککز بو امنیتدن پشیمان اوله سکز !

دیدیکی حالده رستم بکك دشمنلری هر لقردیسنه اعتراض عادتنده بولندقلری کبی بوکا دخی اعتراض ایدرك :

— پاشا سولیوتلری اولدورمك ایسته مش اولسه ایدی سنمی مانع اوله جق ایدك ؟

دیه رستمك رأیینی جرحه مسارعت ایتمشلر ایدی . رستم :

— جانم ! بعض کره بندن زیاده علی پاشا پولتیقه سنه طرفدار اولورسکز . بعض کره علی پاشانك سوزلرینه هیچ امنیت ایتمزسکز . سزك مقرر وقطعی بر فکرکز بر پولتیقه کز یوقمی ؟

دیدیکی زمان دخی او نیم وحشی حریفلر یالکز بر خندهٔ استهزا ایله مقابله ایدرك مطلقا علی پاشانك تکلیف ایلدیکی مصالحه یی قبول رأینده بولنمشلردر .

سولیوتلر کبی تربیهٔ فکریه دن بالکلیه محروم اولان آدملر نزدنده دکل آ عادتا مدنی ومترقی ملتلر نزدنده دخی بو یله عمومی استشاره لرده شو یولده کی غرابتلر دائما کوریلور . مقصد عمومی نه ایسه هرکس اکا حصر افکار ایدرك مذاکره ایلز . بلکه هرکس کندی سوزینی قبول ایتدیرمك ایسته یه رك بعض کره اصل کندی پولتیقه سنك بالکلیه خارجنه چیقار ده خبری بیله اولمز .

ایشته بو دفعه رستمك خلافکیرانده دخی بوحال کورلمش ایدی . رستم سولیوتلری پاشا ایله اتفاق ایتدیرمك ایستدیکی زمان خلافکیرانك هیچ بریسی او ارزویه تقرب بیله ایتمدکاری حالده شمدی رستم علی پاشایه برخدعه ایچون دها میدان و یرمامك

ايستديكى حالده مخالفينى بالعكس پاشايه او ميدانى آچى و يرمك ايستيورلر ايدى .

آچديلر يا ! يكرمى درت سوليوتى سلاحسز اولەرق پاشايه كوندرديلر . بوكا مقابل پاشانك دخى قولەلرى ييقمسنه و محاصرەيى قالديرمسنه منتظر اولدقلرى حالده بو انتظارلرى بوشه چيقدى . اكا مقابل بالعكس پاشادن بر خبر دها كلوب يكرمى درت نفر سوليوتلرك زندانه آتلدقلرى بيانيله اكر سوليوتلر بلا شرط و لاقيد تسليم اولميەجق اولورلر ايسه جملەسنك قفاسى كسيلەجكى بيان اولندى .

بو معكوسيتك سوليوتلرجه موجب اولديغى حيرته نهايتمى اولور ؟ رهنلرى ارسال رأينده بولنان رؤسايه آچيقدن آچيغه لعنتلر اوقونمغه باشلايەرق رستم ايسه يالكز كندى دوستلرى طرفندن دكل بيطرفلر جانبندن بيله تبريك اولنمغه باشلادى . خلافكيرانك رستم عليهنده كى حدتلرى بردرجەيه وارمش ايديكه اثبات استحقاق ايتمش اولەجقلرى جزايه درحال دوچار اولەجقلرينى محقق بيلسەلر همان اوراجقده بيچارەرستمه بچاق اوشورەجكلرى دركار ايدى . لكن هم خطا كنديلرندن واقع اولديغى و هم ده بويله برجنايته جسارت ايلدكلرى حالده محقق اولەرق كنديلرينك دە پارچه پارچه اولەجقلرينى بيلدكلرى ايچون اهون شر اولمق اوزره كمال حجب ايله اورادن صاوشوب كيتمكه مجبور اولديلر .

خلافكيران كيتدكدن صكره مشاورەده دوام اولنەرق هركس بو بليەيه نصل چاره بولمق لازم كلەجكنه دائر رأينى درميان ايلدى ايسەده على پاشايه بلا شرط و لاقيد تسليم اولمق ديمك ايستر ايسه جملەسنى قتل عام و ايستر ايسه نفى و تبعيدكبى معاملاته قدر كنديسنى مأذون و مختار براقق ديمك اولەجغى جهتله بونى هيچ بر كمسه تجويز ايدەميور ايدى . نهايت « وارسون او يكرمى درت سوليوت وطن اغورينه قربان اولسون . بز دخى على پاشانك قليجنه باش اكەجكمزه اجلقدن هلاكى ترجيح ايلرز » سوزنده قرار قيلنەرق كلان ايلچيلره او يولده جواب رد ويرديلر .

بوندن صكره على پاشا كندى ارناوتلرينه هركيم بر سوليوت قفاسى كتورر ايسه بشيوز غروش عطيه ويرەجكنى وعد ايلدى . ساموئل دخى سوليوتلره هركيم بر ارناوت قفاسى كتورر ايسه اون فشنك ويرەجكنى اعلانله مقابله ايتدى . لكن نه بشيوزى الان اوناوت كورولدى نه ده اون فشنكى الان سوليوت ! زيرا ايكى طرف برى برندن احترازى صوك درجەيه واردیرەرق خيالارينى بيله كور .

سه‌لر کندی خیاللرینی کوسترمامکه غیرت
ایدر اولدیلر .

لکن اره‌دن زمان کچدکجه ذخیره‌سز-
لك بالکلیه کندی تأثیرات مهلکانه‌سنی
میدانه قویمغه باشلادی . ینیله‌بیله‌جك
اوتلری کوکاری طوپلادقدن بشقه اغاج
قابوقلرینی دخی طوپلایوب بر مقدار
اون ویاخود براز کچی اتی ایله قارشدیره-
رق یمکه مجبور اولیورلر ایدی . یالکز
اون دکل حیوانات دخی همان تمامك
درجه‌سنی بولندیغندن بو اداره ایله‌ده
چوق زمان طیانه‌میه‌جقلرینی کندیلری‌ده
کوریورلر ایدی .

قادینلر دخی سلاح باشنه کلمش اولدقری
جهتله خدمت حربیه‌یه یارامیانلر قوجه
قاریلر ایله چوجقلره منحصر قالدقلردن
برمجلس مشاوره‌ده بونلرك ناحیه‌دن خارجه
چیقارلملری قرارلشدیرلدی . قدارلری
بیك بشیوزه واران بو نفوس بیهوده‌دن
کچیدلرك بریسندن چیقدرمق ایچون
رستمك معاونتنه مراجعت ایلدیلر . رستم
دیدی‌که :

-- بکا اوچ کون مهلت ویرکزده
باقه‌لم فوتوس ایله بونك برچاره‌سنی بوله
بیلورمی یز .

فوتوس ایله رستم یارغد یولی اوزرنده‌کی
کچید باشنه کیدرك برچوبان چوجغنی
قوله‌یه ارسال ایله مکالمه ایچون برآدم
چاغردیلر . کلان ارناوته رستم برچوق
سؤاللر صوره‌رق قوله‌ده کیملر بولندیغنی
وسرکرده‌لری کیم ایدوکنی اطرافیله اوکرند
کدن صکره :

-- اویله ایسه کیت هوسی‌یه دی‌که
سنی فوتوس ایستیور . علی پاشایه بر خبر
کوندره‌جکدر . قورقمسون کلسون !

دیدی و ارناوت بو خبر ایله قوله‌یه
کیتدیکی زمان رستم فوتوسه دخی
دیدی‌که :

-- بو هوسی کیم اولدیغنی بیلور-
میسك ؟ هانیا سنك محفوظ اولدیغك یرده
براختیار قهوه‌جی وار ایدی .

-- سلیمان اغا دکلمی ؟

-- اوت ! هانیا انك یرده سوموکلی
براوغلی وار ایدی‌که برونی دائما قولنده
سیلدیکی ایچون قولی شمع کسیلمشیدی .

-- حسین دکلمی ؟

-- تا کندیسی ! ایشته بوچاغردیغمز
هوسی او حسیندر . باقسه‌کز سنه ظرفنده
برسوموکلی چوجق بیوییوب چاوش بیله
اولمش . اوقهوه‌جی سلیمان اغایه « عالوشك
سلیمان » دیرلر ایدی . شمدی اوغلنه دخی
« عالوشك هوسی » دیدکلری ایچون
طانیدم .

برازصکره واقعا هوسی کلدی . کرك

رستم وکرك فوتوس طانیدیلرکه اوهوسیدر . حتی برونك سوموکاری حالا قورومامش ویالکز قولنه برونی سیلمك عادتنی ترك ایلدیکی ایچون قوللری تمیزلنمش ایدی .

هوسی یالکز اولدیغی حالده یانلرینه کلەرك فقط ایکی آدمدن هانکیسی فوتوس اولدیغنی بردن بره طانیەمدی . رستم دیدی که :

— بزی طانیەمدکمی حسین ؟

— طانیق ایستیورم اما .....

— بن رستم بك دکلی یم ؟ بوده چاوللاسك اوغلی فوتوس دکلی ؟

— ها طانیدم ! امان بکم !

دیه صارماش طولاش اولدیلر . هوسی چوجقلغنده رستم بکك پك چوق احسانه نائل اولمش ایدی . حالا ده چوجق یا ! اوزمان اون درت یاشنده ایکن شمدی یکرمی ایکی یاشنده بر چوجق ! حکایەسنی اکلاتدی . مکر نشانجیلقده غایت ماهر اولدیغی ایچون علی پاشانك کوزینه کیرەرك چاوشلغه قدر یول المش ایمش .

رستم هوسی یە بر مکتوب ویرەرك دیدی که :

— شو مکتوبی علی پاشایه کوندرەجکسك . شرائط صلحیه یه دائردر . فقط سنی چاغردیغمك اصل سببی بودکلدر . بوراده بنمله کوروشدیکنی کمسه یه سویلیوب یالکز فوتوس ایله کوروشمش اولەجقسك . سندن اصل ایستدیکم خدمت ایسه سولی ناحیەسنده بك بشیوز قدر قوجه قاری چوجق فلان واردرکه آجلقدن هلاکه تقرب ایتمشلردر . انلری پارغه یه آشیرمق ایستیورلر . بورادن چکەجکلردر . او کیجه نوبتی سن کندیك بکلیەجکسك . انلرك چکدکلرینی کورمامش اولەجقسك . اکلادکمی ؟

واقعا هوسی پك اعلا اکلادی ایسەده قبوله دائر بر طور کوسترمیورایدی . بو ایشی علی پاشا طویار ایسه کندی قفاسنی کسەجکندن بحثله بیان احتراز ایلیورایدی . رستم اصل هنر ایشی علی پاشایه طویورمامق اولدیغنی و بو خدمتی کورر ایسه البته برکون کندیسی دخی علی پاشا ایله باریشەرق بیوك بر ایالت ایدەجکنی سویلینجه چونکه هوسی رستمك علی پاشا نزدنده نەقدر سربست ومعتبر اولدیغنی ونەقدر آدملری ایلرولتمش بولندیغنی بیلدیکندن بکك سوزندن چیقەمدی . ایستدکلری وعدی ویردی . بسا ایله ده تأمین ایلدی .

بو موفقیت اوزرینه فوتوس ایله رستم سویندرك پاپاس ساموئله کلوب ویردکلری خبر ایله انی ده سویندردیلر . واقعا قرار ویریلان کیجەده اختیار ایله چوجقلری پارغه یه چکیدندن چکیرمکه باشلادقلری حالده

قره‌غول طرفندن هیچ برسس صدا چیقا. رلماسی هوسینك وعدینی طوتمش اولدیغنه دلالت ایلدی .

علی پاشا‌یه کوندریلان کاغدده اکر سولیوتلردن هیچ بریسك جانه‌قصد اولنمز وهیچ بریسی ناحیه‌دن چیقارلمز ایسه بشقه درلو شرطه حاجت کورلمکسزین تسلیم اوله‌جقری یازلمش ایدی . امنیت ایدیله‌جکی ایچون دکل‌یا؟ مجرد اختیارلری وچوجقلری آشیرمغه بروسیله اولسون‌دیه بومکتوب تصنیع اولنمش ایدی . علی‌پاشا دخی بر جواب یازه‌رق بنه هوسی‌واسطه‌سیله تبلیغ ایتدیردیکندن بووسیله فوتوس ورستم ایله بردها ملاقاتلرینه فرصت ویردی .

بودفعه رستم هوسیدن‌اولکی خدمتك تکراريني التماس ایلدی . واقعا هوسی او ایلك خدمتی کورمش اولدیغندن دخی نادم اوله‌رق ایکنجی‌یی ممکن دکل کوزه الدیره‌میه‌جغنی درمیاندن کیرو طورمدی ایسه‌ده رستم « بونلرك سولیدن چیقمری علی پاشانك معلومی اوله‌جق اولسه بیله برشی دیه‌مز . حتی تکمیل سولیوتلر بورا. دن چیقسه‌لر بیله ممنون اولور . زیرا بیلورسك‌که انك اصل املی سولی ناحیه. سنك تخلیه‌سندن عبارتدر . هم بودفعه بچوره‌جکمز اختیار وچوجقلرك مقدارلری پك آزدر » دیه کوچ حال ایله هوسیدن بروعد دها آلدی .

رستمك بودفعه‌کی تدبیری حقیقة جمله‌یه حیرت ویره‌جك تدابیردن ایدی . زیرا پاپاس‌ساموئلك یانه‌کلدیکی زمان :

— بتله برابراولومی کوزه‌الدیره‌جق آدملر برطرفه‌آیرلسونلر !

دیمشیدی‌که اوراده افتیمی وماربولا وفوتوس وانك اوکی والده‌سی موسخو دخی‌موجود اولدیغندن قوجه‌افتیمی‌نه‌معنی ویریله‌جکنی خاطره بیله‌کتورمیه‌رك :

سنکله برابر اولمکه حاضر اولان بنم !

دیه رستمك اشارت ایلدیکی طرفه کچدی . متعاقباً فوتوس وانی‌تعقیباً ماربولا وموسخو کچدکلری کبی ارکك قادین سائر برچوق کمسه‌لر دهاکچدیلر . ساموئل صوردی‌که :

رستم ! افکاری دکشدیردکمی ؟ ارناوتلره‌سلاحمی چکه‌جکسك ؟

— خیر پاپاس افندی ! آجلقدن هلاك اولان سولیوتلره اکمك تدارك ایده‌جکم ! سکز سنه‌در اکمکلر یني یدیکم و عادتا همشهریلری اولدیغم سولیوتلره شو یولده برخدمت‌ایده‌جکم .

فقط کوتوره جکك آدملر ایچون برتهلکه اولوب اولمدیغنی ده حساب

ایدیورمیسك ؟

کیدر ایکن هیچ برتهلکه یوقدر . کاور ایکن وار ایسه‌ده ایشته آچلقدن هلاك محقق اولدیغی حالده ارناوتلر ایله مصادمه‌ده هلاکی اهون کورنلری باشمه جمع اتمك ایستیورم . فقط یانمده چوق آدم بولنمسنی آرزو ایدیشم قارشومزه چوق قوت چیقه‌جق ده انلر ایله حربه مجبور اوله‌جغم حسابیله دکلدر . ذخیره بوکا نه‌جك آدملرك مقدارلری چوق اولور ایسه کتوره‌جکمز ذخیره‌نك‌ده مقداری چوق اولور حسابیله‌در .

خلافکیراندن بعضلری اوراده بولنه‌رق ایچلرندن بریسی پاپاسك یانه صوقولوب قولاغنه برشی سویلدی . پاپاس تند چهره‌سنی برقاتدها چاته‌رق دیدی‌که :

— شوردن دفع اولوب کیدرمیسکز ؟ یوقسه فلاکت و مصیبتمز الویرمامش کبی اردمزده قان اولدیغنی می ایستیورسکز ؟

نه‌فوتوس نه رستم برسوزلری استماع بیله ایده‌مدیلر . انلر یالکز کندی ترتیبلریله مشغول ایدیلر .

رستمك اشارت ایلدیکی طرفه‌ چکن قادین ارکك فدایلرك مقدارینی اکلامق ایچون صایدیلر . وقوعات صحیحهٔ تاریخیه‌دن اولمق اوزره خبر و یرملم که بونلرك مقدارلری درتیوز ارکك و یوز یتمش قادینه بالغ اولمشیدی .

پاپاس ساموئل بو مقداری استکثار ایدرك یاریسنی آیرمق رأینده بولندی ایسه‌ده رستم :

— پاپاس افندی ! بز بو حیله‌یی یالکز برکره‌جك یاپه‌بیله‌جکز . بر دهاسی ممکن اوله‌میه‌جقدر . یاپدیغمزه کوره باری محاصره‌یه براز دها مقاومت ایده‌بیله‌جك قدر ذخیره ادخالنه امکان حاصل اولمش اولسون . اندن صکره باقه‌لم حق تعالی نه کوسترر !

دیمسیله و آیرلمش اولان درتیوز ارکك و یوز یتمش قادینك هیچ بریسی دونمك ایستمامسیله پاپاس دخی بونلر ایچون دعا ایدرك عزیمتلرینه رخصت و یردی .

حرکتدن مقدم رستم بو طائفه‌یه شو دیوانی و یردی دیدی‌که :

— تمام قره‌غولك اوکندن کچر ایکن هپکز اکیلوب بوزولوب اختیار و قوجه‌قاریلری تقلید ایده‌جکسکز . زیرا اصل حیله‌مز کو یا مقدما کچورمش اولدیغمز اختیار و چوجقلرك بقیه‌سنی ده امرار ایدیورمشز کبی کورونمکدن عبارتدر . قره‌غول قوماندانندن بوکا کوره سوز الدم . هیچ بریکزك سلاحی کورونمیه‌جکدر . بو تدبیرده ذره قدر قصور

ایده‌جك اولورسه‌ق ایشیمزی بوزمش
اولورز .

بو تنبیهی جمله‌سی قبول ایتدکدن صکره
هرکس کندی اقرباسی دوستی فلانی ایله
او پوشوب قوجاقلاشه‌رق وداع ایلدی .
« آرش » اشارتی اوزرینه جمله‌سی یوله
دوزلدی .

شو بش یوز یتمش کشی اوقدر ساکتانه
قطع مسافه ایدیورلر ایدی‌که بر چالی
حشیلتیسی پیدا ایتمامکه بیله صورت مخصو-
صه‌ده غیرت ایلیورلر ایدی . هله کچیدن
کچرلر ایکن بو احتیاطه بر قات دها رعایت ایلدیلر .
اوکیجه نوبتی بالذات کندیسی اجرا ایدن
هوسی اکر بو طائفه‌نك کچه‌جکندن
اولجه خبردار اولمسه ایدی احتمال که
کچدکلرینی کندیسی دخی خبر آله‌مزایدی .

پارغه کچیدندن کچدکدن صکره طائفه
کمال سربستی ایله یوللرینه دوام ایلدیلر .
ایرتسی صباح کونش طوغدقدن ایکی
ساعت صکره پارغه‌یه واصل اولدیلر .
پارغه دسپوطنك اولجه هیچ خبری
اولمدیغندن سولیوتلرك ورودی حریفك
حیرتنی موجب اولدی ایسه‌ده رستم
وفوتوس :

— حیرت زمانده دکلز . بوقدر آدمك
قالدیره بیله‌جکی ذخیره‌یی سریعاً تدارك
ایدکز . حتی نره‌یه قدر کوتورمك ممکن
ایسه اورایه قدر کوتورمك اوزره بارکیر
دخی بولکز . هله هرشیدن اول بزم قرنمزی
طویورکزکه بو آجلق بزده ایکن ذخیره
قالدیره‌ق دکل آ کندیمزی قالدیروب کو-
تورمکه اقتدارمز اوله‌مز!

دیدکلرندن دسپوط ایکی آیاغنی بر
پابوشه صوقدرق عهده‌سنه ترتب ایلیان
وظائفی اجرایه مسارعت ایلدی .

کلانلری کلیسا درونده کیزله‌مش
اولدیغندن بونلره اوراده‌ات و شرابله مکمل بر
ضیافت چکدیلر . او کون اقشام ایدلدیکی کبی
اوکیجه دخی کمال استراحتله صباح ایدلدی .
ایرتسی کون ایکنجی ضیافت چکیله‌رك
ذخیره‌نك دخی حاضر اولدیغی بیلدیر-
لدی . حتی ذخیره‌نك بر مقدار پارغه
خارجنده‌کی چفتلك وکوی یرلرده ترتیب
اولنمغله یوله چیقارلمشیدی . ایکنجی
اقشام رستمك طائفه‌سی قافله‌نك بقیه‌سی
ایله یوله دوزلدیلر . بش ساعت قدر
سلامتله قطع مسافه ایلدیلر . بعده یوللر
صرپلاشدیغی کبی علی پاشا قوللرینه و قره
غوللرینه تصادف ایتمك تهلکه‌سی دخی
باش کوستردیکندن بارکیرلرده یوکلی
اولان ذخیره ایندیرلدی . دسپوط هر
کسك ارقه‌سنه اله‌جغی چواله ایپدن قایشدن
فلاندن قوللر دخی طاقدیرمش اولدیغی
کبی عسکر چانطه‌لری کبی برحاله کلمش

اولان بو چوواللری هر کس آرقه‌سنه الدی .

اورادن پارغه چکیدینه بر بچق ساعتلك یول قالمشیدی . « چیت ! » درجه‌سنده بر صدا یله ایشتدیرمامك تنبیهیله یوله دوزلدیلر . نه فائده که چکید باشنده بولنان قره غولده‌کی نوبتجی پك دقتلی بر ارناوت بولندیغندن « کیمدر او ؟ ! » صدای مدهشنی متعاقب بر ده طبانجه آتدیغندن قره غول درونده بولنان افرادك کافه‌سی سلاح باشنه کلدیلر .

بر مدت مزغاللردن تفنك آتدقلری حالده چکنلرك بو آتشدن اندیشه ایتمیه‌رك یوللرنده دواملری کورلمشیدی . زیرا فوتوس ایله رستم بو یله قراکاغه قبور صیقمق صورتنده‌کی آتشدن بر مضرت کلمه‌جکنی حساب ایدرك سلسله‌یی چکیددن چکورمکده دوام ایتمشلر ایدی . لکن هوسی چکنلرك اوکارینی کسمك ایچون اون سکز یکرمی کشی ایله قره غولدن خارجه چیقنجه رستم اوتوز قدر تفنك اندازلری بونلرك کله‌جکلری سمته سلاح طوغرولتمق وتمنیتیله تعبیه ایلدی و بقیه‌سنی چکورمکده یه‌نه دوام ایتدی .

هوسی فرقه‌سیله سولیوتلر اره‌سنده بر تفنك آتشی باشلادی . انجق رستم دقت ایلدی که ارناوتلر دائما کندی تفنك آتشلرینك کوروندیکی یره آتدقلرندن برقاج سولیوتی یارده‌لمکه موفق اولمشلردر . بونك اوزرینه سولیوتلره آتش کسدیروب ارناوتلرك دها زیاده تقربلرینه منتظر اولملرینی امر ایلدی . حالبوکه هوسی دخی سولیوتلرك آتشلری کسیلمسی اوزرینه آتش کسه‌رك ودها زیاده تقرب دخی ایده‌میه‌درك براز توقفه مجبور اولدی .

صباح آچیلیور ایدی . ارناوتلر باصه‌جقلری یرلری کوره‌بیلنجه هجومه طوراندیلر ایسه‌ده اوزمانه قدر سولیوتلرك قافله‌لری سلسله‌سی چکمش و تفنك اندازلر دخی دمدارلق حرکتیله چکلمش اولدقلرندن شو ممانعتدن بر نتیجه استنتاج ایده‌میه‌ن هوسی مأیوساً قوله‌یه عودت ایلدی .

کیدن فرقه‌نك یالکز برقاج یارلیدن ماعدا کافه‌سنك آمنا عودت ایتمسی پاپس ساموئلدن بدأ ایله بتون سولیوتلری اوقدر ممنون ایلدی که درحال رستم ایچون بر شرقی ترتیب اولنه‌رق چاغرلمغه باشلادی . زیرا بوخلق نزدنده اونوتمامق لازم کلان وقوعات مهمه مطلقا شرقی صورتنه افراغ ایدیله‌رك کفته‌سندن زیاده بسته‌سنك ساده‌لکی حسبیله هر کس آنی اوکرنور اوقومغه باشلار .

لکن بو ممنونیت یالکز رستمك خلافکیرا.
نندن ماعدا بتون سولیوتلری استیلا
ایلمشیدی . خلافکیران و بالخاصه انلر
میانده مخالفت وعد اوتده‌لك ایلرو یه واران
خبیثلر ایسه‌هم رستمك کتوردیکی ذخیره
کندیلرینی هلاکدن قورتاردیغی حالده
هم ده بو بیانجی ارناوتك سولیوتلر نزدنده‌کی
مرغوبیتی کندی وطن پرورلکلرینی
چکمکده اولمسنه چاتلایه‌سی یه حسد ایدرك
رستمی طار بر یرده صیقشدیره‌جق اولسه‌لر
جانه‌قدر قصد ایتمکی کوزه آلدیرمق درجه‌سنی
بولمشلردر .

شدتده افراط

تپه دلنلی علی پاشا اختیار وچوجق
اولان سولیوتلرك پارغه‌یه آتشیرلدقلری
حوادثیله اوچ بشیوز سولیوت جنکاور-
لرینك پارغه دن ذخیره ادخال ایلدکاری
حوادثنی همان متعاقباً الش ایدی . کندیسنی
صوك درجه‌یه قدر غضبلندیرمق ایچون
بو وقعه لرك یالکز برنجیسی کافی ایکن
بالخاصه ایکنجیسی اوخونر زهر بنی چیلد-
یرتمق درجه‌لر نه کتوروب پارغه چکیدی
اوزرنده‌کی قره‌غوله مأمور عالوشاك
هوسی بی صلب ایتدیردیکی کبی سولیو-
تلرله مخابره و مناسبتی شبهه کوتورن سائر
برقاچ اغانی وسمر کردنی دخی طاقتکداز
اشکنجه‌لر ایله اولدیرمش ایدی .

بویله هیچ قباحتی اولمیان بیچارکانك
اعداملری اردو طرفندن کمال نفرتله تلقی
اولندی . برطاقم کسه‌لر پاشانك بوظلمنی
آچیقدن آچیغه مؤاخذه‌یه کیریشه‌رك انلر
دخی تپه‌دلنلینك قهرینه اوغرادقلری حالده
دیکر بر طاقملری دخی مؤاخذه‌ده دهازیاده
شدتدن کیرو طورمدیلر .

ایش بر درجه‌یی بولدی که علی پاشا
کندی افکارینه قارشو هرکیم سوز سویلسه
اولدیرمکه قالقشدیغندن واوزمانه قدر
اعدام ایلدیکی آدملر میانده سکز اون
قدری دلو بنو بکنك آدملری اولدیغندن
میرمومی الیه پاشایه یازدیغی برکاغدده « بن
اوعسکری کیفکز ایچون اولدیرمك اوزره
کوندرمدم . جنکده اولمك بشقه و جانیلر
کبی اولدیرلمك ینه بشقه‌در . عسکرمك
صداقتندن امین دکل ایسه‌کز بکا اعاده
ایدکز » دیمش ایدی .

وای علی پاشاده‌کی حدت ! اردو ده
نه‌قدر دلو بنولی عسکر وارایسه هپسنی
اولدیرمکه‌قدر کوزه الدیرمش ایسه ده
دلو بنولیلر کندی بکلرینك علی پاشایه
یازدیغی مکتوبدن خبردار اولور اولمز
اونر یکرمیشر طوپلانوب دلو بنویه طو-
غری فراره قدم باصدقلرندن علی پاشا بونلر
عیبنده‌کی وفکه‌سنی اله‌مامشدر .

دلو بنو بکنك حرکتنی کورن برات

انسنمی و پرانیقا و قونسپولیس اغالری دخی سولیوتلر ایله محاربه ذاتاً باشه چیقار ایشلردن دکل ایکن برده علی پاشانك کندی عسکرلرینه جلاد کسلدیکنی کورنجه انلر دخی عسکرلرینه فرار خبرینی کوندردیلر . ایش بر درجه‌یه بولدی که علی پاشا اردوسنده طوغریدن طوغری‌یه کندیسنه تابع بولنان عسکردن ماعدا متفق صفتیله کلان عساکرك کافه‌سی بکلری و پاشالری نزدینه کیتدکلرندن اردونك مقداری ثلث درجه‌سنه تنزل ایلدی .

لکن بو حالدن سولیوتلر بیوك بر استفاده ایده‌مدیلر . زیرا انلری آچلق ایله تضییق کافی اولوب بونك ایچون دخی قوله‌لرنده‌کی افرادك دقت و اهتمامندن بشقه برشیئه احتیاج یوق ایدی .

حتی علی پاشا بقیهٔ عساکرندن اوچ بیك بشیوز قدری ایله دلوینو اوزرینه یوریوب وهلهٔ قصبه‌یی باصه‌رق بکی قاچردی . اوراده رهن اوله‌رق التی نفر سولیوت بولوب [illegible] دیکزمی؟ تخمینده خطامی ایتمشم؟ ایشته بو حر بفلر سولیوتلرك متفقلری ایمشلر . البته بزه خیانت ایده‌جکلری درکار در » دیه بونلری ارناوتلق خائنی اولمق اوزره بالتشهیر اغالرندن بر قاچنی دها آصدی و رهنلری الوب [illegible] نفر بنی صلب ایتدیردیکی کبی رئیس دیمو-نك اوغلی ایله برده فوتوسك اقرباسندن اولان دیکر بریسنی باغلاتوب، سولیوتلر دخی اکر فی‌الحال تسلیم اولمزلر ایسه کرك بونلری و کرك کندی یدنده محفوظ بولنان دیکر یکرمی درت رهنی کاملاً اعدام ایده‌جکی خبرینی کوندردی .

بر روایت تاریخیه‌یه کوره مقتوللر ایچون جنازه دعاسی اوقوندیغی اثناده سولیوتلرك پاپاسه « پاپاس افندی! علی پاشا النده رهن بولنان ارقداشلرمز دخی امواتدن معدوددرلر ! انلرك اسامیسنی ده یاد ایدرك روحلری ایچون دعا ایت » دیمه‌لری اصلا بو دفعه وقوعه کلمش ایمش .

محاصره‌نك مدتی تمام برسنه‌یه وارمش اولدیغندن اکر رستمك پارغه‌دن کتور-دیکی ذخیره امداده یتشمامش اولسه ایدی علی پاشانك صولك تکلیفی اوزرینه سولیو-تلرك تسلیمدن غیری چاره‌لری قالمیه‌جق ایدی . لکن بشیوز قیش کشینك کتور-مش اولدقلری برر ارقه ذخیره آجلقدن هلاك اولمیه‌جق درجه‌لرده اداره‌لی قوللانلمق شرطیله برقاچ آی دها دوام ایده‌بیله‌جکی کبی علی پاشانك الك بیوك دوستلری کندیسنی ترك ایتمسی و پاشانك بونلرله جنکله مجبور اولمسی سولیوتلره امید ویر-

دیکندن صوك تکلیفه دخی جواب رد کوندردیلر . حتی پاشایه یازدقلری کاغدده دیدیلرکه « الکزده اللری باغلی بولنان سولیوتلری اولدیرمك تمام سزك کبی غدارلرك شانه لایق بر معامله‌در . یکیت ایسه‌کز الی باغلی اولمیوب الی سلاحلی اولان سولیوتلری اولدیرکز . بز انلری قربان عد ایدرك روحلری ایچون اقتضا ایدن جنازه دعالرینی بیله اوقودق ! »

اره‌دن برهفته اون کون قدر مرور ایتدیکی حالده علی پاشا طرفندن هیچ بر حرکت اثری کورلمامسی سولیوتلرك مراقنی موجب اولدی . برقاچ دانه‌سی طاشدن طاشه یول بوله‌رق سولی چکیدینك بو کسك تپه‌لرینه قدر کلدیلر . هر چکید اغزنده‌کی قوله‌نك بر آز ایلروسنده ومناسب بر یرده لزومی قدر احتیاط عسکری بولندرلمقده اولدیغی کبی بالخاصه عسکرك چوغی سولی چکیدینك طیشنده‌کی آچیقلقده بولنور ایکن اوراده عسکردن اثر قالمدیغنی کوره‌رك رؤسایه خبرو یردیلر .

بونك اوزرینه فوتوس ایله الکسی رستم دخی برابر اولدیغی حالده شوچکیدده‌کی قره‌غول اوزرینه برهجوم مراقنه دوشدیلر که پاپاس ساموئل بوهجومدن هیچ بر فائده حصوله کله‌میه‌جکی جهتله منعنه قالقشدی ایسه‌ده مقتدر اوله‌مدی . « سن قارشمه ! بز بر ایش کوره بیلور ایسه‌ك کورورز . کوره‌مدیکمز صورتده کندیمزه هیچ بر ضرر ایرشدیرمکسزین دونر کلورز » دیه سکسن قدر افرادی دخی یانلرینه آلوب قره‌غول اوزرینه یورودیلر .

واقعا قره‌غول ایچنده‌کی ارناوتلر طیشارویه چیقمدیلر ایسه‌ده چکیدك بتون پاتقه‌لری مزغاللردن ایدیلان آتشه آچیق بولندقلرندن سولیوتلر ایچون چکمك احتمالی یوق ایدی . بونکله برابر اورته‌یه برتفنك پاتردیسی چیقارمش اولمق وهانکی طرفدن عسکر ورود ایده‌جکنی کورمك ایچون ساخته حرکتلرله ارناوتلری برچوق سلاح آتمغه مجبور ایلدیلر . کندیلری ایسه جبخانه اسراف ایتمامك ایچون پك آز آتش ایدیورلر ایدی .

سلاح پاتردیسی یارم ساعت قدر دوام ایلدیکی حالده هیچ بر طرفدن ارناوت عسکرینك ورودی کورلمنجه اکلادیلرکه علی پاشا مطلقا دلوینو بکی کبی بعض خصماسی علیهنه سوق ایچون اوجهتده‌کی عساکری کاملاً قالدیرمشدر .

بونی اکلایه‌رق طوغریجه پاپاس ساموئلك مناسترینه کلدیلر . اوراده فوتوس ایله رستم والکسی پاپاس ساموئله کیرلیجه برقاچ

سوز سویلدکدن و پاپاس طرفندن جواب موافقت آلدقدن صکره کیافه و سولی قریه‌لرینه آدملر صالدیروب عربه دوشمه‌سی وخانه قپوسی کبی نه‌قدر قالنجه تخته بوله‌بیلدیلر ایسه کتوردیلر . بو تخته‌لره کوپ قپاقلرینك قولبلری کبی ینه اغاجدن قولپلر طاقلدی . کوچکلرینه بر ودها بیوجکلرینه ایکی و الڭ بیوکلرینه اوچ قولپ طاقیله‌رق برنوع قالقان حالنه قویدیلرکه اوچ قولپلی اولانلرینك هر قولپنه بر آدم کیرمك صورتیله اوچ آدمی محافظه ایده‌بیله‌جکی اکلاشلدی .

حتی بونلرك قورشون تأثیرینه درجهٔ مقاومتلری کورلمك ایچون تام منزلدن هر بری اوزرینه بر قورشون دخی آتلدی ایسه ده او زمانك سلاحلری ایکی اوچ پارمق قالینلغنده‌کی تخته‌لره تأثیر ایده‌میه‌جکی درکاردر .

اشبو قالقانلرك تهیه‌سندن صکره برقاچ کون دها صبر ایدیله‌رك سولی کچیدنده‌کی قره‌غول افرادینك ایلك اهتماملری برطرف اولدقدن صکره بر کیجه تخته‌لر ارقه‌سنده کندیلرینی محافظه ایده‌بیله‌جك قدر آدم سسسز صداسز اوله‌رق کچیددن کچوب خارجه چیقدیلرکه مقدارلری ینمشدن زیاده ایدی . بونلرك یقین قریه‌یی باصوب نه‌قدر ذخیره بولدیلر ایسه آلدقدن صکره عودت ایلدیلر . حالبوکه کویلولر دخی سولیوتلرك ارقه‌لرینه دوشمش اولدقلرندن صباحه‌قارشو کچیددن کچرایکن کویلولرك آوازه‌لری قره‌غول افرادینی او یله برزمانده بیدار ایلدی که سولیوتلر دخی تمام قره‌غولك قارشوسنده بولنیورایدی . ارناوتلر مزغاللردن همان آتشه باشلادیلر . اوزمان رستم اللرنده بولنان قالین تخته‌لری قالقان کبی استعمالدن ایسه یره دیکدیروب وارقه‌لرینه طاشلر طیاتوب سپر مقامنده استعماله باشلادی . بر یاندن سولیوتلره دخی آتش ایتدیردیکی حالده دیکر طرفدن یانلرنده بولنان ذخیره‌یی ایچرو یه طوغری آشیرتدیرمقده ایدی .

رستمك تصادفی کبی بر صورتده کشف ایلدیکی بوتدبیر حقیقةً سولیوتلرك ایشنه زیاده‌سیله یارایه‌جغی اکلاشلدیغندن سولی قریه‌سنه خبر کوندروب برخیلی آدم دها جلب ایتدیردی . بر یاندن ارناوتلرك قورشونی یاغمور کبی یاغمقده ایکن دیکر طرفدن معهود تخته‌لرك ارقه‌سنه طاش یغلمقده‌دوام اولنیور ایدی .

ایکی کون ایکی کیجه چالیشیله‌رق قرانلق اختلاطلرینك [illegible] دیدکلری یولده بویلی بوینه اویله برسپروجوده کتوردیلرکه اورادن ایستدکلری قدر مرور و عبور ایلدکلری حالده قره‌غولك

قورشونلرندن شيخ بر عضرت كوريه- جكلرى تأمين يدلمش اولدى . فقط بو عمليـاتى اتمام ايدبجه‌يه قدر سـوليوتلردن درت مقتـول ايله اون يدى دخى مجروح وقوعه كلدى .

قره غولك آتشـندن توقى‌يه بوانكان بولندقـدن صكره سوليوتلر آرتق ايشاك ارقه سنى براقورلرمى؟ قوله‌نك ارقه طرفنده‌بواش بواش صوقوله‌رق طاشلر ارقه‌سنه كيزله‌دكلرى ادملر ايله بعدما انلر ارناوتلرى محاصره ايدر اولمشـلر ايدى . بريندن دخى هر كـون كليتلى سـوليوت ناحيـه خارجنه چيقوب كو يلرى باصه‌رق قاطر يوكلرى ايله ذخيره نقلنه قو يولديلر .

اكر بوكو يلونو كيفيتى على پاشايه‌خبر اتمـامش اولسه‌لرايدى قوله‌ده‌كى ارناوتلرى ذخيره‌لرينى توكه‌تنجه‌يه‌قدر محاصره ايدوب احتمـال كه تسليمه بيـله مجبـور ايده‌جكلر ايدى .

على پاشـا كو يلولردن سـوليوتلرك بو حركتلرينى ده خـبر النجه اوفكه‌سندن حقيقة شلالك درجه‌سنى بولدى . وقتيله نيچون كلوب خبرو يرمديكز ؟ سوليوتلرك ايلك هجومنى نيچون بكا بيلديرمديكز ؟ » ديه‌حشمنى بنه اوبيچاره‌لردن المغه‌قالقيشوب برقاچنى طياق التنده اولديردى .

انجق شـدتده بودرجـه افراطـك شيخ برزمان فائده‌سى اوله‌ميه‌جغى دركار- در . كو يلولر سـوليوتلرك يغماسـندن قـورتلق اميدى ايله پاشـايه مراجعت ايلـدكلرى حالده فضـله اوله‌رق برده باش و يرجكلرينى كورنجـه بعدما سـو- ليوتلره بلا مخـالفت ذخـيره اعطاسـنى اهون شر عد ايلـديلر .

بو ارتوت سركرده‌سى معيتنده اوله- رق سـوق ايديلان يدى يوز كشى سـو- ليوتلرك سپرلرى اوزرينه هجوم ايله برله يكسـان اتمش وقوله‌نك انبارنده اكسيلان ذخيره‌يى اتمام ايله محاصره‌ده دوامى‌صيق صيقى‌يه تنبيه ايدرك عودت ايلمش ايسه‌ده سـوليوتلر بوتدبير سايه‌سـنده كنديلرينه اپيجه بر زمان اداره ايده‌جك ذخيره‌يى تدارك ايليه بيلدكلرندن محاصره‌نك شـد- تنده بر بأس كورمامشلردر .

اردن بر نچق آى قـدر زمان دخـا مرور ايلدكدن صكره بركون على پاشانك اوغلى ولى پاشـا سـولى كچيدنده‌كى قره- غوله كلوب پاپاس سـاموئل ورستم بك ايله مكالمه طلب ايلـدى . يالكز كنديسى وهم‌ده سـلاحسز اوله‌رق يالكز بوايكى ذات ايله مكالمه ايده‌جكنى بيلـديرديكندن بلا احترازقبول اولندى . قره‌غولدن اوزاق بريرده‌ملاقات ايلديلر . ولى پاشا ديدى كه:

— ادرنه‌ده برعصيان ظهور اتمش !

انی تسکین ایچون بابام ادرنه‌یه کیده‌جکدر . بابامك یرینه بن قائمقام قاله‌جغم . او کاغجه‌یه قدر بو متارکه عقدینی ایسترمیسکز ؟

ساموئل — ایسترز اما نه شرط ایله ؟

ولی — قوله‌لرده‌کی افراد ینه قوله‌لرده اوطوره‌جقلر . فقط کچیدلردن سزلك مرورکزی منع ایتمیه‌جکلر . اما سز دخی اویله جمعیتله کچوب کوی باصمق و یغما کرلك ایتمك کبی حرکتلرده بولنمیه‌جقسکز . عادی زمانلرده اولدیغی وجهله اخذ و اعطا کز ایچون کاوب کچه‌جکسکز .

پاپاس ساموئل نه دیه‌جکنی استیضاح طوریله رستم بکك یوزینه باقدی . رستم دیدی که:

— او حالده بو متارکه‌دن سولیوتلرمی مستفید اوله‌جقلر یوقسه ارناوتلرمی ؟

ولی — ایکی طرف دخی مستفید اوله‌جقلر . فقط اصل باقیلور ایسه سولیوتلر مستفید اوله‌جقلردر . چونکه محاصره‌دن قورتیلوب ذخیره تدارکنده هیچ بر صعوبت چکمیه‌جکلردر .

رستم — انلرك مقدار کافی ذخیره‌لری واردر .

ولی پاشا کولدی . دیدی که:

— رستم بك! سن عادتا سولیوت اولمش قالمشسك ! بن سنی چاغردم که پاپاس افندی‌یه مرام اکلاتمق خصوصنده بکا یاردیم ایده‌سك دیه ! حالبوکه اصل سکا مرام اکلاتمق کوچ اوله‌جق !

رستم دخی کوله‌رك دیدی که :

— نه یاپه‌یم آپاشام ! پدریکز بنی زور زور ینه سولیوت ایلدی . مسافرلری بولندیغم آدملره شو قدرجق بر یاردیم اولمسونمی ؟

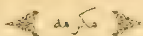
ولی پاشا رستمی دخی باباسنه عفو ایتدیره‌جکنه دائر بر طاقم وعدلر ویره‌رك فقط شو متارکه‌یی پدری نامنه دکل کندی نامنه ایسته‌دیکی بیانیله دریغ ایلمامسنی مصرانه طلب ایلدی . پاپاس ساموئل دخی بونی قبولده بأس کورمدی . یالکز ایشی بر کره ده اختیاران مجلسنه عرض ایتمك لازم کله‌جکنی بیلدیردی . ولی پاشا ساموئل و رستمدن آیریلزدن اول رستم بك ایله برآز دها مصاحبه کیریشه‌رك ارناوتلر ایله سولیوتلرك بویله محارب دکل دوست و متفق کچنملری لزومنه دائر بکك سویلدیکی سوزلری کاملاً تصدیق ایتمش و حتی پدری ادرنه‌دن کلدیکی زمان بو بولنمقه‌یی قبول ایتدیرمکه کندی طرفندن ده غیرت اولنه‌جغنی جداً تأمینده بولنمش ایدی . نشانلی بو خبرلری ایشتمك خوشنه کیتمش اولدیغی کبی نهایت الده بولنان یکرمی التی سولیوتك هنوز اعدام اولنمدقلرینی و تقدیر اولندیغی مصونیتده بولنمرنده

سبيللری تخليه قلنه‌جغنی علاوةً بيان
ايلديكجه پاپاس افندی بالكليه قانع اوله‌رق
غايت دوستانه بر حس ايله ولی پاشادن
آيرلديلر .

ايشته ادرنه وقعه‌سنك ظهوری ايله
تپه‌دلنلی علی پاشانك اووقعه‌يه مأموريتی
علی پاشا ايله سوليوتلر ارەسنده بويله بر
متاركه‌يی وجوده كتورمكه سبب
اولمشدر .

واقعا قريباً كوريله‌جكی وجهله
بومتاركه برمصالحهٔ قطعيه حكمنی آلميوب
سكز اون آی صكره محاربه‌نك هم‌ده
هيچ برزمان وهيچ برپرده امثالی كورلمك
شويله طورسون خاطر وخيال بشره بيله
كلمامش اولمق درجه‌سنده‌يه تكرر ايلديكی
كورلدی ايسه‌ده او مدت ظرفنده سوليوتلرك
جمع ذخائر واتمام مهمات ايلملرينه طريق
امكان آچديغندن فی‌الحقيقه اصل فائده‌سی
سوليوتلر ايچون كورلدی .

ايش تاريخك روايتنه قالور ايسه علی
پاشانك بومتاركه‌سنه دخی برخدعهٔ حربيه
معناسی ويرمك لازم كلوب متاركهٔ مذكوره
ظرفنده سوليوتلر رؤساسی ارەسنده نفاق
پيدا ايتمك وبرطاقنی كنديسنه جلب ايتمك
كبی حركاتده بولنمش اولديغی ظن اولنور
ايسه‌ده ايشك ايچنده ديكر انتريقه‌لر
بولنه‌رق انلر دخی آتيده‌كی بابلرمزده توضيح
ايدلمك لازم كلمشدر .

مكرمه

رستم بكك بورايه قدر خلاصةً عرض
اولنديغی وجهله مسائل سياسيه وحربيه‌ده
سوليوتلره ايتديكی حسن خدمت نظر
محاكمه‌ده اجمال ايديله‌جك اولور ايسه
پاپاس ساموئلدن ماعدا هيچ برسوليوت
رئيسنك بيله بوجماعت منافعی ايچون رستم
قدر حسن خدمت ايده‌مامش اولديغی تسليم
ايديلور .

رستم اورايه علی پاشا طرفندن مأموراً
كلمش اولديغی حالده خدمات واقعه‌سنك
پاشادن زياده سوليوتلره منفعت بخش
ايتمسی بوآدم ايچون برسوء حركت برعدم
صداقت برخيانت عد اولنه بيلورمی ؟
مسئله‌نك بوجهتنی قطعياً حل ايتمليدر .

معلوممزدركه رستم سوليوتلر ايله
ارناوتلر ارەسنده قان دوكلمسنی التزامده
بولنوب سولی ناحيه‌سنه شويله تهلكه‌لی
برمأموريت خفيه‌يی قبول ايتمسی دخی
محضا علی پاشانك سوليوتلر عليهنده‌كی
حسيات جنكجويانه‌سندن واز كچمسی
شرطيله مشروط ايدی . پاشا بوشرطه
رعايت ايلر ايسه رستم دخی سوليوتلرك
افكارينی اجنبی مشوقلرينه قاپلقدن منع
ايدرك همجنسلری بولنان ارناوتلر ايله دو-
ستلغه واتفاقه چويرمكه متعهد ايدی .

برقاچ سنه مدت علی پاشا تعهدینی طوته‌رق سولیوتلره نظر خصومت کوسترمامش اولمسی اوزرینه رستم دخی بونلرك تمامی دکل ایسه‌ده بر قسمنی ارناوتلره دوست ایدوب دیکر بر قسمنی مشوقین اجنبیه‌یه قاپلمقدن منع ایله بیطرفلغه سوق ایتمش و تسویلات اجنبیه‌یه تماميله قاپیلان اوچنجی قسمنی دخی یواش یواش جلب ایده‌بیلمك امیدلرینی تقویه‌یه باشلامش ایدی . هم بوموفقیتلره اوقدر ماهرانه بر صورتده مظهر اولمش ایدی‌که سولیوتلردن بعضلری بوآدمك علی پاشا طرفندن مبعوث اولدیغنی ظن ایلدکلری حالده بوظن رستم حقنده بالکلیه اسناد مالم یکن دیه‌ینه سولیوتلر طرفندن رد اولنمقده ایدی . دیمك اولیورکه اوجه پاشا ایله ویرلمش بولنان قراری ینه علی پاشا بوزمیه‌جق اولسه ایدی رستمك موفقیت تامه‌یه دخی مظهریتی مستبعد دکل ایدی .

حالبوکه علی پاشا اولکی قراردن دونه‌رك وسولیوتلری دوستلقدن الده المغی تنزل صایوب هرنه اولور ایسه اولسون حربا مغلوب ومقهور ایتمك عزمنه دوشه‌رك رستم بو عزمده کندیسنه آلت اولمق ایستمدیکی ایچون سلاح چکمکه قدر وارر ایسه دلیقانلینك حالا اولکی قرارده دوام ایده بیلمسی قابلمی اولور ؟

هایدی علی پاشا درجه‌سنده عناد واصرار صاحبی اولانلر بوقابلیتی ینه ادعا ایده طورسونلر ! رستم علی پاشانك درجهٔ قوتنی عسکرینك استعدادینی هر حالنی بیلدیکی کبی سولیوتلرك اوزمانه‌دکین کندیسنجه مجهول اولان کافهٔ خفایاسنه وارنجه‌یه قدر هرحاللرینی هر مزیتلرینی‌ده اوکرنمش اولدقدن صکره علی پاشانك بوقومه غلبه‌سی ممکن اوله‌میه‌جغنی بداهة مشاهده ایلر ایسه پاشانك آمال حربجویانه‌سنه علی العمیا اتباع ایدی ویرمسی صداقتدن زیاده مسکنته حمل ایدلمك لازم کلزمی ؟

رستمی قارئلرمزه ایلك طانتدیغمز زمان پروزه‌ده اوروپا بحریون وتجاری ایله اوزون اوزادی‌یه کوروشمش واوروپانك پولتیقه‌سنی افکار بنی و ترقیات مادیه ومعنویه‌سنی اوکرنمش طانمش برآدم دیه توصیف ایلمش ایدك . بویله برآدم ایچون علی پاشا کبی ترقیات فکریه‌جه البته کندی مادوننده بولنان بر پاشایه اتباع ایدرك سولیوتلرك قانی بیهوده اساله‌دن زیاده ارناودلرك قانی هدر ایتمك کبی مجرد تکبردن تهوردن نشأت ایلیان وصاحبنه دخی منفعتی دکل مضرتی محقق بولنان فکرله رأیلره اشتراك ایتمسی اصلا متصور اوله‌مز .

دیمك اولیورکه اوجه ویرلمش بولنان قراردن علی پاشانك نکول ایتمسی رستم بکی

پاشایه قارشو اولجه وقوعبولان تعهدندن بالکلیه قورتارمشدر . بو حالده رستمك محبت ملیه وغیرت قومیه‌سی یالکز ارناوتلر اوزرینه سلاح آتمقدن کندیسنی منع درجه‌سنده برتأثیر کوسترمشدرکه قیاس ایدیله‌جك اولور ایسه بو تأثیر رستمك فوق‌الحد حمیتنه دلالت ایلر . انجق بونجه سنه‌لردنبری برلکده یاشادیغی زواللی سولیوتلرك مستحق اولمدقری برتعرض اوزرینه آچلقدن قیریله‌جقلرینی کورروبوفلاکته چاره بوله‌بیلمك خصوصنده کندیسنی مقتدر بولور ده مجرد علی پاشانك غلبه‌سنی تسهیل ایچون شو انسانیت بولنده اقتدار بنی اسیر کرایسه رستم بوندن طولایی کندیسنی اصلا معذور کورهمز . نصل کوره بیلسونکه علی پاشا طرفندن وقوع بولان معامله‌ٔ متهورانه رستم طرفندن کندیسنه اثر صداقت کوسترلمك یوللرینی کلیاً قپامش اولدیغی کبی سولیوتلرك برقسمی طرفندن کورمش بولندیغی اطوار برادرانه دخی بوآدملره معاونت ایچون کندیسنی برمجبوریت معنویه آلتنه صوقمش ایدی .

سولیوتلردن رستمك کوردیکی اطوار رادرانه براز ایضاحه لزوم کوسترر :

بوقومك اخلاقنه دائر ... حسبیله مز یاننه قلاندار ... قدر قارئلرمزده پیدا ایتدیرمش اولدیغمز فکر ومعلومات اوزرینه حکم اولنه بیلورکه افتیمی کبی برسولیوت قزینك رستم کبی بر یابانجی‌یه قلباً میل حاصل ایتمسی بیله بوناحیه‌جه احوال فوق‌العاده‌دن عداولنمغه شایاندر . قزده بومیلك حصولی و بالخاصه اولبابده مار بولانك افتیمی‌یه محرم اسرار اولمسی و بو محرمیتی رستمه دخی کوستروب افتیمك حسیاتنه ترجمانلق ایتمسی رستم بك کبی یابانجی برارناوت ایچون دکل حتی کندی همشهریلرندن اولان برسولیوت دلیقانلیسی ایچون بیله وقوعی تخیله دخی صیغمیه‌جق شیلردن معدوددر . بوحالده مار بولا نه حکمته مبنی اومساعده کارلغی ایتمشدر؟

اکر رستمك یانیه‌ده چاوللاس واوغلی فوتوسه کوستردیکی دلنوازلق خاطرمزدن چیقمامش ایسه بو سؤالك لزومسزلغی محققدر . اودلنوازلق یالکز فوتوسك دکل اکا منسوب بتون اسباب بختیاریدن عدایلمیان مار بولا وسائرهنكده خاطرلرندن چیقه‌جق شیلردن اولمامسی رستمك سولی ناحیه‌سنده بریابانجی دکل برقرنداش کبی قبولنی مستلزم اولمشدر .

حالبوکه سولیوتلرك نعمتشناسلغی منتدارلغی یالکز بو درجه‌ده‌ده قالمامشدر . افتیمی رستم ایله فوتوس ارهسنده‌کی مناسبتك کرچکدن بر اخوت قهرمانانه درجه‌سنده اولدیغی بیلمه ایدی آق چاغلایان ملاقاتلر-

بنه دعوت ایلدیکی حالده جابتمی کوسترر ایدی ؟ واقعا بر سولیوت قزی بر دمی‌سور ، بو سودا اغورنده جان فداسنی بیله کوزه آلدیرر ایسه ده علوشان نسوانیسی مقتضیاتندن ذره قدرینی بیله فدا ایتمز . مکرکه او فداکارلق کندی حیثیت ووقار وشاننی اخلال ایتمامك ایچون بر یولی بولنه بیله‌جکنه اطمئنان حاصل ایلسون .

بوندن مقدمری ایچون اسراردن معدود اولدیغی جهتله نه رستم نه بز هیچ بریمز خبر الهمامش ایسه‌ك ده مؤخرا رستمك همسری و همسری اولمق حسبیله‌افتیمینك اقرار وافشا . سندن اکلاشلدیغنه کوره افتیمی مار . بولانك حقیقی احوالنی اکلاتمسزین و بالکلیه صراحة دکل ایسه‌ده ضمنا اولسون ماربولانك استصوابنی استحصال ایتمکسزین رستمه هیچ بر مساعده‌کارلقده بولنمشدر . شوخ و شطر ماربولا نك صولك حسبحالنده رستمك سودای غالبنه تاب آور مقاومت اوله‌بیلمك کندیسنجه دائرهٔ امکانك خارجنه چیقدیغی و بو سودا ایله بختیار اولمغه یالکز رستمك مسلمانلغی ممانعت ایلدیکنی سویلدیکی زمان ماربولا : برم سولیوت، نه قدر خرستیان وارد‌رکه فضیلت انسانیه‌سی رستمه دکل انك عادی برارناوتیه بیله قیاس ایدیله‌مز . بن رستمی فوتوسك قرنداشندن بشقه هیچ بر نظرله کوره‌میورم . سنده رستم ایچون موجود اولان سودا اکر بنده بولنسه‌ایدی انك اسلامیتنی هیچ مانع کورمز ایدم .

دیمش اولمغله ایشته افتیمی دخی ماربولانك هرکونه معاونت وحمایتندن بوسبوز اوله‌بیلدکلرینك رستم حقنده‌کی سوداسی کندیسنی بدبخت ایده‌جك ایکن بالعکس بختیار ایلمش ایدی .

زمان کچدکجه رستم بوحقایقه واقف اولورده بونی حقلرنده مسافر بولندیغی ذاتلرك خالصیت برادرانه‌لرینه حمل ایتمز اولورمی ؟

ایشته شو مقدمات رستم کبی بر قهرمانك قلبنی سولیوتلر وانلر میاننده دخی فوتوس و توابعی کبی قهرمانلر ایله تمامیله جلب ایلدکلدن صکره اورته‌یه بر ده افتیمینك تولید ایلدیکی مکرمه‌نك ظهوری آرتق خوت مقاوله نامه‌سنك امضای مجسمی اولمش بولنمشدر .

دوشونملیدرکه مکرمه فضیلت متمدنانه وشعشعهٔ ترقی پرستانه ایله مغرور برشهرده تولدایتسه ایدی هیچ براهمیتی اوله‌مزایدی .

اوایم ؟

بر پیچ ! . . . . .

بو یله برپیچك نه اهمیتی اوله‌بیلورکه بیولشهرلرده اناسی باباسی اندن عار ایده‌جك

اولورلر ايسه ياهنوز رحم مادرده بر جنين ايكن اسقاط ايدبلى و يرر و ياتولدينى متعاقب دنيا نفسندن محروم ايديلەرك بد بختخانەيە آتيلى و يرر و ياخود بو بولدەكى غدر وحشيانەيه يوزكارى تحمل ايتيەجك اولورايسه كليساقپوسنه براقيلى و يرر ·

فرض ايدەلم كه بونلرك هيچ بريسى اولمسون! ديەلم كه محبت مادرانه و يا سوداى پدرانه هر ظن باطلە هر حس مفرطه غلبه ايدرك ياور يجغى علناً بيوتسونلر · كيم نه ديەجك؟ كيم نه ديه بيلەجك؟ كيمك نه ديەكه حق حدى اولەجق؟

فقط سولى ناحيەسنده حال بويلە دكلدر · سوق طبيعتدن بشقه كيمەنك نصيحت مضرەسنى تربيۀ مهلكەسنى المامش بولنان بر سوليوت قزى اسقاط جنين نه اولديغنى بيلمز بيله! ياور يجغنى كندى اليله بوغمق عالم طبيعتده يالكز كديلرده كورلمش اولديغى حالده انى ده «محبتدندر! ····» ديه تأويل ايتيورلرمى؟ بر سوليوت قزى ياوريسى ايچون جاننى ويره بيلور اما ياوريسنك جاننى آلەمز!

اويله ايسه آشكاره بيوتسون كيم نه ديەجك؟

ايشته بوهيچ تصوره صيغەمز · مكرمەكبى برقز سولى كبى بر مملكتده والدەسنك بدغدرى ايله هلاك اولنمز ايسه تعصبك وحشتك تيغ عماسيله هلاك اولور · حتى بوتيغك بر اوجى باباسنك صدرينه دكەمز ايسه مطلقا اناسنك سينەسنى دلر · بويله بر چوجق بزم كبى شهرليلرك تصور وتخيللرينه صيغەميەجق بر بلاى مجسمدر ·

بناء عليه مكرمەنك طوغمسى كنديسى ايچون ده افتيمى ايچون ده رستم ايچون ده سولى طاغلرينك تعصب وبداوت وحتى وحشت قليجنى قيندن چيقارەجق فلاكتلردن ايكن افتيمدن ماعدا ماريولا وحتى فوتوسك سينەلرينى بو قليجه قالقان ايدرجه سنه مكرمەيى حمايه ايتملرى مصال يوللو حكايه اولنسه بيله سوليوتلرك احوالنى بيلانلرك عادتا اينانەميەجقلرى احوال فوق العادهٔ مستبعدەدندر ·

ايشته رستمك بر قسم سوليوتلردن كورديكى معاملهٔ برادرانه اصل شومكرمه يوزندن تحقق ايلمشدركه بز بوقزجغزى طاغده بر مغاره ايچنده و بر كورداديناك يد محافظه سنده كورمش ايسەك ده اندن صكره متوفى چاوللاسك قاريسى موسخودنخى بوسرده محرم ايديلەرك قزجغز بلاى غاردن قورتارلمشدر · شويله كه:

رستمك باباس سانموئل ايله مناسبتى كركى كبى بولنه كيردرك فقط اونموسوس بالاسنك امنيت تامەسنى استحصال قبل

اوله‌میه‌جغندن رستمی کیجه‌لری کوزلتمکه باشلادیغنی و بردفعه‌سنده بو تعقیبدن افتیمینك خبردار اوله‌رق کیفیتی رستمه دخی خبر ویردیکنی بوندن مقدم کورمش ایدك . حالبوکه افتیمیدن مقدم فوتوس دخی رستمك تعقیب اولندیغنی کورمش ایسه‌ده بونی ارقداشنه اخبار ایتمیوب بشقه درلو بر طریق تدبیره سلوك ایتمش ایدی . زیرا رستمك علی پاشا ایله ملاقات یولنده دکل قزی مکرمه‌یی زیارت یولنده تعقیب اولندیغنی کوره‌رك‌و بو تعقیبدن دلیقانلی‌یی خبردار ایتمکده هیچ بر منفعت حساب ایده‌میه‌رك اولامار یولا ایله‌مذاکره‌سنی اجرا ایلدکدن صکره موسخویه کیدوب وقوع حالی اکلاتمش ایدی .

واقعا موسخو اویله ماریولا افتیمی وفوتوس افکارنده برقادین اولمیوب رستم کبی بریبانجی ایچون مساعده‌نك بودرجه‌سنه مکرمه‌نك تولدندن طولایی حصوله کلمش اولان حیرت فوق العاده‌سی مانع ایدیسه‌ده فوتوس بوقادینی دخی ارشاد ایچون برچوق سوزلر سویلدکدن ماعدا برده :

— والده ! رستم بورایه کلدیکی زمان سنك قوجه‌ك و بنم پدرم اولان متوفی چاوللاسك نه دیمش اولدیغنی خاطردن چیقاردکمی ؟ « رستم ! بکا بر اوغل قزاندیردك ! » دیمامشمی ایدی . رستم دخی « بردکل ایکی اوغل قزاندیردم . بریسی‌ده بنم ! » دیه کندینی عرض ایتمامشمی ایدی ؟ حتی سن پك کنج اولدیغك ایچون سنی کندیسنه والده اتخاذنده برآز تردد ایدرك نهایت ینه الکی اوپمامشمی ایدی ؟ بو دلیقانلی سنك قوجه‌که بنم کبی براوغل قزاندیرمش اولدیغی حالده شمدی سن اکا مکرمه کبی برقزجغزی قزاندیرمیوب‌ده غائبمی ایتدیره‌جکسك ؟

دینجه موسخو قوجه‌سنك یادی ایله کوزلری صولانه‌رق اولا اوکی اوغلی فوتوسی قوجاقلایوب یوزندن کوزندن کمال محبتله اوپدکدن صکره :

— کیت اوغلم وقرنداشك رستمه سویله آنی‌ده بویله تلقی‌یه حاضرم . قزی مکرمه دخی بنم طورونم اولادم جانم جکرمدر .

دیمش ایدی . واقعا افتیمی موسخونك دخی بوسره محرم ومشترك ایدلمش اولمسندن پك زیاده محجوب ومتأثر قالمش ایدیسه‌ده مکرمه‌نك سلامتی ایچون رستم حقنده‌کی فداکارلقلر ینك الڭ بیوکی اولمق اوزره بو نتیجه‌جو بیته‌ده قاتلانمش ایدی .

اندن صکره کور دادینك یوزدانه یکرمیلك التونی قپوسی اوکنده دیلندیکی کایسانك پاپاسنه تسلیم اولنه‌رق راهبه‌لر مناسترینه ادخالی صورتیله مکافاتی بعدالتعیین

جواردەکی ارناوت کوی یلرندن بر یمسندە بولنوب اتمش ورستە ولامعنوی ایلتش بر اوکسز چوجق اولمق اوزرە تفس سولی قریەسندە برقوجە قاری یە تودیع قیلنمشدر .

بزمکرمەیی کوردیکمززمان مکرمە یدی سکزآیلق ایدی . فقط اوزماندنبری قاچ سنە کچدیکنی حساب ایدیورمیسکز ؟ درحال بز خبرو یرەلم کەاوچ سنە یەقریب زمان کچدی . ولی پاشانك صوڭ متارکەیی اجرا ایلدیکی زمان مکرمە اوچ یاشنی بتورمش ودردینی بیلە قولایلامش ایدی .

اما خصبەجق نەکوزل بر قزاولمش ایدی ! اناکوزل باباکوزل اولور و بری بر ینەچلدیرەسی یە برسودانك محصولی بولنوردە مکرمە کوزل اولمز اولورمی ؟

« چوجق قسمنك چیرکینی اولمز » دیمش اولان قوجەقاریلر آپشلری آرەسندەکی بز بوغچەسندن بجاقلری اکرلمش ونە بولنور ایسە اغز ینە طیقیلمسندن صیصقە اولوب بیونی آرمود صاپنە دونمش بروندن آقان سموکلر اوست دوداغندە ایکی قرمزی یول پیدا ایتمش سویلسەآغلار سویلسە آغلار کوندەدرت دفعە اثوابی دکشدیرلسە ینە مردار بونکلە برابر باشنە بردە نظر طاقی طاقلمش اولان شهر چوجقلری حقندە بوسوزی سویلمش ایسە عادتا خاط ایتمشدر . چوجق قسمنك چرکینی اولمز اما طبیعتك مقتضیات تامەسی دائرەسندەبیودش چوجقلرك چرکینی اولمزکە بونلرك دخی کوزللرندکوزلی اقتیمی ورستمك مکرمەسیدر !

سکز بچق طقوز ایلق اولدیغی حالدە یورومش یکرمی ایکنجی یکرمی اوچنجی ماهندە چات پات سویلکە باشلامش آغلامسی اندر کولمسی اکثر تومبول تومبول بر یاور بچق سویلزدە نە اولور ؟

هلە ولی پاشا متارکەسی اثناسندە دردنجی یاشنی بتورمکە تقرب ایتمش اولان مکرمە اوقدر دە دلباز اولمش ایدی کە هرسؤالە برجواب ازبرلیەرك کندیسی الە مکالمە ایدنلری حیرتدە براقور ایدی . ازجملە فوتوس بوتز الە مکالمە ایدر ایکن بواثنادە قولاغنە :

— سن ارناوتمیسك؟ سولیوتمیسك ؟

سؤالنی ایراد ایلدیکی زمان کویا بو سرك کتمنە نەدرجەلرە مجبوریت اولدیغنی بیلیورمش کبی اودخی غایت یواش طورانەرق اولا باشندن اباغنە قدر مینی مینی الی الە بالاشارە وجودینی کویا ایکی قسمە آیردقدن صکرە .

— یاریسی ارناوت یاریسی سولیوت !

دیر ایدی . حتی موسخو معصوم چوجغە بوشیلری اوکرتدیکی ایچون فوتو . سە طاریلەرق :

— جانم نیچون بویلە ایدیورسك ؟

هم بوچوجغی اره‌مزده برسر اولمق اوزره محافظه‌یه مجبور اولیورز . هم‌ده او سرك طریق افشاسنی چوجغه سن تعلیم ایدیورسك !

دیدیکی حالده فوتوس :

— ایشك تهلکه‌سی ارتق چكمشدر ! انشاالله پك یقین برزمان كله‌جك كه مكرمه‌نك رستم و افتیمیدن طوغمش اولدیغنی سولی ناحیه‌سنده اعلان دخی ایده‌جکز .

دیر ایدی .

بو سوزده فوتوسك پك‌ده خطاسی یوق ایدی . زیرا سولیوتلره بونجه خدمات نافعه‌سی سبق ایتمش بولنان بر رستم ایچون شویله برامثالسز امتیازك چوق کورلمیه‌جکنی تخمین ایلیور ایدی . باخصوص که پاپاس ساموئل رستمی تعقیب ایتدیرره‌رك تا مغاره‌یه قدر وارمش اولان کوزجیلرندن برکور دادی‌یه تودیع ایدلمش برقزجغزه رستمك شدت تعلقنی خبراله‌رق مطلقا بوقزك افتیمیدن طوغمش اولدیغنی دخی حکم ایلدیکنه شبهه‌سی یوق ایکن هیچ سسنی چیقارمیوب مؤخرا قزك بر ذاو یل ضعیف ایله سولی قریه‌سنه کتورلمش اولمسنی ده حوصله‌ٔ تحمله یدیره بیلمش اولور ایسه ایشك براز دها ایلروسندن فوتوس امیدوار اوله‌مزمی ؟

پك اعلا امید وار اوله بیلور ! هم پك اعلا امید وار ایدی . حتی فوتوس رستم ایله افتیمینك محصول محبتی یالکز مکرمه‌یه مخصوص قالمسنه صیقیله‌رق افتیمینك برده ارکك طوغورمه‌سنی ارزو ایلیور ایدی . چونکه یالکز ارناودلر نزدنده دکل اقوام بدویه و قدیمه‌نك کافه‌سی نزدنده قزلر اولاد بیله صاییلمیه‌رق اصل ارککلری اولاد عدایدرلر .

فوتوسده اولان ارزونك رستمده دخی بولنمسنی وسوکیلی افتیمیدن برده ارکك اولادی طوغمق هوسنده اولمسنی بزدخی طبیعی کورورز . انجق بو بابده فوتوس ایله اره‌لرنده لطیفه یوللو سوز طعاطی اولنور ایکن فوتوس :

— آدم ! شونی‌قزیپاجغکه اوغلان یاپسه ایدك اولمزمی ایدی ؟

دیدیکجه رستم دخی :

— سن اوقدر ینی‌ده یاپه‌مدك یا !

دیه دفع حجاب ایدرك هرحالده ایکی قهرمانك ایکیسی دخی اولاد محبتی لذتنی مکرمه یوزندن آلورلر ایدی .

حیفا که بو بختیارلق ایکیسی ایچون دخی متداوله‌مامشدر .

✵ فوتوسك اغترابی ✵

کرك فوتوس و کرك رستم پاپاس ساموئل وسائر بعض رؤسا ایله پولتیقه‌لرینی یولنه قویه‌رق یاشامقده اولدقری صرده دیکر

جهتدن روس پوپی دخی بوش طورمیوب رستمك موفقیاتنه كمال حسدله بهمه‌حال بو یبانجینك ایاقلری التنه قار پوزقبوغی قویمق غیرتندن برآن كیرو قالمیور ایدی .

رستمك علی پاشا طرفندن صحیحاً مطرود اولدیغنه پاپاس ساموئل دخی قناعت ایلمش بولندیغی حالده پوپ افندی ممكن دكل قناعت ایده‌میوب حتی برآره‌لق ساموئل علی پاشا ایله رستمك سولی چكیدنده‌كی صوك ملاقات خصمانه‌لرینی بو په بالحكایه اینـاندیرمغه چالشدیغی حالده پوپ كوله‌رك دیمش ایدی‌كه :

— پاشا ایله رستم اره‌سنده بویله بر مجادله ایدلمش اولمسی پك طوغری اوله‌رق خبر آلمش اوله بیلورسكز . لكن بونلرك اره‌سنده‌كی خصومت جدی اولدیغنه ایناینور ایسه‌كز ایشته اوزمان ساده‌دللك كوسترمش اولورسكز . ایكیسی برمقصده چالیشان ایكی آدمك اره‌سنده بعض كره مخالفت افكار بولنه بیلور . بعض كره مجادله مضاربه مقاتله بیله ایدرلر . اماهپ او مقصدك امنیت حصولی ایچون بو حاللر وقوع بولور . ایشتمیورمیسكزكه فرانسه‌ده پارلمنتو اعضالری بعض كره بوغاز بوغازه غوغا ایدیورلر . بونلرك برطاقی فرانسه‌نك صادق و برطاقی خائن اولدقلری ایچونمی غوغاده بولنیورلر ؟ هیهات ! ایكی طرف دخی مقصدملیلرینه صداقت دعواسنده‌درلر . بناءً علیه علی پاشا ایله رستم اره‌سنده‌كی غوغا عادتا بابا ایله اوغل ویاخود ایكی قرنداش اره‌سنده‌كی غوغادیمكدركه البته ایكیسی دخی بربرینك شاننه منفعتنه خادمدرلر .

واقعا پوپك بولقردیلری پاپاس ساموئله اصلا تأثیر ایتمامشلر ایدی . چونكه پاپاس جنابلری اوكرندیكی بیلدیكی شیدن اویله قولای قولای دونر طاقدن اولمیوب بالعكس هركسی كندی افكارینه جلب غیرتنده بولنان ارباب استبداددندر . انجق ساموئل پوپك یانندن چیقوب كیتدكدن صكره پوپ كندی مناسترنده قالان بعض رؤسایه رستم علیهنده‌كی افكارینی بسط ایتمكده دوام ایلدی‌كه الك اول رستمك دشمنی ایكن برآره‌لق دوست اولمغه‌بوز طوتمش بولنان دیمو وتراندهفیل دخی بو رئیسلر میاننده داخل ایدیلر .

تراندفیل برآره‌لق رستمك طرفنی طوته‌رق بودلیقانلینك علی پاشا طرفندن مطرودیتی صحیح اولسون كاذب اولسون نه اولور ایسه اولسون هرحالده محاربه و محاصره اثناسنده كورمش اولدیغی خدمتلر هیچ برسولیوت طرفندن بیله كورلمامش اولدیغنی درمیان ایتمك ایستدی . فقط پوپ كمال استهزا و نفرتله بو سوزلری رد ایدرك :

— قورقارم مكرمه خانمك قومبارو .

سلرندن بر یسی دنخی‌سن اوللیسك !
دینجه کرك ترانده‌فیله وکرك حاضر بولنان سائر اعضایه فنا بر طورغونلق کلدی . هرکس بری برینك یوزینه باقشه‌رك کویا بویکی اسم بومکرمه خانم کیم اولدیغنی صوریشیورلر ایدی . بونك اوزرینه پوپ افندی مکرمه نك رستم ایله افتیمیدن طوغمش برقز اولدیغنی وبرقاچ آی فلانجه مغاره‌ده صاقلاندقدن صکره بیلمنه نام ایله سولی قریه‌سنه کتورلدیکنی وحالا اوراده بولندیغنی اطرافیله عنعنه‌سیله اکلاتدی‌که مکرمه حقنده معلوماتك بو درجه‌سی احتمال که پاپاس ساموئلده دنخی یوق ایدی .

بوسوزلرك سولی رؤساسنه نه درجه‌لرده تأثیر ایده‌جکارینی ایضاح وتفصیله لزوم وارمیدر ؟ افتیمی اکر مسلمان اولسه ایدی احتمال که رئیسلر بوقدر متأثر اولمزلر ایدی . فقط خرستیان اولدیغی حالده بر مسلمان ایله چوجق تولیدی درجه‌سنده مناسبت پیداسی بونلرك جمله‌سنك ناموسنه طوقندی . افتیمی بوولد زنایی برمسلماندن دکل برسولیوتدن بیله تولید ایتمش اولسه ایدی ینه رؤسانك نفرت عمومیه‌سنه دوچار اوله‌جغی درکار ایکن بالخاصه بتون سولیوت قبائلی ایچون ناموسسزلق عد ایدلمك لازم کلان شو بلیه‌نك برمسلمان یوزندن وقوعه کلمش بولنمسی حریفلری چیلدیره‌سیه مأیوس ایلدی .

موفقیتك بودرجه‌سی پوپ ایچون دنخی موفقیات فوق العاده‌دن معدود بولنمغله سوزك ارقه‌سنی کسمیوب دوام ایلدی . سولیوتلره اکلاتدی‌که قباحتك اصل الك بیوکی نه افتیمیده نه رستمده اولمیوب اصل قباحت فوتوسده‌در . فوتوس بروطن خائنی اولمقدن فضله برده فحشه‌زنایه حامی اولمق حسبیله ایپه قازیغه لایقدر . بویله برآدمك سولیوتلرکبی ناموسلی بر قوم ایچنده بولنمسی جمله‌نك ناموسنی لکه‌دار ایده‌جکندن ماعدا برده اغورسزلق میمنتسزلك دعوت ایدر . مادی وظاهری اولان موفقیتلر ایچنده باطنی ومعنوی تأثیرات دنخی بولندیغی منکر اوله‌میوب فقط ایشك ایچنده بویله دینسز وناموسسز آدملر بولنور ایسه معنوی و باطنی معاونتلردن امیدی قطع ایتمك لازم کلور .

الحاصل پوپ فوتوسی اوقدر طلاقت وفطانتله اودرجه‌لرده اتهام ایلدی‌که رؤسای سائره‌دن قطع نظر دیموترانده‌فیل بیله مکرمه و رستم وافتیمی علیهنده‌کی حس عدوانلرینی تماماً فوتوس علیهنه جمع ایدرك بوحریفك بهمه‌حال اعدامنی و هیچ اولمز ایسه سولی ناحیه‌سندن طرد وتبعیدینی رأی ایتدیلر .

فقط انلرك رأیی کافیمیدر ؟ درت کون صکره اجتماع ایدن اختیاران مجلسنده بو مسئله‌یی میدانه قویه‌رق کندی فکرلرنده‌کی شدتی اعضای سائره‌یه دخی تعمیم ایلدکدن صکره مجلس مذکورك رأیی ایله اجرایه قیام ایده‌بیلدیلر.

اختیاران مجلسی فوتوسك اعدامنی رأی اتمامش ایدی. قائن‌پدری بوچاریسك یاننه انك دخی نفی ایدلمسی حکمنی ویرمش ایدی. فقط فوتوس بو حکمی قبول اتمیوب ده شاید مخالفته قیام ایده‌جك اولور ایسه سلاح قوتنه دخی مأذونیت ویریورایدی.

رستم ایله فوتوس اویقوده اولدقلرندن کندی خلافکیرلرینك بوتشبثاتندن وقت وزمانیله خبردار اولقده ایدیلر. رستم اختیاران مجلسنك بوقراری علی پاشا ایله جداً بوزوشمزدن اولکی بو لتیقه‌سنه نه درجه‌لرده موافق اولدیغنی دوشونوب تپه‌دلنلینك مجرد بر حس خونریزانه ایله ایتدیکی استعجالاتك نه قدر نابجا ایدوکنی خاطرندن کچیرنجه اوقدر محزون اولدی که اکر بوآنده علی پاشا کندی یاننده بولنسه ایدی سرزنش صورتنده‌سویلدیکی‌سوزقالمیه‌جق ایدی.

پاشا ایله طارغنلقندن اول اولسه کندیسی ایچون‌ بیوك برموفقیت صایله‌جق وممنونیتی موجب اوله‌جق اولان بوحال شمدی رستمی زیاده‌سیله محزون ایلدی. چونکه فوتوس علیهنده ویریلان حکم طوغریدن طوغری‌یه کندیسیله اقتیمی ومکرمه علیهنده ویریلیور دیمك ایدی.

بوحکمه قارشو نه‌یولده حرکت‌ایده. جکلرینی رستم ایله فوتوس هنوز حکم کندیلرینه تبلیغ اولنمقسزین دوشونوب مذاکره‌یه باشلادیلر. فوتوس دیدی‌که:

— سنك کبی برقرنداشه واقتیمی کبی برهمشیره‌یه وبالخاصه مکرمه‌کبی برملکه ایتدیکم حمایه بو وحشی حریفلر نظرنده ناموسسزلق وکپازه‌لك عد اولنور ایسه بن انلرك بو حکملرینی ناموسسزلغه‌کپازه. لکه قانجقلغه نامردلکه ویره‌رك احقاق حقی مطلقا پالایه حواله ایدرم.

رستم فنا حالده مأیوس اوله‌رق دیدی که:

— بن مجبوریت صحیحه اولمقسزین هیچ بر وقتده هیچ بر وجهله غوغایی لازم عد ایدنلردن دکلم!

— بن ده قائن پدرم بوچاریس کبی بیونمی بوکه‌رك چیقوب کیده‌یم اویله‌می ؟

— بحث دها اوراده دکلدر. بن برده بزم ایچون سلاحه مراجعتك امکان وعدم امکاننی دوشونمکده‌یم!

— اونه دیمك ؟

— جنکی بز یالکز ایکیمز ایده‌جك

ایسه‌ك هیچ طورمیوب پلالری قلاغیلایه‌لم . یوق ! قبیله‌کز جنکاورلرندن‌ده معاونته محتاج ایسه‌ك قویاً ظن ایدرم که انلر دخی یزدن یوز چویررلر .

بوسوزدن رستمك مرامی‌نه اولدیغنی اکلایه‌میان فوتوس تهورلهجه بر طور ایله دیدی‌که :

— نه دیمك ایستیورسك رستم ؟ نه دیمك ایستدیککی اکلایه‌میورم .

— بن سکا پك قولای اکلاتورم . ایشك ایچنده برخرستیان قزندن چوجق تولید ایتدیرمش برمسلمان ایله برمسلماندن چوجق قزانمش برخرستیان قزی اولمسه و اره‌برده‌اناسی خرستیان باباسی مسلمان برده مکرمه بولنمسه ایدی قبیله‌کز جنکاورلری بره قدر فدای جان ایدرلر ایدی . فقط شمدی ایشمز بویله‌میدر ؟

فوتوس دوشونمکه باشلادی . او دوشوندیکی صره‌ده رستم دخی سوزك ارقه‌سنی کسمدی . دیدی‌که :

— طرفدارانمزی جنکه دعوت ایلدیکمز حالده دعوتمزه اجابت ایتمیه‌جك اولورلر ایسه اوزمان ایش دها فنابر دهشت پیدا ایتمش اولور . اما محاربه‌یی بزایستمامش اولور ایسه‌ك چرکینلکك اودرجه‌سندن قورتلش اولورز . صکره‌دخی ایشك بر چاره‌سنی دوشونورز .

فوتوس رستمك یوزینه باقدی . بو باقشدن مقصدی اوصکره‌کی چاره نه‌دن عبارت اولدیغنی سؤاله دلالت ایلدیکنی رستم اکلایه‌رق دیدی‌که :

— ذاتاً سزه و یردیکم ثقلت یتدی‌ده آرتدی بیله ! بودفعه‌کی بلاکزه‌ده سبب بن اولیورم . بناءعلیه بن مساعده کزله . . . . .

فوتوسك کوزلرندن یاش بوشانه‌رق دیدی‌که :

— صوص رستم ! صوص ! هر جهتدن دنائت التنده براقیلان بن اولدیغم کبی سنك طرفکدن دخی بردنائتله متهم اولمغه رضا کوستردم .

— خیر قرنداشم ! بن سنی بوصورتله متهم طوتمیورم . بن زوجه‌می چوجغمی آلوب چکیلور کیدر ایسه‌م . . . . .

— چکیلوب کیدر ایسه‌ك عالم دیر که فوتوس کندی سلامتی ایچون مسافری قرنداشی بولنان برستمی فدا ایلدی . اکر سن بنم شانمك تمامیتنی آرزو ایدر ایسه‌ك شورادن شورایه کیتمزسك . بن‌ده یاپه‌جغمی بیلورم .

— یاپه‌جغك شیئی بکاده بیلدیرر ایسه‌ك شورادن شورایه کیتمامك وعدینی بن‌ده سکا و یریرم .

— یاپه‌جغم شی فی‌الحقیقه سلاحه مراجعت ایتمکدر . مار بولایی آلدیغم

کبی قائن پدرك یانه چکمکدر .

— ها شویله! قان دوکمکه بز سبب اولمیه‌لم‌ده! بروقت «بن بوچاریس کبی دکلم شـو یله ایدرم بو یله ایدرم» دیمش اولدیغك ایچون اندیشه ایدیورایدم . یکیتلك تهوردن عبارت دکلدر . یکیت اولان حساب ایله تأمل ایله حرکت ایدر .

— بن کیتدکدن صکره سن نه یاپار-سك ؟

— او! سن بنی دوشونمه . فوتوس اره‌دن چیقدیغی زمان دخی بن کندی باشمه چاره بولمغه مقتدر اولدیغمی کوستروب بنی حمایه‌دن عبارت بولنـان لکه‌یی‌ده سندن سیلرم .

ایکی قهرمان بو مذاکره‌یی ایتـدکلری زمان براقشام اوزری ایدی . اوکون دخی اختیاران مجلسی اجتماع ایتمش ایدی . ایرتسی صبـاح حکمـك کندیسـنه تبلیغی بکله-مکمزین فوتوس یالکز غربتده کندیسنه و زوجـه‌سنه لازم اوله‌جـق برقاچ قات البسه‌یی الوب بعـده خانه‌سندن بر حبـه چیقـارمدیغی حالـده خانه سـنه آتش و یردی .

قومشولر بوحربق قضـا ظنیله اطفا-سنه معـاونت ایتمك ایستدکلری حالده فو-توس منع ایدنجـه بعض کیمسه‌لر چیلغنلقنه حمل ایدرك قوشوب پاپاس سـاموئله خبر و یردیلر . ساموئل یل پیه‌رك یلکن کورك قوشوب کلـدی . «بره نه یاپیورسـك بد بخت ؟ دیوانه‌می اولدك ؟ .....» دیه تکدیره باشلادی ایسه‌ده فوتوس‌الك ناموسلی الك وطنپرور برقهرمان طور یله :

— بن او یمی یاقدیغم حالـده تلاش ایدیورمی‌یم‌که سز ناموسسز برآدمك اوی یاندیغندن طولایی بوقـدر تلاش ایدیور-سکز ؟ اختیـاران مجلسـنك بنم علیهمده و یردیکی حکمه‌بو یله تمامی تمـامنه رعایت ایدیشمی اولسون شـایان تحسـین بولمیور-میسکز ؟ مملکتمـدن چیقـوب کیتمکلکم مطلوب ایمش . ایشته چیقوب کیدیورم . بردها عودتم احتمالی دخی محوایتمش اولمق ایچون او یمی یاقیورم . مال بنم دکلی ؟

دینجه ساموئله بر حیرت کلمش ایدی‌که شبهه‌سز بش دقیقه قـدر بر مدت ظرفنده حرف واحد بولوب سو یلیه‌میه‌رك فوتو-سك یوزینه باقه قالمش ایدی . اندن صکره دیدی که :

— او حکمی و یرنلرك الله بلالر ینی و یرسون ! جاهل بار بار برقوم ایچنده بو مثللو وحشیانه حکملر نادر اولمزلر .

— بنی سودیککز ایچـون تأسفـك بودرجه‌سنده بولنیور ایسه‌کزده رجا ایدرم قومی یوزیمـه قارشـو ذم ایتمیـکز . بنم وطنپرورلکم سزك لسانکزدن بیله سولیو-

تلرك تحقیر اولندیغنی ایشتمك ایچون بكا
تحمل و یرمز . ایستمدیككز بن دكلمیم ؟
بن چكیلوب كیده‌یم‌ده سولینك سلامتنی
تأمینه متعهد اولانلرك موفقیتلری ایچون
جناب حقه دعا ایله مشغول اوله‌یم .

طو یان كلدی طو یان كلدی . دوست‌ده
كلدی دشمن‌ده كلدی . باخصوص الك
چوق دشمن اولدیغی ایچون غلبه‌لكك
الك بیوكنی دخی بونلر تشكیل ایلدی .
وقعه‌نك حقیقتنی سببنی حكمتنی پك چوق
كیمسه‌لر بیلدكلری حالده پوپ طرفدارانی
بونلر طرفندن وقوعبولان سؤاللری جانه
منت عد ایدرك تفصیلات لازمه‌یی
و یریورلر وهركسی فوتوس واقتیمی ورستم
ومكرمه علیهنه اغضاب ایدیورلر ایدی .

غریبدركه اسكی دوستلر میاننده برخیلی
كیمسه‌لر حالا رستمه دوست اولدقلری حالده
اصلا فوتوسك قباحتنی جنایتنی عفو ایده -
میورلر ایدی . زیرا انلرك اعتقادینه كوره
رستم و اقتیمی كبی ایكی كنج بری برینی
سوه‌رك هرفنالغی‌ده یاپه بیلورلر ایسه‌ده
فوتوس كبی برآدم بونلری حمایه ایتاملی
ایمش . اصلا عفو اولنه میه‌جق شی انك
بو حمایه‌سی اولیور ایمش .

بعض پك‌جدی دوستلر فتوسی منع
ایچون برقاچ لقردی سویلركی اولدیلر
سه‌ده لقردیلری اغزلرندن دوكیلیور ایدی .

آپ آشكاره كوریلیور ایدیكه بوسوزلری
سویلملری صرف برزاكت ظاهریه‌دن
عبارت اولوب حقیقتده ایسه انلر دخی
فوتوسك قتلنه امضاقو یه‌جق مرتبه‌لرده
بیچاره‌دن نفرت ایلمشلردر .

بوچار پس اغتراب ایدرایكن قبیله‌سی
خلق نائره جنك وجدالی صچاغه صاردیر-
مق ایچون براشارته منتظر ایدیلر . فوتوسك
شو یوم اغترابنده ایسه قبیله‌سی خلق كاملاً
چهره‌یی اكش بولندقلرندن سلاح چكمك
ایچون اشارته منتظر اولمق شویله طورسون
كندیلرینه و یریله‌جك سلامی المغه بیله مستعد
كورونمیورلر ایدی . بوچار پس اغتراب
ایلدیكی كون قبیله‌سی جنكاورلرندن
ایكیوز نفری كندیسنی تشییع مقصد
متقدمه‌سیله حدوده قدر كیدرك بعده
رئیسلرندن اصلا آیرلمیه‌جقلری سوزینی
دخی و یرمش اولدقلری حالده فوتوسك
اشبو یوم اغترابنده یالكز چوبانلغی
خدمتنی ایدن بركنج سولیوت ایله برده
اره‌لق اره‌لق كندیسنه كانچه چالوب
اكلندیرن براختیار چالغیجی یانی باشندن
آیرلمیه‌رق كوزلرندن دخی یاشلر دوككده
ایدیلر .

اوكون اوكاه‌دن صكره فوتوس یوله
روان اولدی . تشییعی ایچون چوبان
وچالغیجیدن ماعدا پاپاس ساموئل ورستم

وموسخووافتيمى سولى پكيدينه قدر برابر كيتديلر . اوراده رستم وطنى ايچون هر بلايه هرفلاكته قاتلانمغه حاضر برفدا. كار طور صبورانه سى ايله بونلرى وداع ايلدى . حالبوكه چوبان ايله چالغيجى وداعى قبول ايتميوب فوتوس نره يه قدر كيدر ايسه انلر دخى آيرلميه جقلرى وعديله برابر كيتديلر .

بو وداع حقيقة پك مؤثر بر صورتده وقوعبولدى . هركسك كوزلرى ياش ايله طولو اولوب شيشمش اولديغى حالده مجرد اورته ده چوبان ايله چالغيجيدن بشقه اغلايان بولنمديغى ايچون ياشلرينى دوكوب برمكدن حيا ايديورلر ايدى . نهايت صبرسزلق افتيميده كورلدى . مار بولا ايله رستم بولدن غائب اولدقدنصكره افتيمى سرشك اضطرابى اساله ايدى و برنجه موسخو قزجغزلك قولتو . غنه كيروب كو يه طوغرى خيزلى خيزلى يوروتمكه باشلادى .

انلر ايلروده كيدرلر ايكن ساموئل ايله رستم بالالتزام خطوه لرينى قيصالتوب آغرلاشديره رق دها زياده كيروده قالديلر . الداول سوزه پاپاس باشلايوب ديديكه:

— فوتوس كيتدكدن صكره سن بوراده نصل قاله بيلدك رستم ؟

— سن بكا « كيت » ديمه ينجه بن نصل كيدرم ؟ اردمزده منعقد اولان معاهده يى سن اونوتدكمى ؟ اونوتمقمى ايستيورسك ؟

— خير امافوتوسه دخى كيتمسنى امر ايدن بن دكلم .

— « كيتمه » ديمه يان دخى سنسك ! اكر كيتمامسنى امر ايتمش اولسه ايدك فوتوس كيدرمى ايدى ؟

— منعنه محافظه سنه مقتدر اوله مدم .

— اكر بنم ده محافظه مه مقتدر اوله مز ايسه لك بن اوزمان كيدرم . شمدى كيتمكه هيچ عجله م يوقدر . فقط پاپاس افندى سكا صورارم كه فوتوسك بو اغترابى سوليوتلر ايچون نافعمى اولدى ؟

— اكلنيورميسك رستم ؟

— استغفرالله ! سنك كبى كامل بر اختيار ايله اكلنه جك ادبسزلردن دكلم . جداً صور يورم !

— بو اغتراب منفعتمزه نصل موافق اوله بيلوركه بوچار يس دخى على پاشا نزدنده بولنديغندن فوتوس ايله انك دشمن طرفنه مرورى سوليوتلرك يارى قوتنى اضاعه ديمكدر .

— بروقتلر بنم على پاشا جاسوسى اولمقلغمدن شبهه لنيور ايديكز . ايشته على پاشا ايچون الك بيوك خدمتى انك جاسوسى اولميانلر كورديلر . قريباً تپه دلنلينك مدهش برهجومنه دها دوچار اولور . سكز . هم بوهجومده فوتوس و بوچار يس

و انلرك طرفدارانی دخی قارشوکزده بولورسکز .

— اوزمان سن نه یاپارسك رستم !

— بنمی ؟ بنی نه یاپارم ؟ هیچ برشی یاپه‌م ! بوچاریس و فوتوس دوستلرم اولدیغی ایچون انلره دشمنلك ایده‌م . سولیوتلردن طوغریدن طوغری‌یه کندی علیهمه برفنالق کورمامش اولدیغم ایچون انلره‌ده دشمنلك ایده‌م . اغلارم . چوجق کبی قاری کبی اغلارم . هم ده اصل علی پاشانك سولیوتلر علیهنه بوقدر سهولتله غلبه ایتمکده بولنمسنه اغلارم .

پاپاس افندی دوشونمکه باشلادی . هم بك جدی بك درین دوشونیور ایدی . برو تندن دیك دیك صولویور ایدی . حتی کوزلری قرارر کبی برحال ایله یول یورومکه مجال بوله‌میه‌رق برطاش اوزرینه اوطوردی . رستم اختیاره یاردم ایدیور ایدیسه‌ده اوخدمتی بروجه مطلوب کوره‌میور ایدی .

پاپاس اوطوردیغی طاش اوزرنده براز دیکلندکدن صکره دیدی که :

— رستم بك سن عقللی بر آدمسك ! البته بوفلاکتك برچاره‌سنی دوشونمشسکدر بوکا نه چاره بوله بیلیورسك ؟

— بوچاریس ایله فوتوسك عودتلرینه‌می ؟ بونی قولای قولای امید ایتمیکز .

— خیر اکا دکل . شو علی پاشانك بوچاریس ایله فوتوسدن برفائده کوره‌مامسنه !

— بونك چاره‌سی وار اماسن یاپه‌مزسك ! فقط شاید تجربه ایدرسك دیه سویلیه‌یم چاره‌سی اولا آرناوت بکلری اغالری ایله جدا اتفاق ایتمك . باق بچن محاربه‌ده سطحی براتفاقك نه بیوك فائده‌سنی کوردك . علی پاشا ایله الك بیوك سردارلری ارەسنده حاصل اولان شبهه حریفك یاغی دیشنی قیردی .

— چاره بوندن عبارت ایسه سکا خبرویره‌یم که الك معتبرومقتدر بکلردن طقوزی ایله اتفاقز برکالدر .

— بو اعلا ! ایکنجی چاره پوپ افندی‌یی ومعیتنده‌کی یوزباشی‌یی سولیدن سوروب چیقارمقدر .

— ها ! ایشته بومشکل !

— مشکل دکل محال ! فقط انربوراده بولندقجه سن وسنك کبی بعض کسه‌لر ارناوت بکلرینك اتفاقنی استحصال ایتمش اولسه‌لر بیله سولیوتلرك هیئت عمومیه‌سی بواتفاقی هرزمان بوزارلر . و بوزعونمغك انجیدیه علامتی هرده‌می دخی فوتوسك اغترابیدر . آرناوتلر فوتوس کبی برآدمك وطنندن طرد اولندیغنی کوررلرده آرتق بوراده هنکیکزه امنیت ایده بیلورلر ؟

پاپاس ساموئل موس‌مور اولدی . « آه
اولادم آه اوغلم ! حقك وار ! حقك وار ! »
دیبور ایدیسه‌ده بو سوزلری بحق تکلمه
مقتدر اوله‌میه‌رق عادتا مرلدانمق نوعندن
سویلیور ایدی .

برده بو صره‌ده سولی طرفندن اقتیمینك
فریاد وفغان ایدرك وصاچلرینی وکوکسنی
یولوب بیرته‌رق کلدیکی کورلسونمی ؟

❊ ایلك قانلر ❊

اقتیمینك بوکلیشی خیره علامت اوله-
میه‌جغنی کرك پاپاس وکرك رستم درحال
اکلادیلر . اوزمانه قدر احتساسات
مأیوسانه‌سی التنده ازلمش قالمش کور یلان
پاپاس ساموئل یرندن فرلادی . رستم دخی
کوزلرندن آتشلر صاچیله‌رق اقتیمی‌یی
استقبال ایچون بش اون آدیم آتدی .

بیچاره قادینجغز کلدی کلدی تمام کند-
یسنی عاشقنك قوللری ارەسنه آتدیغی زمان
بتون قوتی توکنمشجه‌سنه برطور عجزونفور
ایله کندیسندن کچدی کیتدی .

پاپاس دخی قزك امدادینه قوشوب
یوزینه سرپمك ایچون براز صو ارەدیلر
ایسه‌ده بوله‌مدیلر . برپارچه یولك یاقوب
اقتیمی‌یه قوقلاتمق نافع اوله‌جغنی ساموئل
درمیان ایتمکله رستم تپه‌دن طرناغه قدر
کیدیکی البسه یوکدن منسوج اولدیغی
شاشقینلقله درخاطر ایده‌میه‌رك چالیلر او
زرینه طاقلمش برپارچه یولك بوله بیلورمیم
دیه شورایه بورایه صالدیرمغه باشلادی
ایسه‌ده پاپاس ساموئل دها ذکی چیقه‌رق
« کل رستم کل ! بن یولك بولدم دیه رستمی
یانه چاغردی .

مکر پاپاس افندی صقاللندن بش اون
تل کسمش ایمش . رستم دخی قاو چاقوب
آتش پیدا ایلدکدن صکره بایغین قزك برو-
نه پاپاس افندینك صقاللندن بر توتسی ویر-
دیلر .

اقتیمی کوزلرینی آچدی ایسه‌ده « آه
مکرمه ! مکرمه ! » دیه چیغلق تعبیرنده
سزا بر سس چیقاروب ینه بایلدی .
چکه‌لری کیلدلنمش اولدیغی کبی آوجلری دخی
اوقدر یومولمش ایدی که پاپاس افندی
ارکك قوتیله قزك آوجلرینی آچمغه مقتدر
اوله‌میور ایدی .

بونلر بایغین اقتیمی ایله اوغراشمقده
اولسونلر کوی طرفندن موسخو وایکی
قادین دخی قوشه‌رق کلدیلر . اقتیمی‌یه
شدتلی بربکا عارض اوله‌رق هونکور
هونکور اغلامغه باشلادی . هم اغلایوب
هم ده « قیدیلر مکرمه‌یه ! آه خائنلر باربارلر ! »
دیه فریاد ایدیور ایدی .

فلاکتك نه‌دن عبارت اولدیغی رستم
وپاپاس اکلایه‌رق بالخاصه رستمك دخی
نظرنده جهان زندان کسلدی ایسه‌ده

شو آنده محتاج امداد اولان افتیمی بولندیغی جهتله اصلا انی دوشونمکدن کندی فلاکتنی دوشونمکه وقت بوله‌میور ایدی .

شبهه‌سز یارم ساعتدن زیاده اوغراشلدقدن صکره افتیمی عقلنی باشنه آلدی . فقط اوزمانه قدر وقعه‌نك یاریسنی موسخو ایله یانسنده‌کی ایکی قادین حکایه ایتمش اولدقلری کبی نقصان قالان جهتلرینی ده افتیمی اکمال ایلدی .

وقعه‌نك خلاصه‌سی شوندن عبارت ایمش‌که :

دها فوتوس سولیدن حرکت ایتمزدن اول یعنی خانه‌سی و آخورلری و صمانلقلری یانمقده بولندیغی اثناده یوب طرفداری اولانلر آیاق طاقمندن برقاچ کشی‌یی رستمك اعدامنه تحریص ایتمکه باشلامشلر . دیکر طرفدن بعضلری دخی یالکز رستمك دکل افتیمی ایله طوغوردیغی چوجك دخی اعدامنی رأی ایدیورلر ایمش لکن فوتوس اوراده ایکن بو جنایتلره هرنصلسه متجاسر اوله‌مامشلر .

فوتوس چیقوب کیتدکدن صکره خبیثلر قاتلی نیتلرینی فعله چیقارمق ایستمشلر ایسه‌ده رستم ایله افتیمی پاپاس ساموئل ایله برابر کیتدکاری ایچون انلری بوله‌میه‌رق بیچاره معصوم اوزرنده شدت خونریزانه‌لرینی تسکینه لزوم کورمشلر .

افتیمی فوتوسی تشییعه کلور ایکن مکرمه‌یی تحته‌جی دیمتری نامنده بر قومشونك قاریسنه امانت براقمش . جلاد صفتی تمام شانلرینه موافق بولنان ایکی سولیوت یاوریجغی اره‌دقلری صره‌ده تحته‌جی دیمترینك خانه‌سنده بولندیغنی خبر آلوب اورایه هجوم ایتمشلر ایسه‌ده ید محافظه‌سنده امانت بولنان چوجغی ویرمك قادینجغز ایچون قابل اوله‌مدیغندن ایکی سولیوت ایله طرناق طرناغه مجادله‌یه باشلامش . بونلرك مجادله‌سنی دیکر قومشو اولان ماندره‌جی پاولینك قاریسی کوروب امداده قوشمش . ایکی سولیوت ایله او قدر اوغراشمشلرکه سولیوتلردن برینك کوزی چیقوب فقط قادینلرك ایکیسی ده مقتول دوشدکدن صکره نوبت بیچاره مکرمه‌یه کلمش .

او زواللی‌یی دخی اولدیرمشلر . حتی ایش بو درجه‌یی بولنجه‌یه قدر قپو اوکنده غلبه‌لك آرتدیغندن تحته‌جی دیمتری ایله ماندره‌جی پاولینك اقربا و احبابی ممانعته تشمیرساق غیرت ایلمشلر ایسه‌ده طرف مخالفین غایت غلبه‌لك اولوب قاتللر « ایشته تركك بچی ! » دیه بیچاره مکرمه‌نك نعشنی پنجره‌دن آشاغی‌یه آتی ویردکاری زمان بتون مخالفلره اولدیركز ! پارچه‌لایكز ! چیكنه‌یكز ! » دیه کورلتی‌یی بیولتدکجه

بيولتمشـلر . يالكز مكرمه‌يى دكل تخته‌جى ديمترينك قاريسى ايله ماندره‌جى پاولينـك قاريسى نعشـنى‌ده طيشـارو آتوب كمال حدت و نفرت وحقارتله تپه‌لمكه باشلامشلر . جهالتله تعصبك برده جرأت وحشيانه ايله برلشدكلرى برده نه‌لر اولمز ؟ سولى ناحيه‌سى كبى يرلرده دكل مراكز مدنيه‌دن معدود اولان بيوك شهرلرده بيله بو مكرمه فاجعه‌سندن دها مدهش شيلر وقوعى نوادردن دكلدر . حتى ندرت ارانه‌جق اولسه اصل بويله وحشى غالب اولان يرلرده بولنور . زيرا بويرلرك خلق اويله ارباب مدنيت كبى انتقاملرينى اونوته‌جق طاقدن اولمدقلرى جهتله بركيمسه‌يه حدتلنوب حقارت ايده‌جك اولان آدم انجام كارده اوحقارت ايده‌جكى طرفدن دوچار اوله‌جغى انتقامى دوشـونوب بردرجه‌يه قدر شدتنى تعديله جبر نفس ايلر .

اما بوكون سولى قريه‌سنده وقوعبولان فاجعـه هر ملاحظه‌نك خارجنه چيقمش ايدى . كويا مكرمه بيچاره‌سى سـوليوتلرك حيثيتلرينه ناموسلرينه حتى دينلرينه بيـله بر حقارت برلكه اولديغى ايچون انى ازاله ايتمك پك بيوك شان عد اولنمش و معترضلرى بيله بواغورده فدا ايدلملو ازمدن صانلمش .

بيچـاره اقتيمى موسخو ايله برابر كـويه كيرديكى زمان تمـام اياق طـقلك الـدن زياده چيلـديرمش اولديغى هنگام اولديغندن بادئ امرده بو نمايشـلرك سـبب وحكمتنى اكلايه‌ميه‌رق يالكز فوتوس خلافكيرانك اظهار شادمانيسندن عبارتدر ظننه دوشمش و بوندن طـولايى موسخويه دخى تسـلى و يرمكه باشلامش ايسه‌ده برده جكر پاره‌سى مكرمه‌نك ايكى قولى و بر اياغى قـوپمش اولديغى حالده يالكز بر اياغندن طوتيلوب صـاللايه صاللايه بعده برهوا ايدلديكنى و برقاچ آدم بويى چيقدقدن صكره « پاف ! » ديه‌يره دوشديكنى كورنجه عادتا دهنه فنالق كلمش .

هيجـانده بولنـان اهـالى اقتيمى‌يى‌ده اولديرمك ايچون يورومشلر ايسه‌ده موسخو الرينى آچوب متهجلره قارشـو يوروديكى اثنـاده بعض قادينلر اقتيمى‌يى كلديكى يره طوغرى كيرو چـويرمش ايديلرده انك‌ده حياتنى بوصورتله قورتاره بيلمش ايديلر .

موسخو اوزرينه يوريان ارباب قيام ميـانده بريسى خلقى موسخونك دخى جانه قصـد ايتمكـه ترغيب ايچـون « بوده ترك بيچنى جانه ايدنلردن دكلميدر ؟ بونى‌ده اوركز ! اولديركز ! كبرتكز ! » ديه بر سس چيقارمش و پك چـوق متهجلر بو سـسه حوالهٔ سمع قبول ايتمش ايسـه‌ده موسخو اويله اولور اولمز اياق ياطرديسنه پاپوش براقه‌جق طاقدن بولنمديغى جهتله ارباب قيامه قارشو بشـقه

درلو جواب و برمکه حاجت کورمه‌یه‌رك
یالکز قوجه‌سی لامبرو چاوللاس ایله
برلکده علی پاشایه غلبه ایلدکاری زمان
سولیوتلرك کندی‌نامنه چیقارمش بولند-
قلری شرقینك بر بیتنی کوزل صداسیله
اوقومغه باشلامش ایدی ٠

بو بیتك معناسی « سن بوشجاعت
وفداکارلغك ایله وطنمزی قورتارمشسك
ای موسخو ! سن وطنك والده‌سیسك !
قیامته قدر وطن سکا منتداردر ! » حکمنده
اولدیغندن بوسوزلر خلق نزدنده ایشید-
یلور ایشیدلمز شرقینك نقراتنی قرق اللی
کشی بردن تکراره باشلاملریله ارباب قیام
قارشولرنده کی قادین تختەجی دیمتری
و یاخود ماندره‌جی یاولینك قاریلرینه
مقیس اولمدیغنی کوره‌رك اللرینی چکمکه
مجبور اولمش ایدیلر ٠

بوزمانه قدر سولیوت خلقی ایله بو
چاریس و فوتوس و رستم آره‌سنده‌کی
مسئله‌نك قان‌دوکلمکه منجر اولماسنی هرکس
التزام ایتمکده ایکن بوکون شو صورتله
اساله ایدیلان ایلك قانلر پاپاس ساموئلك
فوق‌الحد تأثر وتأسفنی موجب اولدیلر ٠
رستمك نه‌سنی موجب اولدقلرینی صور
ماملیدر ٠ نه حالده بولندیغنی رستمك
کندیسی دخی بیله‌میور ایدی ٠ رستم یالکز
افتیمی‌یی متسلی ایتمکه نصب نفس اهتمام
ایله خاطرینه هرنه‌کلیور ایسه سویلیور
ایدی ٠ واقعا بو نکته‌ده افتیمی‌یی تسلیت
ممکن اوله‌میوردی‌یا !

برآره‌لق رستم پاپاس ساموئله صور-
دی‌که:

— شو آنده سولی طپراغنی ترك
ایدوب چیقمقلغم رأینده‌میسك یوقسه بنم
یوزمدن فلاکتزده اولان بو بیچاره قادینی
حمایه ومحافظه‌یی درعهده ایده‌جکمسك ؟

— شوآنده‌بنم تأثرم سندن زیاده‌در
رستم ! هایدی بورادن طوغری بجه بزم
مناستره کیده‌لم ده بوکیجه‌یی کچوردکدن
صکره یارین برآزدها سربن قان‌ایله‌چاره-
مزی دوشونه‌لم ٠

پاپاس افندینك بوسوزنده هیچ اولمز
ایسه اواقشاملق ایچون اولسون افتیمی
ورستمك حمایه‌لری ایچون بروعد بولندیغندن
اوندقری بردن قالقوب بوله روان اولدیلر ٠
ساموئل موسخو یی دخی مناستره دعوت
ایلدی ایسه‌ده موسخو :

— بکا سلاح چکمك حدی سولیوتلر-
دن هیچ برکسه ده یه و یرلمامشدر ٠ اکر
سولیوتلر بکا ده تعرض ایدرلر ایسه جهان
نظرنده اوقدر الچق و ملعون برخلق
اولدقلرینی اثبات ایدرلرکه بن‌دخی بو یله
مردار برقومدن اوله‌رق یاشایه جغمه
کیروب کیتمش اولمقلغمدن طولایی ممنون

قالورم .

ديه ايديلان دعوتی قبول ايتامش ايدی .

او اقشـام رستم ايله افتيمی پاپاسـك مناسترنده امنيتله زمان كچيرديلر . حالبوكه سولی و كيافه قريه‌لرنده صباحلره قدر كيمسه‌نك كوزينه او يقو كيرميوب خلقك برقسمی اوكون وقوعبولان سفك دمايی انتقام عمومی‌يه مـوافق برحركت عدليه القشـلامقده و ديكر برقسمی دخی بوحركتك پك دناءتكارانه برظلم اولـديغی بيانيله مرتكبلرينی تقبيح ايلكده ايديلر . برقاچ يرده برقاچ دفعه متخالف فكرلر ارباب ميانده سلاح پاطلامغه رمق قالمش ايدی . انجق چيلغين طـاقمی خونريزلكك دهـا ايلروسنه وارمقـدن قورقدقلری ايچون سلاح استعمالنه جسارت آله‌مـدقلری كبی ديكر طرف دخی ذاتاً قانه بولانمش اولان مسـئله‌نك رنك مدهشـنی برقات دها قزارتمامق ايچون تأنی‌يی واجب كورمشلر ايدی .

افتيمی‌يه تسلی وادیسنده رستمك او كيجه صباحه قدر سويلديكی سـوزلری يازمق لازم كلسـه ايدی مكمـل بر حكمت كتـابی وجوده كلور ايدی . بيچاره افتيمی بالمقـابله رستمی متسـلی ايتمك ايچون كوياتسـليت قبول ايتمش كورينيور ايديسـه ده حقيقت حال بونك عكسـنده اولديغی رستم پك اعلا كوروب اكلايور ايدی . تدبير اولمق اوزره دخی رسـتم سولی ناحيه‌سـندن چيقـوب كيتمكی رأی ايلديكی حالـده افتيمی بورأيلری برر « باقه‌لم » ايله كچشديريور ايدی .

صباحه قارشو بيچاره قاديجغز برآز او يقـويه واردی . امانه او يقـو ! اوقدر مدهش رؤيالر كـوريور ايدی كه رستم بش دقيقه‌ده بركره قاديجغزی اوياندير‌مغه مجبور اوليـور ايدی . تمام صـباح آچيلور ايكن پاپاس سـاموئل رستمی كندی اوطه‌سنه چاغرتديرديغندن زواللی افتيمی‌يی يالكز براقوب پاپاسك يانه كيتدی .

اوراده سبق ايدن مذاكره اثناسـنده رسـتم كندی حياتندن زياده افتيمينك محافظهٔ حياتی ايچون سولی ناحيـه‌سنی ترك وغولوس و يا سلانيك و ياخود استانبوله نقل مكان ايتمك لازم كله‌جكنی پاپاس افندی‌يه اكلاتدقده پاپاس ديدی كه :

— بومباعدت سـنك ايچـون بلكه موجب سلامت اوله‌بيلور . قوياً ظنمه كوره افتيمی ايچون لزومسز براحتياط صايله‌جغی كبی كنديسی دخی بومباعدتی قبول ايتمز .

رستم معنالی برتبسم ايله ديدی كه :

— قبول ايتامسنی سن امر ايده‌جك اولور ايسه‌ك واقعا قبول ايتمز .

پاپاس دخی اويله معنـالی بر تبسم ايله ديدی كه :

— بنم حقمده بيهوده برسـوء ظنده

بولنه رستم . بن افتيمك سنك ايله برابر كيتمسنه نه‌دن مساعد . ايتميه‌جكم؟ سنك ايله برابر كيدرده مسلمان اولور ديه‌مى؟ بنجه افتيمى آرتق مسلمان اولمش حكمنده‌در . فقط كنديسى قبول ايتمز ديورم .

سببى ؟

— بزم اخلاق وعاداتمزى بيلورده انك ايچون قبول ايتمز . سوليوتلر انك چوجغنى اولدرديلر . بوقاندن طولايى مسئول ومتهم اولان سوليوتلر ايكنجى برقان اولمق اوزره اره‌دن زمان كچدكدن صكره افتيمى يه دخى تعرض ايده‌مزلر . بلكه كنديلرى حقنده افتيمك نه‌معامله‌ده بولنه‌جغنى بكلرلر .

— افتيمى انلر حقنده نه‌معامله‌ده بولنه بيلور؟ ايشتديكمزه كوره قانللر يالكز ايكى كشيدن عبارت ايسه‌لرده شريكلرى اللى كشى يه وار يور .

— ولوكه بشيوز كشى يه وارسون! بوحريفلر يالكز بر ولد غيرمشروعى دكل ايكى د،زوجهٔ مشروعه‌يى اولدرمشلردر . مقتوللرك وارثلرينه برحق انتقام ويرمشلر . منتقملر ايسترلر ايسه انلرى برر برر تعقيب ايدرك بالذات انتقام تدبيرنده‌بولنه بيلورلر . ايسترلرايسه‌اختياران مجلسنه شكايت ايچون دخى يوللرى آچيقدر .

— حالبوكه‌انلرينه بواختياران مجلسنك رأيله حركت ايتمشلر دكلمى ؟

— اختياران مجلسنك قرارى يالكز فوتوسك طرد وتغريبندن عبارتدر . فوتوس مخالفت ايتسه ايدى اوزمان اوره‌جقلرايدى . اندن بشقه كيمسه‌يه سلاح چكمك امرى يوقدر . شونى‌ده بيليسك كه افتيمى بوانتقامى ترك ايدرك سنك ايله برابر كيده‌جك اولورايسه سوليوتلر اخلاقنجه الئ بيوك دنائتى اختيار ايتمش اولور .

— بوندن صكره سوليده‌ياشاميه‌جق!

— ايى اما شمديكى حالده كنديسى هنوز سوليوتدر . سوليوتلق طبيعتى ترك انتقامدن كنديسنى منع ايلر .

رستم براز دوشوندى . ديدى‌كه :

— اويله ايسه بن‌دخى افتيمى‌يى ترك ايدوب كيده‌ميه‌جكم ديمكدر . زيرا بوترك دخى بنم ناموس مردانه‌مه مغاير دوشر . باخصوص‌كه هر نه قدر سوليوت دكل ايسه‌مده قتل اولنان معصوم چوجغك باباسى‌يم‌بنم‌ده‌انتقامه‌حقم يوقيدر ؟

— بزم‌سوليوت‌اصول‌وعادتنجه‌سنك حقك‌يوقدر . زيرا مقتول چوجق سنك ولد مشروعك دكلدر . بناء عليه سن قاتلره سلاح چكر ايسه‌ك بر قاتل صايلورساك . سنك عليهكده اختياران مجلسنه شكايت ايديلور ايسه سنك ده اعدامك ايچون حكم ويريلور .

— اكلادم! انتقام ايچون المده بولنان حق طبيعيدن استفاده ايدوب ايتمامكده مختار قاله‌جغم دكلمی؟ باقه‌لم اكر افتيمی انتقامندن وازكچه‌رك بنمله برابر كلمك ايستر ايسه شورادن چيقوب كيدرم. بوراده قالمق ايسته‌ديكی صورتده ممكن دكل كند يسندن آير يله‌مم.

— اما وقوعبوله‌جق حركاتكزدن طولايی بندن تصاحب وحمايه كبی برشی ايسته‌مزسكز دكلمی؟

— سزه هيچ برزحمت ويرمك ايسته‌مز!

ايكی اوچ ساعت صكره افتيمی اويانديی. رستم پاپاسك مطالعاتندن اصلا خبرويرمكسزين افتيمی ايله دخی مذاكره‌يه كيرشدی. مز بوره‌يی ترك وطنه راضی اولميه‌جق برفكرده كورنجه هم پاپاسك كشفنه شاشدی هم ده كنديسی دخی سوليدن تباعد ايتمامكه مجبوريت كوردی.

افتيمی ديمش ايدی كی:

— نه‌دن فرار ايده‌لم؟ دشمنلرمزه هيچ برشی ياپه‌ميه‌جق اولور ايسه‌ك اختيارلر مجلسنه شكايت‌ده‌می ايده‌ميز؟ او حالده مجلس انلرك جمله‌سنی طوپلار. فقط بن شكايته تنزل ايتمم. كندی انتقامی المغه كنديمده اقتدار كوريورم. اكر ماندره‌جی پاولی ايله تحته‌جی ديمتری شكايت ايده‌جك اولورلر ايسه وارسونلر ايتسونلر.

بز بو چار يسك خانه‌سنده كنديمزی محافظه‌يه مقتدر اوله‌بيله‌جكمز كبی انتقام ايچون دوشونه‌جكمز تدبيرلری بول بول دوشونمكه وقتمز دخی معز يادهٔ مساعددر.

اوكون قوشلق طعامنی پاپاس ساموئل ايله افتيمی ورستم برابر ايتديلر. بعده افتيمی پاپاسك النی اوپه‌رك:

— بنم كبی بركنهكاره خيردعا كزدن اميدوار اولمق امكانی يوقدر. الكزی اوپديرمه‌كز شرفی بيله بنم ايچون زائدايدی. فقط نه‌قدر كنهكار اولور ايسه‌م اوله‌يم مظلوميتمه مقابل عادلانه حركته وظيفهٔ مجبورسكز. ايشته بووظيفه‌يه برآز دها جان ودلدن رعايتكزی رجا ايدرم.

ديديكی زمان پاپاس ساموئل حقيقة متأثرانه برطورايله ديدی‌كه:

— قورقه قزم! سنك ايتديكك ايش واقعا بيوك بركناهدر. اماقتل نفس ايدنلر درجه‌سنده بيوك دكلدر. سن جدی برتوبه وندامتله كناهكدن عفو اولنه بيلورسك. اما قاتللری اولور اولمز توبه وندامت اوكناهدن قورتاره‌مز. ايشته‌سكابر پاپاس سوزی سو يليورم. كرك سنك حقكده وكرك رستمك حقنده اصل قلبمك حسنی سو يليه‌مم. برده سوليوتلرك بومثللو قان دعوالرنده‌نصل حركت ايده‌جكلرينی سن پك اعلا بيلورسك! رجا ايدرم‌كه رستم بكی

يا كلش حركاته سوق ايله بلالرك درجاتنی بيولتيكز!

باپاس طرفندن بو نصيحتلری الدقدن صكره رستم و افتيمی طبانجه‌لرينك اغز اوتلرينی دكشديره‌رك كويلرينه كلديلر . اثنای راهده كنديلرينی كورنلر كويا بر مخلوق عجيب كورمشلر كبی اور كيورلر ايدی . هله كويه كيردكلری زمان قوه‌شولری بونلرده‌كی جرأته شاشديلر قالديلر .

افتيمی جكر پاره‌سی ياور يجغنك پارچه‌لرينی طوپلايوب بر چقوره كومك ايستدی ايسه ده بو بابده‌كی تحريسی بوشه چيقدی . مكر كيجه سوقاقده قالان پارچه‌لری كوپكلر اكل ايدرك يالكز بر قاچ پارچه كيكی قالمش ايسه‌ده انی دخی ديكر كوپكلر كوی خارجنه قدر چيقاروب كوتورمش اولدقلری جهتله ايديلان تحريات بوشه چيقمشدر .

فوتوسك ده اغتر ابندن صكره موسخونك خانه‌سنده كيمسه قالميه‌جغنی حساب ايديور ايسه‌كز حسابكزه شونی ده قاتكز كه موسخونك خانه‌سی دخی قالمامشدر . زيرا فوتوسك ياقديغی خانه پدری لامبرو چاوللاسك خانه‌سی اولوب موسخونك بوندن بشقه خانه‌سی ده يوقدر . بناء عليه اوده بو چار يسك خانه‌سنه نقل مكان ايدنجه بر يرده اوچ كشی اجتماع ايتمش اولورلر كه قنه‌كبی اغز اوتی اوستره‌كبی طاش سايه‌سنده كنديلرينی هر بلادن محافظه ايده بيله‌جكلرينی حكم ايلديلر . بو اوچ ذاتك قوتی حقيقة كنديلرينی سلامت دائره‌سنده محافظه‌يه كافی اولوب ديكر جهتدن ماندره‌جی پاولی ايله تختدجی ديمتری كبی ايكی‌ده متفقلری وار ايدی كه حين حاجتده انلردن استعانه طريقی دخی آچيق ايدی .

اكر بيچاره مكرمه‌نك قربان ايدلمسی افتيمينك كناهی ايچون كفارت كافيه عد اولنسه ايدی موسخونك قبيله‌سی قوتی دها پك چوق شيلره كفايت ايليه بيلور ايدی . نه فائده‌كه انلردن هيچ بريسی طرفندن اميد امداد ممكن دكلدر .

✻ تپه‌دلنلينك سرزنشی ✻

دارينی ياقوب ديارينی ترك ايتمش اولان فوتوس سولی چيدنده كنديسنی تشييع ايدنلردن آيرلدقدن صكره طوغريجه يانيه يولنی طوتمشيدی . تمام يانيه‌يه تقرب ايلديكی زمان يانندن آيرلمق ايستميان چوبان ايله چالغيجی‌يه !

— هايدی سز ولايته عودت ايدكز . بنی بورايه قدر كتورمش اولديغكزه تشكرلر ايدرم . فقط بوراده بكا آدم لازم اولديغی حالده ولايتده والدهم موسخو ايله قرنداشم رستمه افتيمی‌يه فلانه آدم لازمدر . انلر اوراده يالكز قالديلر . هايدی كيدكز .

انلری محافظه یه یاردیم ایلیکز ·

دیه ایکیسنی ده کیرو یه چویروب کندیسی یانیه ایچنه یالکز زوجه سی مار یولا ایله برابر کیرمشیدی ·

فوتوسك بو ایکی آدمی کیرو یه چویرسی امرنده ایتدیکی حساب پك طوغری ایدی · یابوچاریس کبی ایکیوز مسلح آدم ایله کیرملی ویاخود هیچ آدمسز علی پاشایه دخالت ایتملی · زیرا بویله بر یسی چالغیجی ودیکری چو باندن ماعدا قوجه قبیله سی افرادی میانده کندیسنه هیچ برکسه طرفدار ومعاون چیقمامسی فوتوسك شانه موافق دوشمیه جکی درکاردر ·

فوتوس یالکز اوله رق علی پاشانك سرایته واروب ده کندیسنی طانیدیغی زمان نه آدملر بنك نه ده علی پاشانك بو آدم فی الحقیقه فوتوس اولدیغنه اینانه مامری شایان تعجب کورلمزمی ؟ بر سولیوت رئیسنك دخالتنه اینانه بیلورلر اما بوچاریس کبی ایکیوز آدم ایله کاور ایسه اینانه بیلورلر · یالکز بر قاریسیله کلان آدمك ریاستی نه دن بللی اوله جق ؟

نهایت فوتوس یانیه ده محبوس ایکن محافظه سنه تعیین اولنمش بولنان آدملردن بر طاقی کندیسنی طانیدقلری جهتله علی پاشانك بو آدم لامبر وچاوللاسك اوغلی فوتوس اولدیغنه شبهه سی قالمامش و :

— سکز اون سنه ظرفنده نه قدر دکشمشسك فوتوس ! بن سنی کوردیکم زمان پك کنج بر آدم ایدك · شمدی عادتا اختیار اولمشسك !

دیه کرك لطیفه یه وکرك اعتذاره حمل اولنه جق سوزلر ایله فوتوسی میرآخور اغاسنه مسافر و برمش ایدی ·

علی پاشایه ایلك کلان مطالعه یه کوره فوتوسی دخی رستم قاندیروب کوندرمش اولمق لازم کلیور ایدی · حتی رستمك بوحرکتنی کندیسندن نائل عفو اولمق امیدینه دخی حمل ایتمش ایدی ·

مستبد اولانلر ظن ایدرلرکه انسانلر هرنه یاپارلر ایسه کندیلرندن قورقدقلری و یاخود کندیلرندن امیدوار بولندقلری ایچون یاپارلر · حمیت مقتضاسنجه هیچ بر کیمسه نك کندیلکندن ایش کوره جکنه احتمال و یرمزلر · تپه دلنلی ایسه ارباب استبدادك الك دهشترلرندن بولندیغی جهتله فوتوسك دخالتی بهمه حال رستمی تهدید ایتمسنك نتیجهٔ ثمراتندن اولدیغنی حکم ایدرك بیاغی ممنون اولمش وکندی کندیسنه :

— بویله رستم کبی عقللری باشلرندن بر بچق قاریش یوقاروده بولنانلری بعض کره قورقوتمینجه ایش کوره میه جکلری اکلاشلدی ·

دیمش ایدی · واقعا فوتوس ایله برقاچ

دفعه ملاقات و مکالمه‌سنده فوتوس رستمك علی پاشایه نه‌قدر طارغین بولندیغنی صما. قلامیوب سویلمش و کندیسنك دخالتی رستمك تشویقیله اولمیوب بالعکس رستم بو دخالتی تصویب بیله ایتمدیکنی درمیان ایتمش ایسه‌ده علی پاشا بو سوزلری تمامی تمامنه طوغری اولمق اوزره تلقی ایتمیوب بلکه فوتوسك بو افکاری رستمك بر اثر مهارتی اولدیغنه قناعتله کندی کندیسنه دیمش ایدی که:

— چاپقین پك‌ده ذکیدر. سکز اون سنه‌در سولیوتلر نزدنده بولندیغی حالده بنم طرفدن مأمور اولدیغی کسه‌یه اکلاتمد. یغی کبی بکا دخالت ایتدیردیکی آدملره بیله اکلا تمامش. بر آز تنبل و آغر اولمسه امثالی بولنه‌جق آدملردن دکلدر. اما اشکنی آچیق اولمیانلرك مهمیز ایله اشکنلرینی آچمق دخی بزم کبی عقلای پیرانك وظیفه‌سیدر.

بو چاریس کبی فوتوس دخی دخالت ایلدیکی حالده رستمك بر خبر کوندرمه‌سی لازم کله‌جکی و بو خبرك کلمامسی هنوز طارغین و قیرغین بولندیغنه دلالت ایلیه‌جکی دخی علی پاشانك وارد خاطری اولوب انجق بو خاطره شورایه قدر تصویر ایلد. یکمز اطمئناننه نقیصه ویرمدی. رستمك بو قدرجق نازینه تحمل لزومنی حس ایدرك کندیسنه بر مکتوب ارسالیله قصو. رلرینی عفودن ماعدا خدمتنه تشکر دخی ایتمکی قرارلشدیردی.

تمام پاشا بو قرار اوزرنده ایکن سولی طرفندن کلانلر رستمك قزی مکرمه‌نك قتلی خبرینی کتورمسونلرمی؟

فوتوس بو فاجعه‌یه هونکور هونکور اغلادیغی حالده کوزندن بر طمله یاش چیقمق شانندن اولمیان و مدت عمرنده هیچ بر کمسه ایچون اغلامامش بولنان علی پاشا یوزینی‌ده کورسدیکی بر یاور بچق ایچون اصلا متأثر اولمیوب بالعکس بو فلاکتی سولیوتلر علیهنده رستمی دها زیاده حدتلندیروب غیرتلندیرمکه سبب اوله‌جق دیه کمال ممنونیتله تلقی ایلدی.

اشبو کدرلی خبر علی پاشاده بر تأثیر حاصل ایتمش ایسه او دخی رستمه یازه‌جغی مکتوبك طرز اشعارینی تعدیلدن عبارت قالدی. خبر مذکور کلمزدن اول یازه‌جغی مکتوبی التفاتلیجه بر صورتده یازمق قرارنده ایکن خبرك ورودی اوزرینه مکتوبی صورت سرزنشکارانه‌ده یازمغه لزوم کوردی. بر کاتب چاغروب کندیسی املا ایدرك ترك لسانیله بروجه‌آتی مکتوبی یازدی:

« بنم حمیتلی صداقتلی اوغلم رستم بك!

ات طرناقدن آیرلمز دیرلر. بابا ایله اوغل دخی بری برندن آیرلمز. لامبرو چاوللاسك اوغلی فوتوسك اخیراً دخالتنه پك زیاده

ممنون قالمش ایدیم. عدده متضائب قرداشم مکرمه نك سولیوتلر الندە مقتولیتنه دائر برخبر دها الەرق زیادەسیله کدرلندم. ایشته بوسولیوتلر بویله باربار حریفلردر. سن انلرك باربار لقلرینی قهرمانلق ظن ایدر ایدك دە غیرتلرینی کودر ایدك. انلرك بودنیادن وجودلرینی قالدیرمینجه کیمسەیه راحت یوقدر. چوجقلق ایدرك بکا مخالفتده بولنمسه ایدك بلکه شمدی‌یه قدر انلرك کوکنی کسمش اولەجق ایدم. فقط سن جیتلی غیرتلی برآدم اولدیغك حالدە مجرد چوجقلق بلاسیله بنی کوجندیردك وقصورکی بیلوب عذرلر دیەیەجك یردە سولیوت باربارلری ایله برلشەرك ایشلرمزی بوزدك. لایق اولدیغك مکافاتی دە کوردك یا! نه ایسه! شمدی آجی سوزلر ایله کاغدی طولدیرمیەلم. ایشتەسکا افکارمی تفصیل ایدەیم‌ده ال برلکیله او یولدە چالشەرق دشمنلردن مکرمەنك انتقامنی الەلم. بو چاپرس ایله فوتوس الزدە درلر. واقعا فوتوس کندی قبیلەسنی کوجندیرمش اولدیغنی سویلیور ایسەدە اویله برارناوت بکی برسولیوت قزینی سومش وبردە چوجغی اولمش دیە سولیوت قبیلەلری آبا و اجدادلرندن بری کندیلرینه رئیس طانیدقلری بر فامیلیانك برذاتك سوزندن چیقەمزلر. برصولك غیرت دها ایدرك فوتوسك قبیلەسیلە بارشمقدن ماعدا شو پاپاس ساموئلی دخی بزم طرفه دخالت ایتدیرەبیلور ایسەك مقصد حاصل دیمکدر. فوتوسك روایتنه کورە یته سنك همتك ایله ساموئل دخی بزه میال ایمش. اندن صکرە اویله اولکیلر کبی اون بش یکرمی بیك کشیلك بیوك اردولردە احتیاج قالمقسزین سولیوتلرك توزلرینی هوایه اوچورەبیلورز. هایدی اوغلم ارتق عنادی چوجقلغی براق‌دە شوایشی کوروب بتورەلم. زیرا چوبان مقولەسی درت بچق سولیوتك بونجه سنەلردنبری بزه مقاومتده ثبات کوسترملری همزك ناموسنه طوقونیور »

علی

بومکتوبی رستم بکك یانیەدە ایکن دائما خدمتندە بولنان علیش نامندە برآدمه ویروب قیافتنی‌دە سولیوتلر قیافتنه تبدیل ایتدیرەرك رستم بکه کوندردی. علیش کلدیکی زمان رستم بوچاریسك خانەسندە اسباب مدافعەسنی اکمال ایدرك امنیت تامه ایچندە بولنیورایدی. زیرا فوتوسك اعادە ایتمش اولدیغی جوبان ایله چالغیجی دخی بوخانەدە بولنوب انلرله خانه اهالیسنك موجودی اوچ ارکك و ایکی قادینه بالغ اولمش ایدی.

رستم علیشی کورر کورمز طانیدی. حتی علیش ایله موسخو و افتیمینك یانندە

ملاقات ایدرك مكالمه‌لرینی دخی روبجه ایتدیلر . علی پاشانك شفاهاً كندینه سویلدیكی سوزلری بوقادینلر یاننده تبلیغ ایتمك ایستمیان علیشه رستم بك :

— سویله علیش ! سویله ! بونلر بزه دشمن دكلدر . بونلر دخی سولیوتلردن انتقام غیرتنده‌در .

دیمسیله حریفك احترازی برطرف اوله‌رق او تبلیغاتی دخی اجرا ایلدی . دیدی كه :

— پاشا افندیمز دیورلر كه آرتق زمان غیب ایتمامه‌لی‌یز . چوجقلغی براقمالیسك . هم سن كندینك انتقام آلمالیسك هم ده پاشانك مرادی حاصل اولمیدر . شو پاپاس ساموئلی دخی پاشا طرفنه [illegible] بونك ایچون نه لازمسه باره‌می ایسترسك ؟ هدیه‌می ایسترسك ؟ نه ایسترایسه‌ك ایسته . هپسنی كوندره‌جكدر . حتی مناسب كورر ایسه‌ك فوتوس ایله بوچاریه‌یی دخی كیزلیجه بورایه كوندروب ایشلر كزی اوچكز برلكده مذاكره ایده‌جكسكز .

حریف بوسوزلری سویلر ایكن [illegible] ! [illegible] ! [illegible] خدعه‌كارانه ایله دیكلدی ! [illegible] مناسبی

اشراب ایلمكده ایدی .

كیجه اولدقده علیشی خانه‌سنده براقوب موسیخوا ایله برابر رستم پاپاس ساموئلك مناسترینه كیتدی . علی پاشانك مكتوبنی اوقویوب ترجمه دخی ایلدیكی كبی علیشك شفاهاً سویلدیكی سوزلری ده تبلیغ ایلدی . بعده دیدی كه :

— سنكله بر قاچ دفعه سوز ایدر ایكن بن نه قدر مردانه طوراتور ایسه‌م سن دخی اوقدر مردانه حركت ایده‌جككی سویلش ایدك دكلمی ؟ بوسوزلری اونوتمدك یا !

— خیر اونوتمدم . اوت اویله سویلش ایدم .

— ایشته بن پاشانك صوك خبرینی سكا تبلیغ ایلدم . اویله بر خدعه‌كاره قارشو سن دخی ایستدیككبی خدعه‌لر ترتیب ایده بیلورسك ! اما هرشیدن دها مردانه اوله‌رق سكا سویلیورم كه مرد اولان شو صولك خدعه‌سنه سولیوتلرك عمومنه اولان محبتم منتدارلغم مقتضاسی ایسه [illegible] انتقامی [illegible] . ذاتا بو انتقام [illegible] آلمیه‌جغم . كندی قدرتمله الجغم . هپسی [illegible]

دكل كرك انى وكرك ايكى مظلوم قادينى
سوقاقلرده تحقير ايدرك فوتوسه و بكا عدا -
وتلرينى اعلان ايدنلرى وحتى اختياران
مجلسنده فوتوس عليهنده كى حكمى استحصال
ايچون اوكه دوشنلرى هپ يازدم ·
هپسندن انتقام آله جغم · اما بو اسرارمى
سكا تودیع ايلديكم ايچون سن دخى انلره
خبرو يره رك ايشمى بوزمغه قالقيشور
ايسه ك بو حركتك بنم ايشمى بوزمق دكل
بلكه كندى ايشكزى بوزمق اوله جقدر ·

— بنى او قدر قانجقمى ظن ايديورسك؟

— نه ظن ايتديكمى صورمه ! سكا قطعياً شونى خبرو يريورم كه على پاشانك بو صولك تعرضنده سزك ايچون هرنه تدبير ياپمق ممكن و متصور ايسه بنم صاغلغم شرط اعظمدر · اكر بكا قصد ايديلور بنم وجودم اره دن قالقار ايسه بيلمش اولكز كه تدبيرلركزك هيچ بريسى ثمره بخش اوليه رق كنندى ايچكزده پاطلايه جق اولان بر لغم جمله كزى برهوا ايده جكدر ·

پاپاس نيم مستهز يانه بر تبسم ايلدى · رستم ديدى كه:

— كوليكز پاپاس افندى ! كوله جك زمانده دكلسكز · اغلايه جق زمانده سكز · (موسخو يى كوستره رك) شو قادينى كوريورميسكز ؟ والده ديمش اولديغم شو قادين ايله برادر ديمش اولديغم فوتوس اولمسه ويسكز اون سنه در مملكتكزده كورديكم رعايتلر ممانعت ايتمسه ايدى على پاشانك بكا كونديرديكى شو مكتوب اوزرينه بن سزك باشكزه او قدر بلالر كتوره بيلور ايدم كه قيامته قدر دللرده داستان اولور ايديكز · فقط بونى ياپميه جغم · انتقام ايچون پاشادن هيچ ياردم ايستميه جكم · بن اسباب انتقامى ذاتاً تهيه ايتمشمدر · پاشايه احتياجم ده يوقدر · بو سببه مبنيدر كه ايشته آنك مكتوبنى سزه ترجمه ايدرك كونديرديكى آدمك سوزلرينى دخى تبليغ ايلدم ·

— او آدم بوراده ميدر؟

— بوده سوزمى يا ! البته بوراده در · بر ايش كورمك ايستديكم حالده برنجى واسطه اوله جق آدمى الدن چيقارر ميم؟ فقط او آدم ايله نه ياپه جغكى بكا سويله كه انى او وجهله تهيه ايدرك سكا كونده ريم ·

— على پاشايه مماشاتده بولنه جغم · او آدمه كوستره جكم كه سن بنى اقناع ايده بيلمشسك · پاشا طرفندن نه يولده تعليمات كلور ايسه او يولده حركته حاضرم هم امين اول كه سنك انتقام ايشلركه اصلا ممانعتده بولنميه جغم · يالكز اختياران مجلسى اعضاسنه ايليشمامليسك ديرم · زيرا انلرك و يرديكى حكم بويله برقانلى حكم

دکل ایدی . انلردن ماعدا کرك قاتللرده کرك تمایشجیلره نه یاپار ایسه‌ك یاپ!

— پك اعلا ! بن ده بو سوزی قبول ایدرم . اختیاران مجلسنه هیچ بر ضررم طوقونمیه‌جغنی وعد ایدرم .

دها صباحدن ایکی ساعت قالدیغی حالده رستم وموسخو پاپاسك ویردیکی ایکی آدم ایله سولی‌یه عودت ایلدیلر . علیشی اویاندیروب پاپاسك علی پاشا طرفنه اماله ایتدیرلدیکنی خبر ویردیلر . رستم دیدی که:

- علیش ! دقت ایت که سن بو ایشده بر ایلچیدن بشقه برشی دکلسك . پاپاس افندی سکا هر نه سویلر ایسه انلری طوس طوغری علی پاشایه ایصال و تبلیغ ایتمکدن بشقه بر ایشك یوقدر . اویله کندی طرفکدن پاپاس افندی‌یه اعتراض ایده‌یم وعد ویره‌یم فلان دیر ایسه‌ك صکره کندیکی مدهش بر مسئولیت آلتنده براقش اولورسك . اکلادکمی ؟ پاپاس ساموئل سنك علی پاشادن بیك قات دها عقللی ذکی بر آدمدر .

بو تعلیماتی دخی ویردکدن صکره علیشی ساموئلك آدملرینه تسلیم ایدرك کوندردی . بعده موسخو و افتیمی ایله یالکز قالدیغی زمان رستم دیدی که :

— شمدی بزم شو حرکتمز فوتوسك دخی افکارینه تمامیله موافقدر . دکلمی ؟ سولیوتلر فوتوسه فنالق ایلمدکاری حالده فوتوس همشهریلرینه فنالق شویله طورسون پاپاس ساموئلك سولیوتلری تحقیر ایتمسنی بیله تجویز ایلمدی . لکن البته فوتوس دخی « سولیوتلر » دنیلان هیئتی بشقه و کندی دشمنلرینی بشقه عد ایدر . البته دشمنلرندن انتقامنی اله‌جقدر . بز دخی اله‌جغز . هم ده تپه دلنلی کبی برغدارك یاردیمیله دکل کندی قدرتمز ایله اله‌جغز .

موسخو رستمك سوزلرینی تصدیق ایدرك دیدی که:

— پاپاسك یانده بو انتقام سوزلرینی ایدر ایکن اسرارمزی کاملا و کافهٔ اورته‌یه قویه‌جقسك دیه نه قدر قورقش ایدم !

— هیچ اسرارك کافه‌سنی قطعیا امنیت جائز اولمیان بر خصمه تودیع ایتمك موافق اولورمی ؟ لکن او قدرینی اولسون سویلمز ایسه‌م یارین انتقامی الدیغم زمان ایشی بالکلیه کیزلی طوتمش اولدیغمزی قباحت دیه باشمزه اوررلر .

— پاپاس افندینك او قدر انسیته شایان بر آدم اولمدیغنی نظر دقتك او کندن آیرمز ایسه‌ك هیچ بر خطا ایتمزسك . زیرا پاپاس بزم صاغلام دوستمز اولسه ایدی فوتوسی بویله اومزی مارقزی یاقدیروب ترك دیاره مجبور ایتمیه‌بیلور ایدی . واقعا اختیاران مجلسی بر حکم ویرمش ایسه‌ده

نەقدر بویلە حکملر واردرکە یپاس افندی انلری اجراسز براقدیرمشدر . بناءً علیه نەقدر اولسه بو پاپاس ساموئل بزم دوستمز اولمقدن زیادە دشمنمزدر .

موسخونك بو سوزلرینی افتیمی دخی تصدیق ایدر برطور ایلە دیکلەدکدن صکرە کوزلری یاش ایلە طولەرق کمال حشمتلە دیدی کە :

— یالکز فوتوسی قاچرمقە دکل بنم زواللی مکرمەمی اولدرمکە سبب اولان دخی او پاپاسدر . (ایلە کوکسنە اورەرق) آه ! شوراده نەلرم وار اما کیمە سویلرسك !

رستم — یوق اما اویلە تأثرلە حدتلە غضبلە ایش کورلمز . هرکسك شوراسنده نەلری وار اما صبر دخی ایتملی . سنك مقصدك انتقام دکلمی ؟ امین اول کە او انتقام النەجقدر . فقط اصل مقصدمز دشمنلرمزی سولیوتلردن آییرەرق سولیوتلرە فنالق ایتمامك دکلمی ؟ بوفنالق دخی ایدلمیەجکدر .

بز بورایە قدر یالکز علیشك ورودی اوزرینە سویلنمسی ضروری اولان شیلری سویلیوب یازدق . حالبوکە سبق ایدن سوزلر براز دقتلیجە مطالعە اولنمش ایسەلر اکلاشیلورکە فوتوسك اختفا ایتدیری مرور ایلمش اولان اون اون بش کون ظرفندە رستم و افتیمی و موسخو بوش طورمیەرق انتقام ایچون بعض اسبابی دخی تهیە ایتمشلردر .

براسباب نەکبی شیلردر ؟ نەیاپیق برآ رندەدرلر ؟ عجبا رستمك بودفعە او بنامقە باشلادیغی او یوندە اصلی فکر و امل و مطالعەسی شو ورندە کورولان نتیجەمیدر ؟ یوقسە صولك برحلۀ خدعەکارانە ایلە یاری‌دە اغیاری‌دە جملەیی‌دە حیرتدەمی براقەجقدر ؟ بورالری هپ قریباً کندی کندیلرینە میدانە چیقە جقلردن شمدیلك ایضاحاتە کیریشوب‌دە سوزی بیهودە یرە اوزاتمغە لزوم کورمامشزدر .

بوکیجەنك منتهی اولدیغی کون علیش پاپاسلك یانندن کلیوب مناستردە قالمشیدی . اقشام اوزری پاپاسدن کلان برآدم رستمی دعوت ایلدیکی جهتلە رستم دخی اورایە کیدرك پاپاس و علیش و رستمدن عبارت برمجلس مشورت تشکیل اولنمش ایدی . بو مجلسدە اولا پاپاس ساموئل علی پاشایە رومجە اولەرق یازدیغی برمکتوبك ترجمەسی نوندن عبارت اولان اوزرە اوقودی :

« علی پاشا ! رستم بکە کوندردیککز آدم ایلە کوروشدم . رستم بکە یزدیغکز مکتوب ترکجە یازلدیغی جهتلە اصلی نەیازمش اولدیغکزی اکلامق ممکن اولەمدی . ایسەدە رستم بك اکلاتدیغی ترجمەیە

كوره ناحیه‌مز ایچنده‌كی اجنبی مشوقلرینه قاپیله‌رق جمله‌مزك باشنده بر بلا اولوب قالان بر قاچ ادبسزی تربیه ایله ناحیه‌مزك اصلاحنه همت ارزوسنده بولندیغكز اكلاشلدی»

پاپاس بوراده قرائتی كسه‌رك رستمه بر كوز اشارتیله انتباهی امر ایلدكدن صكره دیدی كه:

— پاشانك مقصدی بودر دكلمی؟ بانجیلرك فسادلرینه قاپیله‌رق پاشا افندی یه دشمنلك ایدنلری تربیه ایده‌جكز . دكلمی؟

رستم پاپاسك مقصدی علیشی اقناع اولدیغنی اكلایه‌رق اوده پاپاسك انتظارینه موافق جواب اولمق اوزره دیدی كه:

— اوت افندم! سولیوتلرك اك بیوك خیرخواهی هیچ شبهه یوق كه پاشا افندیمزدر . شمدی‌یه قدر بونجه قانلر دوكولمسنه سبب دخی ایشته او بانجی حریفلره الدانمش اولان بر قاچ احمقك حماقتلریدر .

پاپاس مكتوبی اوقومقده دوام ایلدی:

— «بز دخی ذاتاً بو ارزوده یز . حتی فوتوس ایله بوچاریسك ترك دیار اتملرینه سبب دخی بو اولمشدر . بوراده بونلرك وجودلرینه لزوم كورمیه‌جك بو غصه ایدی . بن دخی سزه دخالت ایده‌جك ایدم . شمدی شو مسئله‌ده طرفكزدن بزه نه یولده اشارت وقوعه كلور ایسه او یولده حركت ایده‌جكز . لكن اول باول بوچاریس ایله فوتوسی بورایه كوندرمكز لازم كلور . واقعا انلر كلمك ایستمزلر ایسه‌ده شو مكتوبمی انلره كوسترر ولطفاً كوندردیكم دیكر بر مكتوبی‌ده كندیلرینه ویرر ایسه‌كز بورایه عودت ایچون وقوعبوله‌جق امرلكزی مطلقا قبول ایدرلر . انلر بورایه كلدكدن صكره طرفكزدن وقوعبوله‌جق امرلری نه یولده موقع اجرایه قویه‌جغمزی برلكده مذاكره ایدرز»

مكتوب بوراده ختام بولدی . بعده پاپاس «ایشته بوچاریس ایله فوتوسه یازدیغم مكتوب دخی شودر» دیه دیكر بر مكتوب دها اوقودی . شویله كه:

— ای بوچاریس! ای فوتوس! ایشته علی پاشا افندیمز جمله‌مزك دشمنلرمزدن انتقام الاجقدر . ناحیه‌مزی اصلاح ایده‌جكدر . كندیسی بزم نصل خیرخواه بابامز اولدیغنی بندن اعلا سز بیلورسكز . بز بوراده اصل دوستلرمزدن مركب بر هیئت تشكیل ایلدك . سز دخی كلوب برابر بولنمالیسكز كه پاشا افندیمزك آرزولرینه دها موافق خدمتلره موفق اوله‌بیله‌لم . اكر بزه طارغنلق كوستروب ده كلمیه‌جك اولورسه‌كز بیلمش

اولمکزکه حمیت وطن پرورانه‌یه مغایر و عادتا
خائنلر کبی بر حرکتده بولنمش اولورسکز »

بومکتوب دخی اوقوندقدن صکره
پاپاس دیدیکه :

— ایشته علیش اغا نصل کورمش
ایسه پاشایه اویله خبر ویرسون . سن‌ده
ای رستم ! نصل مناسب کورر ایسه‌ك پاشایه
اویله یاز . بز انك هر امرینه تابع اولورز
اما فوتوس ایله بوچاریسك بوراده بولنملری
لازمدر .

رستم بومکتوبلردن پاپاسك اصل املی
نه‌دن عبارت بولندیغنی پك اعلا اکلامش
وحتی اکلادیغی صورتی موافق دخی
بولمشیدی . همان اوراجقده پاپاسدن قلم
وکاغد ایستیه‌رك پاشایه شو جوابی رومجه
اوله‌رق یازدی . کندیسی یازار ایکن پاپاسك
دخی اوقومسنی اشارت ایلمشیدی .

رستمك قلمی شو کلمه‌لری یازدی :

« ولی نعمتم پاشا افندیمز حضرتلری !
مکتوب شریفکزی الدم . موجبنجه
حرکت ایلدم . بومکتوبی پاپاسه ترجمه
ایلدم اما سولیوتلرك کوکنی کسمك و توزلرینی
هوایه صاوورمق طرزنده اسراردن اولان
جهتلری مطلوبه موافق بر صورتده ترجمه
ایده‌جکم درکاردر . کندیسی ذاتاً سزك
پولتیقه‌کزه میال اولدیغی جهتله تکلیفاتکزی
درحال قبول ایلدی . حتی آدمکز علیش
اغایی دخی مناستره دعوت و مذاکره
ایلدی . اوده کوردیکی کبی سزه سویلیه -
جکدر . پاپاس افندی شمدیکی حالده سزدن
نه پاره نه هدیه هیچ برشی ایستمیور . یالکز
بوچاریس ایله فوتوسك بورایه اعاده‌لرینه
لزوم کوستریورکه بوراجه افندیمزله اتفاقه
میال اولان فرقه‌نك اك نفوذلی اك
مقتدر اعضالری انلر اولدقلری ایچون
افندیمزه بکندیره بیله‌جك درجه‌لرده جدی
بر ایش کورمك لازم کلنجه بو ایکی ذاتك
دخی بزمله برابر اولملرینه جداً لزوم کو -
ریلور . سولیوتلرك کارینی نه‌درلو
اتمام ایتمك اچون اوله‌جغنه دائر شمدیدن
نه پاپاس افندی نه‌ده بنده‌کز هیچ برشی
سویلیه‌میز . بونك برچوق درلوسی
واردرکه اك مناسبنك ترجیحی بهمه‌حال
فوتوس ایله بوچاریسك دخی رأیلرینی
المغه وابسته‌در . حق عاجزانه‌مده‌کی
طارغنلغکزك برطرف اولمسی بنی زیاده‌سیله
سویندیرمشدر . خدایه امانت اوله‌سکز .
نه‌قدر اولسه پدرم مقامنه قائم اولدیغکزدن
باباسی طرفندن مظهر عفو اولان برچوجق
نه‌قدر سوینکده ایسه بن دخی اوقدر سو -
ینکده‌یم . مخدومکز ولی و مختار پاشالر
حضراتنك مخصوصاً اتکلرینی اوپرم »

پاپاس ساموئل بومکتوبی تمامیله
تصدیق و تحسین ایلدی . یالکز صوکنده

عالی پاشانك بارشمسندن طولایی ابدیله جك تشكرك براز ضعیف اولدیغنی و پاشایی كلیاً تطمین ایچون دها زیاده تعظیمات یازلمسی دها اعلا اوله جغنی سویلدی ایسه ده رستم بك:

— او بنم نه‌ منند آدم اولدیغمی بیلور. بوندن دها زیاده یازار ایسه‌م شاید جعلی برشی اولمسنه حمل ایدرده اینانمز. هم ایشته علیش اغا دخی برابر كیتمیورمی؟ پاشانك بنی عفو ایتمسندن طولایی نه‌قدر ممنون اولدیغمی علیش اغا دخی سویلر. ذاتاً بوراده سزدن بزدن چوله مزدن كوروب ایشتدیكی شیلرك كافه‌سنی پاشا افندمزه بر بر حكایه ایده‌جك دكلیدر؟ ایشته مكتوبم حقنده‌كی صوك مطالعه‌كزی دخی بشقه‌جه عرض ایدر.

دیه پاپاسك اعتراضنه مقابله ایلمشدر. بوندن صكره مكتوبلری علیشه وردی. وسوزینك برقسمی پاپاسه و دیكر قسمی علیشه خطاب اولمق اوزره:

شمدی ادملركزی علیش اغایه ترفیق ایدرك سولی چیدندن چیقنجه‌یه قدر تشییع ایتدیررسكز. سن ده علیش طوغریجه یانیه دیر چكرسك. نه بوراده نه یولده هیچ بر یرده هیچ بر كمسه ایله كوروشوب قونوشمزسك!

دیه‌ دها كندیسی اوراده ایكن علیشی یوله چیقاردی. رستمك بوندن مقصدی علی پاشا طرفندن كلمش بولنان بر آدمی هیچ بر وقتده یالكز كورمدیكنی و كورمیه‌جكنی موسوس پاپاسه اكلاتمق ایدی. بویله مهم ایشلرده هیچ بر كمسه‌نك بر كمسه‌یه امنیت كامله و قطعیه‌سی ممكن اوله‌میوب ذره قدر برشیدن شبهه ویریله‌جك اولورسه بیوك بیوك ایشلر درحال بوزیلور. پاپاس ساموئل كبی بر آدم رستمك علی پاشا طرفندن كلان علیش ایله برلحظه‌جك اولسون یالكز كوروشوب قونوشمسندن بحق اشتباه ایلر ایدیسه ده دها علیشك ایالك ورودی مرسخو واقعه‌سنك حضورنده وقوعبولدیغی كبی صوك مفارقتی دخی پاپاسك حضورنده وقوعه كلمش اولمغله پاپاسه امنیت كامله‌یی موجب اولمشدر.

﴿ ایكی مورخك خطاسی ﴾

قارئلرمزدن تاریخه واقف اولانلر شو رومانی موره وقعه‌سنه دائر تاریخك ویردیكی ایضاحات و تفصیلات ایله تطبیق ومقایسه ایله البته كورمشلردركه سولیوتلر ایله علی پاشا ارەسنده‌كی مناسباته دائر بورایه قدر ویرمش اولدیغمز خبرلر اویله رومان یازیجی صرف اشكمه‌ٔ كبرادن حواهرلر بوزطلامق ظن ایدن روماجیلر كبی یازمیوب بلكه وقوعاتك الك جزؤیلرینه وارنجه‌یه قدر كافه‌سنی حقایق تاریخیه‌یه نقطه‌سی نقطه‌سنه تطبیق ایدرك یازمشز و یالكز

ایشی صرف تاریخ یازارکبی برصورتدن قورتارمق ایچون یکانه شخاص خیالیه‌مزد اولان رستم ایله برده افتیمی مسائلنی اردیه قاته‌رق بو مناسبتله رومان یوللو یوروته‌جك ایضاحات ومحاوراتمزی یوروتمزدر .

بوندن صکره دخی بر نه تصورتده دوام ایده‌جك ایسه‌ك ده وقوعاتك بوقسمنده یونان مؤلفلرندن تریقوپی ایله الکساندر صوچودن تباعد ایتمکه مجبور اوله‌جغز . فقط بو ایکی ذاتدن تباعدمز اصل فن تاریخدن بر تباعد دکلدر . بالعکس بو ایکی ذات فن تاریخدن تباعد ایدرك ایشی « رومان استوریق » یعنی حکایهٔ تاریخیه چیغرندن دخی چیقارمش اولدقلری ونه تاریخه نه ده رومانه بکزه‌یه‌جك برصورتده واردیرمش بولندقلری ایچون انلردن تباعد ایدرك جمهور مورخینك حقایق تاریخیه‌دن اوله‌رق ویردکلری معلوماتی بزم رومانمز پلانی داخلنده تاس تمام ادخال ایتمکه چالشه‌جغز .

اشبو یونان تاریخ نویسلرینك سوزلری طوغری اولمق لازم کلیور ایسه فوتوس همشو اعصار اخیره‌ده امثالی بولنمیان برقهرمان اولمق لازم کلور هم ده غایت خدعه‌کار بر یالانجی عد ایدلمك اقتضا ایدیور . زیرا علی پاشا کندیسنی سولیوتلرك اقناعی ایچون سولی یه کوندریور . فوتوس اوراده سولیوتلره شو علی پاشا خدعه‌لرینه اینانمه‌لرینی بالتوصیه ینه علی پاشا نزدینه عودت ایدرك بوصورتله دشمنه ویرمش اولدیغی وعده‌یله حلف ایتمسندن طولایی ره‌کولوس نام قهرمان قدیمه بکزه‌یور ایسه‌ده علی پاشا بوخدمت معکوسه‌سندن طولایی کندیسنی زنجیره اوردیغی حالده برازه‌لق « کوندرر ایسه‌کز شو به برخدمت ایدرم » دیه متعهد ایله زنجیردن قورتوله‌رق سولی طاغلرینه وارنجه اوعهدنه وفا ایتمیه‌رك پاشایه قارشو اظهار آثار عداوت ایلیور . هله بو ایکی مورخینك ویردکلری ایضاحات میاننده بوچار یسك سولی یه نصل عودت ایلدیکی بردرلو اکلاشیله‌میه‌رق تمام محاربانك صوکارنده بوچار یس نامی بردن بره میدانه چیقی ویریور .

حکایهٔ تاریخیه یازان بر محررك واقعا تاریخدن هیچ آیرلماسی لازم کلیوب هیچ آیرلیه‌جق اولسه یازدیغی شیئك بر رومان دکل عین تاریخ اوله‌جغی درکار ایسه‌ده بز ینه بو ایکی ذاتك خطالرینی حقیقت دیه قبول ایتمکه مجبور اولمیه‌جغز . اصل تاریخك لطافتنی بونلرك حقایقندن زیاده بلاتمزه موافق بولدیغمز ایچون اولوجهله تصویر وقوعاتده دوام ایده‌جکز .

ایمدی علیش پاپاس ساموئل ایله رستم

بكا مكتوبنى بو يني على [illegible]
ايدوب ده مسموعات ومشاهداتنى دخى
شفاهاً عرض وتبليغ ايدنجه على پاشا
بوچاريسى پارغه دن جلب ايدرك فوتوس
دخى حاضر اولديغى حالده بر مجلس مشورت
عقد ايلمشلر ايدى .

بو مجلسده [illegible] فوتوس
پاپاس ساموئلك مكتوبنده بيان ايلديكى
سوزلرى [illegible]
[illegible]
[illegible]
ادبسزلرى تربيه ايتمك محال اوله جغى
حقنده رأى ويررلر ايسه حقيقةً صافدرو-
نلقلرينه حمل اولنمزمى ؟

قهرمان قسمى كرچكدن برازجه فادرون
اولور . اولمسه اويله برقبه مانلق شانى
اغورنده كنديسنى مدهش ومهلك بلالره
آتماسى لازم كلور . فقط على پاشا انلر
كبى صافدرون اولميوب ابليسلره شيطنت
كلاهى كيديرمكه مقتدر جن فكرليلردن
بولنديغى ايچون بونلره:

— جانم ! بن سزه سوليه كيدكزده
بكا مخالف اولانلر ايله كندى باشكزه جنك
ايدكز ديميورم . سزك بتون قبيله كز افرادى
[illegible]
[illegible]
[illegible]
براردو تهيه ايلدم . بوكون يارين عساكر
مذكوره يى سولى يه سوق ايتمك اوزره يم .
[illegible]
[illegible]
ايده جك اولانلره بزمله بيهوده يره اوغرا-
شمامالرينى نصيحت ايتمكدن و بزم عسكرك
حركاتنى تسهيل ايلمكدن عبارتدر .
ادبليسى ادبسزدن آيرلسون ده قباحتلى
[illegible] !

[illegible] داماد برى
[illegible] نه قدر
دهشتلى برايش اولديغنى افهام ايده جك
طورلر كوسترمشلر ايدى . بوطورلرى
على پاشا دخى اكلامش ايدى . بناءً عليه
[illegible]
[illegible]
[illegible]
سوزلر سويلديكندن فوتوس ايله بوچاريس
[illegible]
ايسه ده حقيقت حالده اكر مملكتلرينه
عودت لازم ايسه على پاشانك آرزولرينه
[illegible]
[illegible] وطنلرينه خدمت ايچون لازم كله-
[illegible] قلبلرنده كوزلجه قرار اشديرديلر .

اوكون پاشانك حضورنده ويردكلرى
قرار اوزرينه فوتوس طوغريجه سولى يه
كيتمك ايچون پاشانك يانندن چيقدى .

بوچار بس دخی پارغه‌ده بولنان ایکیوز عسکرینی الوب کیتمك ایچون رخصت ایستدی . علی پاشا بو ایکیوز عسکرك سولی‌یه عودتنی هیچ آرزو ایتمیور ایدیسه‌ده بومساعده‌یی ویرمیه‌جك اولسه بوچار یسده شبهه‌یی تحریك ایتمش اوله‌جغنی وعساکر مذکوره‌نك پارغه‌ده بولنمسی ذاتاً کندی النده بولنمسی دیمك اولمیوب رخصت ویرمسه دخی پارغه‌دن سولی‌یه کیده بیله‌جکلرینی دوشونه‌رك اکا ده مساعده ویرمش ایدی .

پاشانك دیوانخانه‌سندن چیقارلر ایکن فوتوس ایله بوچار بس بری برینه بر کوز اشارتی ویردیلر . بو اشارتك معناسی « بر دقیقه غائب ایتمکه کلیه‌جك . همان وطنه دونه‌لیم » دیمك ایدی . مع هذا برکره نظر دقتلری آچلسی اوزرینه ارتق علی پاشایه هیچ برشبهه ویرمامك لزومنی‌ده حس ایتمش اولدقلرندن بشقه‌جه وخصوصی برملاقات ومذاکره‌یه‌ده لزوم کورمدیلر . بوچار بس همان حیوانته بنوب پارغه‌یه متوجهاً عزیمت ایتمش اولدیغی کبی فوتوس دخی مسافری بولندیغی میر آخور اغا دائره‌سنده علی‌العجله یول تدارکنی کوره‌رك زوجه‌سی مار بولا ایله برابر سولی یولنی طوتمشیدی .

علیشك سولیدن عودتندن یدی کون صکره فوتوس کلدی . طوغریجه پاپاس ساموئلك مناسترینه ایندی . همان رستمه خبر کوندربله‌رك انك‌ده اورایه کلمسی رجا اولندی ایسه‌ده رستم افتیمك خانه‌سنده بولنه‌مدی . فقط بو تحری افتیمی‌یی بکزنده قان قالمامق درجه‌سنده متأثر ایتمش ایدی . زیرا رستم برده کنج چوبان ایله اوچ کوندر خانه‌سنده اولمیوب بوغیوبتنك پاپاسدن مکتوم طوتلمسی ایچون دخی افتیمی‌یه صورت قطعیه‌ده تنبیهلر براقش ایدی . حتی خانه داخلنده موسخودن بشقه هیچ برکسه یعنی اختیار چالغیجی دخی رستمك غیبوبتندن خبردار اولمیوب یالکز موسخو بیلیور ایدی که رستم مکرمه‌یی قتل ایدنلر علیهنده اسباب انتقامی تهیه بولنده برایش ایچون غیبوبت ایلمشدر . فقط بواسباب انتقامك نه‌دن عبارت اولدیغنی و یاخود اوله‌جغنی بزم کبی موسخو دخی ایش میدانه چیقدیغی زمان خبرآله‌جق ایدی . شمدیکی حالده ایسه موسخو دکل حتی افتیمی بیله رستمك اصل تدارکاتی نه‌دن عبارت اولدیغنی بیلمیور ایدی .

ایدی رستمك ارانمسی اوزرینه ایکی قادین قالقوب بالذات مناستره کیتدیلر . اثنای راهده پاپاسه وفوتوسه ویره‌جکلری جوابی دخی قرارلشدیرمشلر ایدی .

اوراده واردقلری زمان خبر ویردیلر که : رستم اوصباح کیافه قریه‌سنه قدر کیتمشدر . فقط خلافکیرلر طرفندن برتی خبر الموق ایچون کیتمش اولدیغی جهتله شاید اقشامه قدر عودت ایده‌مز ایسه مراق ایتمامه‌لری تنبیهله کیتمشدر .

رستم اوکون اقشامه قدر عودت ایتدیکی کبی اقشام دخی کلدی . بیچاره اقتیمی اوقدر مراق ایدیور اوقدر اوزلیور ایدی که طور محزونانه‌سی ایله اره‌لقده برکره موسحونك یوزینه باقدقجه انك‌ده اوزونتیسی کندیسندن اشاغی اولمدیغی کوروب اکلایور ایدی .

رستمك عودت ایتمامسی پاپاس ایله فوتوسك مذاکره‌لرینی تأخیره سبب اولمدی . بونلر مذاکره‌یه کیرشدیلر . حتی رستمه نه درجه‌یه قدر امنیت اولنه بیله‌جکندن بیله بحث ایدیلیرك پاپاس ساموئل رستمك کندیلرینه اولان صداقتندن امین اوله بیلور ایسه ده‌مکرمه‌یی قتل ایدنلردن بهمه‌حال انتقام اله‌جغی جهتله ایشته یالکز بوجهتدن امین اوله‌مامق لازم کله‌جکنی سویلدی . حالبوکه رستم بونیت انتقامنی ستردخی ایتیوب بخصوص بو بابده ماندره‌جی ایله کراسته‌جی دخی رستم ایله متفق بولندقلرندن پاپاس ساموئل بونی دلی قانلینك خیانتنه حمل ایده‌مدیکی کبی فوتوس دخی بکله بو بابده معذرتنی حقی هر شیئی مسلم اولدیغنی سویلدی .

رستمدن ماعدا فوتوس ایله ساموئلك مذاکره‌لری بودفعه دخی علی پاشا طرفندن وقوعی محقق اولان هجومه نه‌یولده قارشو قویه‌جقلری مسئله‌سنه دائر اولدی . لکن بوکا هیچ بر قرار طاسارلایه‌مدیلر . زیرا بوچاریس ایله رستمك بومذاکره‌ده وجودلری ضروری اولوب حتی انلردن ماعدا رؤسای سردن دخی اقتضا ایدنلرك حاضر بولنملری لابد ولاجرم ایدی .

اوکیجه صباحه قارشو رستم چیقه کلدی . برکت‌ویرسون‌که طوغریجه‌ماناستره کلیوب سولی قریه‌سنده اقتیمك خانه‌سنه کلمش واوراده اختیار جانجیدن فوتوسك ماناستره کلدیکنی و پاپاس طرفندن آرانلدیغی خبرالمش ایدی . اثنای راهده یانده الئیبولك سرداش ایدنمش اولدیغی چوبانه دخی اسرار حقیقیه‌یی ستر ایچون تعلیمات لازمه‌یی ویره‌رك ماناستره کلدی که تمام پاپاس وسائره صباح دعاسنی بتورمشلر ایدی .

رستم فوتوس ایله قوجاقلاشوب حقیقة اوز برادرلرك ملاقاتی کبی سوینچ اغلایشلریله ملاقات ایلدیلر . ماریولا دخی قوجه‌سندن اشاغی قالمیه‌جق بر طور خواهرانه ایله رستمی قوجاقلادی . نره‌یه کیتمش اولدیغی‌ونه‌ایش ایله اشتغال ایتمش بولندیغی

دها رستمدن سؤال ايلمكسزين رستم يش
دری كبی هانكی طرفه چكلسه اوزانه ـ
بيله جك بر لاستيكلی سوز اولمق اوزره
ديدی كه :

— عليشك كلديكی كوندنبری بزم
معكوس وطن پرورلك و باخصوص الك
بيوك دوستمز اولان بوپ جنابرينك
راحتلری منسلب اولدی • ارتق پاپاس
افندی يی دخی كنديلر ينه محرم عد ايتميورلر •
مجلس مشاوره لرينی كيزلجه عقد
ايديورلر • هم بوبك مناسبتر ينی ده كنديری
ايچون مأمن عد ايتمه رك طاغلرده قيالرك
ارقه سنی دها امين بوليورلر • اوچ درت
كوندر هپ ارقه لرينی ايزله يورم • نهايت
شو خصوصی قومیته لرك اعضالری كيملر
اولدقلرينی اوكرندم • ديمو دخی بونرك
محرمی ايسه ده ترانذفيل ايله زرواسك بونلر
ايچنده بولنمدقلرينی اوكرنديكمدن طولايی
پك ممنون اولدم •

رستمك و يرديكی بو خبرلرك كافه سی
طوغری اولديغنی پاپاس ساموئل ذاتاً
بيلديكی جهتله اينانمقده كوچلك چكمدی •
رستم اصل مدت غيبوبتنی شايد قادينلر
سويلمش اولمليدرلر ديه شو « اوچ درت
كوندرهپ ارقه لرينی ايزله يورم » سوزينی
كمال اهميتله سوينس يدی • نهايت •

— الك زياده سوينديكم برشی دخی
بو مجلس مشورتك اك مهم اعضاسی اصل بزم
انتقام اله جغمز ذواتدن عبارت اولمسيدر!

ديجه پاپاس افندی جمله دن زياده
بو سوزی صافيانه و مردانه بر سوز اولمق
اوزره تلقی ايدرك مطمئن اولدی •

رستم بك پك يورغون اولديغی جهتله
بر قاچ ساعت اويقو كسدرمك ايچون پاپاسدن
مساعده ايستدی • فقط بو اويقو اقشامه قدر
دوام ايلمدی • زيرا زواللی دلی قانلی اوچ
كوندر اويوديغی او يقوبی جمع ايتمش
اولسه يالكز بر كيجه نك راحت او يقوسنه
مساوی اوله مز ايدی • او يقودن او ياندقده
بر اره لق افتيمی يی يالكز بوله رق پاپاسه
يالكز فوتوسك ورود ايلديكی صباحدنبری
غائب اولديغی خبر و يرلمش بولنديغنی افتيمی
بيان ايدنجه رستم :

— ضرری يوق! سوزمز ينه يالان
دكلدر • اوچ درت كوندنبری ارقه لرينی
ايزله مش اولمقلغمزك ايچنده دون صباحدنبری اولان وقت دخی داخل دكلدر •
ديه افتيمی يه اطمئنان و يردی • او اقشام
ساموئل و فوتوس و رستم بر مجلس مشاوره
عقد ايلديلر • واقعا كنديلكلرندن برشيئه
قرار قطعی و يرديه حكلری ذكر ايدلميه ده
هر حالده رستمك :

— هرهانكی مجلس عقد اولنسه
[illegible]

تماماً منجر اوله‌جقدر . باقتضای مقالاتمز
يالكز فوتوس ايله بوچار يسك بورايه
جلبلری ايچون ايدی . انلر كلدكدن صكره
ارتق مقاتله‌ده دوامه عجزمز قالميه‌جقدر .
پكيدلردن ايچری‌يه بر ارناوت صوقامغه
چالشه‌جغز . بنم رأيم بودر . بشقه‌لرينك
رأيی غلبه ايدر ايسه صكره پاشانك الندن
باشلرمزی قورتارمق ايچون نره‌يه فرار
ايده‌جكمزی بيلهم .

ديمش و بونك نتيجه‌سنده اكثريسی اولدی .
او كيجه‌نك دخی فرداسی كونی اوكاه اوزری
بوچار يس معيتی افرادی ايله سولی‌يه كلدی .
ذاتاً رستمك دمش اولديغی كبی يالكز
فوتوسك بيله كندی كندينه عودتی خلا-
فكيرانی فنا حالده قوشقولانديرمش اولديغی
حالده بوچار يس دخی ايكيوز افراد ايله
چيقه كلنجه خلافكيرانك خوفلری آرته‌رق
« بونلر مطلقا انتقام ايچون بو اجتماعی عقد
ايديورلر » فكرينه ذاهب اولمشلر ايدی .

سوز اياغه دوشمسون

خلافكيران ايچنده الڭ زياده تلاش
ايدنلر فوتوسك اعترافنی رأی ايتمش اولانلر
دكل ايدی . بلكه مكرمه ايله برده ايكی
معصوم قادنی اولدورمش اولان ذاتلر
ايديكه بودفعه فوتوس و بوچار يسك عو-
دتندن طولايی فنا حالده دوچار تلاش
اولمشلر ايدی .

بونلر پويك منساستر بنه كيدرك برخر-
ستيانك نزدنده بر ارناوتدن طوغورمش
اولديغی پيچدن طولايی سوليوت سوليوته
بر محاربهٔ داخليه وقوعه كلمك اوزره
بولنديغنی خبر ويرديلر . بويله بر حال تپه
دلنلی علی پاشا ايچون ارانمقله بولنميه-
جق فرصتلردن اولديغی پك اعلا تقدير
ايدن پوپ افندينك عقلی باشندن كيدرك
شمدی سوليوتلك منسترينه قوشدی ايسه‌ده
اوراده رستم و بوچار يس و فوتوسك
خلافكيرانی عد اولنان رؤسانك و ازجمله
ديمو و ترانداقيل و زرواس و سائره‌نك حاضر
بولنديغی دخی بر مجلس عقد ايتمش اولدقلرينی
كورنجه حيرتی بر قاتدها آرتدی .

رستم بك مجلسده داخل اولميوب
مسترك اورته برنده بولنان ايصللی معبد
اوكنده براشاغی بر يوقاری وولطه ايديور
ايدی . پوپ رستمی كبی طانيمق بيله ايستميه-
رك طوغريجه مجلسه كيرمك ايستدی ايسه-
ده قپوده بولنانلر ساموئله خبر ويرمينجه
كيرمك اولميه‌جغنی اكلاتديلر .

نهايت پوپك ورودی ساموئله عرض
اولندقده قضيه باتس مجلسدن چيقوب
خصوصی بر قابينوده پوپك و يزيتسنی
قبول ايلدی . پوپ اولا كنديسی دخی
اورتودوقس اولديغنی و بالخاصه سوليو-
تلرك تأمين سلامتی خصوصنده بر سوليوتدن

زياده غيرتلی بولنديغی حالده نه حكمته مبنی مجلسه قبول اولنمديغی صوردقده پاپاس ساموئل:

— سوليوتلره دوستلق خصوصنده رستم بكك سزه تقدم صلاحيتی حائز اولديغی البته سزجه دخی مسلم اولمق لازم كاور. يالكز دينی آيری ايسه‌ده بالفعل خدمتی بندن زياده‌در. اوده بوكونكی مجلسه قبول اولنمدی. زيارتدن مقصد نه ايسه انی درميان بيورديغكز حالده اقتضا ايليان ايضاحاتله سزه اطمئنان ويريله‌بيلور.

جوابيله پوپك سويليه‌جكی سوزلره منتظر بولنديغی ومع هذا چوق وقت بو ملاقاتده دوام ايده‌ميه‌رك همان مجلسه دونمك مجبوريتنده اولديغی اكلاته‌جق بر صورت كوستردی. بونك اوزرينه پوپ ديدی‌كه:

— فوتوسك نصل هو پيا بر آدم اولديغی سزه تفصيل اقتضا ايتمز. فقط سز بر انسان كامل اولديغكز حالده ناحيه‌كز ايچون ذل عد اولنه‌جق بر پيچك ازاله‌سندن طولايی بر محاربهٔ داخليه‌يی نصل تجويز ايده‌بيليورسكز؟

ايشی ياكلش اكلايانلر سزه دخی ياكلش اكلاتمشلردر. بز بوكون بالعكس علی پاشايه قارشو اتحاد قلوب ايله صوك مدافعه‌مزی نصل اجرا ايده‌جكمزی دوشونيورز. فقط حيف كه سزك كبی اورتودوقس مذهبنده سالك و سوليوتلرك تأمين سلامتلری مقصديله غيرتشعار اولانلر اره‌سنده بر مخالفت بوليورز كه بودخی بزی الك صوك مدافعه‌مزده علی پاشايه قارشو متحد بولنديرميه‌جق ديه قورقيورز.

بويله مبهم سوزلر ايله بنی اتهام ايتمكزدن نه چيقار؟ بن بونلره نصل جواب ويره‌بيلورم. حقايق احوالدن بنی خبردار ايدكز كه جوابمی ويره‌يم.

حقايق احوالی بر يبانجی‌يه آچمغه مأذون دكلم. فقط بوكونكی مجلسده سزك الك ييوك دوستلركز دخی حاضر بولندقلرندن مجلسدن چيقار چيقماز البته طوغريجه سزه كيدوب حقايق احوالی عرض واخبار ايده‌جكلردر.

پوپ افندی صاپ صاری اولدی. ديدی‌كه:

— سزی بوكون غايت درشت بوليورم. پاپاس برادر!

خير! وطنمك تأمين سلامتی ايچون ذهنم غايت پريشان اولديغندن شايد او پريشانلق علائمنی چهره‌مده كوريور ايسه‌كز بنی معذور طوتكز. زيرا بن سزك كبی بيك بشيوز ساعت مسافه‌دن بورايه كلمش بر مسافر دكلم. شو وطنده طوغمش

یوغسه یوقسه بونده یوزده وملكی عزم قطعیسی ایله
عزم ایتمش برسولیوتم .

بوسوزی بنده برسولیوتی موجب اولدی .
باباس برطوراستیعضاح ایله بو پك یوزینه
باقدرق دهابردیه‌جکی وارایسه‌سو یلمسنه
منتظر اولدیسه‌ده پوپ نطقه مقتدر
اوله‌مدیغندن ساموئل :

— اویله‌ایسه‌بنی مجلسده بکله‌یورلر .
شمدیلك خدایه‌امانت اولکز ! دیه پوپی
یوزنده برقبوب کندیسی مجلسه عودت
ایلدی .

بوکون مجلسك مذاکراتی غایت عاقلانه
برصورتده جریان ایلمیدی . مخالفین
طاقمی فوتوس ایله بوچار یسك عودتلری
کندیلرجه موجب اشتباه اولدیغی بیدانه
قویدیلری و بالخصوص :

— بوچار یس وفوتوس اکر مخصا
کندی حقلرنده رواکورلمش اولان معا
مله‌دن طولایی انتقامه قالقشه‌جق اولدیلر
« نه‌ایسه نه ! » دنیله‌بیلور ایسه‌ده قضا
نوعندن کیمك نه‌سی اولدیغی بیلنمیان بر
قزلك قتلندن طولایی انتقام غوغاسنه قیام
ایده‌جك اولورلر ایسه ایشته بوکا بتون
دنیا شاشه‌جقدر !

دیدکاری زمان طرفدارلر بو بله بر
انتقام سوداسی فوتوس ایله بوچار یسده
بولنمدیغی و بو ... ... عودتلرینه

سبب نه دنلی علی پاشانك شمدن بوکون
یارین وقوعی ملحوظ و بلکه‌ده محقق
بولنان هجومندن وطنی مدافعه خصوصنده
یاردیم نیتنه مبنی بولندیغنی بالتأمین کیمك
نه‌سی اولدیغی بللی اولمیان قزلك قتلی
مسئله‌سنه کلنجه بونك ایچون ده :

— قزك اصحابی انك حقوقنی ادعاده
وارسونلر حقلی اولسونلر . فقط بومسئله
ناحیه‌جه رسمی برمسئله دکلدر . بواو
یغونسزلق اختیاران مجلسنك قرار یله
ایقاع اولنمامشدر . علی نفسه برنفر
قتلدن طولایی شیخ بروقت اختیاران مجلسی
مسئول طوتلدیغی مسموع دکلدر که بو
دفعه فوتوس و بوچار یس و یاخود رستم
وافتیمی و یاسائر بر یسی مجلسدن انتقامه
قالقشه بیلسون !

دیمشلردر که بوسوز حقیقةً جمله‌یی
تأمینه کفایت ایده‌بیلمشدر . اندن صکره
علی پاشانك هجومی حالنده بوغازلرینه
نه یولده مدافعه اولنه‌جقلری مذاکره ایدل
لمکه باشلاندقده کچن مسئله‌ده رستمك
اصلی . ولی چکیسنه یتشمش اولدیغی سوزلرینك
بك چوق فائده‌سی کورولدیکنی رستمك
دشمنلری اولان حریفلر تسلیم ایدرك بو
دفعه دخی چکیدلرك هر برینه سریعاً وعاجلاً
سپرلر یاپلمسنی وارناوتلرك اصل بوسپر
لردن چکورلمامالرینه غیرت اولنمسنی رأی

ایتمش ایدیلر .

بوحالده سولی ناحیه‌سی ایکی قاتلی بر محاصره آلتنه آلنمش اوله‌جق ایدی . برنجیسی علی پاشانك یاپدیرمش اولدیغی بلوقحه‌وسیردرکه ایکی هفته‌دنبری ذخیره‌لرینك اکمالی ونفرلرینك تکثیروتزییدی کبی علائمدن بونلرك قریباً سولی ناحیه‌سنی نه تضییقه باشلایه‌جقلری آکلاشیلمقده‌در . ایکنجیسی ایسه سولیوتلرك یاپه‌جقلری سیپرلر اولوب بونلر دخی مجلسك قراری وجهله برقاچ کون ظرفنده همان یاپیلیویره‌جك و بونلر سایه‌سنده سولیوتلرك نه‌ده ارناوتلرك مذکور بکچیلردن مرور وعبورده مقتدر اوله‌میه‌جقلری درکاردر .

ایمدی بو عاقلانه تدابیر اتخاذ ایدرك قرار اوزه‌رینه سولیوتلر بعدما اویله اولور اولمز وسائلدن طولایی بری برینه طارغن برتمعه و وطنك سلامت ومنافعی هیچ برکونه اغراض وعداوت شخصیه یوزندن فدا اتمامکه همان یمین درجه‌سنده برتأمین طرفینه قرار ویره‌رك طاغیلمشلر ایدی . نه فائده‌که بر حکومت مرکزیه‌نك امرینه حکمنه تابع بولنمیان و هر بری کندی قلیجی حقنه حکم سورمك داعیه‌سنده بولنان سولیوتلر بو مجلسده ویرمش اولدقلری قرارلری ینه کندیلری طوته‌مامشلردر . شویله‌که :

اولجه پاپاس ساموئلك پوپه سویلمش ومتبعی اوزره بوت‌صره‌داری بولنان زوسمه مجلسندن چیقار چیقماز پوپك مناسترینه کیدرك اوکونکی مذاکراتی حکایه ایلدکاری زمان پوپ غایت مستهزیانه و مسترحمانه برطور ایله‌شمش ایدی که :

— زوالی آدمجکزلر ! سزك قدر کوزل قلبلی یمنی بورولر دنیانك هیچ بر طرفنده بولنه‌مز ایسه ده نه فائده‌که قانجقلر ایچنده قالمشسکز . بر یاندن سزه بوکون یرین علی پاشانك هجوم ایتدیکی اوزره بولندیغنی خبر ویرییورلر دیکر طرفدن ده سزی بکچیلرك مدنه تشویق ایدییورلر ها ! بکچیلرده سیپرلر انشاسی ایکی کونده ایکی هفته‌ده اوله‌جق ایشلردنمیدر ؟ شمدی یه قدر وطنکزی سیپرلر انشاسیله‌می مدافعه ایتدیکز ؟ سزه لازم اولان شی اصل اتحاد قلبدر . فقط انلرك بویله سوزلرنده حکمت واردر . بکن محاربه‌ده سیپر انشاسی ایشرنده فوتوس ایله رستم بکك ریاست ایتمش اولدقلرینی اونوتدیکزمی ؟ شمدی دخی بوسیپرو استحکام ایشلرینی میدانه چیقاردیورکه سزه رستم ایله فوتوس قومنده‌ و ریاست ایلسونلر دیه ! بونلر کیم ؟ ارتق هیچ بریکزك شبهه‌سی قالمامشدرکه علی پاشانك آدملری !

نیم وحشی وصاف‌درون اولان سولیوتلره بو سوزلرك تحریکی تأثیر ایده‌جکنده شبهه‌می ایدیلور ؟ مستمعلرك کافه‌سی اوکارینه باقه‌رق

دوشونمکده ایدیلر . نهایت پوپ :

— جانم یالکز بویله قویون کبی بره باقه رق بدلاجه‌سنه دوشونمك ایله می قاله‌جقسکز ؟

دیدیکی زمان [illegible] بریسی :

— نه یاپه جغمزی بزده شاشیردق پوپ افندی ! سزده بر تدبیر وار ایسه سویلیکزده هپمز انی قبول ایده‌لم !

دیمش اولمسیله ذکی پوپ بو ایشلره الك بیوك تدبیر شوفوتوس ایله بوچاریس ورستمك بهمه‌حال بورادن چیقاریلوب [illegible] قضیه‌سی اوله‌جغنی درمیانله شونی علاوه دیدی که :

— شو اوچ آدم ولوکه الك صادق الك عاقل الك جسور [illegible] اولسونلر . اکر سولی ناحیه‌سنك سلامتی بونلرك وجودلرینه منحصر قالمش ایسه وای سزلرك [illegible] غیرتکز وار ایسه اوحیتی بورادن چیقوب کیتمك صورتنده [illegible] ایسترلر ایسه او زمان هیچ شبهه‌کز قالمزکه بونلر [illegible] . زیرا حقیقی وطنی بر آدم [illegible] . اوده وطن پرورلککزك مقتضاسنجه ایده‌جککز خدمتی موقة تعطیل وترکدن عبارتدر » دنیلدیکی زمان مطلقا قبول ایدر . ایتمدیکی صورتده ایسه بهمه‌حال وطنپرورلك [illegible] اعتراض واردرده انلر ایچون قبول ایتمز .

سولیوتلر [illegible] . روس پاپاسنك دیدیکی طوغری اولدیغنی [illegible] طورلر [illegible] ایدی . [illegible] :

— اویله اما بز نه‌حقله بونلری چیقاره‌جغزکه بونك ایچون مجلسك برقراری لازم اولوب مجلس ایسه اتحاده اتفاقه قرار ویرمشدر .

[illegible] اوزرینه دخی پوپ افندی :

— بونك ده قولایی وار ! سوزی [illegible] واز کچمیور ایسه کزده بوقراری خلق قبول ایتمیورمش افراد بهمه‌حال شو اوچ آدمك [illegible] چکملرینی ایستیور ایمش کبی کوسترملی‌یز بعض [illegible] تعلیمات ویررزده باقکز نصل موفق اولورسکز !

[illegible] ایدی .

[illegible] ایرتسی صباحدن زیاده [illegible]

لازم کلمدی • پوپ افندی برکره کندی یانندەکی رئیسلری اقناع ایلدکدن صکره بو رئیسلرك وراده حاضر بولنان برقاچنی آدنی دخی شو مجلس مشورەیه دعوت ایدرك انلری ده فی‌الحال ایستدیکی کبی زهرلەدی • بعده :

— بوکیجەدن تیزی یوق ! سولی‌یه کیدەیه هرکویه کیدرسکز • بوکونکی مجلسك قراری نەقدر مهلك اولدیغنی ارقداشلرکزه اکلاتورسکز • بو مسئلەده کو یاکندی رئیسلرکزده عصیان ایلمش کبی طورانەرق اکر شو دقیقەده بوچاریس ورستم وفوتوس سولیدن چیقوب کتمیەجك اولورلر ایسه قان کودەیی کوتوره جکنی باغرەرق اعلان ایدرسکز • اصل فوتوسك قبیلەسی افرادینی اقناع ایتملیسکز • بکا قالور ایسه یالکز آنلر سزدن آیرلمامقله قالمیوب بوچاریس ایله برلکده عودت ایدن ایکییوزکشی ده بهمەحال سزکله برلشورلر !

دیه تعلیمات لازمەیی ده ویره رك او ساعت بونلری یوله چیقاردی • پوپك بو تدبیری اوقدر تأثیرسریع کوستردی که همان او کیجه صباحه قارشو هرطرفدن مسلح سولیوتلر فرقه فرقه سولی قریەسنده طوپلانمغه باشلادیلر •

مجلسدن صکره بر ده بزم دوستلره عطف نظر ایدەلم :

بوچاریس ایله فوتوس مجلسدن چیقدقدن صکره سولی قریەسنه کانجەیه قدر اثنای راهده رستم بکه اوکونکی قراری عریض و عمیق اکلاتمشلر ایدی • هم‌ده اویله بر صورت شادمانیده اکلاتمشلر ایدی‌که بونلرده کوریلان شوق اکر سولیوتلرك جملەسنده موجود اولمق لازم کلسه ایدی حقیقة بو دفعه دخی علی پاشانك سولیوتلر حقنده ذره قدر شبهەیه مقتدر اولەمیەرق مغلوب رجعت ایدەجکنده رستم بکك دخی شبهەسی قالمیەجق ایدی •

رستم بوسوزلری دیکلر ایکن ظاهر حالده اکرچه ارقداشلرینك شوقلرینه اشتراك ایدرك سپرلری شویله یاپەجقلری بویله مدافعه ایلیەجکلری حقنده بیان افکار ایدیور ایدیسەده حقیقت حالده بو قراری کندی تصمیمات انتقامکاریسنه مخالف بولەرق ایچندن قانلر ایچیور ایدی •

رستم فوتوس ایله بوچاریسك عودتلرینی واقعا آرزو ایتمش وپاپاس ساموئلی بوبابده تشویق دخی ایلمش ایسەده مقصدی سولیوتلر ارەسنده جدا وحقیقة بویله براتفاق وجوده کتورمك دکل ایدی • بوکبی مقصدلر رستمك مقصد عتیقدوقدیمەسندن اوزوب مکرمەنك قتلندن صکره مقاصد مذکوره کاملاً دکشمش ایدی • ایکی رئیسك بودفعه عودتلرینی ارزو ایتمی سولیوتلر طرفندن

بو بابده ممانعت ایتمه‌مسی ایسه [illegible] بر خبر بده
چیقارمق نیتنه مبنی ایدی . حتی علیش
اغانی اعاده‌دن صکره رستمك اوچ درت
کون غیبوبت ایتمه‌سی دخی ذاتاً مکرمه‌نك
قتلندیری تهیه‌سنه باشلامش اولدیغی اسباب
انتقامی بالاکمال شوحساب ایلدیکی عربده‌ٔ
داخلیه میدانه چیقدیغی زمان کندیسی ده
حاضر و آماده بولنمق مقصدینه مبنی ایدی .
بناءً علی ذلك فوتوس ایله بوچار یسك
کمال شوق و ذوق ایله کندیسنه خبر ویر [illegible]
[illegible] قرار رستمك حسابنه بالکلیه مخالف
دوشه‌رك پك متأثر اولدیغی حالده اثنای
راهده [illegible]
[illegible] کوسترمدیکی کبی [illegible]
کلدکاری زمان افتیمی‌یه دخی اصلا رنك
و برمیدرز بالعکس اودخی علی الظاهر شویله
مقاومت بویله مدافعه کوستریله‌جکنی کمال
شوق و شادمانی ایله اکلاتیور ایدی .
سوزك [illegible] نه‌کبی نتایج
فاجعه ایقاع ایلدیکنی میدانه قویمزدن اول
[illegible] سوز صره‌سی کلمش اولان حسبیله
شمدی خبر ویره‌لم که : فوتوسك قاین پدری
بوچاریس رستم ایله افتیمی [illegible]
کلمش بولنان مناسبت عاشقانه‌یی حسن تلقیده
نه فوتوس نه کندی قزی ماریولایه نه ده
[illegible]
قیاس اولنه‌میه‌جق بر حالده بولنمش ایدی .

حدذاتنده فوق الحد متعصب اولان بو اختیار
سولیوت کندی اقرباسندن بولنان بر قزك
بویله بر مسافر ارناوت ایله ارتکاب
فحش و رذالت ایتمش اولمسنی عادتا
قان ایله دخی یقامیوب تمیز ایدیلمیه‌جك
لکه‌لردن عد ایتمش و هله بو فحشدن طوغان
چوجغك خرستیانلر النده پاره‌لنمش اولمسنی
ازدل و جان تصویب و تحسین ایلمش
ایدی . اکر بر بشقه زمان اولسه ایدی
احتمال که کندیسی دخی یا رستمه یا افتیمی‌یه
وحتی ایکیسنه بردن بر فنالق دخی ایدرك
ایشته کندیسی ده بویله بر رذالتی قبول
ایده‌مامش اولدیغی همشهریلرینه کوستروب
کویا کندیسی بر نوع ذمتی اثبات ایتمش
اولوردی . انجق بو کونلر شویکی
خصوصی ایشلرك تسویه‌سنه باقیله‌جق
کونلر اولمه‌دیغنی کوردیکی جهتله هیچ
سس صدا چیقارمامق طرفنی التزام
ایلمش ایدی . هم ده اوقدر التزام که نه
بو مناسبتله و نه‌ده مکرمه‌یه دائر کندیسی
حرف [illegible] اولدیغی [illegible]
[illegible] بعض [illegible]
[illegible] قدر [illegible]
اکلاتمش ایدی .

ایمدی بو کیجه‌نك فرداسی اولان صباح
حلین سولی قریه‌سی میداننده اوچ بشیوز
کشی بردن « فوتوس طیشاری! بوچاریس

طیشاری ! رستم طیشاری!» دیه باغیر-
مغه باشلادقلری زمان فوتوس ایله بوچاریس
حدتلرندن آتش کسیلدکاری حالده رستم
اکرچه ظاهراً بونلرك تأثرلرینه اشتراك
ایلیور ایدیسه‌ده حقیقت حالده غائب
ایلدم ظن ایلدیکی حسابك نه یولنه کیر-
دیکنی کوره‌رك او قدر ممنون اولیور
ایدی که خفقه تربیه سزلکه دلالت ایتیه-
جك اولسه ایدی « اوت! رستم دخی
طیشاری ! » دیه کندیسی ده باغیره‌جق
ایدی .

بودفعه فوتوسك قبیله‌سی افرادی چند
هفته مقدم اولدیغی کبی ارباب تماشه
امتثال ایتدی . زیرا بوچاریسك آدملری
کندیسندن آیرلمامش اولمقدن ناشی بتون
سولیوتلر نظرنده مظهر آفرین اولمش بولند-
قلرینی کوره‌رك بوحالده کندیلرینك کندی
رئیسلرینه کوسترمش اولدقلری وفاسزلقدن
اوطانمشلر ایدی . بناءً علیه ارباب تمایش
باغردقلری صره ده بونلر هیچ سسلرینی
چیقارمیه‌رق جمله‌سی فوتوس ایله بوچاریسك
خانه‌لری اره سنده‌کی مسافه اوزرنده
رئیسلری طرفندن ویریله‌جك اشارته منتظر
بولنیورلر ایدی .

غلبه‌نك بریندن آرتیور ایدی . صباحلین
کونش طوغدیغی زمان فوتوس و بوچاریس
خانه‌لری اره‌سنده کندی قبیله‌لرندن سکسان
قدر آدم بولنه‌رق تمایشجیلر درتیوز دن
متجاوز ایکن ایکی ساعت صکره فوتوس
و بوچاریس تبعه‌لرینك مقداری اوچیوزی
و تمایشجیلرك مقداری التیوزی تجاوز ایلمش
ایدی .

اوجله مکرمه علیهنده‌کی غدری تجویز
ایتمش اولانلر بوکون دخی بوچاریس و فو-
توس قبیله‌لرینی رئیسلرندن آیرمق ایچون
افتیمی و رستم و مکرمه اسملرینی اورته‌یه قویه-
رق کویا بونلرك عموم سولیوتلر ایچون برشین بر
عیب تجسم ایتدیکلرینی اعلان ایدیور ایدیسه‌ده
بودفعه‌کی اعلان و تشویقك ایلك اعلان
و تشویق درجه‌سنده تأثیری اوله‌میور
ایدی . زیرا هر شیئك بر موده‌سی اولوب
و موده‌نك دوام ایلدیکی علانه غروری عیب
عد اولنمقده دوام ایتدیکی حالده موده‌سی
کچدکدن صکره غرورك عیب و عیبلرك
هنر اوله‌رق تلقیسی بیله بنی بشرك جمله‌
نموسات غریبه‌سی جمله‌سندندر .

وقت ظهردن اوجله پاپاس سمویلك
بتی‌بکزی کون کچمش اولدیغی حالده
چیقه‌کلدی . اوزمانه‌قدرده بوچاریس
وفوتوس طرفدارلرینك مقداری یدیوزه
ومخالفلرك مقداری بیك ایکیوزه تقرب
ایلمش ایدی . محترم پاپاس ایاق طاقنك اشبو
غلوی سولیوتلرك منفعت وسلامت عمومیه-
لری ایچون نه‌قدر مدهش و مهلك اولدیغنی

اکلاتمغه چالیشیور ایدیسه‌ده بردرلو
تمایشجیلره مرام اکلاته‌میور ایدی . حتی
اولجه بونلری تشویق ایتمش اولان
رئیسلریده لسان تعلیمی برقریش اوزاتمه‌
رق جمله‌سنی ایتدکاری ایشدن پشیمان ایلدی
و بونلر دخی ایق طرفنی تجسسك دونکی
قرارینه ارجاع ایچون جداً پاپاسه پیرو
اولمغه باشلادیلر ایسه‌ده « برکره سوز ایاغه
دوشمسون ! » دیمزلرمی ؟ سوز ایاغه
دوشدکدن صکره ارتق هیچ برکمسه‌یه
مرام اکلاتمغه جداً امکان قالمز .

پاپاسك اك زیاده قورقدیغی شی
بوچاریس ایله فوتوسك شو تحقیر علنی‌یه
تحمل ایده‌میه‌رك کندی افرادینه « باشلا
آتش » قوماندہ‌سنی ویرمری احتمالی ایدی .
هیچ بونلر ایسه بو احتمالك اوکنی المق ایچون
بونلرك یانلرینه کیدرك شو فساد داخلی
علی پاشایه تحمل بر میدان فرصت آچه‌جغنی
اکلاتمغه باشلادی . فوتوس دیدی که :

— پاپاس افندی ! دقت [illegible] ایم او
لمش بر حقیقتی بزده تکرار [illegible] و تسلیم
ایتدیرمکه چالشمیکز . بز انی پك اعلا
بیلیورز . کیدرلرده روس [illegible] ایله برده
اکا قاپیلانلره مرام اکلاتکز .

او قاپیلانلردن بعضلری اوراده حاضر
بولنیورلر ایدی . [illegible] :

— [illegible]

شیطانمیدر ؟ ساحرمیدر ؟ نه‌در ؟

ساموئل — نه شیطاندر نه ساحردر !
هیچ برشی دکلدر . سز هیچکز حیوانسکز
ده انك ایچون بوب دخی شیطان و ساحر
اولمق درجه‌لرنده سزی حاربیور .

بو سوزلره [illegible] سوز براز دها
اوزاندی کیتدی . نهایت بوچاریس
ایدی که :

— پاپاس افندی ! وطنپرورلکك
[illegible] بر درجه‌سی واردرکه
او درجه‌ی کچدیکی کبی بو مقدس صفتلر
انسان ایچون عادتا حمقه دلالت ایدرلر .
بزی ایستمیانلر ایله مطلقا برلشمك طرفنده
دکلز . بز تکرار شورادن چکیلوب کیده‌
جکز . فقط شو خانه‌دن چیقدیغمز زمان
شاید « یوها ! » بولنده بر رذالت
یدیله‌جك اولورسه ناموسمز حقیچون
[illegible] قطره‌سی آقنجه‌یه قدر ادبسزلر
ایله اوغراشه‌جغز .

فوتوس دخی همان بوچاریس ایله معاً کبی
بر صورتده دیور ایدی که :

علی پاشانك مکر بردن کوکه قدر
حق وار ایمش . تشویقات اجنبیه‌یه
قاپیلان ادبسزلری تربیه ایتمیجه بزم
ناحیه‌مز سلامت بوله‌میه‌جق .

[illegible]

دوندیکی قدر سوزلر ایله بپسند یاردیمه ایلیورایدی .

نهایت پاپاس افندی خلافکیرانک رؤساسنه بوچاریسک ممانعتسنی اکلاتوب بوقراری تنجیزده دخی اکلاتمق ایچون حریفلری قبیله‌لری افرادینک یانته کوتوردی . یاریم ساعت اوچ چاریک صکره بونلر کلدیلر . بوچاریس ورستم وفوتوس چکیلوب کیدرلر ایکن کندی آدملری هیچ برسوز بیله سویلیه‌جکلرینی تأمین ایلدیلر ایسه‌ده اصل بوچاریس ایله فوتوسک فرقه‌سنه مرام اکلاتمق لازم کلدیکنی ده درمیان ایلدیلر .

بونک اوزرینه قاین پدر وداماد کندی ایکی معتبر آدملرینی چاغروب کیفیتی اکلاتدیلر اکرچه بونلر دخی رأی ورضای رؤسایه مخالف هیچ برحرکت ایتمیه‌جکلرینی درمیان ایلدیلر ایسه‌ده کندی رئیسلری بشلرنده بولندقجه سائر رؤسایه تبعاً نه علی پاشا ایله نه ده هیچ برکیمسه ایله جنک ایتمیه‌جکلرینی ونه زمان فوتوس ایله بوچاریس کندیلرینه قومانده ایدرلر ایسه اوزمان ایسته‌دکلری یره کیدوب برمقدار قیریلنجه‌یه دکین جنکدن یوز چویرمیه‌جکلرینی قطعیاً میدانه قویدیلر .

ایشته شوقرار ویریلدوبنده فوتوس وبوچاریس ورستم سولی ناحیه‌سندن تبعد ایچون خانه‌دن طیشاری‌یه چیقارلر ایکن ایکی یقین بولنان سولی کچیدندکی کوزجیلردن برقاچی کلوب علی پاشانک برقاچ بلوکی کچیده هجوم ایلدیکنی وعاجلاً امداد کوندرلمز ایسه اورادکی یکرمی بش کشینک مرور دشمنی منعه مقتدر اوله‌میه‌جقلرینی خبرویردیلر .

— رستمک انتقامی —

تاریخ فوتوسک تکرار علی پاشا نزدینه عودت ودخالت ایلدیکنی خبرویریور ایسه‌ده بوعودت ایشته بوقاروکی بابده بیان ایتمش اولدیغمز وقوعات واسبابدن نشأت ایلمشدر . وقوع عودتک ایضاحی دخی شووجهله‌درکه :

سولی کچیدینه ارناوت پیشدارلرینک هجومی اوزرینه پاپاس سناموئل بعض رؤسایی ویوز اللی قدر افرادی معیتنه آلەرق سریعاً یتیشوب ارناوتلری رجعته مجبور ایلمش ایدی . اوراده فوتوس دخی یاننده بولندیغندن اکا دیدی که :

— فوتوس ! بو ارناوت مقدمة الجیشنک هجومی سنی علی پاشایه تکرار دخالتدن منع ایتملیدر . زیرا بوراده قالمقلغک ایچمزده فسادی موجب اوله‌جغندن ماعدا پاشانک نزدینه عودتک حالنده برآز زمان دها کندیسنی اویالایه‌بیلمک صورتیله وطنکه خدمت ایتمش اولورسک ! زیرا کوریورسک که بزده

هنوز هیچ بر تدارك یوقدر . اکر شو رجعت ایتدیردیکمز بشته ارناوتلرك ارقه‌سندن بر بیوك اردو یوروبی ده بر حركت اولور ایسه هپمزك قفاسنی کسه‌جکلری محققدر !

— عودتی بن ده دوشونیورم ! لکن علی پاشانك نزدینه واصل اوله‌مقسزین یولده ارناوتلر بنی اولدوررلر دیه اندیشه ایدیورم .

— سنی طانیه‌جق اولورلر ایسه بلکه بویله بر شی اوله‌بیلور . فقط البته تصادف ایده‌جکك افرادك ضابطلرینی ده بوله‌جغندن انلره کندیکی طانتدقدن صکره او تهلکه برطرف اولور .

بومثللو وحشیانه غوغالرده مندیلنی دکنك اوجنه باغلایوب بایراق حالنه قو.یمق و انی کورنلر بایراق صاحبنك مکالمه‌جی اولدیغی اکلایوب ایلشمکسزین حیاً ضابطلرك نزدینه کتورمك عادتلری معلوم اولدیغی جهتله فوتوسك حساب ایتدیکی نه‌ایسه فی الواقع طوغری قدحق یرنده ایدی . بوبابده بر ستمك دخی رأیی اکلاشلمق ایچون فوتوس اطرافنه باقندرق رستمی آراندی ایسه‌ده بوله‌مدی . پاپاس افندی بومسئله‌ده رستمك رأیی صورمغه بیهوده اوله‌جغنی وصورلسه بیله رستمك دخی مطلقا بو رأیی تصویب ایده‌جکنی بیلیردی .

ذاتاً سولیوتلر کندیسندن خدمت ایستدکلری جهتله مطلقا خدمت ایتمك اد.عاسنده بولنه‌جق اولسه دشمنلرینه بسبتون شبهه ویرمش اوله‌جغنی فوتوس نظردقته الەرق « نه اولورایسه اولسون ! » دیوب پاپاسك النی اوپدی وخیر دعاسنی رجا ایله تك باشنه معهود سولی کچیدندن چیقدی کیتدی .

علی پاشا بودفعه محاربه‌یه بالذات کلمامش . ولی پاشایی ومختار پاشایی ایکی فرقه‌یه تقسیم ایدرك بوندن مقدم اولدیغی کبی ناحیه‌نك تکمیل کچیدلرینی بردن تضییق ایله هجوم عمومی ایچون دخی کندیسی طرفندن ویریله‌جك امره منتظر بولنملرینی وفقط اوزمانه قدر سولیوتلرك جبخانه‌سنی صرف ایتدیرمك ایچون لاینقطع تعجیزلك ایتمه‌لرینی تنبیه ایلمش .

فوتوس سولی کچیدنده‌کی قره‌غولخانه قارشوسنه کلنجه ارناوتلر یاغمور کبی قور.شون یاغدیرمغه باشلامشلر ایدی . آدمجکز بر بیوك قیانك ارقه‌سنه کیزله‌نوب قورشونلرك تأثیرندن کندیسنی محافظه ومدافعه ایده‌بیلدکدن صکره اولانجه آواز ایله :

— هی ! اغالر ! بکلر ! بن فوتو.سم ! یالکز اوله‌رق کلدم ! علی پاشا افندمز ایله بولشمق ایچون کلدم ! کلکز بنی آلکزده پاشاافندمزه کوتورکز !

دیه باغیرمغه باشلادی . لکن بوسوزده

ارناوتلر قولای قولای امنیت ایده‌بیلورلرمی ؟ یا « فوتوسم » دیه‌ن آدم اوده کلمه‌ده ؟ یا ارقه‌سنده افراد کلیه بولنه‌رق کندیسنی المغه کلان ارناوتلر اوزرینه هجوم ایله برابر دیکر طرفدن قره‌غوللخانه قپوسی اوزرینه ده هجوم ایدی ویره‌جك ایسه ؟ بویله بر یرده بویله بر زمانده هردرلو احتمالاتی نظر دقتدن اوزاق طوتمه‌جغی درکار بولنان قره‌غول ضابطی فوتوسه جواب ویروب دیدی که :

— اویله ایسه طوغریجه بورایه کل !

ذاتاً فوتوسك اوزی اوزرینه کلمش بولنان آتش بسبتون منقطع اولدیغندن فوتوس امنیت کامله ایله قره‌غوللخانه‌یه قدر واروب دخالت ایلدی . اوراده کندیسنی طانیان هیچ کیمسه یوق ایدیسه‌ده فوتوس اولمق اوزره دخالت ایدن آدمی علی پاشایه قدر ایصال ایتمك جمله وظائفندن اوله‌جغی جهتله فوتوسی پاشایه کوندردیلر . لکن مقیداً کوندردیلر . زنجیره‌لك ایکلرینه کچیروب بوینه زنجیر طاقه‌رق کوندردیلر .

شو ایضاحاته بعض مورخلرك بر خطاسنی دها تصحیح ایتمش اولدق . ذکر اولنان بعض مورخلر فوتوسك علی پاشانزدینه عودت و تکرار دخالتی اوزرینه علی پاشا طرفندن زنجیره اورلدیغنی یازارلر ایسه‌ده اینشلك اك طوغریسی بو معامله‌نك بر دیدنك علی پاشا طرفندن دکل سولی جنکاورلرینك قره‌غولدن ضابطی طرفندن وقوعه کتیرلمش اولمسندن عبارتدر . ذاتاً علی پاشانك بویله بر تدبیره نه احتیاجی اوله‌جقدر ؟ پاشا فوتوسه جداً غضب ایتمش ایسه اولدورمکمی کوچمیدر ؟ اولدورمدیکی صورتده ایسه زنجیره اورمغه‌ده محتاج دکلدر !

فوتوس علی پاشانك حضورینه واروبده سولیوتلرك نه کندیسندن ونه‌ده بوچاریسندن امین اوله‌مدقلرینی و بناءً علیه کندیسنی ترك دیاره قدر مجبور ایلدکلرینی اکلاتدیغی زمان علی پاشا سوینمکمی یوقسه تأسف ایتمکمی لازم کله‌جکنی تعیین ایده‌میه‌رك دوشونمکه باشلادی . پاشا دوشوندکجه فوتوس سوزده دوام ایله مفردات جزئیه‌یه وارنجه‌یه قدر ایضاحات ویریور ایدی . نهایت کندی قبیله‌سیله بوچاریسنك قبیله‌سی افرادی کندی قوماندەلری آلتنده بولنمقجه جنك ایتمیه‌جکلری و رئیسلری طرفندن هرکسکی حیثیته سوق اولنورلر ایسه او یولده خدمت ایلیه‌جکلری رأینده بولندقلرینی عرض ایدنجه پاشانك یوزی کولومسه‌مکه باشلادی . دیدی که :

— ای فوتوس ! شواجنی تشو-
یقاتنك سزه مضر اولدیغنی ادعا ایلدیکم
زمان حقم یوقمی ایمش ؟ ایشته اصل وطنپر-
ور سولیوتلر سزسکز ! [illegible]
[illegible]
[illegible] بولنور ایسه‌کز بنم
دیدیکمدن آیرلمزسکز ! سزلك کبی وطنپرور
اولان قهرمانلره هیچ بر فنالغم طوقونمیه-
جغندن امین اول ده بنمله برابر سولی‌یه کل !
باقی او خائن وطن اولان حریفلرك جزا-
لرینی نصل تعیین ایده‌جکمی سن ده کور !

بو دفعه فوتوسك یانیه‌ده اقامتی ایکی
کون و ایکی کیجه ممتد اولمش ایدی . صباح
اقشام علی پاشایه ناحیه چکیدلرینك هر
[illegible] بر کاوب
کوندوزك و یا کیجه‌نك وقوعاتنی اخبار ایدرلر
[illegible] سو-
لیوتلر [illegible] غیرقابل مرور
[illegible]
خبرلردن هیچ بر نتیجهٔ مثمره کوریله‌مدیکنه
دائر ایدیلر . بناءعلیه فوتوسك ورودینك
اوچنجی کون علی پاشا بشیوز قدر کزیده
آدملریله یانیه‌دن یوله چیقوب فوتوس دخی
یاننده اولدیغی حالده سولی چکیدی اغزینه
قدر کلدی . ولی پاشا و مختار پاشایی ده
[illegible]
[illegible] باشلادی .

بر ده [illegible] سولی ناحیه‌سی
ایچنده‌ن بر ارناوت چیقه‌رق کلوب ده نفس
سولی [illegible] کندیلری
ایکیوز کشی اولدقلری حالده اوچیوز اللی
[illegible] بر فرقه‌یی
[illegible] خبرینی کتوردیلر ؟

بو فرقه‌دن نه ولی پاشانك نه مختار پاشانك
هیچ کیمسه‌نك خبری اولمدیغی جهتله پاشالر
[illegible] علی
پاشا کلان ارناوتی بر وجه آتی استنطاقه
باشلادی :

— [illegible] قوماندهسی
النده ایدی اوغلم ؟

— شهسوار بك افندم !

— و [illegible] ؟

علی پاشانك بو سؤالی ارناوتك استغرا-
بنی موجب اولدی . واقعا قوجه بر علی
پاشانك « شهسوار بك نه بولنیور ؟ » دیه
صوردیغی سؤال یالکز بو ارناوتك دکل
هر [illegible] استغرابنی موجب اوله بیلور .
حالبوکه علی پاشا بو سؤالی صورمقده
معذور ایدی . زیرا شهسوار بك اسمنده
بر سرداری ایکیوز افراد ایله سولی ناحیه-
سی ایچنده سوق ایلمش اولدیغنی کند-
یسی بیلدیکی کبی اوغللری و بکلری دخی
[illegible]

[illegible] ارناوت [illegible]

فندن یالکز برطور استغرابدن بشقه مقابله کورلمینجه علی پاشا تکرار صوردی که :

— سز سولی ناحیه‌سنه نه زمان سوق اولندیکز؟

— ایکی بچوق هفته اولیور!

— دیمك اولیور که دها بر حرکت ایتمزدن اول! بو طوغری می؟

— اوت افندم! بو یله در افندم!

— نره‌دن سوق اولندیکز؟

— رامانیچه اورماننددن!

— اورایه نره‌دن کلدیکز؟

— بن یانیه‌دن کلدم! سائر ارقداشلرمك هپسی برر طرفدن طوپلانوب کلمشلر.

— سزی طوپلایان کیمدر؟ نره‌یه طوپلادی؟

— بزی طوپلایانی بز رامانیچه اورماننده کوردك. فقط هر برمز ویریلان خبره کوره سز افندمز امر ایتمشسکز که کیزلیجه سولی ناحیه‌سنه کیره‌لم. شهسوار بکك دیدیکندن طیشاری‌یه چیقمیه‌لم. شهسوار بك بزی رامانیچه اورماننده بولوب بو تنبیهی تکرار ایله برابر هپمزی برر یره صاقلایه‌جغندن کندی طرفدن امر کلمینجه هیچ برمزك برمزدن بیله قلداتماقلغمزی و سولیوتلره اصلا کندیمزی کوسترماقلغمزی تنبیه ایلدی.

بو آدم نصل آدمدر؟

— اوزون بویلی صاری بیقلی صاری صاچلی کوزل یوزلی بر بکدر!

— ای! سزی سولی ناحیه‌سنده نصل صوقدی؟ نره‌یه صاقلادی؟ صکره نصل غوغا ایتدیکز؟ حکایه ایت باقه‌یم!

— برکیجه زفیری قراکلقده رامانیچه اورماندن قالقوب برغه کچیدندن سولی‌یه کیردك! لکن اوقدر سسسز صداسز کچدك که کچیدده‌کی قره‌غول بیله خبر آلمدی. صباحلین بر طاغ اوزرینه وارد‌ق! اورادن سولی و کیافه کویلری اوزاقدن دومان کبی کورینیورلر ایدی. او طاغده بیوجك بر مغاره بولندیغندن شهسوار بك قرق اللی قدر آدمی بو مغاره ایچنده براقدی که یانلرنده برده کنج سولیوت اوغلانی قالدی. بر آز دها اوته طرفه واردیغمزده غایت صیق بر میشه‌لکه کیردك. اوراده اسکیدن قالمه بر زمنك بولدق. تمش سکسان کشی‌یی ده اورایه قویدی. قصورمزی یاننه آلوب اون دقیقه برچاریك قدر دها کیتدکدن صکره اوچ کوچوك مغاره بولدق. بزی ده اورایه یرلشدیردی. بو مغاره‌لرده بر چوق بغدای و مصر ایله پکسمد و پینر زیتون باصدیرمه‌ ترهیاغی حاضرلانمش ایدی. اصلا سس چیقار.

مقصدمزی کیزلمکلکمزی امر ایدرك کندیسی
کیتدی. بزم یانمزه اختیار بر سولیوت
قونلردی. بو حرکت حقیقجی ایمش.

ارناوتك بو افاداتی یالکره بکره مثال
کبی کلیور ایدی. فقط علی پاشا ایله
دوتوس بری برسه باقشه‌رق اولوسه‌دیر.
شو مسئله‌نك حکمت و حقیقتنی اکلادقلری
آکلاشلدی. ارناوته بنه سوزنده دوام
ایتدی و بر... اوندن دوام ایلدی.
دیدی که:

— بش اون قدر قورتولدیغمز
یرلرده کیزلندك! اوچ پارچه اولدیغمز
حالده بری برمزك یانه کیتمك شویله طور-
سون رمضانلردن صمدلردن طیشاریه
باشمزی بیله چیقاردمیور ایدك! نهایت
بون تقسیم نهسوز بك تمدی. همیزك
سلاحلرمزی جبخانه‌لرمزی یوقلامه ایدرك
چاوشلرمزی یانمه چاغردی. اوزون
اورادیه قونوشدیلر. ... دجاك
ایدیمه ویردکدن صکره اقشام قرا کلغنده
یوله چیقدق. بر ساعت قدر یوروید ك
سکره‌جك براورمانه کلدك! اوراده توقف
ایلدك. سوقوق یه اند تقعمز امر اولندی.
اوکسوریك بیله یوق ایدی. یالکز اویقوسی
کلانلرك اویومه‌لری وفقط برلوله ویریلور
ویرلمز اویانمه‌لری امر اولندی. بعض بعض
اویقویه طالیور ایدیسه‌ك ده کیجه‌نك
... وقتندن اویقوده
دوام ایده‌میوب بنه اویانیور ایدك.

— ای! نه یه بو صباحی باشلا-
دیکز؟

— خیر افندم! بو صباح کونش چیقد-
قدن صکره اوشه‌جق بر اووه کوردك
اوچیوز الی درت یوز قدر سولیوتلر کیافه
قریه‌سنه طوغری کلوب بو اووه‌جقده
طوردیلر. بز انلری کوریور ایدك.
انلر بزی کورمیورلر ایدی. بونلر برخیلی
اوطوردقدن صکره تکرار قالقوب سولی
یولنی طوتدیلر.

بو یرده دوزلمك ایچون تمام بزم قور-
تولمزدن کچه‌جکلر ایدی. چاوشلر
دیدیکلرمزی اشارتی ایله بزده حاضر اولمغمزی
امر ایتدیلر. سولیوتلر تمام بو یولی بو یرده
اولدقده دیزی پیدا ایتدکلری زمان ایلك اول
چاوشلر و متعاقبا بز تفنکلری بوشالتدق.
بنه چاوشلرك قوماندهسی اوزرینه تفنکلری
اوراده براقوب پیشتولری چکه‌رك هجوم
ایتدك. یکرمی بش آدیم قدر یقلاشوب
برر ال دخی طبانجه آتدیغمز حالده سولیوتلر
هنوز نه اولدقلرینی آکلایه‌میه‌رق شاشقین
برحالده ایدیلر. طبانجه‌لرك اوته‌کی تکرارینی-
ده بوشالتوب تمام سولیوتلر چیل یاوریسی
کبی طاغیلورلر ایکن صیرا بچاق باشلدك!
برخیلیسنی کسدك. الك اول والك تیز

طورانلر سولی‌یه طوغری قاچه بیلدیلر . بز کیروب‌ده‌کوب صاپنجه‌لرمزی تفنکلرمزی الدق تکرار طولدیروب هر برمز چاوشلر-مزك اطرافنه طوپلاندق .

— قاچ کشی قدر اولدیره بیلدیکز ؟

— مطلقا چاوشلر صایمشلردر امابن اوخبری بیلمه‌دم ! فقط قتیلرمزدن بیری . اکسك دکل ایدی . پالاسنك باغلری صیریلمه‌دن اولان برسه‌یکبوت اوچ درت یردن یاره‌لی اولدیغی حالده هنوز جان ویرمامش بولندیغندن شهسواربك «برچوجغی اولدیرمك یکیتلك دکلدر ! یکیتلك بودر!» دیه بچاق ایله ات قیار کبی حربی طوغرادی . بن پك یقین اولدیغم ایچون بونی کوزمله کوردم . دیکر یاره‌لیلری معاینه ایتدیره‌رك اوچ درت دانه‌سنك دها باشنی کسدیروب قصوریز بیله ایلمه‌دی .

— ای ! سنی بورایه نیچون کوندر-دیلر ؟

— بنی شهسوار بك کوندردی . اوچالغیجی دیدیکم اختیار کوندردی . بومژده‌یی پاشا افندمزه کوتورر ایسه‌ك بخشش آلورسك دیدی .

— بونلری نصل بولوب که بیلدك ؟

— بنده اوجتلری تعریف ایتدی .

هم دیدی که : « پاشا افندمزه سویله که بردقیقه بیله زمان غیب ایتمه‌یوب سولی‌یه کیدی ورر یه همان هجوم ایتسون ! اکر اورادن بز بورادن دشمنك ایشنی بتوره بیلورز !

فوتوسك رنکی صاپ صاری کسلمش ایدی . علی پاشا کلان ارناوتی استراحت ایتمسی ایچون سلحدار اغانك آدملری یانته کوندروب بعده فوتوسه دوندی و بوغازینه دیدی که :

— بوشهسواربك بزم رستم اوله‌جغنه شبهه ایدرمیسکز ؟

جمیعسی برتصور ایله تصدیق جوابی ویردیلر . جمله‌نك تصدیقنده برده تصویب وار ایدی . بعده یالکز فوتوس حضوری ایله بر بیوك تأثر اماره‌سی کوستریور ایدی .

واقعا علی پاشا اصلا وقت غائب ایتمکسزین سولی کچیدی اوزرینه هجوم قوماندەسنی ویردی . چونکه بر هجومك نتیجه‌سنده اولسه صحیح رستم بك اولان شو شهسوار بكك حرکت منتقمانه‌سنی ترغیب نظریله تلقی ایتدیکنی کوردیلر !

تاریخ دیورکه : محاربه‌یکیدن بش کوستر دیکی زمان اوقدر شدتله باش کوسترمش ایدی که بو هجومك سولی ناحیه‌سی ایچون صوك هجوم اوله‌جغی و بو دفعه سولیو-تلرك البته تاب‌آور مقاومت اوله‌میه‌جقلری اکلاشلمش ایدی . تپه‌دلنلی علی پاشانك

مختار وولی نام اوغللری هر طرفدن ناحیه‌یی
تضییق ایلدکلری کبی سولیوتلر دخی هر
طرفدن اسباب مقاومتی صولك جرأت
مأیوسانه‌لریله علی العجله اکمال ایلمشلر
ایدیسه ده بعض دو اقعده صویونی اوزاق
بولنه‌رق کندیلری یوکسك بر قیا اوزرنده
اولدقلری جهتله قیانك التندن آقان دره‌دن
بر مقدار صو آله بیلمك ایچون قوجه‌مان
سونکرلری اوزون ایپلره باغلایه‌رق صال.
لاندیرمغه مجبور اولمشلر ایدی . بوندن
ماعدا علی پاشانك افندیسی ایله سولیوتلرك
بعضیلرینه دخی فساد اخلاق سری اولمش
بولندیغندن روایته کوره ایکی سولیوت
رئیسی دها محاربه باشلامزدن اول ایکیوز
قدر ارناوت افرادینی کندی خانه‌لری
درونده صاقلامش بولندقلرندن محاربه‌نك
کرکی کبی شدت پیدا ایلدیکی بر زمانده شو
ایکیوز ارناوت میدانه چیقه‌رق سولیوتلرك
سبب مغلوبیتلری اولمشلردر !

و ظلم شنیع بر قتلر دهر وحدتش بر
خیانتی ارتکاب ایلیان خائنلرك اسمی
تصریح ایتمك لازم کلزمی ایدی ؟ اشبو
یونان وقعه‌سی تاریخنی یازان دونیکی
وقوعاتدن دیده اولوب برچوق یونانی
محررلردن ماعده اوزمان قونسلوسلق
مأمور یتیله موره‌ده بولنان موسیو پوکه‌ویل
دخی کندی کوزلریله کوردیکی وقوعات
مذکوره‌یی اوقدر اطرافلی یازمشدرکه
آزچوق اهمیت آلان رؤسا و افراددن
هیچ بریسنی مسکوت براقیوب اوزون
اوزادی‌یه ایضاح ایلمشدر . بویله ایکیوز
ارناوت افرادینی کندی خانه‌لرنده اخفا
ایلمش بولنان ایکی سولیوت رئیسنك اسا.
میسنی بونلر مطلقا و بهمه حال تصریح
ایتملی ایدیلر .

مادامکه بوصراحت بوقدر شووقعه‌یی
رسمیه استنادزومی کلدیکی کلدیسنه تحقیق
ایلر .

اوت ! بر مورخ صفتیله دکلسه‌ده بر.
رومانجی صفتیله اولسون بزدیرز که بو.
ایتی رسم ایتك کورمشدر . قتل اولنان
قزی مکرمه‌نك انتقامنی بو یولده آلمغه طو.
رانمشدر . حتی افتیمنك یانندن اوچ کون
دفارقتی ده بومقصد اوزره وقوعه کلمشدر .
کویا علی پاشانك امریله سرا حرکت اید.
یورمش کبی ارناوتلقدن تدارك ایلدیکی
ایکیوز قدر آدمی بوقاروکی ارناوتك استنطا.
قندن اکلاشلمش اولدیغی اوزره طاغلرده
بولنیوب کنج چوبان و اختیار چالغیجیدن
ماعدا زوجه‌لری مظلومه قتل ایلمش بولنان
کریسته‌یه ایله ماندره‌جیی‌ده بوخدمتده
استخدام ایلمشدر .

انجق ایالك حرکتنده انتقامنك پك جز.
ئی برمقدارینی آله‌بیلوب تمامی ایسه نصل

برصورت مدهشهده آتمش اولندیغنی بر دن صکره کوریله‌جکدر .

۲۵ ایلول ۱۸۰۳

سولی و کیافه قریه‌لرینك آرقه‌سندن یعنی پارغه کچیدندن ارناودلرك دخولیله درتیوز کشیلك بر سولیوت فرقه‌سنك خمسی قدر بنی یره سردکدن صکره نفس سولی قریه‌سی اوزرینه دخی هجوم ایلدکاری سولی کچیدنده بولنان افراد خبر آلدور آلمز کاملاً بولندقلری مواقعی ترك ایدرك قریه‌یه طوغری رجعت ایلمشلر ایدی . علی پاشانك ویردیکی هجوم قوماندهسی دخی تمام بو صره‌یه تصادف ایلمش ایدی .

ایمدی سولیودلرك شو آنده‌کی وضعیت حربیه‌سنی کوز اوکنه کتورر ایسه‌لك کورورزکه ایلولك یکرمی دردنه مصادف اولان بر کونك اقشامی اوزری سولی کچیدنده‌کی افراد پراکنده پریشان نفس سولی قریه‌سنه طوغری آقوب کلدکلری کبی کیافه طرفنده رستم بکه مغلوب اولمش بولنان فرقه‌نك بقیه‌سی دخی قریهٔ مذکوره‌یه طوغری آقوب کیدیور . بونلرك آرقه‌سی صره دخی بر جهتدن ولی پاشا و دیکر جهتدن رستم بك نفس سولی قریه‌سی اوزرینه طوغری یورویورلر .

کیجه‌نك قراکلغی مهاجملر ایچون مانع حرکت اولدیغندن ارناودلر یرلی یرلرنده قالمش بولندقلری حالده سولیودلر کوی ایچنه طوپلانرق وقتیله‌دخی سلاح باشنه کله‌رك مذاکرهٔ حربیه‌یه کیریشمشلر ایدیسه‌ده کاه بری برینی لوم و تشنیع و کاه فرقه فرقه‌یی تعذیر و توبیخ ایلمکده بولندیغندن بوکا بر مذاکرهٔ حربیه دیمکدن زیاده بر شاشقنلق بر ولوله دیمك دها طوغری عد اولنه‌بیلور ایدی .

فوتوس و بوچاریس طرفدارانی بلانك بویله دهشتلی ارتمسنه سبب روس پاپاسنه قپیلمش اولانلرك فوتوس و بوچاریس و رستم بکی اینجتمه‌لری اولدیغنی سویلیورلر ومخالفلر ایسه بالعکس اصل خائن وطن بونلر حمایه‌جغنی مقام مرزنشده دریان ایلیورلر ایدی . هر قفادن بر سس چیقدیغی حالده ایشه یارایه‌جق سوزی هیچ برینی سویلیه‌میور ایدی .

سوز بویله یوه بر درجه‌یه واردی‌که موسخو کندی قبیله‌لرینه متعلق آدملرله خلافکیران ارهسنده سلاح پاطلامق قوهٔ قریبه‌یه کلدیکنی کوردیکندن اغزدن اغزه کندی آدملرینه تعمیم ایلدیکی تعلیمات اوزرینه صباحه قارشو یوز سکسان ایکیوز نفر آدملری ایله کویدن چیقوب پاپاس ساموئلك مناسترینه طوغری یوله دوزلدی . جسور قادینك قراری اثر بولدده ارناودلره تصادف

ايلر ايسه ده غلبه‌يى كوزه كسديره‌بيلديكى حالده حرباً يول آچوب مناستره قدر وارمق و غلبه‌يى كوزه كسديره‌مديكى حالده ارناوتلره دخالت ايتمك ايدى . ماربولا ايله افتيمى دخى يانده بولنه‌رق فقط ارناوتلر هنوز يرلى يرنده بولندقلرى جهتله مناستره بولى كسيلمش اولدقلرندن موسخو كيديله‌يه تصادف ايتمكسزين پاپاس ساموئله واصل اوله‌بيلدى .

بوچار يس موسخو ايله برابر كيتمامش ايديسه‌ده اصل كنديسنه تابع بولنان اوچيوز اللى قدر آدم ايله كويك كنارينه چيقوب هر طرفه مدافعه كوستره‌بيله‌جكى بر موقع طوتمش ايدى .

ايشته بو دهشتلى كيجه صباحه منتهى اولوب ده ۱۸۰۳ سنه‌سى ايلولنك يكرمى بشنجى كونى حلول ايلدكده على پاشا سوولى قريه‌سى اوزرينه طوغرى هجومه باشلادى . رستم بك موقع حربى كوره‌بيله‌جك برتپه‌يه قدر ياقلاشديغى كبى اختيار چالغيجى يى كويه كوندروب موسخونك مناستره و بوچاريسك كوى كنارنده بر موقعه چكلمش اولدقلرينى خبر النجه على پاشايه مقابله‌يه چيقان سوليوتلرك اصل كندى خلاوكيرانندن بولندقلرينى اكلايوب زياده‌سيله ممنون اولدى و كندى آدملرينه حاضر و آماده بولنملرينى تنبيه ايليدرك على پاشانك حركاتنى تماشايه باشلادى .

وقوعه كلان محاربه كرچكدن مخوف مدهش بر محاربه اولدى . مباديسنده سوليوتلر ارقه طرفدن دخى بر هجومه دوچار اوله‌جقلرينى بيله‌رك او جهته بر مقدار آدم تعيبه ايتمشلر ايديسه‌ده ارقه‌دن هيچ بر حركت وقوعنى كوره‌ميوب ده اوكدن على پاشانك زياده‌سيله صيقشديرديغنى مشاهده ايدنجه بتون قوتلرينى اوك طرفه حصر ايتمشلر ايدى .

واقعا سوليوتلرك جرى و جسور آدملر اولدقلرينه اصلا شبهه ايديله‌مز . آنجق بونلرك اصل جنكاورلكلرى طاشلر ارقه‌سنه كيرلندكلرى زمان كوريلوب بوكونكى محاربه ايسه بردرجه‌يه قدر ميدان محاربه‌سى اولديغندن و ارناوتلرك مقدارى سوليوتلره نسبتله بر قاچ قات اكثر بولنديغندن حريفلر غلبه ايتمك دكل اولسه اولسه بر مقدار قيرلمق عزميله جنك ايديورلر ايدى .

ساعت سكزه قدر محاربه دوام ايدرك سوليوتلرك حركات حربيه‌دن طولايى يورغونلقلرى دخى كنديلرينى هلاكه تقريب ايلمش ايدى . ايشته اوزمان رستم ايكيوز نفردن عبارت مفرزه‌سيله بر هجوم ايلدى . يالكز طولو بولنان تفنك و طبانجه‌لرى بوشالتوب اوزمانه قدرده سوليوتلرك تا ايچنه كيرلمش اولديغندن بعدما

ایش یالیڭ بچاغه قالدی.

فرقه‌سنڭ اڭ اوكنده بالذات رستم بولنیور ایدی. مكرمه‌یی اولدورنلره قلیج آتدیغی كبی اختیاران مجلسنده كندیلری علیهنده‌كی رأیی ویرن ایكی رئیسی بر یرده كورنجه:

— خائن حریفلر! سز قانجقلق میدانڭ ارلریسكز! هایدی باقه‌یم اصل ار میدانڭ رجالری اولڭز!

دیه بو ایكی حریفڭ اوزرینه صالدیردی. بریسنڭ صورتنه اویله بر پالا چالدی كه صورتڭ نصفنی قفاسندن جدا ایدوب یره دوشوردی. دیگر رئیس یانده بولنان آدملری رستم اوزرینه مسلط ایدرك طرناق طرناغه دینلكه سزا كوریله‌جك بر محار به باش كوستردی.

بو مقاتله‌نڭ شدتی او درجه‌لرده آرتدی كه اكر متعاقباً علی پاشا فرقه‌سی عمومی بر یوروییش ایدرك سولیوتلری كویدن طیشاری فراره مجبور ایتمامش اولسه ایدی رستمڭ پاره پاره ایدیله‌جكنه هیچ شبهه یوق ایدی ذاتاً یانده‌كی آدملردن دردی مقتول وطقوزی مجروح دوشوب كندیسی دخی صاغ اوموزی التندن بر قورشون ضربیله یاره‌لنمش ایدی كه بو حالده صاغ قولنده بالا قوللانمغه قدرت قالمدیغندن انی صول النه المش ایسه‌ده بو معكوس ال ایله او كوچ سلاحی قوللانه‌میه‌رق كمال عجز وفتور ایله خطوه كیرونلكده ایدی.

اختیار چاغیجینڭ دلالتیله مجروح رستم شو رجعتی بوچاریسڭ تحصن ایلدیكی موقعه طوغری اجرا ایلیور ایدی. بركره انڭ النه دوشر ایسه حال مجروحیتنده مظهر حمایه اوله‌جغنی و بلكه‌ده فوتوسڭ النه قدر ایصال ایدیله‌جكنی اومیور ایدی. انجق تمام بوچاریس رستمی الدیره‌جغی زمان علی پاشانڭ ارناوتلری جراد بلا كبی ورود ایلدكلرندن رستم:

— بوچاریس! سن بكا باقه! ارتق بنم ایشم بتدی! ارناوتلرڭ الندن كندی فرقه‌كی قورتاركه علی پاشا سكا فنالق ایتمیه‌جك بیله اولسه شو قارغاشه‌لقده سن ده ازیله‌سڭ! افتیمیه فوتوسه موسخویه سلامی كوتور آخرت حقلرینی حلال ایلسونلر!

دیه باغرمش و پاپاس ساموئلڭ مناستری یولی ارناوتلر طرفندن هنوز كسلمامش اولدیغندن بوچاریس رستمڭ بو رأیینی صواب كوروب اولانجه قوتی باجاقلرینه ویره‌رك فراره جان آتمش ایدی.

ایلك ورود ایدن ارناوتلر میاننده بر قاچی رستم بكی طانیدقلری كبی ذاتاً اطرا-

فنده دشمندن کیسه‌قالمیوب بکك بندارناوتلر
ایله محاط اولدیغنی کورنجه :

— امان رستم بك ایمش ! یتیشکز !

دیه امدادینه قوشدیلر . بیچاره رستم
بوآنده کرچکدن امداده محتاج ایدی . زیرا
یاره‌سی کندیسنی بایلتمق درجه‌لرینه
ایصال ایتمش و ضعفندن ییقیله‌جغی بر
آره‌یور ایدی .

ایکی ارناوت بر تفنکك بوزی اوجنی
طوتوب تفنکی صربق مثابه‌سنده استعمال
ایله رستم بکك بجاقلرینی بو تفنکك
اوزرینه قوبدیلرکه نامعومی تمام دیزلرینك
آلتنه کلدیکندن ایاقلری اشاغی‌یه طوغری
صاللاندی . دیکر ایکی ارناوتدن هربری
قوللرینی یکدیکرینك اوموزلرینه قویوب
رستمك ارقه‌سنی بو ایکی قول اوزرینه وضع
ایتدیردیلر . مجروح دخی برقولنی بریسنك
و دیکر قولنی دیکرینك کردننه طو-
لاشدیر مغله شو اوچ آدم مجروحی
قالدیردیلر . علی پاشانك حضورینه قدر
بویله‌جه کوتوردیلر . پاشا سولی پکیدنده‌کی
قره‌غول خانه‌نك برآز دها ایلروسنده یعنی
عسکرینك تمام کیروسنده بولنیور ایدی .
اولجه کندیسنه رستمك مجروحاً کلدیکی
خبری یتشدیرلمش اولدیغندن تپه‌دلنلی
بکرمی اوتوز خطوه قدر یوروب رستمی
استقبال ایتدی .

بایغنلق درجه‌سنده ضعیف اولان
بیچاره رستم علی پاشانی کورنجه برکوللو-
مسه‌مك ایستدی ایسه‌ده پك آز مقتدر
اوله بیلدی . علی پاشا :

— سنك ایله ایدیله‌جك چوق لقردیم
واردر اوغلم ! فقط شو حالده پك ضعیفسك !
سنی یورمغه کلمز ! انشاالله ایی اول ده
اوزون اوزادی‌یه کوروشور قونوشورز .

دیدی ایسه‌ده رستمك ایی اولمغه هیچ
امیدی بولنمدیغنی دیکر بر تبسم مأیوسانه -
سندن اکلاشلدیغی کبی بو امید علی پاشاده
دخی یوق ایدی .

مجروحی قره‌غولخانه‌یه کوتوروب
بر پرده یاتردیلر که حکایه‌مزك ابتداسنده
بزدخی کندیسنی او پرده یاتدیغی حالده
کورمش ایدك .

شمدیکی حالده ١٨٠٣ سنه‌سی ایلولنك
یکرمی بشنجی کونکی وقایعك بقیه‌سنه عطف
نظر دقت ایلیه‌لم :

اوکون نفس سولی قریه‌سی داخلنده
وقوعه کلان مقاتله حقیقةً تخطری بیله
انسانك توکلرینی اورپرته‌جك وقایع مدهشه
صورتنی آلدی . ارناوتلرك اثنای ورودنده
کوینك یرلی اهالیسی فرار ایده‌مامش
اولدقلری کبی اتفاقاً بکلری دخی فراره
باشلامش اولدقلرندن هنوز چیقمدقلرندن
صکره کوریلن دخی طیشاری چیقمه‌دوق

پاپاس ساموئلك مناسترینه طوغری قاچه بیلمك نعمتی اونده یدی کشی‌یه میسر اوله‌میور ایدی . ارناوتلر کوی ایچنده وکوی کنارنده بونلری راست کتیر دکجه قلیجدن کچیریورلر ایدی . سو. لیوتلرك بعضلری خانه‌لری ایچنده تحصن ایدوب ارناوتلرك اوزرلرینه قورشون یاغدیره‌رق صوقولانلری یره سریورلر ایدیسه‌ده ارناوتلر برطرفنی بولوب بوخانه. لره آتش‌ویریورلر ودرونلرنده‌کی بیچاره. لری چار چار یاقیورلر ایدی .

ایشته بوصورتله سولی قریه‌سی علی پاشانك النه کچمش اولدیغی کبی ینه او. کون اقشام اوزری دیکر ایکی قریه‌دخی سولیوتلر طرفندن تخلیه وارناوتلر طرفندن ضبط ایدلمکله اهالیٔ متجاوره‌نك کافه‌سی کیافه قریه‌سیله برده پاپاس ساموئلك مناسترینه طوپلانمش ایدی .

کیافه‌ده اجتماع ایدنلر اغلبیتله روس بوینك طرفداری اولوب پاپاس ساموئلك مناسترنده اجتماع ایدنلر ایسه پاپاسك کندی طرفدارانی ایدیلر .

او اقشام فوتوس علی پاشایه دیدی‌که:

— مساعده‌بیورر ایسه‌کز شودقیقه‌ده سزه عاجزانه برکوچوك خدمت ایده بیلورم .

علی پاشا ارتق فوتوسك ایده‌جکی خدمتلردن کندیسنی بیاغی مستغنی کور. مکه باشلامش اولدیغندن فوتوسك سوزینی برخندهٔ استخفاف ایله تلقی ایدرك دیدی‌که :

— نه‌خدمت کوره‌جکسك باقه‌لم قهرمان ؟

— زوجه‌م وقاین پدرم قاین والده‌م ورسته‌م بکك افتیمیسی مطلقا ساموئلك مناسترنده اوله‌جقلردر . کیدوب بونلری قورتاره‌جغم کبی بنم قبیله‌م ایله قاین‌پدرمك قبیله‌سندن کیمر چیقمق ایستر ایسه آلوب پارغه‌یه طوغری کیده‌جکم !

— بوخدمت بکامیدر سنك کندیکه. میدر؟

— واقعا بر بیوك جهتی بکادر . لکن دشمنلرکزدن بش التیوز قدر ینی بوصورتله اکسلتور ایسه‌م سزك ایچون ده نفع صایلزمی؟

علی پاشا دوشونمکه واردی . فوتو. سك شو عرض ایلدیکی خدمت فی‌الواقع نفع اوله‌بیلور ایسه‌ده یا بوخدمتی کور. میوب‌ده کندیسی دخی سولیوتلر ایله برلشه‌رك اعلان خصومت ایدر ایسه حال نه‌یه منجر اوله‌جغنی دوشونیورایدی .

نهایت حال نه‌یه منجر اوله بیله‌جك؟ یالکز برسولیوت دها آرتمش اوله‌جق دکلمی؟ فقط فوتوس سوزینی طوتار ایسه حقیقة اوچ بشیوزدشمن اکسلمش‌اوله‌جغی

كبی ایشك دها ایلروسی ایچون فوتوس دخی نوعما بر دست التنه آلنمش اوله جق .

ایشته علی پاشا بو مطالعه اوزرینه فوتوسك ایستدیكی مساعده‌یی ویردی . فوتوس كیجه‌نك ممانعتنه باقیه‌رق همان یوله چیقمق اوزره ایكن عسكرك ایلری قره غوللری طرفندن برقاچ سلاح پاتلایوب ایشیدنلرك سامعه خراشی اوله جق درجه‌لرده آجی فریادلر دخی كلمكه باشلادی . اویله سسلركه برچوق قادینلر وچوجقلر طرفندن چیقارلدیغی و برخیلی اركككلرك دخی بونلره پیرو اولدیغی هرنوعلك كندیلرینه مخصوص اولان صدالرندن اكلاشیلیور ایدی .

بو ولوله‌نك نه دیمك اولدیغنی اوكرنوب خبر كتیرمك اوزره آدملر صالدیردی . برآز صكره كیدنلر عودت ایدنلر بیننده ده یانلرنده قادین قیز چولق چوجق برجماعته عودت ایلیورلر ایدی .

جمله‌سی كلدیلر . اكلاشلدیكه زرواس نام رئیس معیتنده بولنان یوزطقسان خانه خلق ایله دخالت ایلمش .

علی پاشا بو حالتدن چوق حظ ایدوب ومحفوظ اوله‌رق زرواسی كندی یاننده مسا فر آلدیغی كبی قبیله‌سندن هرخانه‌یی دخی بكلردن اغالردن چاوشلردن فلانلردن برر دائره‌سنده مسافر ایتدی . عمومی بردن یدیرمكه ایچیرمكه راحت ایتدیرمكه باشلا دیلر .

فوتوس دخی حاضر اولدیغی حالده زرواس استجواب اولنه‌رق ویردیكی خبرلردن اكلاشلدیكه روس پوینك مجلوبی مسحوری اولان رؤسا فوتوس بوچاریس رستم افتیمی موسخو ومار بولادن ماعدا بالذات پاپاس سامویلده دخی اعلان خصومتله ایدرك بونلرك كافه‌سی علی پاشا طرفندن مجلوب جاسوسلر خائنلر اولدیغی بیانیله مقاتله‌یه حاضرلانمشلر . كندیسی او دقیقه‌یه قدر اشبو مخالفین كروهیله متحد كبی برپولتیقه‌ده ایكن وطنك ذاتاً خراب اولمقده بولندیغی شو صولك كونده برده سولیوتسولیوتك قانی دوكه‌جك محاربه‌ده حاضر بولنمامق ایچون اره‌دن چكلمكی قورمش و بو مثللو معكوس ونمپرورلره نسبتله دشمن عد اولنان علی پاشانك البته دها دوست صایله‌جغی حكم ایله چولق چوجقلری ایله برابر كاوب دخالت ایلمش .

بوحوادث اوزرینه فوتوس هونكور هونكور اغلامغه باشلادی . بكاسنه اصل سبب علی پاشانك آپ آشكاره ممنونیت نشانه‌سنی موجب اولمقده بوسببی اوزره وطنك صولك ساعتی حلول ایتمكده بولنمسی قضیه‌سی اولوب حالبوكه بوسببی علی پاشایه بشقه درلو اكلاتمق ایچون دیدیكه :

— عنایت بیوردیغكز مساعده اوزرینه

همان چیقوب کیتملی یم پاشام ! اقر باو تعلقاتمی سولیوت بار بارلر بنك حقسز اولان انتقام قلیجلرندن قورتارملی یم !

علی پاشا چهره سنده بر تأثر و تأسف علامتی کوستره بیلمك ایچون چوق چالشدیغی حالده موفق اوله میه رق دیدی که :

— کیت فوتوس ! کیت ! فقط چولغی چوجغی آلنجه بشقه طرفه صاووشمیوب بنه بکا کل ! بنم سزه هیچ بر فنا قصدم اولمدیغنه آرتق امنیت ایت ! بنم دشمن طانیدیغم سولیوتلر ایشته زرواسك ده سنك ده پاپاس ساموئلك ده دوستلری اولمدقلرینی میدانه قویان خائنلردر . انلری اره دن چیقاروب ناحیه مزی پاکله یه لم .

— کلورم افندم ! احتمال که یارین کونش ایله برابر بنه بنی بوراده بولورسکز !

بونك اوزرینه فوتوس قالقدی زرواسك سولیوتلرندن کندی یاننه آلتی کشی آلوب علی پاشانك ایجه قره غولری خطندن طیشارو یه چیقدی کیتدی . ایرتسی صباح کونشله برابر فوتوس و قبیله سی خلق ظهور ایتدی ایسه ده رئیس مومی الیه ایله برلکده کیتمش اولان آلتی نفر زرواس آدمری عودت ایلدیلر . بونلر فوتوسدن اوچ مکتوب کتوردیلر . برنجیسی علی پاشایه دیکری رستمه و اوچنجیسی زرواسه خطاباً یازلمش ایدی .

فوتوس علی پاشایه یازدیغی مکتوبده دییور ایدی که :

« پاشام ! تشویقات اجنبیه یه قاپلمش اولان احمق وطنپرورلر حقنده کی شدتکزی ازدل و جان تصدیق ایلرم . فقط اونوتمیکز که بن لامبرو چاوللاسك اوغلیم ! جلادلغی هیچ بر عاجز حقنده تجویز ایده میه جکم کبی سزك حسابکزه کندی همشهریلرم علیهنده هیچ ده جلادلق ایده مم . بکا نفارلمیکز ! حقیقة سزك ایچون قلبمده پك بیوك بر حس تعظیم و تکریم واردر ! لکن او قلب محبت وطنداشلر ده مالامالدر . علیهلرنده سلاح چکوب چکمیه جکم هنوز محقق دکلدر . زیرا وطنداشلرمك بکا بغضی پك زیاده اولوب حالا بنی سزك جاسوسکز اولمق اوزره اتهام ایله حتی پاپاس ساموئل بیله امنیت یوزی کوسترمیور . بناء علیه شو ساعتکی سیاستده بکا تابع اولانلری آلوب پارغه یه چکلمك نیتنده یم ! اکر بو ساعتدن صکره احوال و وقوعات سائر کونه حرکته مجبوریت کوسترر ایسه اکا دیه جکم بوقدر »

زرواسه یازدیغی مکتوبده دخی شو سوزلر مندرج ایدی :

« قارداشم ! علی پاشایه خدمتك ایچون سنی اصلا تعییب ایده مم . نفع و ضررینی بیلیان بر بلوك وحشینك همشهریسی اولق

نه بیوك بلالردن بلوكی بر [illegible] تجربه ایلشمدر . بن دخی سنك كبی علی پاشایه دخالت ایتمك ایسترایدم . فقط نه یاپه یم كه بنده بر خسته لك درجه سنه وارمش اولان وطنپرورلك و برابرده كبر و غرور بوكا مانع اولدی . احوال حربیه مانع اولمز ایسه بكا تابع اولانلر ایله پارغه یه چكیله جكم . فقط صوڭ ساعتده وطنم بندن فدای جانی ایستر ایسه انی ده دریغ ایتمیه جكم »

علی پاشا بو مكتوبی اوقوتدقدن صكره زرواسه ویردیكی كبی رستمك مكتوبنی دخی اوقوتمقسزین ویرمامك ایچون آچدی ایسه ده مكتوبی اوقوتدقدن صكره حال مجروحیتندن [illegible] كیتمكده اولان [illegible] مكتوبك صارصه جغنی اكلایه رق مكتوبی هیچ ده كوندرمدی . زیرا فوتوس اشبو مكتوبده دیور ایدی كه :

[illegible] ده منعقد بولنان [illegible] هیچ بر [illegible] اخلال ایتمیه جكندن امین اوله بیلورسك ! واقعا انتقامك وطنمزی تار و مار ایده جك قدر دهشتلی اولمش ایسه ده نه دیه بیلورم كه [illegible]

شویله كه : بن بورایه كلدیكم زمان پاپاس ساموئلك مناسترنده برقانلی عربده یه تصادف ایلدم . عربدهٔ مذكوره خلافكیرانمزدن برقاچ كیمسه ایله افتیمی اره‌سنده وقوعبولمشدر . مكر حبیثلر سولی ناحیه سنك باشنه بویله اولمدق بلالری كتورمكه اصل افتیمی سبب اولمش دیه بیچاره یی اولدورمكه یورومشلر . نه پاپاس ساموئل نه موتخو هیچ بر كیمسه بونلرك اوكلرینی آله مامش . افتیمك الك بیوك جنایتی سنكله اولان ماجراسی صاییلیور . اوایسه جمله نك مواجهه سنده « سزك بكا جنایت صاییدیغكز شی بنجه الك بیوك شرفدر ! فوتوس ایله بوچاریسدن ماعدا هیچ بر سولیوت رستم بكك طرفنه بیله بكزه مز » دیه بیلدیرم كبی بر سرعت مجنونانه و مأیوسانه ایله برندن فرلامش . بابام متوفی لامبرو چاوللاسك غایت قیمتدار بر خنجری افتیمك یاننده ایمش . انی چكدیكی كبی اوچ بش كشی یی یردن كوز جوب و [illegible] خنجرلمش . كیمسه‌یی مناستردن طیشارویه آتمش ! دشمن قراولـ ارقه‌سندن قورشون یاغدیرمغه مسارعت ایتمشلر ایسه ده طوتدیره مامشلر . احتماله كه جزئیجه مجروح اولمش اولمسون ! فقط هر حالده كیجه‌نك قراكلغی ایچنده طاولوب غائب اولمش كیتمش ! نره‌یه كیتدیكنی ارهمق بزم ایچون قابل دكل كه آره‌یه لم . زیرا

زبورا ده كنديمزى محصور حالنده عد ايلمكده يز!»

ايشته فوتوسك رستمه يازديغى مكتوبك دخى صورت مترجمه سى شوندن عبارت اولوب بومكتوبى دلى قانلى يه كوندرمك حال مجروحيتندن طولايى ذاتاً دوچار اولمش بولنديغى ضعفى آرتديرمق اوله جغندن على پاشا مكتوبى رستم بكه كوندر مامشدر .

افتيمينك پاپاس ساموئل مناسترندن چيقدقدن صكره نره يه كيتديكنى ونه لر يابد. يغنى قارئلرمز بزدن صورمغه محتاجيدرلر ؟

حكايه مزك ابتداسنده افتيمينك رستم بكه شعاعاً ويرمش اولديغى خبرالبته كافيدر ! بوخبرك برآز دها اكالى لازم كلورايسه ديرزكه :

فوتوسدن اول بوچاريس پاپاس سا- موئلك مناسترينه عودت ايلديكى زمان رستمك نصل اورلديغنى ونصل دوشمك اوزره ايكن كنديسنك رجعت ايلديكنى واو ياره يه كوره بهمه حال وفات دخى ايتمش اوله جغنى بيچاره افتيمى يه اكلاتمش ايدى . بو خبر مصيبت قزجغزى ذاتاً جاندن بزديرمش اولديغى كبى ظلمك صوك مرتبه سى اولمق اوزره خلافكيران كندى جانه دخى قصده قيام ايدنجه ارتق افتيمى ايچون هرچه باد ابادى

كوزه الدرمقدن بشقه يابيله جق نه قالور ؟ رستم بكه دخى ديمش اولديغى وجهله طوغريجه سولى قريه سنه كيدرك سو- ديكنك نعشنى ارهمغه باشلامش . نعشلر ايچنده اصل كندى مكرمه سنى اولدورن خائنلردن ايكيسنى آز مجروح اوله رق صو- لوق الهميه جق سبس چيقارهميه جق بر حال خوفده بولنجه الندهكى خنجرى كوز- لرينه دورته رك ايستديكى كبى انتقام الدقدن ماعدا اصل بونلرى تشويق ايتمش اولان خريستو داندورو اسمنده بر رئيسى كندى خانه سنك يانده كى ويران كومس ايچنده مختفى بولنجه چيلدير مشجه سنه برجراتله اوزرينه هجوم ايدرك حريفى دليك دشيك ايتمش .

ايشته او اره لق ارناوتلر بويله قانه صوصامش قورت كبى نعشلرى دلمكده بولنان برچيلغين قزك كيم اولديغنى بيلهرك اوزرينه يورومشلر . قز النده كى خنجرى كندى سينه سنه دخى صاپلامغه طورانديغى حالده ميدان وبرميوب قوللرينى طوتمشلر . او زمان كنديسى رستمك زوجه سى اولديغنى وعلى پاشايه كيتمك ايستديكنى وصاپلاديغى حريفلر كنديسنك ده على پاشانك ده اك بيوك دشمنلرى اولمق لازم كلان اشقيادن ايدوكنى اكلاتوب اولومدن قورتلمش تا عاشقنك يانه قدر وصوله موفق اولمش !

سوليوتلرك صوك كونى

كيافه قريه‌سندن صوك الديغمز خبر زرواساك كندى قبيله‌سى خلقى ايله برابر على پاشايه دخالتندن عبارت ايدى . بو قبيله سولى ناحيه‌سنك الك غلبه‌لك و الك جسور قبائلندن اولمغله على پاشايه دخالتى كيافه‌ليلرك مأيوسيتنى موجب اولدى . ايكى فرقه‌يه منقسم دكلمى ايديلر ؟ برفرقه‌سى قالقوب پاپاس ساموئله دخالت ايلديكندن ديكر فرقه‌سى آرتق كيافه‌نى على پاشايه قارشو مدافعه‌دن عاجز قاله‌جقلرينى كلا به‌رق طوغرى پراكنده پريشان چكيلوب كتديلر .

بوحالده پاپاس ساموئلك مناسترى سوليوتلرك صوك ملجأ يكانه‌لرى اولدى . قادين اركك چولق چوجق ايكى بيك بشيوزدن متجاوز نفوس مذكور مناستره التجا ايلمشلر ايدى كه على پاشا دخى اوغلى ولى پاشايى عسكرينك الك بيوك مقدارى ايله بومناستر اوزرينه سوق ايلدى .

مناسترك موقعى و بناسى بوندن اول بالمناسبه قارئلرمزه تعريف اولنمش ايدى . ارناوتلر هجوم ايلدكلرى زمان مناستر درونده متحصن بولنان سوليوتلر يالكز قورشون ايله دكل طاشلر ايله دخى مدافعه‌ده اوله‌رق برشدت كوستردیلر كه ارناوتلردن تلفات كليه وقوعنه سبب اولديلر . درت طرفى طبيعى برقلعه حكمنده مرتفع اولان سد اوزرندن اشاغى‌يه طوغرى تكرلدكلرى عظيم قيالر يرلى قياله‌ره چارپه‌رق بيوك بيوك پارچه‌لرى انلردن دخى قوپاروب آرناوتلر اوزرينه خبره آتلمقده‌ايدى پك زياده ضايعاتى موجب اوليورلر ايدى .

ولى پاشا هجوم ايله النه‌ميه‌جغنى حكم ايلديكى بومناسترى قورشون منزلى خارجندن محاصره‌يى امر ايلدى . عسكر مناسترك درت طرفنى چيت كبى قوشاتدى .

سوليوتلرك مناستر درونده اون اون بش كون اداره‌يه كافى ذخيره‌لرى وار ايديسه‌ده صولرى برهفته بيله اداره ايده‌ميه‌جك درجه‌ده ايدى . واقعا تداركك مقدارى برايكى آيلق ايديسه‌ده بو بله بيكارجه نفوس ايچون دكل نهايت اوچ بشيوز مدافع ايچون بو حساب طوغرى اوله بيلور ايدى .

قحط قناعت اداره ايلدكلرى حالده سكز كون صكره صولرى توكندى . برقاچ دفعه خروج هجومى ترتيب ايلديلر ايسه‌ده ارناوتلر طرفندن رجعته مجبور ايدلديلر .

اكر ضرورت ذخيره يوزندن اولسه ايدى احتمال كه برى برينى يه‌رك نه آرناوتلره تسليم خصوصنه رضا كوسترمزلر ايدى . لكن صويك ندرتندن متحصل اولان ضرورته ممكن دكل برچاره بولنه‌مدى .

دوتوس ايله بوچاريس و ديمو تسليم لقردیسنی ايتمكه باشلاديلر . پاپاس ساموئل

علی پاشا کبی بر غداره تسلیم اولمق عادتا جلاده قفایی تسلیم دیمك اوله‌جغنی بیان ایله بوکا رضا کوسترمکدن ایسه عموماً دشمن اوزرینه صالدیروب یره قدر قیرلمغی ترجیح ایلیور ایدی .

فوتوس وبوچاریس ودیمو کندیلری بو درت اختیاریدن اصلا اورکدکلرینی بالتأمین فقط بونجه چولق چوجق ایله شویله بر حرکتك ممکن اوله‌میه‌جغنی پاپاسه اکلاتمغه چالشدیلر . پك چوق اوغراشدیلر ایسه‌ده پاپاسی اقناع ممکن اوله‌مینجه ولی پاشایه بر قاچ قادین کوندروب شرائط صلحی انکله مذاکره‌یه باشلادیلر .

ولی پاشا کیفیتی پدرینه عرض ایدرك الدیغی مساعده و مأذونیت اوزرینه سولیوتلر ایله مذاکره‌یی ایلرویه کوتوردی . چولقلری چوجقلری و سلاحلری اشیالری ایله ایسته‌دکلری یره طوغری چیقوب کیتمه‌لرینه مساعده ویریله‌جکنی اکلاتدی .

۱۸۰۳ سنه‌سی کانون اولنك اون ایکنجی کونی بو یولده بر معاهده‌نامه امضا ایدیلرك حتی سولیوتلردن هرکیم ارناوتلقده ساکن اولمق ایستر ایسه اراضی اعطا اوله‌جغی دخی بو معاهده‌یه درج اولنمش ایدی . پاپاس ساموئل ایله درت نفر سولیوت رؤساسی و بونلرك اصدقاسندن اولان یکرمی قدر آدم بو معاهده‌یی قبول ایتمدیلر . فقط عدم قبوللرینی دیکرلرینه ملی ایتمیوب یاپه‌جقلری ایشی بعده یاپمق اوزره ظاهر حالده قبول ایتمش کبی کورندیلر .

سولیوتلر ایکی بیوك فرقه‌یه منقسم اولمشلر ایدی که بریسنه فوتوس ایله دیمو و دیکرینه بوچاریس ریاست ایلیور ایدی . اختیار و قادین و چوجقلرك اغلبی فوتوس ایله دیمونك ریاست ایلدکلری فرقه‌یه ویریله‌رك بونلر پارغه یولنی طوتدیلر . بوچاریس ایسه سکسان قدر قادین و درتیوزدن متجاوز ارککی و قرق اللی قدر اوفق چوجقلری معیتنه الەرق سولی ناحیه‌سنك جنوب طرفلرنده واقع زالونغوس نام جبل منیعه طوغری چکلدی .

ولی پاشا مخصوص آدملر چیقاروب بو خبری باباسنه ارسال ایلدیکی کبی دیکر جهتدن بش التیوز قدر ارناوتدن عبارت بر فرقه‌یی مناستری اخذ و تسلیمه سوق ایلمش ایدی .

فرقه مذکوره مناسترك یکانه مدخلی اولوب یالکز بر آدمك مرور ایده‌بیله‌جکی قدر دار بر کچیددن بربر کچمکده اولسون علی پاشا دخی نتیجهٔ مظفریتی کورمك ایچون علی جناح الاستعجال مناستره طوغری کلیور ایدی . تمام بر نقطه‌یه کلدی که قلعه‌یه کیرن ارناوتلرك صوك نفرلری معهود دار کچیددن کچمکده ایکن فوتوس ایله دیمونك ریاست ایلدکلری فرقه مناسترك

آرقه جهتنده کی عظیم طاغه صارمقده
و بوچار یسك فرقه‌سی دخی صول طرفنده کی
دربنده طوغری ایلرولمکده اولدیغندن
پاشانك قارشوسنده کی لوحه حقیقة کیفه
کیده جك بر منظره تشکیل ایدیور ایدی .

برده نه کورسون! مناسترك تا اورته
یرندن بر بیاض دومان ستونی عظیم
بر هوائی فشنك چیقیشنه تشبیه ایدلسه
تشبیهك هیچ عبث اولنه جغی بر سرعت
و دهشتله آن واحدده افلاکه سر چکدی .
نه او آنده او یله بر کومله یتر کوملدی که
بر کوك صارصلدی . طاغلردن بعض قیالر
بو صارصنتی ایله قوپوب یوارلانمغه باشلا
دیلر . متعاقباً توز و کول مخلوطندن
عبارت مدهش بر قاره بلوط او جواری کاملاً
قاپلادیروب کوز کوزی کورمز دینه جك
بر حاله کتوردی . بر قاچ متره مکعبنده
کارکیر قطعه‌لری بش اون درجه‌لری کیم بیلیر
نه قدر ارتفاعدن شوراده بوراده دوشوب
ایچه سه قطعه‌لر دخی انفجار ایلدکلری کبی
انسان انقاضی دخی یاغمور کبی یاغمقده
ایدیسه ده بو مرئی جسدلری هیچ بر نفر
هیچ حس ایده‌مامکده ایدیلر .

بو حادثه‌نك نه دن عبارت اولدیغی
درحال آکلاشلدی . یعنی هر کس بیلدی که
بو صدمه بر جبخانه پاطلامسندن متحصل
اولمشدر . فقط نه‌ل صدمه‌دن فرد واحد
قورتیله‌مدی که تفصیلاتنی بیلسون!

تاریخك روایتنه کوره تمام ارناودلر
مناستره کیروب کرکی کبی حوالیی طوتدیر
دقدن صکره پاپاس ساموئل جبخانه‌یه بر
طبانجه صیقه‌رق رفقاسیله برابر کندیسنی ده
کیرن ارناوتلری ده هوایه اوچورمش .
لکن او صدمه یالکز بر واریل باروتك صد
مه‌سی اوله بیلورمی؟ احتمال که نه قدر
باروت وار ایسه جمله‌سی جمع اولندرق
بولیم تشکیل اولنه بیلشدر . زیرا مناستر
ابنیه‌سندن طاش طاش اوزرنده قالمق شویله
طورسون وزرلرنده بو ابنیه‌نك مبنی
بولندیغی عظیم یرلی قیالر بیله کول اوفق
اولمشلر . بوندن ماعدا اصل جبخانه‌نك
پاطلادیغی بر سبیور یعنی تپاغیده عظیم
بر حوض کبی آچلمش و یرمش! اولور اولمز
بلیاتدن علی پاشانك توکی بیله قالدانمز ایکن
بو صدمهٔ مدهشه‌دن همان دوداقلری پاطلا
مق درجه‌لرنده اورکوب بش دقیقه اول
معمور و مستحکم ایکن بر آنده خراب اولان
شو جسیم مناستری معاینه ایلدکاری زمان
دخی نه پاشانك و نه ده افرادنده بولنان
ارکانك بتلرنده بکزلرنده ذره قدر قان رنکی
کورلمامکده و جمله‌سنك چهره‌سی صاری
و مصفره بر رنك کوسترمکده ایدی .

فقط سولیوتلرك صونك کونی بوندن
عبارت اولمدیغی و او کونك دهشتی دخی

یالکز شوهائله‌دن عبارت بولندیغنی ظن ایتمامیلیدر. باقکز سولیوتلرك اصل صوڭ کونی هانکی یوم فاجع اولمشدر:

بوچاریس کندی فرقه‌سیله زالونغوس طاغلرینه واردیغی زمان علی پاشانڭ ایکی بیڭ بشیوز نفردن عبارت فرقه‌سی دخی بونلری تعقیبه یورومش ایدی.

اوراده محاربه تکرار باش کوستروب برکون صباحدن اقشامه قدر دوام ایلدکدن صکره ایرتسی کون دخی اوکلنه‌یه قدر دوام ایلمش ایدی. بو فرقه‌دن التمش قدر قادین دیك و یوکسك بر قیا اوزرنده بولنوب ارککلرینڭ عادتا بر حرکت مذبوحانه دیمك اولان مساعی و اپسیلرینی چیلدیرمشجه‌سنه بر طور مأیوسانه ایله تماشا ایلیورلر ایدی.

نهایت ارککلرك بر قدر قیرلمق درجه‌سنی کورنجه حقیقة قدینلرك کوزلرینی قان بورویه‌رك الك اول بر دانه‌سی «هر کس کیدیور سن کیمه قاله‌جقسك؟» دیه قوجاغنده‌کی چوجغی قالدیروب قیادن اشاغی آتدی. بونی کورنجه دیکر قدینلر دخی برر برر هپ بومدهش سوزی سویلیه‌رك قوجاقلرنده‌کی چوجقلری برنشدن اشاغی‌یه آتدیلر. آشاغی‌یه دوشن معصوملردن هیچ بریسی صاغ قالمق شویله طورسون بونلر دخی قلیوب قانلری و وجودلرینك بر پارچه‌سیله قیالری انسان قانیله مصبغ ایدیورلر ایدی.

بعده هر بریسی زنجیر مختنج بر دیوانه اولوب قالان قدینلر قول قوله طوتوشه‌رق بر رقص حلقه‌سی تشکیل ایلدیلر. اولومق و یاخود خیرلامق نوعندن بر آوازۀ مدهش ایله رقصه قویوله‌رق نوبت نوبت بریسی کندیسنی معهود طاشدن اشاغی‌یه آتی ویریور ایدی. او چیقدقدن صکره حلقه‌ینه باغلانه‌رق رقصینه دوام ایدیور ایدی.

هر نوبتده حلقه‌دن بر دانه‌سی قیاده‌دن اشاغی‌یه آتیله آتیله الڭ صکره یالکز قالان قادین دخی موقعندن کوری برکره خرمنلیه‌رك اوده کندیسنی آتدی. آرتق اوراده فرد ذی حیات قالمدی.

اشاغیده جنك ایدنلردن اغلبی ارکك و بر مقداری قادین اولمق اوزره یالکز یوز اللی آدم تصلسه اخشاملك حلولندن و کیجه‌نك قرانلغندن بالاستفاده فراره یول بوله‌بیلدیلر. او کیجه و ایرتسی کون یورودکدن صکره پارغه‌یه مواصلت ایلدیلر.

الڭ صکره ارناوتلرك النه کچن سولیوت کوینی رینساس نام قریه ایدی. اورانڭ اهالیسی کاملا فرار ایتمش اولدقلری حالده دسپیوط نامنده بر قادین جمله‌سی یدی نفره واران قزلری و کلینلری ایله بر خانه‌یه قپانوب تمام آرناوتلر خانه‌یی محاصره ایتدکلری زمان برو برین باروته آتش ویردر

برهوا اولمشلردر .

ایشـته بو یوم هائل سولیوت دنیلان و حقیقةً شو اعصار جدیده‌ده امثالی نادر کوریلان قومك صـولك کونی اولوب بو کوندن صکره تپه دلنلی علی پاشاسولی ناحیه‌سنه صاحب اولمش واوجنکاور خلقك بقیه‌سی پارغه‌یه التجا ایله تاریخك دها صکره‌لری ایچون و یردیکی تفصیلاتدن منفهم اولدیغنه کوره علی پاشا علیهنـده‌کی فکر عدوان وحس انتقـاملرینی الی نهـایه محـافظه ایلمشـلردر . انجق بزم حـکایه‌مز بوراده رهین ختام اولدیغی جهتـله بز بوکونکی کونه « سولیوتلرك صولك کونی » دیمشزدر . یا بوکون معهـود قره‌غـول خانه‌ده قیون قیونه یاتان بیچاره رستم و اقتیمینك دخی صولك کونلری می اولدی ؟

خیر! واقعـا بونلرك ایکیسـنك دخی یاره‌سـی غایت مهلك یاره‌لردن ایدیسـه‌ده « چیقمیان جانده امیدواردر ! » فحواسنجه کونلر کچدکجـه حیاتلرنده‌کی امیدلر ارتمغه باشلادی .

جراحلق حقنده ارناوتلر کبی چرکسلر کبی عربلر کبی ملل محاربه نك مهارتلری آز دکلدر . بالخـاصه علی پاشا رستم ایله اقتیمینك قورتارلمری ایچون صولك تدبیره مراجعتی امر ایلمش ایدی .

جراحلغه دائر آزچوق فکر مخصوصی اولانلره خفی دکلـدرکه آلت جارحـه دماغ کبی قلب کبی انحلالی موجب هـلاك اولان عضولره دکمز ایسه یاره‌سی نه قدر بیوك اولسه‌ ینه هلاکی منتج اولمز . غایت اهتماملی باقلمـق اوزره رستم و اقتیمینك دخی یاره‌لری نهـایت التیامپذیر اولدی ایسـه‌ده آیلرجه مدت ایشـلدیکی کبی درجـهٔ غایه‌یه واران ضعفلری مبدل قوت اولمق ایچـون برچوق زمان دخی نقاهت حالنده عدادیلملری لازم کلدی .

سولی مغلوب یتندن بر بچق سـنه صکره اوخریده رسـتم بك بر عظیم دوکـون یاپدی‌که بودوکـونده اقتیمی خانم یکیدن کلین ایدیله‌رك کوشـه‌یه اوطورتلدی و رستم بك دخی اوزمانك عادتنجه مشعله‌لر فنارلر الهیلر ایله جامعدن قوناغنه‌کتور یلوب بیت زفافه ادخال اولندی .

— انتها —

